Fantastic Club

DORU DAVIDOVICI

ZEIȚA DE ORICALC

EDITURA ALBATROS

DORU DAVIDOVICI

ZEIŢA DE ORICALC

Versiune ebook: [2.0]

SFERELE VERZI

Soţiei mele

I

— Iubitule, a miorlăit Lida, eu mai am de mers încă patru ore cu maşina asta.

Ştiam bine că mai are de mers patru ore cu maşina, drumul de la Tulcea la „2 Mai”; se învârtea în jurul automobilului, şi aşa culcat cum eram dedesubt, întins pe spate, dacă întorceam capul îi puteam vedea picioarele îmbrăcate în blugi, umblând de colo-colo. M-am asigurat încă o dată că piuliţele sunt bine strânse, m-am apucat cu mâinile pe dedesubt de bara de protecţie şi mi-am făcut vânt afară. Lida a pufnit şi a întors capul, dispreţuitoare. Mi-am dezbrăcat salopeta, era un fost combinezon de zbor, uzat, cârpit şi scos la reformă, am scuturat-o de praf, am împăturit-o şi am aşezat-o în portbagaj. Am lăsat capacul să cadă, lacătul a clănţănit scurt, am deschis portiera, am scos cheia din contact şi am întins-o, cu o reverenţă, nevesti-mi:

— Doamnă !...

Lida s-a ridicat pe vârfuri şi mi-a sărutat matern obrazul. Apoi m-a luat de mână şi am mers aşa, simţindu-i palma mică, uscată, ghemuită în palma mea, până la scara îngustă, prăvălită, care ducea spre chei. Am căutat din ochi catargul înalt prin mulţimea aceea de catarge; „uite !” a arătat Lida undeva, aiurea, am coborât, parcă alunecam pe un tobogan în mijlocul unei păduri, şi toate vârfurile acelea ascuţite mi se înfigeau în burtă. Ne-am oprit pe cheiul de piatră, „pontonul 5” scria cu cărbune pe un butoi ruginit de metal smucindu-se în apă la picioarele noastre şi căutând să arunce bucata de scândură care unea malul cu puntea galbenă a unei ambarcaţiuni albe şi înguste. Pontonul 5 era adresa pe care o căutam, mi-am pus mâinile la gură, „hei, voi cei din barcă !”

Dan şi-a scos capul din cabina scundă, nu era prea confortabil *starul* ăsta mic transformat în iaht de cursă

lungă, dar, oricum, însemna mai mult decât o simplă barcă cu pânze.

— Vânt bun, răţoilor, ne-a urat Lida de pe chei, după ce am traversat cu braţele întinse în lături scândura aceea săltăreaţă, care-mi fugea de sub tălpi. Să descoperiţi pământuri noi şi să le botezaţi cu numele meu şi al copiilor mei. Apropo, unde sunt plozii ?

Dan a desfăcut mâinile a mirare, ce copii, piraţii ăia care devastaseră tot şi acum benchetuiau în cală !?

A bătut cu piciorul în punte, s-a aplecat spre *cockpit*-ul strâmt, „poliţia fluvială”, a spus, „nu scapă nimeni, ieşiţi de acolo”. Primul a ieşit Ştefan, foarte grav pentru cei şase ani ai lui, târând-o de mână pe Irina, care nu se împotrivea deloc. Au trecut pe lângă mine fără să-mi acorde atenţie, erau supăraţi că nu-i luam să coboare pe Dunăre cu *starul*, şi de acolo pe mare, până la „2 Mai”. Lida şi-a muşcat buzele când au traversat scândura lunecoasă aruncată deasupra dungii slinoase de apă; nu era cazul, ea nu cunoştea performanţele pe care plozii le realizau, zi de zi, pe zidurile şi în dudul din spatele casei.

— Ascultă, Ştefan, am strigat când au ajuns pe mal. Fiu-meu s-a răsucit şi a declarat că nu-i nici un Ştefan pe aici, iar dacă vreau să mă adresez vestitei căpetenii Pană Albă, atunci s-o fac cu ceremonialul cuvenit.

— Bine, am spus înclinându-mă, Pană Albă, ai grijă de mămica şi de sora ta.

— Nici o mămică, mi-a retezat-o căpetenia indiană, e vorba de vestita Coadă de Tigru şi de sora Rază de lună. Şi să facă bine Faţa Palidă să se ferească din drumul meu, de vreme ce nu mă socoteşte vrednic să cobor Apa cea Mare în vasul lui nenorocit, de care nici n-am nevoie. Cotu' şi pişcotu', labele şi botu' !

A mimat apoi gestul cu care un sioux veritabil ar zvârli un tomahawk, şi lama lucitoare de oţel s-a înfipt vibrând în lemnul catargului, la câţiva centimetri de urechea mea. Pe

urmă, s-au întors toţi trei şi au dispărut pe chei, printre lăzi, butoaie şi macarale. Urma să ne întâlnim, dacă totul mergea bine, peste trei-patru zile la „2 Mai”, pe malul Mării Negre, 3 kilometri sud de Mangalia.

*

— Ascultă, m-a întrebat Dan, dar asta a fost mai târziu, după ce portul rămăsese mult în urmă şi noi intraserăm bine în încâlceala de stuf şi sălcii a braţului Sfântu Gheorghe, ascultă, n-ar fi fost frumos dacă şi Mircea era aici ?

Tocmai strângeam colac o parâmă la prova, în celălalt capăt al ambarcaţiunii, şi n-am răspuns. N-am răspuns din două motive: întâi pentru că ar fi fost preferabil pentru toată lumea, şi în primul rând pentru Mircea însuşi, ca la ora asta să stea răşchirat pe puntea *starului*, urlând comenzi din „Călăuza navigatorului”, şi nu înghesuit ca vai de el într-o urnă pusă la rând cu alte urne din columbariul crematoriului Cenuşa. Şi apoi, pentru că prezenţa mea pe găoacea asta era urmarea unei poveşti spuse de Mircea în seara morţii lui, o poveste misterioasă, care mă trimitea să vizitez o bază de comandă sau de dirijare, mi-era neclar, a unor fiinţe albastre venite de aiurea să-şi lanseze rachetele tocmai de aici, de pe Dunăre, câteva mile mai jos punctul în care ne aflam, în lungul braţului Sfântu Gheorghe.

*

După ce placa marcând mila 46 a trecut lin pe lângă noi, m-am strecurat de-a lungul punţii înguste şi lunecoase care înconjura cabina, ţinându-mă de cablurile catargului înalt. M-am oprit în dreptul *cockpit*-ului. Dan stătea rezemat cu ceafa de marginea de lemn, mişcând leneş, într-o parte şi-n alta, maneta motorului *out-bord*.

— *Ahoi*, am spus, mi se părea foarte marinăresc acest „ahoi”, e timpul să te schimb.

Dan a redus turaţia motorului, şi dâra de spumă verzuie pe care *starul* o lăsa în urmă s-a destrămat; în locul ei, sub pupa joasă se vedea numai o bolboroseală înăbuşită. S-a ridicat fără să spună nimic şi a intrat în cabina scundă. M-am instalat în locul lui, maneta încă era caldă şi umedă de la mâna prietenului meu; o clipă am fost tentat să deschid gura şi să-i explic.

Am preferat însă să tac: după ce văd cu ochii mei, poate. M-am întins mai bine, am accelerat, valurile clipoceau acum grăbite, lingând bordurile lăcuite ale ambarcaţiunii. Soarele dispăruse după perdeaua de stuf şi mi-a fost frică că n-o să pot găsi locul: noaptea nu mai puteam deosebi balizele între ele. Pe urmă, însă, am văzut, în josul apei, exact cum povestise Mircea: un pinten de noroi purtând o coroană de tulpini înalte şi elastice, peste care apărea, lucind slab în amurgul stins, un turnuleţ de fier... Atunci am desfăcut capacul motorului şi am dibuit cu mâna furtunul de alimentare. Am scos din buzunar o agrafă, o clamă din acelea cu care femeile îşi strâng părul, şi am privit în cabină. Dan dormea pe unul din paturile strâmte, cu o mână atârnând, nu-i vedeam faţa, dar felul în care se lăţise şi se împrăştiase în spaţiul minuscul îmi spunea că e dus de pe lumea asta. Am desfăcut picioruşele clamei şi, ţinând un deget între ele, am băgat-o sub capac. Mi-am tras degetul înapoi, clama a strâns furtunul subţire de plastic chiar sub rezervor; am strâns la loc şurubul cu rozetă mare, albă, care fixa capacul motorului, şi am accelerat la maximum.

Starul a tresărit, s-a smucit înainte ridicând un val verde-roşu în amurg, apoi, când motorul a început să tuşească şi să-şi întrerupă bătăile, s-a aşezat din nou, potolit, în apa aproape neagră. Motorul a mai dat un rateu,

pe ţeava de eşapament a ieşit un „fâs” de fum albastru şi s-a făcut linişte.

Era o linişte din aceea, ca de început de lume, şi numai departe, dincolo de sălciile şi papurile care mărgineau canalul, în cine ştie ce ghiol ascuns, se auzeau strigătele şi cloncănelile unei familii de pelicani pregătindu-se de culcare.

Am întors *starul* şi am ţinut cârma strânsă până când prova ascuţită a intrat între tulpinile de stuf şi a rămas înţepenită acolo; am ochit o salcie groasă la câţiva metri, am făcut iar echilibristică pe scândurile lucioase - de data asta spre botul arcuit, înfipt între papuri - şi am apucat saula subţire, dar tare, prinsă într-un inel de aramă chiar sub armătura etravei. M-am aşezat pe punte, m-am strâmbat dezgustat şi am coborât, cu picioarele înainte, în apa neagră, uleioasă. Senzaţia n-a fost atât de dez-agreabilă, apa era neaşteptat de plăcută, călduţă, şi piciorul nu se înfunda în mâlul de pe fund, susţinut de tulpinile şi rădăcinile stufului. Am făcut câţiva paşi pe dibuite, agăţându-mă de tulpinile netede şi zgâriindu-mă în frunzele aspre. În cele din urmă am ajuns la salcie şi am înfăşurat de câteva ori saula în jurul trunchiului. Arăta ca un călugăr franciscan, cu rasa neagră-cafenie strânsă pe mijloc de brâul alb de frânghie. Am păşit iar clefăind prin apă şi papură, până la pupa *starului*; aici apa era mai adâncă, îmi ajungea până aproape de piept, şi mi-a fost destul de uşor să mă salt pe punte. Am intrat în cabină, Dan sforăia subţirel, am deschis uşor dulapul de sub cuşeta liberă. Am scos dinăuntru barca de cauciuc făcută sul şi am ieşit cu ea afară. Am umflat-o mânuind cu grijă pompa, să nu fac zgomot; am dat barca la apă şi am lăsat-o să meargă la vale, dusă de curent, filând încet coarda de nailon cu care era legată. Când a ajuns la vreo 10-12 metri, am legat coarda de una din ancorele catargului; era deja întuneric şi bărcuţa se veda neclar, ca un plaur încurcat în desiş. Mi-am

zis că până se trezeşte Dan o să fie beznă de-a binelea şi n-o să se observe nimic. Mi-am scos apoi șortul ud şi chiloţii şi mi-am pus blugii uscaţi. Acum mă foiam prin cabină cu o totală lipsă de respect pentru somnul amicului meu, fredonând pe nas o melodie de aerodrom:

„*Haide* scoateţi *MIG-ul iute*, *şi daţi drumul la motor*,
Pe la poarta mândrei mele vreau să fac un zboor...”

— Dumnezeule, a scâncit Dan, îţi dau un zbor de nu te vezi ! De ce nu mă laşi să dorm ?

Privea buimac de somn, şi i-am făcut cu ochiul. A stat aşa o clipă, apoi faţa i s-a lungit brusc şi a sărit din pat, proţăpindu-se înaintea mea, în măsura în care cabina mică îi permitea să se proţăpească:

— De ce nu eşti la cârmă ? Şi de ce ai oprit *starul* ? S-a lăsat de pe un picior pe celălalt: Stimatul tovarăş pilot se teme să conducă o barcă pe întuneric, da ?!

— S-a paradit motorul tău cel nou, am explicat, trăgându-mi fermoarul de la blugi.

— Imposibil, a mormăit Dan şi s-a repezit afară.

A tras de cordeluţă, elicea s-a zbătut puţin în apă, auzeam pistonul fornăind stins în cilindru - atât. Dan a mai făcut câteva încercări, apoi s-a lăsat păgubaş. Mi-era milă de el, dar aveam planul meu, voiam să fie obosit ca să doarmă adânc mai târziu, spre dimineaţă. Ştiam că urmează câteva ceasuri de chin cu montatul şi demontatul motorului la lumina lanternei, dar mă resemnasem.

Totul era să pot manevra astfel, încât agrafa care gâtuia furtunul de benzină să scape neobservată. Aşa că am ridicat din umeri şi m-am repezit zelos în cabină, când Dan, asudat, a lăsat cordeluţa şi s-a răstit la mine, gâfâind: „Lanterna şi trusa de scule !”

*

Dan şi-a ridicat mâna, a şters cu o cârpă cadranul plin de unsoare al ceasului, a fluierat a pagubă şi a înjurat în surdină. A declarat apoi că-l doare undeva de motor, când se luminează ridicăm pânzele, şi s-a dus la culcare. L-am însoţit în cabina mică, m-am întins pe cuşeta tare, şi după câteva minute, când prietenul meu a început să sforăie, a trebuit să fac un efort serios ca să mă scol iar. Am ieşit afară, se făcuse frig, un frig umed, gogoaşe mici de ceaţă albă pluteau la suprafaţa apei, se agăţau în vreo trestie, destrămându-se în fâşii, apoi se strângeau iar, ca un elastic. Am apucat saula bărcii de cauciuc şi am început să trag, înfăşurându-mi-o pe mână. Răceala apei care picura de-a lungul braţului m-a făcut să mă felicit că nu pornisem înot spre geamandura părăsită. Am coborât uşor în barca de cauciuc şi m-am lăsat dus de curent, cârmind din când în când cu vâsla scoasă din tocul de pânză de cort. Apa fâşâia în lungul bordajului negru, şi când botul bont al bărcii a lovit colţul postamentului de ciment am tresărit. Din betonul vechi ieşeau, bâjbâind, fiarele armăturii. Am legat barca de una din sârmele groase, îndoită în formă de cârlig, şi rugina mi s-a luat pe palme. M-am săltat pe postamentul de beton, farul vechi, cu sticlele afumate şi plesnite, răsfrângea tăcut clipirea unor stele depărtate. Mă mişcăm foarte atent, mergând pe vârfurile ghetelor de baschet. Am mângâiat sticla veche, ca de rămas-bun, mi-am pipăit cuţitul cu lamă lată, închis în buzunarul de pe coapsa blugilor, şi am tras de uşiţa ruginită care închidea, imediat sub far, o nişă mare cu pereţi de tablă. Aşteptam instinctiv scârţâitul balamalelor ruginite, dar uşa s-a căscat în tăcere, alunecând lin, ca aripa unei păsări de noapte. Mi-am spus că aici erau pe-semne depozitate bidoanele cu ulei pe vremea când farul funcţiona încă, mirosul rânced, intrat în fier şi în ciment, îmi întărea părerea. Am apucat scoaba de pe podeaua de beton şi am ridicat capacul; în gaura căscată, lumina albăstruie, venită de undeva, de jos, scotea la iveală un fel de scăriţă

de metal prinsă de zidul umed. Am rezemat de peretele nişei capacul acela de beton, rotund ca un scut, îmi spuneam că e caraghioasă povestea asta cu catacombe şi lumini albastre, am fost tentat să pun capacul la loc, să urc în *dinghiul* de cauciuc şi să merg să-l trezesc pe Dan. Mi-am amintit însă de Mircea, mirosul de ars, uşa spartă, pereţii afumaţi, firele goale ale prizelor smulse înţepând aerul înecăcios ca antenele unui scarabeu uriaş. Hotărât, ajungea unul singur. M-am uitat încă o dată înapoi, peste umăr, la apa şi papurile adunate în cadrul strâmt al uşii de metal, m-am strâmbat ca atunci când mă lăsasem să alunec în apa murdară, am început să cobor treptele subţiri, care se arcuiau uşor sub picioare revenind la loc cu un clinchet sec.

Mă gândeam că, dacă e cineva în încăperea de dedesubt, picioarele mele apărând din tavan vor provoca o reacţie puţin favorabilă; aş fi vrut să mă aplec într-un fel, să văd încotro merg, dar puţul strâmt nu-mi permitea nici o mişcare. Mergeam la risc, un risc absurd, îndeobşte neacceptat, aveam vreo şansă numai dacă în camera de sub mine nu era nimeni când îmi făceam apariţia. M-am oprit o clipă şi mi-am scos cuţitul din buzunar, dar mă încurca la coborâre, şi, în general, toată povestea asta cu trape şi capcane în mijlocul Deltei părea atât de puţin verosimilă, încât am preferat să-l bag la loc, lăsând totuşi deschisă clapa buzunarului. Pe urmă, mi-am spus că Mircea murise cu adevărat, şi am scos iar cuţitul. Puţul se terminase, treptele mai continuau doi-trei metri pe un perete neted, puteam vedea o parte din podeaua încăperii, un beton gros, violet în lumina aceea fosforescentă, nefinisat, pe care se mai cunoşteau încă urmele scândurilor de cofraj. Nu m-am oprit, am coborât mai departe; când picioarele au trecut prin orificiul rotund care secţiona tavanul încăperii, am dat drumul la mâini şi am sărit jos, pe podeaua de beton. Era o cămăruţă mică, cu un aer auster de adăpost militar, accentuat de lumina aceea rece şi clară: în faţa mea

o uşă de metal, întredeschisă. M-am apropiat, cât puteam trage cu ochiul vedeam nişte panouri lucioase, ca de plastic, pe care se încrucişau cabluri groase. Am pus mâna pe clanţă, am tras încet spre mine. Uşa s-a deschis, a glisat, mai bine zis, pe nişte şine masive, prea masive pentru o simplă uşă, şi am păşit peste pragul înalt, ca de vapor. Am încremenit o clipă, aşteptam o lovitură peste ceafă, dar lovitura n-a venit. Ştiam ce-o să găsesc aici, camera ovală, Mircea îmi povestise, totuşi mă năucea mulţimea aceea de cadrane, becuri, contacte, împrăştiate pe pereţi şi pe consolele care dădeau încăperii un aer de sală de comandă a cine ştie cărui agregat misterios. Sunt aviator, familiarizat cu multă aparatură înghesuită într-un spaţiu restrâns, dar ce vedeam aici întrecea orice închipuire; în orice caz, mi-am spus, şi asta a fost aşa, un reflex profesional, în orice caz depăşeşte cu mult posibilităţile unui singur om. Unul singur, pentru că dispunerea aparaturii şi a câtorva pârghii de comandă, a panourilor şi tuturor consolelor, indica clar o comandă centralizată; şi în faţa ecranului bombat ciclopic, izbucnind dintr-un pupitru oblic, se afla un singur scaun mare, cu speteaza şi braţele puţin date în lături, ca pentru o îmbrăţişare, cu îmbrăcămintea de piele mată lucind în lumina albastră ca o invitaţie comodă de stat jos.

Pe urmă am auzit zgomot de paşi şi voci, apropiindu-se din spatele uşii pe care intrasem. M-am ghemuit instinctiv, aşa cu cuţitul în mână cum eram, gata să sar la primul... primul ce ? care şi-ar fi făcut apariţia. Primul om, mi-am spus, pentru că totul indică oameni ca mine, indiferent dacă de sau de aiurea. Poate ceva mai înalţi... Astea îmi treceau prin cap cu viteza luminii; glasurile se apropiau, după socoteala mea ar fi fost timpul ca cineva să-şi facă apariţia... Nu aveam unde să mă ascund, panourile erau prinse chiar pe perete consolele nu ofereau nici un adăpost; doar în ultimul moment mi-am amintit de firidă şi am observat, între două tablouri tapetate cu contacte şi

cadrane, perdeaua care acoperea deschizătura. Mi-am spus că poate fi o altă uşă, n-aveam de ales, m-am repezit într-acolo ţinând cuţitul lipit de şold, cu vârful îndreptat înainte, de jos în sus. Am dat la o parte ţesătura grea şi am tras-o după mine chiar în clipa în care uşa aceea de vapor, cu prag înalt, a glisat lin lăsând să pătrundă în încăpere cinci oameni albaştri: trei bărbaţi şi două femei. Asta de fapt am observat mai târziu; atunci, în momentul în care am pătruns după perdea, am văzut că masca un fel de nişă capitonată cu piele albastră, ca şi scaunul. Şi tot atunci, ridicând mâna să-mi şterg transpiraţia rece, lipicioasă care mi se târa pe faţă, am văzut că mâna mea e şi ea albastră; mi-am spus că toate, toate sunt albastre în lumina asta crudă, izvorând de pretutindeni. Se părea că *cei* care intraseră nu se ştiau spionaţi, şi m-am apropiat de marginea perdelei. Atingeam cu fruntea ţesătura metalică, grea. I-am văzut, cinci oameni albaştri, unul din bărbaţi se aşezase pe scaunul acela, ceilalţi îl încadrau, stăteau cu picioarele uşor depărtate, cu braţele încrucişate pe piept, în atitudini foarte marţiale, urmăreau cu atenţie ce oficia cel care părea să fie mai-marele lor. Erau îmbrăcaţi în salopete suple, evident albastre, mă sâcâia culoarea unică, parcă eram într-un acvariu. Cel de pe scaun cuplase nişte contacte, camera începuse să bâzâie, acele unor cadrane se mişcară mai mult bănuit, începuseră să sclipească becuri, lumini verzui-albastre şi roşietic-albastre, era totuşi o schimbare odihnitoare pentru ochii mei osteniţi de atât albastru pur. Apoi, unul dintre bărbaţii care rămăseseră în picioare, cel din dreapta scaunului, s-a întors scurt pe călcâie şi s-a îndreptat cu paşi sacadaţi spre marginea elipsei opusă mie, de-a lungul axei mari cum ar veni, unde s-a apucat să manipuleze câteva contacte şi butoane. A revenit lângă scaun şi şi-a reluat poziţia ţinându-şi capul ţeapăn. Celălalt, cel dinspre mine, s-a întors şi el, apoi, cu aceiaşi paşi ciudaţi, s-a îndreptat spre perdea. Mi-am lăsat

greutatea trupului pe piciorul stâng, puţin aplecat înainte, încercam să storc din mine amintirile lecţiilor de lupte corp-la-corp predate de instructorul de paraşutism, nu reuşeam, bineînţeles, mi se încrucişau în cap fragmente stupide de melodii cu replici celebre din vieţile bărbaţilor iluştri. Am strâns cuţitul tare, mă miram că nu se topeşte în palmă mânerul masiv de ebonită neagră, omul albastru se apropia, era un tip obişnuit, părea chiar niţel tâmp aşa ţeapăn cum privea mişcându-şi doar globii ochilor, fără să schiţeze vreun gest cu capul. Nu m-a văzut, privirea albastră a alunecat pe lângă mine şi s-a oprit asupra tabloului din stânga. A ridicat mâna, exasperant de încet, a cuplat sau decuplat câteva contacte, auzeam numai declicuri, s-a întors pe călcâie, şi-a reluat locul lângă scaunul din centrul încăperii. Ceva a huruit dedesubt, o parte din podea, porţiunea cu scaunul şi cu cei din jurul lui, s-a ridicat încet, alcătuind un fel de podium, înalt de 10-15 centimetri. Ecranul ciclopic a clipit şi s-a aprins, vedeam numai umbre fugărindu-se pe el pe chipurile celor din jur, nu puteam observa imaginea. Pe urmă, una din femei — erau frumoase fetele alea, aveau păr lung şi trup de dansatoare - s-a aplecat spre tipul care şedea şi i-a şoptit ceva. Tipul a apăsat pe un buton, ecranul basculat, ridicându-se în picioare şi parcă mărindu-se... Vedeam o rachetă cu o formă ciudată, dar incontestabil o rachetă, rampa de lansare şi siluete agitându-se în toate părţile. Apoi rampa s-a retras, pe ecran se vedea numai racheta aceea ciudată, omul de pe scaun a chelălăit câteva cuvinte ininteligibile într-un microfon, şi de sub ceea ce bănuiam că trebuie să fie ajutajul rachetei a ieşit un fir de fum... Racheta s-a răsucit în jurul axei, nu mai avea forma aceea bizară, era clar un disc, stătuse într-un fel neobişnuit, de aceea nu observasem dinainte. Un disc mare, bombat spre centru, cu marginile subţiate, ca un disc de aruncat, din acelea folosite de sportivi.

Deasupra discului, pe ecran, apăruse o hartă a sistemului nostru solar; eram familiarizat cu hărţi din astea de când sovieticii şi americanii începuseră să trimită sateliţi şi nave în spaţiu. O hartă frumos desenată, explicită, foarte precisă - după câte îmi dădeam seama. O hartă mobilă, toate planetele albastre se roteau în jurul unui soare dinţat, albastru şi el. Într-un singur punct, monotonia albastră se întrerupea - într-un punct situat oarecum diametral opus faţă de Soare, aşa cum am fi privit de pe Pământ - punct marcat cu o bilă roşie, un roşu aprins pe harta aceea minuţios întocmită. Bila roşie era legată de Pământul nostru printr-o curbă albastră, ocolind Soarele, o curbă alungită, întreruptă ici-colo de simboluri ciudate, albastre şi ele. Apoi harta a clipit şi a dispărut.

Omul de pe scaun a chelălăit iar ceva, suita s-a aplecat în jurul ecranului, becuri clipeau în toate părţile, mâinile celor cinci alergau pe contacte şi butoane, s-a auzit un şuierat, ceva a bufnit, lumina s-a stins o clipă, apoi, când s-a aprins iar, am văzut pe ecran ceva semănând grozav cu o navă cosmică decolând. Imaginea s-a schimbat, vedeam faţa unui om, albastră, evident, strânsă într-o cască cu vizor imens, o faţă lăţită, turtită, cu buzele atârnând şi cu pleoapele căzute peste ochii ieşiţi din orbite. Mi-am îndreptat spatele şi m-am foit, ştiam ce e asta, îmi văzusem şi eu mutra în oglinda de la centrifugă sau reflectată în cadranele tabloului de bord, când trăgeam avionul într-un *looping* sau *imellman*: era faţa, deloc frumoasă, a unui om supus la o acceleraţie mare, 7-8 g, am apreciat mecanic. Pe urmă, ecranul s-a stins, asistasem deci la o lansare, o lansare în Cosmos bănuiam, unul din albaştrii ăştia se ducea acasă cu poşta de dimineaţă. Grupul din faţa ecranului s-a destrămat, se apucaseră să taie contactele cuplate câteva minute mai înainte, acum ajutau şi fetele, tipul ăla imobil se apropiase iar de panoul din stânga mea, peste câteva clipe treaba se termina şi aveau să iasă... Mă

cuprinsese dispoziţia indiană a lui fiu-meu, eram un sioux la pândă; Faţă-Albastră se apropiase foarte mult, periculos de mult, nu-mi era frică, ridicase mâna, îmi spuneam că ar fi o glumă bună să scot mâna de sub perdea şi să-l gâdil sub braţ. Nu l-am gâdilat, urmăream detaşat cum decuplează contactele, becurile se stingeau, ecranul reintrase în lăcaşul lui, păsăroiul ăla din mijloc se ridicase şi orăcăia ceva - probabil cuvinte de mulţumire. Au ieşit aşa cum intraseră, uşa grea a glisat cuminte la locul ei şi s-a lipit de zid, iar eu am lunecat de-a lungul peretelui capitonat pe podeaua de beton; mi-am prins genunchii între braţe, am lăsat cuţitul să cadă, mi-am pus fruntea pe genunchii strânşi şi am închis ochii. Voiam să ronţăi în linişte ce văzusem aici; era ceva care nu se potrivea. Sau se potrivea prea bine, ia-o cum vrei.

Am întins mâna după cuţit, m-am ridicat în picioare, am pus cuţitul în buzunarul lateral al blugilor, am închis clapa şi am ieşit de după cortina azurie. Am traversat sala cu paşi mari, şi-mi părea rău că n-am în picioare ghetele îmblănite de zbor, să tropăi tare pe betonul aspru. Am deschis uşa glisantă, am mai făcut doi paşi şi m-am oprit în dreptul puţului circular prin care coborâsem. De sus venea o adiere de aer proaspăt. M-am uitat la ceas, trebuia să mă grăbesc, mai aveam cel mult oră de întuneric. M-am lăsat în genunchi şi am pus mâna pe ultima treaptă, cea de jos. Am apăsat-o, şi placa de metal s-a lăsat puţin în jos, îndoindu-se şi rotindu-se în jurul unei axe imaginare, paralelă cu peretele; apoi a revenit la loc. Exact ca treptele clămpănitoare ale vapoarelor, treptele alea masive, îmbrăcate în plăci groase de alamă perforată; numai că astea erau subţiri, mult subţiri, şi mai înguste. Am apăsat treapta a doua, şi cea de a treia; reveneau după ce apăsarea înceta, cu acelaşi cloncănit sec. De abia la a patra treaptă am găsit ce căutam: apăsând, auzeam un declic, ca atunci când învârţi un întrerupător. Am apucat mai tare şi

am ridicat placa de metal în sus; s-a răsucit în articulaţiile şuruburilor cu care era fixată în beton, descoperind un contact mic, negru. Am apăsat butonul şi m-am dus iar în sala ovală, grăbit să nu pierd seria a doua. Am auzit aproape imediat paşii, vocile, şi impresia era atât de reală, încât am făcut un efort serios să nu folosesc iar firida capitonată. M-am instalat în scaunul albastru, cu spatele la uşă, şi am aşteptat. Uşa s-a deschis, am simţit-o mai mult decât am auzit-o, şi m-am pomenit înconjurat de cei cinci. Şeful, păsăroiul, a orăcăit ceva în limba aia de broască ţestoasă, şi mi s-a aşezat în braţe. Adică s-a prelins prin mine, sau eu m-am prelins prin el, am simţit un fior de scârbă, pe urmă m-am obişnuit; atingerea îmi dădea numai o senzaţie vagă de căldură, şi mirosea uşor a ozon. Nu părea să-l deranjeze prea tare prezenţa mea, nici măcar faptul că se interpătrundea cu mine; îşi vedea de treabă apăsând butoane şi trăgând manete. Nici asistenţa nu părea şocată în vreun fel; am întins, mâna prin corpul şefului să-l gâdil pe prietenul meu, Faţă-Albastră, dar el n-a reacţionat în nici un fel; şi, în general, mâna mea n-a întâlnit nimic, dacă nu pun la socoteală senzaţia aceea vagă de căldură - parcă intrasem cu degetele într-un jet de aer călduţ. Fetele erau într-adevăr frumoase, dar nici ele nu-mi acordau vreo atenţie. Un timp am urmărit mişcările şefului, suprapunându-mi mâinile cu ale lui. Da, decorul era real: contactele cuplau, butoanele se roteau, becurile se aprindeau. Restul era însă cinema. Cinema în relief, holografie. Filmaseră probabil chiar în camera asta, altfel ar fi fost greu de realizat sincronizarea perfectă a mişcărilor cu decorul. Iar contactul de sub scară declanşa aparatul de proiecţie. Asta era... Îmi dădusem seama că ceva nu merge, semănau prea mult instalaţiile, tablourile de comandă cu multe butoane şi ecranul ăla, camera ovală, toată ambianţa aceea tehnică şi misterioasă, cu imaginea care ne-o făceam despre eventualii musafiri din afară. Nu, cei care regizau

spectacolul erau fie de aici, fie foarte familiarizaţi cu logica noastră pământească. Atunci, la ce tot circul ăsta ? De ce încercau să mă facă să gândesc că ar aparţine unei alte lumi ? Cunoscându-le foarte bine, se bazaseră pe reacţiile mele umane - şi numai procedând invers decât se aşteptaseră ei aflasem adevărul. O parte din adevăr. Am râs sec şi am privit superior firida capitonată, pregătită special pentru inoportunii spectatori. Mircea... el spunea că nu-i vede utilitatea în spaţiul restrâns, căptuşit cu tehnică, în care fiecare centimetru pătrat era folosit la maximum. Bănuise oare ceva ? De la asta oare i s-a tras ? Mă încăpăţânam să pun moartea lui pe seama celor povestite în seara aceea, pe seama momentelor prin care treceam eu acum ! Mircea nu părea însă să-şi fi dat seama că asistase la un simplu film. Pe urmă, mi-am întins picioarele, şi era amuzant să văd blugii mei ieşind de sub genunchii păsăroiului. Una din frumuseţile holografice s-a aplecat peste umărul meu, am simţit părul făcut din nimic atingându-mi cald obrazul, am bătut-o liniştitor pe braţ simţind sub degete pielea rece a scaunului, şi am întins mâna, înmănuşată parcă în mâna păsăroiului spre un buton aflat pe masa de comandă. Nu se apăsa, era doar aşa, de sanchi; dar s-a auzit un zgomot şi ecranul bombat a ieşit din lăcaşul lui. Era alt program acum, racheta - chipurile - ajunsese departe şi pilotul a clănţănit ceva în limba aia imposibilă - se mira, probabil, văzându-mă. I-am răspuns politicos, suprapu-nându-mi glasul cu cel al păsăroiului tolănit în braţele mele. Pe urmă, m-am ridicat în picioare; mă plimbam printre ei, alteori treceam chiar prin ei, când îmi stăteau în drum, şi încercam să prind capătul unui fir care când apărea, când dispărea în bezna aceea ce-mi ţinea loc de cap.

*

M-am apropiat prudent, vâslind încetişor cu ramele din aluminiu, până când bordul de cauciuc al bărcuţei a atins *starul* înţepenit cu botul în stufăriş; ceea ce-mi lipsea acum nu era tocmai o explicaţie cu Dan. „Răspunzător la scară planetară”, am mormăit, în timp ce mă rostogoleam din cârnatul de cauciuc pe puntea umedă de rouă a ambarcaţiunii noastre. Mi-am schimonosit faţa într-o grimasă neîncrezătoare şi am dat la o parte husa aruncată peste motor, atent să nu lovesc vreuna din piesele împrăştiate vraişte prin *cockpit*. În lumina cenuşie de început de zi, clama de păr care strângea tubul subţire de plastic avea o strălucire aproape misterioasă. Am desfăcut-o şi am aruncat-o în apă. Câteva picături de benzină s-au prelins pe punte; am încercat dacă robinetul e bine închis; era, cursese cât mai rămăsese pe ţeava. Am ridicat barca de cauciuc şi am pus-o pe punte la uscat, cu fundul în sus. Eram tentat să încerc să montez motorul, tot nu puteam dormi, însă nu mă pricepeam grozav de bine la treaba asta, şi am renunţat. Dinghiul de cauciuc se zvânta greu în aerul umed şi rece al zorilor; curând, clănţăneam din dinţi. Am intrat în cabină şi mi-am luat puloverul; am ieşit iar pe punte, voiam cu tot dinadinsul ca plimbarea mea să nu lase nici o urmă. Cauciucul ud se încăpăţâna să nu se usuce; atunci am urcat bărcuţa pe acoperişul cabinei, aşa cu fundul în sus cum era, şi i-am scos ventilul astupând cu mâna orificiul rotund; cârnatul de cauciuc s-a dezumflat tremurând spasmodic, iar eu m-am trântit pe cuşeta mea cu faţa în jos. Cuţitul mă împungea prin pantaloni, şi mi-am zis că trebuie să pun o apărătoare de piele buzunarului de pe coapsă. Pe urmă m-am pomenit rânjind şi gândindu-mă la păsăroiul ăla pe care-l lăsasem în scaunul lui, orăcăind comenzi unei trupe de fantome. Şi Mircea rânjea în pat când l-au găsit, nefiresc, cu pielea neagră întinsă în jurul buzelor crăpate. „O formidabilă descărcare de energie care a transformat într-un fel de plasmă ionizată aerul din

încăpere”, aşa sunau concluziile anchetei, formulate de un expert profesor la nu ştiu ce universitate. „Care formidabilă, am întrebat şi am arătat capacele smulse ale prizelor, pe acolo pot trece numai 220 V”. Savantul m-a privit cu un aer superior, mormăind ceva despre inducţie, apoi s-a dus pentru a nu ştiu câta oară la fereastră, înclinând cercetător capul chel, sprijinit în joacă parcă de gâtul subţire şi golaş. Se uita la sticla geamurilor, topită în ramele calcinate, murmurând ceva despre transferuri de energie în stare pură. Pe urmă a spus nu ştiu ce despre fulgere globulare, şi-a îndesat pălăria pe cap şi a plecat la universitatea lui - a fugit mai bine-zis, tropăind pe scări ca un student, în timp ce prietenul meu zăcea mai departe...

*

— *Ahoi* ! am auzit un glas, şi ceva tare şi nesuferit m-a împuns între coaste. M-am ridicat în capul oaselor, brusc limpezit; afară era soare, Dan stătea la pupă, motorul duduia vitejeşte, şi din cum se clătina cabina am înţeles că pluteam pe apă largă. M-am dat jos din cuşetă, transpirasem sub puloverul gros, l-am scos, mi-am dat jos şi blugii, apoi, în cămaşă şi chiloţi, am ieşit, frângându-mă în două, din cabina îngustă.

— *Ahoi* ! m-a salutat marinăreşte Dan. De când corsarii bătrâni dorm când le vine rândul de cart ?

L-am ajutat să pună la loc cangea cu care mă împunsese ca să mă trezească, şi m-am aşezat căscând lângă el, cu faţa la siajul alb-verzui.

— Merge ? am întrebat inutil şi Dan a aprobat din cap, făcându-mi cu ochiul, mândru nevoie-mare. „Păi ce credeai ?”

— Ce a avut ? am continuat, şi amicul a ridicat doct din umerii arşi de soare:

— Carburatorul, bineînţeles. Ştii, cuiul poantou...

— Oh, am înţeles, i-am întrerupt explicaţia. Cuiul poantou.

În spatele meu a fâlfâit şi a pocnit ceva. Am sărit în sus, răsucindu-mă, şi am văzut în timp ce mă întorceam faţa lui Dan cu un rânjet larg întipărit pe ea. Catargul, pe care-l ştiam golaş, era împodobit cu o pânză de toată frumuseţea, albă, foarte albă, nu grozav de întinsă pentru că vântul nu era puternic, oricum, o pânză adevărată de corabie, cu un 18 mare zugrăvit pe ea şi cu o stea mică, neagră - emblema clasei *star* - pictată tocmai sus, departe, lângă cer, acolo unde vârful catargului zgâria norii rari care ne veneau în întâmpinare.

*

Ne-au trebuit trei zile ca să descâlcim ghemul de canale, papuri şi sălcii al braţului Sfântu Gheorghe.

Când şi când nimeream într-un ghiol întins, atunci *starul* lua viteză, culcându-se pe o coastă. Intrarea în mare s-a făcut cumva pe nesimţite, am trecut oraşul Sfântu Gheorghe, oraş bizar, mărginit de mare, fluviu şi de mlaştini, şi deodată ne-am găsit într-o apă tot galbenă şi murdară, dar care clipocea altfel, şi vântul şuierând printre corzile catargului îşi schimbase tonul. Pe urmă am băgat de seamă că apa se limpezeşte din ce în ce, şi curând după prânz pluteam pe valuri albastre. Abia atunci am bracat cârma şi n-am revenit pe drum decât când rozeta busolei s-a oprit, clătinându-se, în dreptul indicaţiei de 180°. Luam litoralul românesc de la nord la sud, eu urmam să debarc la Mangalia, iar Dan - ehei, Dan mergea mai departe, geografie, Bosfor, Marmara, Mediterana.

Drumul pe mare ne-a mai luat o zi, şi am ajuns în dreptul Mangaliei înainte de prânz. Marea era neobişnuit de liniştită, nu-mi făceam probleme cu ajunsul la mal; i-am

spus lui Dan că nu-i nevoie să intre în port, putem merge mai departe şi o să debarc chiar la „2 Mai”.

Am luat barca de cauciuc din lada de sub cuşeta mea şi am întins-o pe punte. Trebuia s-o verific; n-o mai umflasem din noaptea aceea de Deltă, în care mă plimbasem şi vizionasem spectacole venite dintr-o lume străină. Mă temeam că sârmele de armătură ieşite din betonul postamentului de la geamandura părăsită ar fi putut roade sau chiar găuri cauciucul pânzat. Am umflat barca şi am sucit-o pe toate părţile - nu pierdea aer pe nicăieri şi nici nu avea vreo rosătură care să îngrijoreze. Mi-am dezdoit spinarea, am întins spre Dan mâna dreaptă strânsă pumn, cu degetul mare ridicat spre cerul senin, orbitor de albastru. Dan privea însă melancolic cârnatul umflat de pe punte, se uita la mine, la plaja galbenă pe care aveam să debarc, şi iar la barca de cauciuc. Mi-am dat seama că amicul meu n-avea, într-adevăr, nimic la bord care să se poată chema mijloc de salvare în caz de naufragiu, în afară poate de un colac de plută, vopsit alb-roşu, neinspirând nici un fel de încredere, în ciuda inscripţiei „CURAJ !” pictată cu alb pe partea roşie şi cu roşu pe partea albă. Am ridicat din umeri şi mi-am văzut de treabă: nu puteam să-i las barca. Ştefi şi Irina de-abia aşteptau să se plimbe şi să vâslească pe valuri. *Starul* depăşise birtul de pe plajă, care marchează intrarea în apele teritoriale ale „2 Mai”-ului, şi plutea încet, uşor aplecat spre stânga, prin dreptul campingului. I-am sugerat lui Dan că ar fi timpul să cârmească spre mal: mi s-a răspuns veninos că pot face ocolul lumii în barca de cauciuc, aşa că n-am de ce să mă tem de 500 de metri de mare liniştită. A împins apoi în echea cârmei şi botul *starului* a virat spre larg; siluetele bronzate care ne priveau placide de pe plaja campingului se micşorau, devenind incerte. M-am uitat la Dan, Varna, Bosforul, Marmara, Mediterana; nu merita să-l las fără barcă.

— Bine, am spus.

M-am aplecat şi am desfăcut dopul bărcii: cauciucul negru a început să tresalte spasmodic şi să devină flasc. Dan privea cu ochi rotunzi de uimire, şi un zâmbet nătâng începea să i se înfiripe neîncrezător în jurul buzelor groase.

— Bine, am repetat. Numai că n-o să pot înota mult cu hainele deasupra capului.

Starul a descris un arc de cerc strâns, prova ascuţită despica acum trupurile bronzate, de sus în jos şi de jos în sus. Am coborât iar în cabină - ultima dată - şi m-am întors pe punte cu o pungă mare de plastic. M-am dezbrăcat, am băgat hainele în pungă, am aruncat înăuntru şi restul boarfelor ochelarii de scufundat, lanterna, şi am legat-o strâns la gură. *Starul* înainta în volte largi, şi la vreo 200 de metri de mal i-am urat lui Dan drum bun şi vânt de pupa, am aruncat sacul şi am sărit după el în apă. M-am răsucit, am zărit *starul* depărtându-se cu barca mea de cauciuc la bord, Dan îmi făcea semne disperate cu mâna, îl invidiam pentru călătoria lui care abia începea. Am pescuit sacul, l-am întors cu gura legată strâns afară din apă, şi m-am căţărat cu pieptul pe el. Dădeam încet din picioare, valurile lungi, joase mă purtau spre mal şi soarele puternic îmi frigea umerii. Era cald, era bine, venere apatice se apropiau din ce în ce, şi când un val, retrăgându-se, m-a lăsat răşchirat pe nisip, a trebuit să dau capul pe spate ca să le pot privi feţele bronzate. Nu era pic de curiozitate pe feţele alea, parcă marea le depunea la picioare în fiecare zi cel puţin câţiva tipi debarcaţi de pe iahturi care plecau să facă lungi şi primejdioase croaziere în Marea Mediterană.

*

Am luat sacul în spate şi aşa, în slip, am traversat plaja care frigea. Am şerpuit apoi printre corturi, rulote şi Skodiţe, până am nimerit pe un drum îngust, prăfuit, care ducea în şosea. În dreptul unei case joase, drumeagul se

îngusta şi mai mult, a trebuit să mă lipesc de peretele din chirpici ca să fac loc unei Skode asmatice şi colbuite. Simţeam cu umerii, coapsele şi mâinile, mângâierea aspră, uscată a pământului fierbinte, şi parcă pluteam deasupra unui oraş bizar; străzile înguste, casele ca nişte cuburi de pământ galben, turnuri văruite şi cupole cenuşii zvâcnind când şi când spre cer - atât. Ici-colo, petele albe sau multicolore ale burnusurilor. Cămile, fluviul imens ondulat în bucle generoase. Am oftat, m-am dezlipit de zidul înfierbântat şi mi-am târât mai departe sacul de plastic. Cămile, burnusuri. Mă fascina chirpiciul uscat la soare, paie şi pământ, temelie de omenire. Summer, zigguratele Babilonului. Cetăţi de pustiu şi palate de califi. Aici, case de pescari, cărămizi pământii cu paie galbene răsărind din lut, şi garduri scunde de calcar roşcat în care se odihnesc, ghemuite, cochiliile scoicilor din cine ştie ce vremi apuse. Mă fascinau casele astea zidite nonşalant din începuturi de lume, locuite de pescari năzdrăvani şi de femei iubeţe. Am sărit într-o parte, la timp să nu mă întind sub o Dacie albastră, tipul de la volan a zâmbit îngăduitor sub şapca albă cu ancoră aurie. Abia atunci am realizat că eram într-adevăr în concediu la mare, adică ceva visat de doi ani, şi am fugit la „Dobrogeanu” să mă întâlnesc cu ai mei.

Mă aşteptau, pentru că masa - am observat după ce m-am aşezat - era pusă pentru patru persoane. Prima m-a văzut Irina, firesc, era aşezată cu faţa spre intrare, şi bâjbâiam încă cu ochii mei orbiţi de lumină prin penumbra localului când i-am auzit vocea:

— A venit şi Doruleţ...

M-am aşezat pe scaunul jos cu spătar înalt, Lida mi-a făcut cu ochiul zâmbind tainic, Ştefi s-a interesat unde am lăsat barca, şi a aprobat grav din cap când i-am explicat că nu puteam lua, unui om plecat să înfrunte mările, unicul mijloc de salvare serios.

Am mâncat în tăcere, adică eu tăceam, după regimul de austeritate de la bordul *starului* nu aveam timp să vorbesc la masă; Lida povestea cum a venit de la Tulcca la „2 Mai” pe şoseaua aglomerată, iar plozii învârteau furculiţele prin farfurie, băgând, când şi când, câte un dumicat în gură. Pe urmă, ne-am ridicat şi am plecat, urmăriţi critic de privirea chelnerului intrigat de slipul şi de sacul meu de plastic. Am ieşit în şosea, toată familia lipăia cu tălpile goale pe asfaltul fierbinte: în dreptul poştei am făcut la stânga şi am intrat iar pe o scurtătură îngustă, gâtuită între două ziduri de chirpici. La capăt se ghicea lumină, acolo scurtătura se deschidea într-o uliţă lată, cu noroiul adânc al ultimei ploi împietrit sub razele soarelui, şi un gard scund de calcar mărginea, în dreapta, o grădină de zarzavat, împotrivită, neobişnuit de verde, arşiţei şi cerului de un albastru topit. Acolo l-am zărit prima oară, pczând pe marginea gardului de calcar, în dreptul unei movile de nisip, cu braţele lungi atârnând pe lângă zid şi rânjind generos grămezii de nisip, cerului topit, rarilor trecători. Avea umerii laţi, braţele, pieptul, abdomenul auriu - colcăind de şerpi lăcuiţi, întinşi, zvâcnind curentaţi şi rostogolindu-se unii peste alţii la cea mai mică mişcare. Semăna cu tipul acela din cartea de anatomie care şi-a scos binevoitor pielea pentru a da posibilitatea interesaţilor să vadă alcătuirea musculară a omului. Numai că tipul din cartea de anatomie avea privirea unui martir întipărită pe faţa frumoasă, pe când ăsta rânjea tâmp, lăţindu-şi maxilarele masive sub fruntea teşită, aproape inexistentă. Şi ochii, ochii goi rostogoliţi neîncetat, apoi brusc blocaţi, de o fixitate opacă. Lida a trecut pe lângă el, şi-a fluturat mâna: „oglala !”. Tipul a râs dement ridicând şi el mâna în semn de salut, şi un şarpe auriu a fulgerat de la umăr spre cot şi retur. A zâmbit copiilor, şi m-a înfiorat faţa de reptilă deodată blândă, neaşteptat de blândă. „Ne vedem pe plajă”, i-a spus Ştefi trecând pe lângă el, iar Irina a mângâiat în treacăt genunchii masivi, ca

două bile de popice. Am spus şi eu „bună ziua” când am depăşit misteriosul personaj, dar nu mi s-a acordat nici o atenţie. Pe urmă am intrat într-o casă albă. În imediata apropiere a grădinii verzi - Lida găsise o gazdă simpatică - şi doar mai târziu, când mi-am adus aminte, am întrebat-o pe nevastă-mea cine era atletul acela, prieten de vilegiatură cu familia noastră. Lida a zâmbit şi s-a aplecat să-şi scuture un fir de nisip de pe gamba fină. A răspuns fără să ridice capul: - Idiotul satului.

*

Uite, aşa ne treceam zilele: dimineaţa, unul din noi pleca la piaţă, iar celălalt avea grijă de copii. Pe urmă, ne îmbrăcam - ne dezbrăcăm, mai bine-zis - în costumele noastre de baie, şi plecam la plajă. Idiotul satului ne saluta rânjind, sărea în picioare de pe gardul lui de calcar şi ne însoţea. Irina i se căţăra după gât, Ştefi se instala grav pe unul din umerii aceia cât o punte de portavion, şi aşa coboram drumul povârnit spre plajă. Ajunsese nedespărţit idiotul satului de noi, şi poate asta era una din cauzele pentru care, în sezonul acela, n-am mai legat prietenii de vilegiatură cu alte familii. La început, personajul mă deranja, cu veşnicul lui şort rupt - niciodată, nici chiar seara, când se răcorea de-a binelea, nu-l vedeam cu altceva pe el - şi numai insistenţele Lidei mă făceau să-l accept. Îl poreclisem Muşchi, aşa îl numeam în discuţiile noastre, copiii îl strigau în gura mare, şi la auzul acestui nume un zâmbet tâmp începuse să înflorească pe maxilarele late.

— Ascultă, am întrebat-o pe Lida, ce naiba găseşti la el, în afară de faptul că e cretin ?

Muşchi mergea înaintea noastră, un bust de statuie explodând deasupra şortului zdrenţuit de doc, sprijinit în două coloane aurii suple şi fremătânde, Irina căţărată pe

grumazul uriaş, necăjindu-l pe Ştefi care se ţinea zdravăn pe umărul drept, cu amândouă mâinile încleştate în părul scurt şi ţepos al atletului.

— I s-a dus tot sângele în bicepşi, am spus, şi pentru creier n-a mai rămas nici un strop. Nici un strop, am repetat, înciudat de zâmbetul bronzat, blond şi alb şi auriu al soţiei mele. Apoi faţa i-a devenit, brusc, serioasă:

— E un om bun, a răspuns, şi am încredere în el. Ştii ce bănuitor e Ştefi, şi uite cum se poartă cu el. Îl simte bun.

Ne-am dus pe plajă, am făcut baie, Lida se instalase pe nisip, m-am tolănit lângă ea. Pe fâşia aceea de nisip, udată şi bătătorită de valurile mării, idiotul satului şi copiii noştri clădeau castele de scoici înconjurate de şanţuri cu apă. Oamenii veneau să se uite, priveau îndelung, erau frumoase castelele acelea cu arhitectură complicată, erau fragile şi aeriene, cât de fragil şi de aerian poate fi un castel construit din nisip. Muşchi ridica ochii, gângăvea fericit sau mârâia încruntat când vreun intrus, apropiindu-se prea mult, punea în primejdie creaţia lui. Apoi se înălţa, se răsucea, privea mândru şi cumva speriat spre noi: mândru ca îi acordam atâta încredere, speriat de gândul - în măsura în care putea gândi - că i-am putea răpi protejaţii. Personal, mă îndoiam că în capul lui teşit s-ar putea încrucişa asemenea idei complicate, dar Lida astfel îi tălmăcea privirile, şi pe ea nu aveam de ce să n-o cred.

Mă îngropam cu faţa în nisip şi mă gândeam - cu totul nepotrivit în atmosfera aceea de soare şi de plajă şi de trupuri goale şi lipsite de griji - la buncărul din Deltă. Pe măsură ce treceau zilele, mi se părea tot mai ireală camera albastră, cu butoane şi cu ecranul holbat al televizorului, de sub geamandura părăsită, şi-mi spuneam că nu are nici un rost să mă îngrijorez, aveam încredere în freamătul vesel şi fierbinte al oamenilor de pe plajă. Lida mi-a întrerupt pe neaşteptate gândurile:

— E idiot pentru că e atât de bun. E idiot de bun, şi n-ar strica să fim toţi un pic idioţi aşa cum e el.

— Care el, am întrebat, creierul meu toropit nu putea sări uşor de la una la alta.

— Prietenul tău, Muşchi, a spus Lida. A întins braţul şi l-am văzut pe idiot jucându-se în apa joasă de la mal cu Ştefi. Irina se apropia încruntată de noi şi am priceput că unul din cei doi - Ştefi probabil - refuzase s-o ia în apă. M-am ridicat, am trecut grăbit pe lângă ea îndreptându-mă spre mare, nu puteam sta liniştit când nevârstnicul meu fiu se aventura în valuri sub oblăduirea idiotului din „2 Mai”. M-am apropiat de ei, nu m-au observat, Ştefi stătea cu spatele la mine, se ţineau de mâini şi săreau râzând când valurile mari se spărgeau bubuind şi împroşcând cu spumă de fundul nisipos. Atunci m-am uitat mai bine la faţa lui Muşchi, l-am privit fără să mă opresc agăţat în imobilitatea ochilor de reptilă, rânjetul larg, dinţii perfecţi, buzele groase îngropate între fălcile masive, nasul lat, pretenţia de frunte. A venit un val mare, băieţelul s-a rezemat încrezător în braţul auriu pe care şerpii lăcuiţi alergau încordându-se spre umăr, şi a sărit în sus, ţipând de satisfacţie. Atunci a ţâşnit parcă spre pici o rază de lumină caldă, învăluitoare, şi toată faţa de reptilă s-a schimonosit o clipă ca şi cum ar fi lepădat o mască, şi am văzut un zâmbet nemaipomenit de bun şi de deschis, numai valuri şi soare, nimic reţinut, angoasele care umbresc bucuriile noastre cele mai depline, spaimele vechi redeşteptându-se ciudat în clipele cele mai bune, era acolo un zâmbet şi atâta tot - nimic giocondic, nealterat de nici o umbră, neîntunecat de nici un gând - un zâmbet bun, atât. Pentru bucuria, la fel de curată, a unui băieţel care sărea un val de mare. I-am văzut ochii - ochii lui de reptilă tâmpă - deodată larg deschişi, neumbriţi de nici o frunte boltită înţelept deasupra lor, galbeni, strălucitori, parcă-şi luau lumina aceea direct din soare. Neînchipuit de limpezi, cuprinzând în ei blândă înţelegere şi

calmă, potolită bucurie pentru toată lumea aceea nepăsătoare, pentru marea bună, nisipul călcat, valurile bubuitoare, pentru cerul senin, pentru aerul care-i năvălea în plămâni şi pentru mâna plăpândă şi bronzată, mână de băiat mic, încleştată de piatra fremătătoare a braţului său arămiu.

Din ziua aceea am început să-l salut pe Muşchi, moţăiam din cap şi spuneam „bună ziua” când treceam pe lângă el, nu vroiam să-l obosesc şi să-l oblig la eforturi folosind „bună dimineaţa” sau „bună seara”, invariabil foloseam formula „bună ziua”, şi invariabil nu primeam nici un răspuns. Idiotul stătea pe gardul lui privindu-mă lung şi grav şi încercând să priceapă, îi simţeam cele două-trei circumvoluţiuni palpitând dureros, dar nu-l puteam ajuta în nici un fel, ridicam din umeri şi plecam. Lida şi plozii aveau însă mare succes la el, se rânduiau de departe în şir indian, „o-gla-la”, făcea Lida trecând prin dreptul lui, şi imediat primea un şir de sunete nelegate, gângăveli şi pleoscăituri, ca răspuns.

„Oglala”, se încrunta de efort Ştefi, „o-ga-ga” saluta Irina, şi li se răspundea în acelaşi fel. Începuse să mă intrige tăcerea idiotului, până când, într-o seară, Lida m-a lămurit: nu răspunde decât la „oglala !”. Am alergat imediat afară, era târziu, se făcuse întuneric, şi numai sclipirea mată a umerilor aurii, în lumina chioară a unui bec legănat de vântul uşor sub o farfurie ruginită de tablă emailată, m-a anunţat că Muşchi era la locul lui, pe gard. M-am întrebat unde doarme tipul, dar n-am putut să-mi răspund; în orice caz, dimineaţa aveam să-l găsesc tot acolo. Am ajuns lângă el, m-am oprit; şedea pe gard cu mâinile proptite în piatra aspră, lângă coapsele parcă şlefuite în alamă caldă, cu capul cufundat între umerii ridicaţi, şi n-a schiţat nici un gest când m-am proptit în faţa lui. Avea ceva misterios chipul său în lumina aceea neclară, îl asemuiam râzând în capul meu lucid şi raţional cu un vagabond romantic, oprit

în odihnă de-o clipă din goana lui după luna oglindită în apă.

— Hello, am spus, o-gla-la !

Atunci şi-a ridicat ochii, parcă neîncrezător, era neîncrezător, şi-a înălţat coloana gâtului dintre umerii laţi, şi ochii mei s-au îngropat în licărul cald, gălbui, parcă izvorât dinăuntru, al ochilor înguşti. Pe urmă şi-a dat capul pe spate şi a izbucnit într-un râs care mi-a încreţit părul de pe ceafă, pentru că nu aducea nici de departe cu gângăveala lui obişnuită, era un râs plin, complet, pornit din pieptul puternic şi reflectat sonor în cerul gurii de zidul semicircular al dinţilor imaculaţi. Apoi râsul, neaşteptat a îngheţat, a rămas o clipă agăţat între noi şi a căzut în cioburi zornăitoare, înfundându-se în nisipul de la picioarele gardului de calcar. Idiotul m-a privit atent, o şiretenie tâmpă lucea în ochii de şopârlă, şi mi-a răspuns la salut printr-un şir de sunete nelegate, gângăveli şi pleoscăituri amestecate grotesc cu foşnetul pur şi depărtat al mării.

Nu mai ţin minte precis cine a văzut primul delfinii, cred că Ştefi. A sărit în picioare rotindu-şi braţele şi strigând: „Flipper, Flipper !”. M-am ridicat şi eu; departe, în valurile topite de soare, se rostogoleau leneş, ca într-un vis încetinit, spinări negre. „Ce este ?”, a mormăit Lida, trezită din aţipeala ei. „Delfini”, i-am răspuns. Scotoceam febril după labe şi mască. Ştefi ţinea tuba în mână şi întreba cu nespusă încântare: „Te duci la ei, da, te duci la ei ?” Am scuipat în mască, am alergat până la apă frecând geamul interior cu salivă, leac greţos dar verificat împotriva aburirii, labele înotătoare mă loveau peste coapse aşa cum le ţineam atârnate de încheura cotului. Am intrat în apă până la genunchi, mi-am clătit picioarele, am şters solzii de nisip de pe glezne şi mi-am pus labele. Am spălat masca în apă, mi-am tras-o pe nas, i-am încercat etanşeitatea trăgând puternic aerul dinăuntru, sticla rece mi s-a lipit de nas şi de frunte, ca o ventuză. Ştefi ţopăia ca un apucat în apa mică,

i-am luat tuba din mână, am trecut-o pe sub cureaua măştii, am băgat muştiucul de cauciuc amărui în gură şi m-am lăsat pe burtă, în apă. Valurile mă săltau, înotam repede, niciodată nu înotasem atât de repede, când ajungeam pe creasta valurilor vedeam în depărtare spinările acelea - acum argintii - arcuiu-se şi sărind afară din apă. Înotam disperat craul, eu care niciodată nu rezistasem mai mult de cinci bazine la un craul susţinut, despicam acuma apa cu viteza unei vedete torpiloare. Voiam să-i prind, trebuia să prind delfinii aceia din largul plajei, să vin lângă ei, să-i văd şi să mă conving. Mă intrigau vieţuitoarele astea cu priviri şi cu rânjete omeneşti, delfinii; valurile mi se spărgeau în mască, stropi săraţi nimereau în supapa deschisă a tubei şi-i trăgeam până în plămânii lacomi de aer, mă înecam, tuşeam, înotam mai departe. Îmi jucau în faţa ochilor secvenţe de film, ecranul televizorului de acasă, delfinii, trista nedumerire a unui *tursiops truncatus* surprins cu nasul lipit de sticla despărţind apa acvariului de limpezimea nesfârşită a oceanului. Herodot, Paris-Match, oameni salvaţi de delfini, plute de salvare rătăcite în ocean împinse de nasurile retezate şi de frunţile imense până se împotmoleau în nisipul unor plaje umbrite de cocotieri. Copilul din 147 î.e.n., dus la şcoală pe spinarea lucioasă a unui delfin din Mediterana. Acum erau aici, am zvâcnit pe creasta unui val, am bătut apa cu picioarele şi am ieşit o clipă până la brâu din marea verde; erau aproape, acum puteam să văd cu ochii mei. Am pătruns dintr-o dată în mijlocul lor, sau cred că ei m-au înconjurat, prea mulţi se învârteau pe lângă mine. Băteam apa pe loc, cu înotătoarele, priveam prin geamul măştii rotirea lentă, amuzată şi cumva neîncrezătoare a fusurilor masive, argintii, în jurul meu. Erau ciudaţi aşa cum se roteau, călcând marea cu cozile lor orizontale, jos-sus, nu cozi turtite lateral, cum eram obişnuit să ştiu peştii mării de pe tarabele din piaţă. Treceau din ce în ce mai aproape,

soarele pătrunzând prin apă punea pete calde de lumină pe frunţile bombate, ochii negri scânteiau a râs în colţurile orbitelor îngustate, în general aveam impresia unui musafir neaşteptat, însă posibil, pătruns brusc într-o petrecere de familie. Pe urmă am auzit un zgomot ca un fâlfâit ciudat, o masă imensă s-a prăvălit în apă chiar lângă mine, învăluită într-un nor uriaş de băşici irizate de aer. Mi-a trebuit ceva timp până să-mi dau seama că un *tursiops* sărise în apropiere, de fapt nici nu ştiam dacă ăştia de aici erau din specia *tursiops*, mi se pare că nu, în Marea Neagră trăieşte parcă altă varietate - dar n-avea nici o importanţă. Mie îmi suna bine *tursiops*, *tursiops truncatus*, şi aşa îi consideram. Se apropiase foarte mult un delfin mare, puternic, mă privea cercetător cu ochii mici, de porc deştept, şi era ciudată privirea aceea cufundată în ochii mei în largul plajei de la „2 Mai”. Mai mult am simţit decât am văzut unduirea înotătoarei late, care se rula ca o clătită, şi botul larg, acoperit cu piele groasă, s-a turtit în masca mea. Sub cuta neagră a buzei - a ceea ce, în mod obişnuit, s-ar fi numit buză - sclipirea albă, deloc liniştitoare, a unui şir de dinţi lungi şi ascuţiţi. Nu-i mai vedeam ochii, acoperise tot câmpul vizual botul acela împănat cu colţi, mi-am amintit că delfinii mănâncă numai peşti şi caracatiţe mici, şi m-am liniştit. Pe urmă, botul s-a dezlipit de geam, a alunecat măreţ, lăsându-mă parcă să număr şirul acela de măsele ascuţite, şi în dreptul nasului meu a poposit, îngropat în pielea cenuşie ca de elefant, brăzdată, şănţuită de riduri fine convergând spre orbita ovală, ochiul negru al lui *tursiops*. Avea o privire clară, capabilă să exprime ce se petrecea îndărătul imensei frunţi bombate, şi citeam acolo curiozitatea din speţa cea mai pură. Curiozitate conştientă, care ştie să cântărească şi să aleagă. Aşa m-a privit delfinul, şi atunci mi-am scos muştiucul de cauciuc din gură şi am spus ceva - nu mai ţin minte ce, cred că „o-gla-la !” - şi bulele de aer s-au ridicat de pe buzele mele şi s-au

legănat între ochiul acela curios şi geamul nepăsător al măştii. Nu mi-a răspuns, adică apa era plină de sunete, un fel de şuierături şi chirăieli ca de şoarece alb, deloc potrivit cu măreţia masivă a corpurilor cenuşii şi bondoace, şi am strâns cauciucul amărui la loc între buzele care mă dureau de atâta strâns. Am ridicat mâna şi am apropiat încet palma cu degete răşchirate, întâi de ochiul delfinului, apoi de corpul lui. Se lăsa încet mâna mea cu pielea umflată şi zbârcită albicios de statul îndelungat în apă, se lăsa încet, şi parcă am surprins un tremur al degetelor pe spinarea netedă de oţel. Presimţeam mucilagiul rece şi vâscos, instinctiv degetele mele aşteptau o atingere cumva scârboasă şi parcă am mângâiat un trup de femeie când palma s-a lipit, dintr-o dată, de pielea netedă şi caldă. Piele de delfin. S-a supus încrezător mângâierii mele, era un *tursiops* cumsecade, şi l-am scărpinat pe spate, ştiam din filme şt din cărţi că le place grozav să fie scărpinaţi pe spate. Apoi *tursiops* s-a prelins duios pe sub mâna mea, fără să se smucească, s-a ondulat prelung, neaşteptat de graţios pentru corpul lui bine strâns în pielea cenuşie, şi a spart cu capul oglinda falsă a valurilor - se ducea să respire. Atunci i-am văzut şi pe ceilalţi delfini înotând cuminţi în jurul meu, s-au învârtit şi s-au rânduit după criterii pe care n-aveam cum să le cunosc, reguli de-ale lor, delfineşti, s-au aşezat astfel ca fiecare să poată trece prin faţa mea, cât mai aproape. Întindeam mâna şi mângâiam spinările prelungi, cenuşii, înotătoarele verticale cu borduri domol rotunjite, amintind de aripile anacronicelor avioane zburate în şcoală. Nu ştiu cât a durat asta; trăiam ca într-un fel de beţie unduirea cozilor orizontale şi învolburarea necontenită a apei sub labele mele care băteau în neştire, menţinându-mă într-o verticalitate relativă. Respiram şuierat aerul prin tuba de cauciuc, picături de mare pătrunseseră în mască şi-mi gâdilau neplăcut partea de jos a nasului. Apoi nu ştiu precis ce a fost, tocmai se instalase

în dreptul măştii, din nou, ochiul acela negru, acum cunoscut, bolnav de curiozitate, şi expresia i s-a schimbat brusc, devenind încordată şi bănuitoare. Mi-am înălţat sub masca mea de cauciuc sprânoenele, a mirare, a teamă, am putut zări, o clipă, turma de delfini făcând un salt neaşteptat şi dispărând ca o avalanşă argintie, undeva, spre larg. Am avut o mişcare de spaimă, marele *tursiops* rămăsese lângă mine şi fusul de oţel al corpului bondoc fremăta sub palma mea ca învelişul nituit al unui submarin care goneşte cu toată viteza. Am simţit o umbră neagră şi apa s-a răcit, ceva se pusese între mine şi soare, şi totul s-a învârtejit într-un amestec ciudat de valuri, raze şi cer. Parcă goneam rostogolindu-mă printre valuri, tuba mi-a scăpat din gură, mi-am apăsat instinctiv masca cu mâna, să nu mi-o smulgă curentul apei; am simţit sub degete atingerea liniştitoare a lui *tursiops*, apoi au sclipit dinţii lui cei albi, şi parcă se colorase în roşu apa ? Mi-a trecut fulgerător prin cap că delfinii nu atacă oameni, mă sufocam, îmi ţiuia marea în urechi, ca un zgomot înfundat de motor. Am lovit apa cu picioarele, o clipă am ieşit afară din valuri şi am căzut iar, pleoscăind greoi. Ceva nedesluşit se depărta, în stânga, arând o dâră albă de spumă pe apa verde, şi *tursiops* mi-a dat un ultim ocol, apoi a dispărut în direcţia turmei sale. Marea se tânguia într-un chiţăit care mie nu-mi spunea nimica, şi aş fi dat orice să cunosc limba delfinilor. Mi-am potrivit din nou muştiucul în gură şi am expirat puternic, golind tuba de apă - am tras aer în piept şi m-am înălţat peste valuri, încercând zadarnic să văd ceva. Am înotat spre mal, într-un fel de bras leneş - mi-am scos tuba şi m-am răsucit pe spate, soarele îmi bătea în colţul drept al măştii, sus, încingându-mi faţa, valuri veneau şi se spărgeau în spumă pe geamul gros, de cristal. Am lăsat apa să mă scoată la mal ca pe un butuc inert, m-am ridicat în patru labe pe o grămadă de alge brune şi am pornit de-a lungul plajei, spre ai mei. L-am văzut de departe pe

nebunul satului alergând spre mine, şi dacă ochii lui puteau avea o expresie, atunci erau plini de îngrijorare şi tainică nelinişte.

*

M-am trezit în mijlocul nopţii cu senzaţia nelămurită că ceva nu e în regulă. Ştii cum se întâmplă uneori, parcă te apasă ceva prin somn şi atunci te scoli şi aşa, între somn şi trezire, încerci să-ţi spui raţional că nu te pândeşte nimic, dar există ceva mai puternic decât raţiunea, mai vechi şi mai copleşitor decât raţiunea, instinctul, şi nu poţi dormi liniştit simţind fiara ghemuită, gata să sară, ştiindu-i colţii şi auzind lenta, scrâşnita pătrundere a ghearelor boante în pământul reavăn, la cine ştie câţi kilometri distanţă, la marginea unei cărări tainice, pe care oameni neputincioşi, înfăşuraţi în piei aspre, se duc în fiecare noapte să bea apă.

Stăteam culcat pe spate, simţeam lângă mine corpul fierbinte al Lidei îmbrăţişându-mă, aprându-mă, îi simţeam respiraţia fierbinte, auzeam fornăitul caraghios al Irinei şi răsuflarea precipitată a lui Ştefan fugărind în patul larg, sub cearşaful albastru care-l acoperea, turme întregi de bizoni prin preerie. Era atâta pace în camera aia strâmtă de chirpici, 35 de lei pe noapte, încât senzaţia nelămurită cu care mă trezisem, că ceva e în neregulă, s-a amplificat până la frică. O frică absurdă, copleşitoare, transpiram îngheţat în aerul acela cald şi bun de somn domestic şi m-am dat jos din pat abia stăpânindu-mi mişcările pripite. Eram conştient de încă o prezenţă în camera noastră, o respiraţie amplă, suprapu-nându-se peste respiraţiile noastre umile, omeneşti, inspira-ţie şi expiraţie covârşitoare, parcă a milioane de vietăţi deo-dată, şi brusc am avut senzaţia fragilităţii trupului meu neputincios din carne şi oase simple, de om. M-am apropiat de uşă căutând să nu foşnesc ziarele care acopereau podeaua de chirpici,

voiam să mă duc în curte, aveam în torpedoul maşinii un cuţit de vânătoare cu lama lată şi solidă. Am ieşit în verandă - răcoarea nopţii, cerul incredibil, nu spălăceala aceea liliachie, vag întreruptă de stele mai strălucitoare, care se bolteşte deasupra Bucureştiului la o oră după apusul soarelui, ci o cupolă onestă, stea lângă stea, amintind pe undeva cerul nopţilor mele de zbor. Am făcut câţiva paşi prin nisipul jilav spre strălucirea întunecată a maşinii, care părea o fiară mare şi blândă, rezemată de gardul scund, apoi m-am oprit şi m-am răsucit pe călcâie; maşina era încuiată, eu eram în slip, n-aveam cheia la mine. Şi atunci am perceput iar inspiraţia amplă, care mă făcea să mă simt mic şi neînsemnat, şi strivit de anonimatul meu sub acea grandoare mută, desfăşurându-şi forţele şi vrăjile în deplină linişte, şi atunci am înţeles, nu am înţeles, pentru că ştiam dinainte, am simţit, cu tot corpul meu rebegit de frig, că adevărata măreţie e tăcută. Şi am râs, pentru că răsuflarea aceea obsedantă şi stăruitoare, care mă dăduse jos din patul cald şi mă trimisese după cuţitul de vânătoare din maşină, era răsuflarea mării. Lină, străveche, nouă, născându-se şi murind cu fiecare val prelins pe plajă, cu fiecare fir de nisip redat uscatului, cu cea mai mică pietricică smulsă stâncilor şi târâtă în larg - marea, începutul şi sfârşitul: leagănul vieţii ieşind pe plajă încă bâjbâind, cu paşii târşiţi şi cu ochii lipiţi, apoi valurile uleioase, roşii, reflectând corabia incendiată, încă semeţ arcuită, a cine ştie cărui rege viking.

Rupea ceva în mine noaptea aceea mută, întunecoasă, punctată când şi când de sclipirile îndepărtate ale unui far. Parcă se frământau coji vechi, se uscau cicatrici, cădea cu foşnet sec o crustă groasă de chitină care mă acoperea. Îmi spuneam că trebuie să fiu cel mai mare tâmpit dacă nu voi şti să profit de darul ăsta neaşteptat, nepreţuit, pe care cine ştie ce împrejurare ciudată mi-l oferea gratuit.

Am intrat iar în cameră, nu ca să mă îmbrac, ar fi fost o profanare, până şi slipul de pe mine însemna prea mult; i-am acoperit mai bine pe plozi, am sărutat uşor urechea Lidei, caldă sub şuviţele de păr blond, şi am ieşit, închizând cu grijă uşa după mine. Am traversat curtea, am sărit gardul scund de calcar, am păşit desculţ pe drumul lung, nepietruit, care ducea spre plajă. Corturile turiştilor luceau fantomatic în stânga şi o clipă m-am temut că vreun inoportun ar putea rupe vraja. Ajunsesem pe faleză, n-am mai căutat cărarea, am coborât de-a dreptul peretele abrupt, şi cu toate că ziua aş fi stârnit o avalanşă de pietre şi bulgări de lut uscat, acum, sub tălpile goale, nu se auzea decât iarba foşnind mătăsos. Am traversat încet, cu ochii plecaţi, fâşia de nisip ud care mă despărţea de apă şi am rămas aşa, simţind cum îmi intră în carne, încet şi nedureros, bucăţile de scoici sparte înfipte în nisip. Parcă prindeam rădăcini acolo, pe malul mării... Şi doar după ce, ca într-un ritual păgân, am simţit umezeala nisipului amestecându-se cu sângele ce picura din tălpile zgâriate, doar atunci am ridicat ochii şi am privit marea. Adică întunericul dens, total, întrerupt rar de liniile albe, rostogolite, ale valurilor liniştite. Am înaintat în bezna aceea care mă învăluia cald, rănile nu mă usturau, am înotat lin, aproape fără să scot capul din valuri, respirând oxigenul din apă prin piele, ca o atavică aducere-aminte. Nu ştiu cât am înotat aşa, simţeam apa despicându-se în faţa mea şi adunându-se iar undeva, în urma picioarelor unite ca o coadă de peşte. Mă mângâia marea, parcă pluteam prin suluri de mătase scumpă, îndreptându-mă spre o întâlnire mult aşteptată. Pe urmă ceva a început să fulgere scurt şi des în dreapta, mi-a trebuit câtva timp să-mi dau seama că e farul de la Capul Caliacra. Înaintasem mult în mare, asta înseamnă că depăşisem promontoriul de la Vama Veche, şi dacă voiam să mă mai întorc, trebuia să mă îndrept spre mal. M-am răsturnat pe spate dând uşor din picioare, un

curent blând şi bun mă ducea lin spre plajă, în timp ce în stânga, din capul oiştii Carului Mic, Steaua Polară clipea prietenoasă din unicu-i ochi.

Am auzit vuietul valurilor, puternic, şi mi-am dat seama că curentul mă scosese lângă mal undeva spre sud, acolo unde din apă răsăreau capetele stâncilor. M-am întors pe burtă şi am pornit într-un bras liniştit, agăţându-mă când şi când de pietrele lunecoase, împingându-mă în ele, să nu-mi zgârii pieptul şi burta în coloniile de scoici mărunte şi ascuţite, înfipte pe muche în piatra poroasă. Apoi am simţit fundul sub tălpi, alge, pietre plate, lustruite de apa, şi m-am ridicat în picioare din apa care-mi ajungea la brâu. Nu-mi era frig, valurile mă ajungeau din urmă lovindu-mă blând îndărătul genunchilor, înaintam încet, să nu alunec pe pietre, apa nu-mi ajungea acum decât până la glezne. Şi doar când am simţit algele umede amestecate de-a valma cu nisip şi scoici, care în locul ăsta tiveau malul, doar atunci am văzut silueta mare, masivă, neagră, desprinzându-se de peretele falezei şi înaintlnd spre mine cu paşi grei, înăbuşiţi de scârţâitul nisipului. Se mişcau ciudat picioarele acelea lungi, şi când umerii laţi au depăşit marginea falezei care astupa cerul, am văzut proiectat, puţin albăstrui în lumina incertă a stelelor tremurând de spaimă şi de frig, capul cu frunte bombată şi cu nas coroiat, aducând a păsăroi. Doar că acum nu mai era proiecţie holografică, era aici, în faţa mea, la câţiva metri numai, pe plaja pustie, şi nu îndrăzneam să întind mâna şi să râd. Nu era deloc proiecţie holografică nici păsăroiul în salopeta lui mulată pe corp, nici scula bizară, dar armă, fără dubiu armă, care-şi căsca spre mine umflătura ovală din vârful unei tije subţiri, prinsă de un mâner bine polizat, sclipitor în lumina vagă venită de nicăieri. Am înghiţit în sec şi am întrebat: „De ce ?”. Era atât de absurd, nu era nici măcar o fiară, un bot cu dinţi albi m-ar fi consolat oarecum, era o făptură foarte asemănătoare mie, vag albăstruie, cu ochi apropiaţi, oblici,

puţin trişti obosiţi îndărătul pleoapelor umflate, şi ridica încet arma aceea nemaivăzută. De ce ?

„De ce ?” am întrebat iar, am şuierat mai bine-zis din gâtlejul uscat, mi-am dres vocea cu un hârâit penibil şi am zis: „Sunt prieten. Sunt de aici, de pe Pământ, ştiu o mie de lucruri, de ce vrei să mă omori cu arma aceea ciudată ?”

Păsăroiul lăsase capul pe umăr, asculta ce-i spuneam sau ce-şi spunea el; nu puteam fi sigur că era acelaşi cu cel din imaginea văzută în buncărul betonat de sub geamandura părăsită, dar, oricum, era unul de-ai lor. Mă simţeam trişat, trădat de marea care vuia acum nepăsătoare în spatele meu, şi m-am retras un pas. „De ce ?” am repetat. Aş fi vrut să spun: „Să încercăm să fim prieteni”. Aş mai fi vrut să-i întind mâna, dar degetele care trebuiau să apuce degetele mele erau ocupate cu o armă...

Omul în salopetă a ridicat braţul cu un gest foarte pământean, cunoscut din filmele poliţiste şi din westernuri, şi în pumn strângea scula aceea bine polizată. Mi-era ciudă, îmi venea să scuip, totul era atât de absurd, şi de ce tocmai mie ? Am auzit un declic, pe urmă ceva a vâjâit şi a lucit pe fondul întunecat al falezei înalte şi umbra neagră cu umeri laţi s-a prăvălit înainte fără zgomot, în vreme ce umflătura aceea ovală a biciuit cerul, marea şi plaja cu o vergea subţire de lumină incandescentă. Am sărit în lături, ferindu-mă de raza ucigătoare, şi m-am ghemuit pe nisip, căutând să disting pe cerul înstelat chipul salvatorului meu. Înainta, legănându-se de sub un ieşind de calcar, o formă neagră, masivă, bălăngănind în mână o sapă, o sapă obişnuită, de grădină. Şi doar când s-a aplecat deasupra mea mormăind blând ceva ininteligibil, cam ca un copil de doi ani care-şi mângâie căţelul, atunci numai am recunoscut faţa trunchiată, fălcile late şi bărbia masivă a idiotului.

— Hopa, băiete, a spus idiotul satului întinzând o mână şi ajutându-mă să mă ridic. Am cam tras o spaimă, nu ?

— Nu ştiu, am zis. Dinţii îmi tremurau în gură, dar de frig, şi, într-adevăr, nu eram sigur că avusesem timp să-mi fie frică. Eram mai mult copleşit de absurdul situaţiei, de neputinţa mea de a-i face faţă. Cum, aşa repede, şi fără nici o şansă ? ...

— Nu ştiam că aviatorii sunt romantici, a continuat idiotul satului, şi o undă de râs gâlgâia în vocea lui clară, baritonală, pe care ar fi invidiat-o orice crainic de la radio. Ştii, marea sub stele, cerul arcuit. Nimic nu-i mai potrivit - aici vocea ironică se voala filozofic - ca marea sub cerul în-stelat, pentru a ascunde un cadavru. Ţi-e frig, a constatat brusc, şi, într-adevăr, mă lua dracu de frig. Nici el nu era îmbrăcat mai gros ca mine, avea numai veşnicul şort rupt, dar, oricum, nu făcuse baie în mare.

— Ascultă, am spus clănţănind amarnic din dinţi, îmi încordam muşchii sub piele să mă încălzesc şi asta mă făcea să vorbesc înfundat, tu de unde...

— Hai, du-te acasă, a zâmbit idiotul.

— Tu de unde... am insistat.

— Du-te acasă, a repetat el şi folosea cu mine exact tonul pe care-l foloseau copiii din sat când voiau să scape de el, şi asta mă înfuria grozav. La urma urmei, aveam dreptul să ştiu.

— N-ai văzut ce păţeşti dacă ştii prea multe ? a spus idiotul şi vocea lui avea un accent ciudat de regret şi melancolie. S-a aplecat peste forma alungită întinsă la picioarele noastre, şi cu laba piciorului desculţ a depărtat de mâna păsăroiului arma aceea ciudată.

A apucat mânerul polizat, se purta prudent cu ea, ca şi cum n-ar fi ştiut prea bine cum se mânuieşte; pe urmă, părea că s-a lămurit, a îndreptat umflătura ovală spre apă şi o vergea de lumină a ţâşnit scurt, înfingându-se în valuri. Ceva a sfârâit şi a clocotit, o şuviţă subţire de abur

fosforescent s-a ridicat pe fondul negru al apei şi s-a destrămat.

Am ridicat din umeri şi m-am întors cu faţa la faleză. Pe urmă am revenit, am întins mâna idiotului şi mâna mare, bună, cu degete puternice, s-a strâns ca o menghine peste palma mea.

— Du-te la culcare, mi-a spus, avea vocea dintr-o dată sugrumată şi, o să mă crezi sau nu, în timp ce urcam faleza abruptă mi se părea că disting în cuvintele lui o milă nesfârşită. Pentru mine. Mila celui care cunoaşte, pentru cel care habar n-are ce-l aşteaptă. Toate erau însă întoarse pe dos în noaptea asta, şi idiotul satului, care nu era cu nimic mai idiot decât mine, devenit dintr-o dată o fiinţă... dragă ?! şi apropiată ?! De pe marginea malului înalt m-am răsucit şi l-am văzut iar, umbră decupată în beznă, trebăluind ceva pe lângă forma răşchirată, slab conturată pe nisip. Am zăbovit uitându-mă cum se foia prin întuneric fără să iau în seamă vântul subţire, care aici, sus, mă pătrundea până la oase. Voiam, încercam să reţin ceva din masa aceea informă, pentru că ştiam bine că n-o să-l mai văd niciodată.

*

Dimineaţa, soarele orbea şi nisipul frigea sub tălpi, şi dacă idiotul satului ar fi construit ceva mai jos de locul unde ne instalam de obicei pe plajă, acolo unde apa se amestecă cu nisipul, interminabilele lui castele de scoici, întâmplările din noaptea trecută ar fi părut o simplă poveste. Am aşteptat mult - Lida şi copiii intraseră deja de vreo două ori în apă - silueta cunoscută năpădită laocoonic de şerpii lăcuiţi ai muşchilor, zâmbetul nătâng, aş fi vrut să flutur mâna salutând: „o-gla-la !”, dar nu apărea nimeni. Pe urmă, Ştefan a declarat că pleacă să descopere terenuri aurifere, a luat-o pe Irina cu el, ca să aibă băiatul cine să-i gătească şi să-i spele în timp ce el va sorta pepitele, şi am rămas

singur cu nevastă-mea. Lida se întinsese pe nisip cu faţa în soare, parcă era una din măştile alea lucioase vândute la Fondul Plastic ca artă africană, şi privind-o mi-am spus că arta africană ajunsese la desăvârşire. M-am întins lângă ea, i-am apucat mâna şi, cu ochii închişi, arşi roşu sub pleoape de soarele puternic, am şoptit la urechea fetei toată povestea aceea incredibilă. Am început cu Mircea, am condus-o prin Deltă, în buncărul betonat, şi mâna fină, strânsă în pumn, s-a zbătut puţin, dar nu i-am dat drumul. Pe urmă m-am răsucit pe o coastă, ca să pot privi, şi i-am spus ce păţisem pe plaja asta fierbinte, colcăind de oameni bine-dispuşi, care acum câteva ore era atât de pustie şi îngheţată. Am povestit şi de idiotul satului, plecându-mi pocăit privirea. Lida mă privea ţintă, filtrând prin gene imaginea mea din lumina orbitoare izvorâtă de sus. Şi-a eliberat mâna cu un gest hotărât şi s-a săltat privind spre locul unde, cu o zi înainte numai, se înălţau şiruri de castele din scoici. Se vedeau acum doar movile de nisip umed, călcate în picioare, amestecate de-a valma cu cochilii sparte.

— Să mergem ! a spus Lida şi s-a ridicat. Eram cu ochii cam la nivelul genunchilor ei, aşa că am dat mult capul pe spate ca să o pot privi: unde să mergem ?

— Acolo unde azi-noapte... poate a mai rămas o urmă.

M-am ridicat şi eu: „Ascultă, e mult de mers până acolo. Curentul m-a dus mult de-a lungul malului - şi am făcut un semn indecis cu mâna spre sud. - Lângă stânci, ştii ? Ce urmă să mai rămână ?”

— Ai spus, a explicat Lida doct, dar nările fine tremurau şi se încordau, că atunci când tipul ăla a vrut să tragă în tine cu...

— Să-i zicem pistol, am convenit, curios să aud urmarea.

— Pistolul, a scuturat nerăbdătoare nevastă-mea din cap, spuneai că atunci l-a pocnit prietenul tău - mă rog,

prietenul nostru, idiotul. Şi că ăla a căzut cu pistolul în mână, şi raza a fulgerat apa, nisipul şi faleza.

M-am strâmbat neîncrezător: acum, pe lumină, nu mai puteam fi sigur de toate secvenţele acelea succedate rapid în timpul nopţii.

— Ce facem cu ploduţii ? m-am dat bătut, şi Lida a spus că ei, oricum, sunt departe, în Klondike, şi când li s-o face foame or să nimerească singuri acasă.

M-am mirat, adică mai târziu, mult mai târziu, după ce a devenit prea târziu, mi-am dat seama că ar fi trebuit să mă mir: Lida nu era omul care să-şi lase copiii pe o plajă de capul lor să caute aur, dar atunci eram prea aţâţat de cele petrecute în timpul nopţii, mă gândeam că pasiunea de fiziciană a nevesti-mi îşi spune cuvântul, şi am zis: „Haidem”.

Ne-am luat de mână şi, ocolind trupuri de toate formele, calibrele şi nuanţele, întinse pe cearşafuri sau de-a dreptul pe nisip, am pornit-o spre locul unde faleza pătrundea adânc în mare şi unde, la marginea povârnişului de calcar, valurile se izbeau în stânci purtând colonii de scoici mărunte şi ascuţite, înfipte pe muche în piatra poroasă.

Mergeam în tăcere, ţinându-ne de mâini, întinzându-le când vreunul din noi ocolea o piatră sau o cochilie spartă, fără să le dăm drumul, revenind apoi alături şi atingându-ne umerii în mers. Am ajuns la valul de nisip care străbătea plaja de-a curmezişul şi ne-am uitat unul la altul, întrebători: ce facem ? De aici începea Nudlanda, imperiul îndrăgostiţilor total de soare şi nisip, care nu admit intermediari în contactul trupurilor cu elementele primordiale.

Lida a săltat din umeri, am ridicat şi eu din umeri, am escaladat curajoşi valul de nisip şi am mers mai departe, călcând printre trupurile goale. La început mirate, apoi indignate, privirile nudiştilor deveneau din ce în ce mai ostile pe măsură ce pătrundeam în adâncul teritoriului

sacru, aşa că ne-am oprit din nou. În faţă, la numai 2-300 de metri, peretele abrupt al falezei...

Lida s-a fandosit puţin, apoi s-a întors cu spatele şi i-am descheiat sutienul. Ne-am dezbrăcat amândoi şi am pornit-o iar în pas gimnast, urmăriţi pe ascuns de ochi binevoitori, spre scobitura în care, cu o seară înainte, nebunul satului stătuse ghemuit cu o sapă obişnuită de grădinărit în mânâ. Ne-am oprit privind în jur, adică eu mă uitam la pietre şi la stânci, căutând să le ghicesc siluetele strânse şi ameninţătoare pe timp de noapte şi să compar cu ce rămăsese întipărit pe retina mea; Lida se uita ţintă la mine.

— Aici, am spus încet şi am arătat cu degetul o fâşie de nisip între bolovanii lustruiţi de valuri, acolo unde întinşi pe un cearşaf prosopat se lăfăiau la soare trei nudişti graşi: un bărbat mai în vârstă şi două femei tinere. Lida mi-a urmărit degetul cu privirea, a refăcut cu ochii un traseu imaginar unind într-o curbă cerul, marea şi pământul, apoi - întotdeauna am recunoscut că avea ochi mai buni ca ai mei - a scos un ţipăt mic acoperindu-şi cu unul din braţele bronzate pieptul, orbitor de alb între pântecele şi umerii arămii şi întinzându-l pe celălalt înspre peretele roşcat al falezei, ars de soare şi ros de şuvoaiele ploilor. Acolo, dacă te uitai cu atenţie, vedeai un şanţ îngust, nu prea adânc - o dungă mai bine-zis, o dungă sticloasă, de rocă topită, tăind în diagonală perfectă bolovanii, argila şi albiile secate ale micilor torente. Dâra sticloasă se continua şi pe nisip, tălpile nudiştilor nu frământaseră crusta subţire, şi când, urmărind-o, am intrat cu picioarele în valuri, am văzut-o lucind misterios pe fundul apei, ca să se piardă sub o tufă de alge verzi-roşcate unduindu-se uşor, clătinate de mare.

M-am răsucit, de pe mal ne privea fix un bătrân înalt; am făcut un semn cu mâna şi am pornit amândoi, Lida prin nisip, eu prin apa până la genunchi, înapoi, spre locul nostru de plajă.

*

După amiază am lăsat plozii acasă, am coborât spre mare, am mers de-a lungul apei, plaja pustie, ne-am oprit sub faleză, Lida s-a aşezat pe nisipul cald încă, eu m-am căţărat şi am smuls un bolovan roşcat, barat de dunga îngustă, sticloasă.

— Şase-şapte sute de grade Celsius, am apreciat, săltând în palmă bulgărele de argilă aproape tăiat în două de raza luminoasă ţâşnită din arma păsăroiului. Am apăsat cu degetul în marginea sticloasă, împotriva aparenţelor nu ceda, am apăsat mai tare, din ce în ce mai tare, vârfurile degetelor se înălbiseră şi mă dureau. Lida privea amuzată, am încercat să rup argila, mi se făcea praf în pumni, dar tocmai locul acela, subţiat până aproape la despicare, rezista.

— 1200-1400 de grade Celsius, a spus Lida. Nu uita că a mai trecut oblic, prin aproape doi metri de apă, şi a avut putere să lase şi pe fundul mării o dâră.

— Dar crusta de pe nisip ? am întrebat, furios că aşchia sticloasă, în formă de jgheab, continua să nu fie impresionată în nici un fel de eforturile mele. Aia s-a spart sub paşii oamenilor.

Eram vexat, materia din mâinile mele, sticlă sau ce era, nu mai groasă decât un pix, un pix din cele subţiri, rămânea la fel de rigidă ca o bară de oţel.

— Alt material, altă consistenţă, altă compoziţie, a ridicat Lida din umeri.

— Parcă la 1400 de grade Celsius se mai ştie care-i argilă şi care-i nisip...

— Vai, dragul meu, s-a indignat doct Lida, dar tocmai la 1400 de grade Celsius îţi dai seama mai bine de deosebirea dintre argilă şi nisip. Pe urmă, nu uita că nu ştim nimic despre natura acelei... ăăă... raze luminoase.

— Laser, am bombănit. Şi Ştefi şi-ar da seama.

— Iar Irina ţi-ar spune că nicăieri nu s-a inventat un laser atât de mic cu o putere atât de mare - adică, vreau să spun că energia necesară unei asemenea operaţii - fiuuu - Lida fluieră admirativ privind faleza tăiată de rază - n-ar încăpea tocmai într-o baterie de buzunar.

— Ce ştim noi de tehnologia lor ? am întrebat, şi nevastă-mea a avut un surâs mic:

— Care „lor ?”

M-am aşezat pe un pietroi turtit, cu genunchii la gură şi cu braţele inel în jurul genunchilor. Care „ei” ? Ştii, totul a început cu o cantină părăsită, David Vincent. Nu mergea. Simţeam iar gustul ăla de ireal, de bluf, care, în Deltă, mă făcuse să nu mă mai ascund la apariţia „lor”. Prea ne cunoşteau gusturile, logica, prea ştiau la ce ne aşteptăm de la cineva venit dinafară - ca să fie veniţi dinafară. „Ei”. Descopeream aici, pe plaja de la „2 Mai”, că existam „noi” şi „ei”. Şi nu era deloc o descoperire plăcută, te rog să mă crezi. Lăsa un gust amar în gură, un iz de ceva cunoscut şi înăbuşit de vreme. Marea, pescăruşii, faleza, pietrele păreau trucate - pantofii tatii ieşind de sub şuba roşie a unui Moş Gerilă aşteptat cu religiozitate un an de zile. Un lucru drag, fierbinte, pierdut stupid - liniştea pentru nisipul pe care călcam, pentru crengile care mă zgâriau, pentru cerul de deasupra capului.

— Ho ! mi-a tăiat Lida brutal goana gândurilor. S-a aşezat lingă mine şi mi-a ciufulit părul. Avea darul să-mi citească în ochi soţia asta a mea. De ce nu mergem la... miliţie ?

Mă gândisem deja la varianta asta.

— Mircea, am spus. Tu. Copiii. Oamenii - nudiştii ăia graşi care transpirau de dimineaţă, aici, şi ceilalţi.
Ceva... aşaa... oficial, din partea noastră, ar avea urmări - ce urmări ? - din partea lor.

— Ce urmări ? a vrut Lida să clarifice lucrurile.

— Nu ştiu, am spus. Nu-i ştiu cum judecă atunci când sunt ei, nu când vor să se bage în pielea noastră. Aş da orice să ştiu.

— Deci, a concluzionat Lida, căreia îi plăceau lucrurile clare, ştim că nu ştim nimic.

— Du-te naibii, am răspuns, pentru că şi mie îmi plăceau lucrurile clare, dar Lida vedea în orice un prilej de râs. Ştim mult - ştim - şi am adoptat un ton solemn, simţim, cu simţurile noastre imperfecte, că nu vin de acolo - şi degetul meu a împuns bolta violetă, pe care se străduiau să apară primele stele.

— Asta o spui tu, o simţi tu, a precizat Lida. Şi a adăugat după o pauză insesizabilă, de care mi-am dat seama târziu, aşa cum de multe alte lucaruri în povestea asta mi-am dat seama după ce devenise prea târziu: Civilizaţii paralele ?

A spus-o liniştită, pe tonul ei de toate zilele, dar era ceva în felul cum spunea cuvintele astea, ceva care-mi aluneca pe spate ca o mână îngheţată. În larg, la taliene, spinări negre de delfin se rotunjeau pe plumburiul valurilor. Plaja era pustie, era seară, era seară târziu, şi mi se făcuse dor, cumplit de dor, de nişte becuri galbene, banale, nişte becuri nu prea puternice, care să ardă liniştite în dosul unor ferestre.

— Unde, am întrebat, şi cred că aveam un ton sec şi gâtuit, pentru că în clipa aceea, într-adevăr, credeam.

— Aici, a spus Lida. Aici, acum. În noi. Între noi. A descris un cerc mic, nervos, cu mâna. Nu-i vedem, nu-i simţim. Sunt altfel decât noi. Pornesc de la alt zero. Dar sunt aici. Şi caută un numitor comun.

— Nu, am spus. Ne refuză.

— Ba da, a făcut Lida. Şi-a strâns genunchii între braţe, a vorbit dând capul pe spate, mult, strângându-şi pleoapele peste ochii închişi.

— Tu nu-ţi dai seama că în ceea ce fac *ei* e atâta disperare ? Şovăială, crispare, poate ne caută pe mai multe

căi, poate sunt unii care se împotrivesc acestor căutări, dar ce... Tu chiar îţi dai seama ce reprezintă CONTACTUL A DOUA LUMI ?!

Pentru mine, lucrurile erau simple: ne întâlnim, ne strângem mâinile... Mi-am amintit privirea obosită şi tristă a omului cu arma aceea ciudată. De ce ? Am ridicat din umeri, lucrurile nu erau chiar aşa de simple.

— Nu, am răspuns, cred că nu-mi dau seama. Dar de ce neapărat drame ?

— Ascultă, a rânjit Lida, tu citeşti ziare, reviste, publicaţii de-ale voastre, de specialitate; unde a fost întâmpinat vreun OZN cu flori ? Cu pietre, câini dezlegaţi, arme, alice, rafale de automat, avioane de vânătoare, portocale putrede - da. De ce oamenii telefonează la poliţie şi nu la Academie când văd un OZN ?! Ce s-a întâmplat când europenii s-au întâlnit cu amerindienii ? cu negrii ? cu eschimoşii ? E mult mai complicat decât pare, iubitule. Poate sunt singuri, şi caută - vocea Lidei s-a frânt pe neaşteptate, a făcut un semn indecis, cu mâna - poate n-or să reuşească niciodată ? Da ?

Am privit-o şi nu cred că arătam prea deştept aşa cum mă uitam la ea:

— Mircea...

— Poate l-au luat cu ei. Poate aşa arată un om de aici, care reuşeşte să treacă dincolo.

— Mulţumesc, am răspuns. Mai ai puţin şi ajungi la rai.

— Nu, a spus Lida. Alt spaţiu. Nu concepi ? Alte dimensiuni.

— Şi cum treci dintr-o dimensiune în alta ? m-am interesat. Cu trenul ? Cu avionul ? Sau...

— Cu nişte sfere, a zâmbit enigmatic Lida. Ştii, nişte sfere verzi, nu prea mari.

L-am văzut iar pe Mircea întins în pat, cu pielea înnegrită, rânjind; firele ieşite de sub capacele smulse ale prizelor bâjbâind oarbe în aer, ca nişte tentacule, şi

savantul-student pledând caraghios despre o formidabilă descărcare de energie. Mi s-a făcut iar frig, şi mi-am dorit din nou un bec galben, legănat nepăsător de vânt la capătul unui şnur lung.

— Hai acasă, am spus, dar nu m-am ridicat în picioare, pentru că simţeam că Lida nu se clinteşte din loc.

Stătea, zăcea mai bine-zis, parcă copleşită de o revelaţie, cu ochii pierduţi pe ape.

— De ce, a ridicat într-un târziu mâna, apoi a lăsat-o iar să cadă, grea, de ce ne socotim vârful unei piramide evolutive ? De ce credem că ne tragem şi că suntem superiori ? ăstora, şi ăsteia, şi ălora ?! degetul ei a arătat pe rând pescăruşii care planau deasupra noastră apărând neaşteptat, fără să-şi mişte măcar vârful aripilor, de după malul înalt; apoi o insectă de nisip, un fel de furnică neagră, şi, în sfârşit, spre colonia de delfini zbenguindu-se lângă taliene. De ce nu o evoluţie paralelă ?

Suna nu-ştiu-cum dizertaţia ţinută pe malul mării, şi glasul soţiei mele era atât de gol, şi doar un fior lăuntric, un fel de disperare înăbuşită, ieşea când şi când la iveală.

— De ce dracu ne credem cel mai grozav produs al pământului ăsta nenorocit ? a întrebat din nou Lida, şi era atâta jalnică uimire şi atâta umilinţă în cum se adresa ea cerului, şi mării, şi malului înalt care începuse deja să se estompeze şi să se prăvălească tăcut asupra noastră, încât ceva fierbinte mi-a astupat gâtul. Am îmbrăţişat-o cum am putut: „Lasă, fată ! Delfinii n-aveau nimic cu Mircea”.

— Dar dacă Mircea avea ceva cu delfinii ?

A întrebat iar pe tonul acela impersonal, cu care, mai înainte, spusese: civilizaţii paralele. Ciudată soţie aveam, plaja asta era plină de revelaţii şi-mi spuneam că unui asemenea ritm alert de schimbări de stări de spirit poate să-i facă faţă cel mult un idiot. Idiotul satului...

— Vezi ce sec eşti ? a pufnit Lida. Ne întoarcem de unde am plecat. De unde ştii cum i-a primit el, omul, pe reprezentanţii acelei lumi, care i se destăinuiau ?

De data asta Lida o luase razna, şi am întrerupt-o:

— Indiferent de cum...

Dar nevastă-mea, pornită, era greu de strunit:

— De unde ştii că atitudinea lui nu primejduia întreaga noastră - noastră, da - omenire ?

— E stupid, am spus, Mircea era departe de a fi omenirea.

— Ba tu eşti stupid: era primul om care... care afla, mă rog. Şi reacţia lui a fost hotărâtoare.

Era cam mult, chiar pentru o simplă ipoteză.

— Dar cu mine ce-au avut ?

— Tu, oricum, nu erai nici o pierdere, stupid cum eşti.

Pe urmă a privit în jur, se întunecase de-a binelea, malul atârnat peste noi, marea ostil-indiferentă, cerul nedefinit apăsându-ne umerii - realiza cum fusese o seară înainte - s-a prelins de sub haina groasă şi m-a îmbrăţişat, şoptindu-mi la ureche:

— Iartă-mă ! Atât doar că obişnuim să credem despre lucruri de care habar n-avem cam ceea ce ne-ar place nouă să credem.

— Aşa e mai simplu, am spus.

— Aşa e omenesc, a răspuns soţia mea pe un ton sibilinic, şi i-am fost recunoscător că n-a amintit nici o clipă de idiotul satului.

*

Pe urmă am făcut dragoste, culcaţi pe haina Lidei. Mi se părea capital să facem dragoste acolo, pe fâşia de nisip înghesuită între pietre, unde cu o seară înainte se prăbuşise păsăroiul. Era necesar să-mi recapăt încrederea în tot ce vedeam şi simţeam, în nisipul care mi se strecura printre

degete şi se amesteca cu părul Lidei, în valurile care ne udau picioarele, în întunericul îngheţat care ocrotea trupurile noastre fierbinţi împotriva dracu ştie cui, de aici sau de aiurea. Era genul de situaţie în care numai o femeie îţi poate reda încrederea zdruncinată, împrăştiată în patru vânturi - poate pentru că toţi ieşim din femeie ? Apoi ne-am ridicat, ne-am scuturat prozaic unul pe celălalt de nisip, alge ude şi fărâme de scoici, după care am pornit, îmbrăţişaţi sub scurta Lidei, spre casă. Era târziu, la „Dobrogeanu” în faţă opriseră autocarele O.N.T.-ului, şi asta însemna că trecuse de 9. Am grăbit pasul, am cotit pe uliţa lată, nepavată - gardurile scunde de calcar, pereţii de chirpici, erau şi becuri aici, becuri galbene, chioare, exact cum îmi dorisem. Am împins poarta de metal forjat, gazda culcase copiii, am mai stat puţin la taifas şi ne-am dus şi noi la culcare. Dimineaţa m-am trezit primul, am ieşit afară, era senin. M-am uitat din obişnuinţă spre gardul scund de calcar, era pustiu, un regret greu, fierbinte şi amar mi s-a urcat în gât, şi am oftat, ridicând din umeri.

Scurta de blană a Lidei atârna în cuier pleoştită, plină de nisip. Îmi plăcea grozav haina aceea, o scurtă finlandeză din blană de focă, solidă, cu buzunare mari, tighelite cu motive lapone. Lida o avea de mult, dinainte de a o cunoaşte; i-o adusese tatăl ei, marinar de cursă lungă, şi blana păstra nostalgia marilor călătorii. Am întins mâna, am luat haina de pe cuier s-o scutur, şi părul moale m-a mângâiat, recunoscător. Am curăţat-o cum m-am priceput mai bine, şi iar m-a necăjit ruptura mică, triunghiulară, de deasupra umărului, ale cărei margini scămoşate fuseseră cusute neîndemânatic cu aţă verde. Lida îmi povestise că şi-a rupt haina la schi, într-un tufiş, se mai întâmplă, iar cusutul nu era una din virtuţile soţiei mele. Înainte de a agăţa scurta la loc, i-am mângâiat căptuşeala moale şi am citit fugitiv eticheta mică, azurie, aproape mascată de agăţătoare. Scria acolo ceva ininteligibil, probabil în laponă,

apoi în engleză: „Made în Finland”. Şi dedesubt, cu litere mici, tot în engleză: ...„of hand-unic produce”. Am oftat fără să ştiu nici eu de ce - lacuri îngheţate înşirându-se în salbe prin păduri întinse şi pustii - şi am pus, plin de respect, haina „unic produce” la loc, în cuier.

*

Cele câteva zile de concediu care mai rămăseseră au fost reci, cenuşii, neprietenoase. Venise brusc un front de nori, ploua molcom şi tenace, uliţa largă se transformase într-un fluviu de noroi negru şi untos. Colindam litoralul de la Mamaia la Vama-Veche, ne urcam toţi patru în Dacia galbenă, Lida lângă mine, plozii în spate, nici ei nu se mai hârjoneau, toropiţi, diluaţi de zeama aceea gri care se scurgea ţârâind din cer. Minunile litoralului pe fond de nori şi de mare cafenie deveneau nişte jalnice alcătuiri lucind de umezeală, şi numai umbrelele de soare, mari, uitate pe plajă, puneau o pată de culoare cu reclamele lor ţipătoare imprimate pe pânză. Goneam pe autostrada cu patru benzi între două aripi maronii de noroi împroşcat, autostrada era vastă şi pustie ca pista unui aerodrom părăsit. Ajungeam înapoi în „2 Mai”, lăsam maşina în şosea, nu îndrăzneam să mă aventurez cu ea până în faţa porţii, şi intram zgribuliţi în casa rece. Gazda ne privea cumva nedumerită, începusem să citesc în privirile ei puţină plictiseală, venea toamna. Pe urmă am descoperit o plăcere bizară în a colinda plaja pustie, imensă, răvăşită de vânt şi de marea sură şi ameninţătoare. Umblam desculţi, cu blugii suflecaţi, înfăşuraţi în hanorace, numai eu aveam un pulover bun, un pulover vechi de lână groasă, nealbită, care trecuse prin multe ca să fie intimidat acum de o mare zburlită. Mergeam kilometri întregi prin nisipul jilav, ciuruit de picăturile de apă dulce căzute din cer sau de stropii săraţi ai mării, răvăşiţi de vântul aspru. Câteodată, crusta cafenie, udă,

aluneca sub paşii noştri şi pentru o clipă zăream dedesubt nisipul auriu şi parcă fierbinte al verii. Copiii întorceau nedumeriţi capetele căutând pe cineva când treceam prin dreptul moviliţelor amintind vag castelele lor de scoici, apoi uitau şi alergau să culeagă cochilii sidefii - un fel de melci, pe care valurile mânioase din ultimele zile le aruncau la suprafaţă. Mergeam sub faleza înaltă, numai ea îşi păstra nealterată culoarea roşcată, în unele locuri plaja se îngusta foarte mult şi treceam de-a dreptul prin apa rece, ducând copiii în braţe. Mă strâmbam când treceam prin locul însemnat cu o dungă licărind misterios, săpată în noaptea aceea de spaimă pe peretele abrupt, şi Lida mă privea cercetătoare, muşcându-şi buzele.

O singură dată am mai pomenit de idiotul satului, în treacăt: „Crezi că era pus să ne păzească ?”

— Cine să-l pună ? a făcut nevastă-mea, a ridicat din umeri, s-a răsucit şi a strigat-o pe Irina, care rămăsese mult în urmă.

Aşa ne treceam vremea, acel sfârşit de concediu; de aceea n-am regretat, nici noi, nici gazda, când ne-am îmbarcat, cu bagajele strânse, în maşina gălbuie - alb 40 - şi am plecat spre aerodromul meu.

II

A fost o decolare dificilă, balizele îmi năvăleau în cabină, luminile roşii care marchează capul pistei se apropiau contopindu-se într-o sclipire mată pe botul ascuţit, dar avionul supraîncărcat nu voia să se desprindă. Nu decolam în forţaj, aveam nevoie de fiecare litru de gaz, calculele arătau că se poate decola şi cu motorul la maximal, şi când acul vitezometrului, târându-se greu, a ajuns la 340 de kilometri pe oră, am smucit de manşă şi am săltat avionul în aer. Era şi timpul, linia roşie a fulgerat sub mine şi am rămas suspendaţi în beznă. MIG-ul se clătina încet şi am băgat imediat trenul; am îndulcit panta de urcare, şi pe măsură ce luam viteza simţeam avionul foindu-se şi aşezându-se sigur pe aerul nopţii, ca un animal pregătindu-şi culcuşul de dormit. Am trecut în revistă bordul roşu, direcţia, viteza, aparatele control-motor-normal. Am cuplat pilotul automat şi am redus puţin turajul. Apoi am apăsat emisia:

— „Decolat normal”.

— Am văzut ce „normal”, a mormăit în căşti colonelul, şi după tonul lui mi-am dat seama că observase mişcarea smucită cu care desprinsesem avionul. M-am strâmbat, aşa, pentru mine, şi am inspectat critic cabina: toate contactele erau puse, aparatele indicau normal. M-am aşezat mai bine în chingi, privind cum acul altimetrului mestecă grăbit cifrele. La 4000 de metri am coborât vizorul căştii etanşe şi am dat drumul la oxigen. Urcam cu 50-60 de metri pe secundă, cum fusese calculat. Am aprins lampa de cabină şi mi-am aruncat încă o dată ochii pe tăbliţa prinsă de picior; sub plexiglasul subţire, calculul zborului. Eram în parametri. M-am uitat afară, în dreapta întunericul era mai dens, Dobrogea, în stânga puteam citi pe solul negru ca pe hartă: Bucureşti, Ploieşti, Buzău, Râmnic, Brăila, Galaţi. Departe,

spre est, suspendate în beznă, linii roşii-portocalii de flăcări reflectate în scuturile şi vârfurile lăncilor tătăreşti. Taberele fremătânde, închise în centuri de care de stepă - ardea stuful în Deltă. Mi-am dat apoi capul pe spate, focurile de jos oglindite de cerul înstelat, erau atâtea stele că n-aveai unde să-ţi opreşti privirea. De fapt nu stele, o pulbere strălucitoare, continuă, pe care scânteiază auriu, clipind a chemare, a regret, a vagi aduceri aminte răscolite din străfunduri nebănuite, ceea ce jos numim stele.

De obicei mă amuzam căutând Polara şi comparând indicaţiile busolei cu direcţia ei neclintită, certitudine. Astăzi însă, razele îngheţate se frângeau şi se revărsau într-o pojghiţă mată pe ogivele boante ale rachetelor, iţindu-se nerăbdătoare de sub planuri. Astăzi era misiune specială, trebuia să lansez avionul şi să urc sus, dincolo de cât urcam de obicei; şi acolo, sus, în cel mai înalt punct al traiectoriei, urma să lansez rachetele. Erau nişte rachete noi, neînvăţate cu noaptea, şi trebuia să ştim cum se comportă în aer.

Am depăşit Bacăul şi o clipă mi-a străfulgerat sub pleoape paralelipipedul imens de beton şi sticlă, faţa bărboasă, bătută în aramă, terasa de sub coloane: hotel Decebal. Acolo oamenii ies de la film, îşi beau cafeaua, îşi sărută soţiile. Bordul roşu: normal. La 10 000 de metri am cuplat forţajul şi avionul întâi s-a lăsat moale, ca un câine scărpinat între urechi, apoi a zvâcnit înainte, într-un urlet prelung. Despicam noaptea cu o flacără lungă de magneziu după mine, şi aerul sfâşiat se aduna în urma noastră strigând tânguitor. Pe urmă ceva s-a zguduit şi s-a dat la o parte, învins; acele aparatelor au oscilat puternic, revenind apoi la normal: trecusem în supersonic. Am virat stânga şi aripile au lucit mat sub cerul acela incredibil, inaccesibil şi îngheţat. Începea să ne fie ostilă noaptea, la viteza asta aerul devine un zid de beton ce încearcă să oprească. Ogivele rachetelor rânjeau de sub planurile repezite înapoi,

şi am săltat din umeri, cât îmi îngăduiau chingile. M-am uitat la ceasul de bord, trecuse de 9, acum Lida culca copiii. Avionul tremura şi vibra reţinut sub forţa motorului. Ce-ar fi dacă... prostii. La 13 000 de metri a început să se lumineze, şi cu fiecare metru care-l urcam creştea o nouă zi, o zi bizară, străină, ca primul răsărit de soare pe o nouă planetă. Începea de la apus, se termina la răsărit, într-un zid de negură oţelie, albastră-cenuşie, cu culoare şi consistenţă de cremene. Prindeam din urmă lumina zilei care trecuse. Deasupra, cerul pălise, se destrămase pulberea strălucitoare, zburam sub un albastru adânc, care-mi zdrobea umerii de scaun şi în care sclipeau, ca într-un fund de clopot, neobişnuit de clare şi deloc îngheţate, stelele. Aici erau iar stele. Am ridicat capul să le văd, dar nu dându-l pe spate, ci furiş, plecându-l pe un umăr şi răsucind gâtul cât îmi permitea cercul scafandrului. Mă înţepau, mă străpungeau şi-şi dizolvau în mine sclipirea lor triumfătoare, veninul lor incandescent. Am plecat umilit capul şi am privit tabloul de bord; era roşu şi cald, şi şuviţele de oxigen îmi mângâiau pământeşte obrajii umeziţi de o sudoare îngheţată şi lipicioasă. Singurătatea albastră, aerul sfâşiat al stratosferei - respiram precipitat lăsând un abur uşor şi umed pe vizorul căştii etanşe. Ieşeam de la bazin în ger, cu capul gol după duşul fierbinte, şi respiraţia se cristaliza pe căldura umedă a colţului de pâine neagră, proaspătă, fărâmele de gheaţă îmi scrâşneau şi se topeau sub dinţi. Bordul, normal. La 2 300 de kilometri pe oră am accentuat panta de urcare şi am luat în ochi strălucirea îngheţată, tainică şi chemătoare a unui Soare străin, încălzind sub razele lui cine ştie ce planetă nebănuită. Aici stelele deveneau prima dată sori. Soarele nostru - stea - ascuns după curbura zimţată a pământului frământat, bănuit doar în acea lumină molcomă care macină treptat tot ce mai era uman convertindu-mă în metal, în flacără - în maşină. La 19 000 de metri am vrut să pun avionul la orizontală şi să trag

rachetele. Am îndulcit puţin panta de urcare, curba aceea smintită pe care mă lansam şi pe care o trasam cu tot ce era, cu tot ce mai putea fi om în mine - căldură, frică, respiraţie. La 19 000 de metri avionul se poartă altfel, încep să-l stânjenească aripile strânse lângă corp, se cabrează adulmecând chemările acelea incerte, se împotriveşte blând omului dorindu-se - firesc - înapoi între zei. Moft, zei. Ştefi ar râde de mine, mi-am spus, şi ar urca mai departe. Speram ca vreun aparat să indice solicitările exagerate la care supuneam motorul. Am consultat acele oprite între cifre ştiute, liniştitoare - bordul normal. Am înghiţit în sec şi mi-am retras mâna stângă de pe piedica manetei de gaze. Ştefi, îmi spuneam, n-are nevoie de un tată fricos. Am pus iar stânga pe manetă şi am împins cât am putut, aşa de sanchi - mai departe de forţaj total nu avea unde să se ducă. Am împins tare, până la durere, până am bănuit, sub mănuşa de piele neagră, degetele albindu-se şi apoi învineţind de atâta efort. La 21 000 de metri m-am simţit înfipt şi oprit parcă în cerul acela ca un clopot de cristal, şi albastrul gros, fluid, prelingându-se şi umplân-du-mi cabina cu culoarea grea de atâtea înţelesuri. La 24 000, avionul a clătinat blând din aripi a neputinţă şi s-a culcat într-un picaj prelung şi şuierat spre cazanul negru, împâclit, din care ieşisem. Am redresat cu mişcări mici, şi la 23 500 de metri am lansat rachetele. Au plecat atât de lin, încât le-am ştiut plecate doar când am văzut în dreapta şi-n stânga cabinei două dâre paralele, uşor curbate în jos, a regret parcă pentru greutatea şi alcătuirea lor pământească. Apoi am ur-lat, adică cred că am urlat, pentru că am ştiut, cu o miime de secundă înainte de a se întâmpla şi a vedea, am ştiut, am simţit cu firele acelea bizare, care ne leagă de metalul lucrurilor făcute de noi, am simţit ce o să se întâmple. Şi când una din rachete, cea din dreapta, a explodat la 3-400 de metri în faţa avionului, am urlat şi am încercat, ştiind că e zadarnic, deoarece la viteza asta, în aerul rarefiat, nici o

comandă nu poate smulge avionul de pe traiectorie, am încercat un viraj brusc, la cuţit, ca în straturile dense şi calde de aer bun, omenesc, aer de respirat. Şi am văzut avionul ducându-se nebun pe o muche, arând o dâră sângerie de spaimă în aerul acela indiferent şi resemnat - l-am văzut ducându-se şi pătrunzând drept în cercul cu rază de moarte pe care explozia rachetei îl trasase în jur. Am simţit urletul scrâşnit al metalului despicat, ţipam, prea era nedrept ce se întâmpla, am simţit manşa tresărind şi lăsându-mi-se moale în mână, a fulgerat ceva galben, şi verde, şi stacojiu, şi toate culorile au pălit apoi în faţa unui albastru pur, al cărui îngheţ mă copleşea şi mă pătrundea. Parcă se amestecau de undeva nişte voci cândva ştiute... Şi n-am mai ştiut nimic.

*

M-am trezit în avion. De fapt nu m-am trezit, trezirea presupune ceva treptat, reluarea succesivă a contactului cu realitatea. Ori, eu am ştiut din primul moment că sunt în avion, şi că avionul zboară. Mai mult, că avionul e în picaj. Auzeam freamătul grăbit al aerului sfâşiat, avionul trepida mărunt intrând în viteză, şi am vrut să trag de manşă. Reflexele se târau cu încetineală de melc şi colcăiau sub mănuşă; aveam manşa în mână, îi simţeam mânerul greu strâns în pumni, dar parcă îl înfăşură un strat gros de vată, şi nu puteam manevra. Şi maneta de gaze parcă era înfăşurată în vată, şi, de fapt, parcă eu însumi eram o mumie vătuită. Pe urmă a fost un şoc, nu prea tare, ca atunci când te curentezi, şi am văzut marea: acoperea parbrizul, într-adevăr coboram spre suprafaţa ei scânteietoare într-un picaj prelung, mă durea mâna cu care strângeam manşa, am redresat avionul şi botul s-a săltat şi s-a înfipt în cerul luminos. Am privit aparatele de bord, giroorizontul, viteza - zburam la 2 200 de metri; busola

arăta 270° şi acul radio-compasului bătea uşor în stânga. Aveam gaz cam 1400 de litri. Am virat, făceam mişcări mici, mi-era teamă ca vraja să nu se spulbere şi să mă trezesc prăvălindu-mă în mare. Nu, avionul răspundea prompt la comenzi. Am adus aparatul pe direcţia radiofarului, m-am uitat la tabloul de comandă, eram acordat pe staţia de la aerodromul meu. Am împins maneta de gaze în plin şi avionul a zvâcnit înainte. Am făcut câteva înclinări - stânga, dreapta, dreapta, stânga, apoi am cabrat şi m-am răsucit în două tonouri smucite: cer-apă-cer, cer-apă şi iarăşi cer. Aparatul răspundea docil la comenzi. Abia atunci m-am uitat afară, era zi, cam 10-11 am apreciat după soarele care bătea puternic de undeva din stânga şi din spate. Ceasul de bord se oprise la o oră aiurea, unu şi un sfert. Zburam deasupra mării, pe 265°, şi uscatul care-mi apăruse în faţă nu putea fi decât litoralul românesc, între Năvodari şi Constanţa. Cunoşteam bine coasta, acum nici nu mai era nevoie, vedeam blocurile de la Mamaia şi, în dreapta, puţin estompat, combinatul chimic. Am apăsat butonul de emisie şi am cerut controlul radio cu staţia de la aerodrom, dar n-a răspuns nimeni. Am trecut atunci pe lungimea de undă comună, şi dintr-o dată în căşti mi-a explodat un torent de glasuri, frânturi de rapoarte, indicative înăbuşite. Am prins un moment de linişte şi am apăsat iar emisia: „Autorule, sunt 2-1-0, control”. Aşteptam cu inima strânsă răspunsul, dar din toată babilonia aceea n-am putut desluşi decât ceva cu bancuri idioate. „Nu fac nici un banc, am spus, sunt 2-1-0”. Atunci au amuţit dintr-o dată toate convorbirile, doar de departe, de foarte departe, se auzeau nedesluşit cuvinte într-o limbă străină. Pe urmă cineva a spus cu voce aspră, parcă chiar de lângă mine: „Care spui că eşti 2-1-0, dă-ţi poziţia”. „Intru pe uscat, am răspuns, am Mamaia în stânga. 2 000 de metri altitudine, 265 de grade cap compas, 800 de kilometri pe oră.”

— E vocea lui, am recunoscut glasul colonelului.

Atunci eterul a explodat din nou într-o grindină de întrebări, toţi vroiau să ştie ce, cum, unde. Nu aveam ce să răspund, şi eu vroiam să ştiu ce, cum, unde.

Recunoşteam unele glasuri, colegii mei, prietenii mei - am înghiţit în sec şi am dat să spun ceva, ceva stupid, orice, dar simţeam nevoia să vorbesc şi să mi se răspundă. S-a suprapus însă o voce, intrase în acţiune o staţie puternică: „Comutaţi pe aerodromurile de bază. 2-1-0, control.” Am răspuns că aud bine, şi staţia puternică mi-a ordonat să merg să aterizez acasă.

Am văzut pista de departe, era o vizibilitate excelentă, şi am cerut condiţiile de la aerodrom. Apoi am scos trenul şi am aterizat normal; am redresat, avionul a filat, pe urmă roţile s-au aşternut lin, simţeam, pe măsură ce pierdeam viteza, cum se lăsa MIG-ul pe amortizoare. Am scos paraşuta de frânare şi, după ce am oprit, am degajat pista. Rulam către gurile de alimentare, dezermetizasem cabina şi simţeam aerul de afară, curat, venind să se amestece cu aerul ăsta de avion, mirosind a cauciuc şi a metal încins. Mi-am dat seama că ceva e în neregulă doar când tehnicul a strigat nu-ştiu-ce celor din spate şi s-a repezit la aparat aruncând scara. Întindeau toţi gâtul când am trecut prin faţa lor şi am frânat. M-am dezlegat din paraşută, mi-am decuplat costumul şi masca, am deschis cabina. Astea le făceam de obicei ajutat de tehnic, dar acum tehnicul era sub avion, îl auzeam ciocnind mărunt în fuselaj, ca şi cum ar fi încercat tabla. M-am ridicat cu picioarele pe paraşută şi am cerut o scară să cobor. Atunci toţi au venit în fugă înconjurând avionul, cineva a întins mâinile şi am sărit în braţele lui. Vedeam în jur feţe aprinse, ochi scânteind de bucurie, strigau toţi, strigam şi eu, şi numai când, întorcând capul, am văzut supersonicul, numai atunci am înţeles de ce-l priviseră toţi uluiţi, parcă nevenindu-le a crede. Partea stângă a fuselajului, jos, sub burtă, şi suprafaţa inferioară a planului stâng nu mai erau îmbrăcate în obişnuita tablă

lucitoare de duraluminiu. În locul ei, nişte plăci metalice aruncând sclipiri misterioase, verzi-gri, prinse de avion nu prin nituri, ci - aşa - prinse, pur şi simplu, parcă ar fi crescut acolo. Iar pe bot, acolo unde de obicei e înscris numărul aparatului, vopseaua roşie era ştearsă, arsă în cojiţe negre, şi metalul strivit, ca şi cum un corp greu, neted, ar fi lovit avionul, ricoşând apoi şi dispărând la fel de enigmatic cum apăruse.

*

Ceea ce a urmat s-a amestecat ca într-un caleidoscop, şi doar mai târziu am reuşit să pun totul în ordine şi să urmăresc lucrurile aşa cum au fost. Întâi faţa Lidei, palidă, trasă, cu cearcăne negre adâncindu-se sub ochii plânşi; umerii căzuţi, braţele atârnând. Mi-a şoptit apatic ceva despre spaimă, „am tras o spaimă” sau cam aşa ceva, apoi m-a îmbrăţişat şi a izbucnit în plâns, iar în plâns, fără să ia în seamă suita de camarazi şi de neveste de camarazi care dăduseră buzna după mine când intrasem în casă. Pe urmă, Ştefi şi Irina privindu-mă critic şi explicând principiile urbanistice ale oraşului construit din nisip şi frunze galbene de salcâm. Pe urmă, un zbor cu elicopterul, rotorul forfecând aerul cu paletele lui negre, cabina bombată ciclopic. A fost apoi goana nebună a maşinii cu far albastru deasupra capotei pe străzile aglomerate, automobilele se lipeau de trotuare şi stopurile deveneau toate verzi, permiţând libera trecere. M-am împiedicat de treptele late ale unei scări mari, albe, de marmură, acoperită cu o mochetă roşie, şi tot o mochetă roşie, nesfârşită, era întinsă şi în sala luminoasă în care intrasem. Am înaintat, greu, parcă-mi trăgeam picioarele dintr-un fluid vâscos. Toate privirile erau aţintite asupra mea, ochi, ochelari, chelii savante, epoleţi de generali, compase inginereşti sau haine civile sobre, artistic croite. M-am aşezat la o măsuţă

lustruită şi am povestit ce se întâmplase în noaptea precedentă. După ce am terminat s-au deschis guri, o mulţime de guri, şi din fiecare gură ieşea cel puţin o întrebare. Mai mult nu răspundeam, nu ştiam ce să răspund la întrebările alea, mă gândeam la MIG-ul meu cu burtă verzuie şi-mi spuneam că de acolo trebuiesc stoarse toate răspunsurile. Pe urmă, cineva s-a ridicat în picioare, un sacou fantezi, de unde un sacou fantezi în simandicoasa adunare ?! Deasupra umerilor laţi, în pătrăţele, se înălţa un cap prelung, tânăr, solid înfipt într-un gât puternic, înfundat în gulerul înalt. Am zâmbit, era un aliat sacoul fantezi, simţeam un prieten în el, am zâmbit încrezător, şi tocmai de aceea m-a năucit întrebarea: dacă anterior am mai trăit lucruri neobişnuite, capabile de a fi legate într-un fel sau altul de această întâmplare. Am cântărit bine răspunsul, Mircea, copiii jucându-se, avionul cu burta verde zburând deasupra mării. Priveam în sală, îmi cufundam ochii în ochi inteligenţi, aşteptând răbdători în spatele ochelarilor, chelii erudite, epoleţi groşi aruncând fulgere de aur. M-a trecut un fior prin spate, era o forţă adunată în sala aceea, şi încă ce forţă ! Am oftat şi am povestit tot. Am povestit de excursia în Deltă, de Mircea, de sala subterană, sau subacvatică, ia-o cum vrei. Am spus că totul era film şi o rumoare uşoară s-a stârnit când le-am spus că declanşasem singur aparatul şi asistasem la încă o proiecţie. Am povestit de păsăroi, de „2 Mai" şi de faleza tăiată de raza aceea subţire, pătrunzătoare, care transformase argila într-o sticlă mai dură decât orice metal cunoscut. Aveam gura uscată, am tras spre mine carafa de cristal, am umplut paharul, am băut - nu era apă, era ceva parfumat şi răcoritor, al cărui gust plăcut persista mult timp în gură - şi am povestit de idiotul satului. Nu mare lucru - doar cum l-a izbit pe păsăroi cu sapa - pe urmă - ziceam - am plecat de pe plajă. Nu puteam, mă oprea ceva să spun despre discuţia de pe malul mării, de ochii idiotului, deloc ochi de idiot, de

mişcările precise cu care încercase şi pusese în funcţiune arma aceea nemaivăzută. Despre ironia amară şi mila nesfârşită cu care se despărţise de mine. Capetele savante se priveau cu subînţeles, iar sacoul fantezi s-a declarat mulţumit de răspunsul meu şi s-a aşezat jos.

Am întins din nou mâna după carafă, am băut, cineva s-a apropiat de mine şi m-a trimis să aştept în hol. Era un hol imens, de fapt un intrând al unui coridor vast, pavat cu plăci mari de marmură roşie; pereţii, orbitor de albi, se arcuiau deasupra capului într-o boltă elegant curbată. M-am aşezat pe marginea canapelei de catifea purpurie; distona uniforma mea de aviator cu eleganţa discretă a ambianţei. M-am uitat la ceasul de mână, nu un ceas grozav, avusesem un *Universal Geneve*, dar îl pierdusem, era doar un *Tellus* bun, care nu mă făcea de râs. Acul secundarului se oprise, firesc, nu-l întorsesem de mult. Am învârtit maşinal rotiţa zimţată, şi cronometrul a luat-o din loc. Ceasul electric de pe perete arăta aproape patru; am tras afară rotiţa zimţată şi am potrivit acele ceasului meu, care înţepeniseră la ora unu şi un sfert.

*

Seara am ieşit cu părinţii în oraş. Nu mai fuseserăm de mult împreună la un restaurant, bătrânii şi cu mine, şi poate din cauza asta nu mă simţeam în apele mele. Pe drum, ne-am oprit la Palatul Telefoanelor şi am cerut o convorbire cu aerodromul. N-a trebuit să aştept mult, mi-au făcut legătura şi am vorbit cu Lida. I-am spus să nu mă aştepte a doua zi decât spre seară, eventual poimâine dimineaţa. „De ce întârzii atât ?” m-a întrebat, şi am mormăit că mergeam la Tulcea. „Te duci acolo ?” Am auzit vocea înăbuşită a Lidei şi am răspuns: „Da, acolo”. „Aş fi preferat să nu-ţi povesteşti aventurile din Deltă.” A fost rândul meu să întreb de ce. „Or să râdă de tine”, a spus Lida convinsă. „Nu râd, pleacă cu mine în Deltă.” „Da, dar

nu ştiu, zău, ce-o să găsiţi acolo”, a făcut nevasta-mea sceptică, şi imediat după aceea am auzit-o strigând la Irina.

„Tu nu m-ai crezut ?” am reluat, şi Lida a răspuns: „Vezi noru-acela în formă de cămilă ?” ...

N-am mai vrut s-o lungesc, părinţii mei aşteptau. Am spus noapte-bună, am promis jucării copiilor şi am mers după bătrâni. Mă aşteptau în sala mare, privind curioşi fresca aceea reprezentând oameni întinzind fire telefonice peste tot globul, tata, aplecat spre urechea mamei, îi explica probabil vreun amănunt, şi păreau singurii oameni calmi şi liniştiţi în toată mulţimea aceea care se împingea, se agita şi vocifera, foindu-se de colo-colo. Aveam nevoie de liniştea lor şi m-am apropiat repede de ei, cuprinzându-le umerii: „Să mergem”. „Uite cum se reazemă de noi, coşcogea găliganul”, a spus mama, şi tata a completat: „El, care ar trebui să fie sprijinul bătrâneţilor noastre !”. Am râs şi am ieşit toţi trei afară pe uşa rotativă. Am mai căscat gura pe Calea Victoriei, apoi am intrat la Athénée Palace, să cinăm. Localul elegant, siluetele chelnerilor frânte profesional, vocile graseind delicat meniuri franţuzeşti au trezit diplomatul din tata. Ne-a cerut să-l lăsăm pe el să trateze cu chelnerul, promiţându-ne o cină de care să ne amintim toată viaţa. M-am consultat din ochi cu maică-mea şi ne-am declarat de acord. Mă cuprinsese o toropeală plăcută, răcoarea discretă a instalaţiei de aer condiţionat, pereţii placaţi, umerii goi ai femeilor, coafuri blonde turnate parcă în alamă, olanda feţelor de masă, mocheta groasă de pe jos - toate puneau la ani-lumină mirosul de metal ars al aerodromului, albastrul crud şi îngheţat al stratosferei, apa nămoloasă a Deltei. M-am lăsat pe spate, rezemat de scaun, am întins picioarele sub masă. Chelnerul cu faţă pergamentoasă şi cu câteva fire de păr bine unse cu pomadă, aplecat cu urechea la gura tatii, era o garanţie de siguranţă şi răspândea în jur valuri liniştitoare de solidă certitudine. Am dat din umeri

gândindu-mă la nebunii care acum zboară în stratosfera legaţi de un bolid zălud şi am privit, în treacăt, prin sală. La o masă din dreapta, mai încolo, un bărbat îmi făcea semne discrete, şi a trecut ceva timp până să-l recunosc pe inginerul regimentului; îl ştiam mai mult în salopetă... A dat din cap când mi-a prins privirea şi a făcut un semn. Am rugat-o pe maică-mea să mă scuze o clipă, tata nu terminase încă elaborarea nemaipomenitului meniu, m-am ridicat şi m-am îndreptat spre grilajul acela de lemn din stânga intrării. Inginerul venea spre mine într-un costum impecabil, săltând pe vârfurile pantofilor din piele fină.

— Am dat la analiză un eşantion de metal, a spus apropiindu-şi faţa de a mea. Ştii, chestia aia verde.

Am înclinat din cap.

— Ne-a fost foarte greu să desprindem proba, a continuat. A mers numai cu sudura autogenă.

— Şi avionul ? am întrebat.

Şi-a frecat gânditor bărbia cu dosul palmei: „Tot nu putea zbura aşa, înţelegi ? cu toate că ăia au făcut o treabă de maestru”...

— Care „ăia” ? am zâmbit, şi inginerul a zâmbit şi el:

— Aia care te-au cules şi te-au cârpit.

Am oftat; chelnerul plecase de la masa noastră cu comanda tatii, ducând cu el liniştea şi siguranţa mea.

— Aveţi rezultatul ? am întrebat, şi inginerul şi-a frecat iar bărbia cu dosul palmei. A scos din buzunar un portmoneu şi din portmoneu un plic cu antet:

— Ai aici rezultatul.

Am despăturit hârtia groasă, uşor gălbuie, impunând respect. Avea şi ea, evident, un antet în dreapta, nişte iniţiale care mie nu-mi spuneau nimic, apoi în mijlocul paginii, cu litere mari de tipar, dar scris de mână, înţelegi cum:

— TITAN

— MAGNEZIU

— ELEMENT NECUNOSCUT.

Urma o înşiruire de proporţii, temperaturi şi rezultate ale diverselor probe, dar nu le mai ţin minte.

*

Şedeam între două aripi reci şi străvezii de apă plumburie, zgribulit în pelerina scorţoasă. Mi-ar fi plăcut să mă instalez pe bancheta din faţă, lângă tipul care conducea barca, un marinar înalt şi frumos cu păr argintiu şi faţa prelungă, arămie, dar locul îl ocupase unul din generali. Îi vedeam, în dreapta, spatele lat, strâns tot într-o pelerină, dar nu ca a mea, din foaie cauciucată, ci ceva special, un material mai gros şi dens, care arunca reflexe metalice. Dealtfel şi ceilalţi generali aveau pelerine din astea, teribil de elegante. Trei şedeau în faţa mea, şi cununile de stejar de pe şepci ieşeau puternic în evidenţă pe fondul plumburiu al zilei de toamnă. Niciodată nu mai văzusem atâţia generali într-o barcă, e drept că nu o barcă obişnuită, din alea cu fundul smolit şi marginile răsucite, ci o şalupă cu aripi subacvatice, albă şi calină ca un iaht de croazieră. Nu se potriveau generalii şi jucăria aceea graţioasă cu stuful galben, frânt, şi cu sălciile negre, contorsionate, răsărite din apa cenuşie şi îngheţată. De fapt, nimic nu se potrivea în ziua aceea, toate cădeau anapoda, ziua în care mergeam oficial să luăm contact cu NECUNOSCUTUL. Ceva rece mi-a lunecat pe spate în jos şi m-am ghemuit pe bancheta scundă, capitonată cu plastic roşu.

— Ţi-e frig, a constatat impersonal lângă mine sacoul fantezi, şi am dat din umeri, evaziv. N-aveam de gând să fac conversaţie.

— Ţi-e frig, a repetat, apoi s-a apropiat de mine, s-a lipit aproape de umărul meu şi era bine aşa, mă încălzea. Pe cine crezi că o să găsim acolo ?

Întrebase pe un ton visător; l-am privit peste umăr, era înfăşurat într-un raglan alb, aşa se purta atunci, cu nasturi negri; ridicase gulerul raglanului, şi cum stătea cu capul dat pe spate, cu ceafa rezemată de marginea bărcii privind ţintă cerul plumburiu, parcă era un profet în invocarea divinei inspiraţii.

— Hai, am deschis greu gura, parcă o umplusem până la refuz cu ceva lipicios, hai scoală ! Acolo o să găsim cel mai formidabil cinematograf în relief şi o să organizăm spectacole.

— Ascultă, s-a răsucit sacoul spre mine, îţi dai seama de inutilitatea construcţiei ăleia ?

Nu l-am înţeles din primul moment.

— Care construcţie ?

— Chiar, a făcut şi glasul lui era plin de interes. Toată sala aia de comandă, cu fantome albastre. Îţi dai seama ce inutilă e ?

Mie mi se păruse ceva în neregulă încă de când fusesem acolo, prea aducea totul a reprezentaţie pentru cretini, era ostentativ ce se întâmpla în sala aceea, în realitate lucrurile nu curg aşa neted şi explicit, sunt trunchiate, aparent disparate, se leagă între ele prin fire foarte subţiri, care pot fi lesne rupte, ca să nu se mai înnoade niciodată. Era inutil, într-adevăr, dar ca să-ţi dai seama de asta trebuia să pui cap la cap nişte lucruri şi să le gândeşti puţin. Am privit cu respect gulerul tighelit şi nasturii negri ai balonului alb.

— Da, am spus, şi se pare că *ei* şi-au dat seama de asta. Altfel n-ar fi încercat să mă... să mă cureţe.

— *Quid prodest* ? a zâmbit insul.

N-am înţeles.

— Cui foloseşte ? a repetat, traducând.

Pentru asta aveam un răspuns:

— Să încerce să ne convingă că vin din altă lume. Vreau să spun, din altă planetă...

— Şi ei ?

— Aici, în noi, între noi. Mi-am amintit de Lida, am făcut un cerc mic cu mina: acum, aici, în clipa asta...

— De ce ?

De fapt, asta era prima întrebare. Am ridicat din umeri.

— Mergem să aflăm exact chestia asta...

Unul din generalii de pe bancheta din faţă s-a încruntat şi a tuşit. I-am privit de sub cozorocul caschetei aşa cum stăteau toţi trei lipiţi unul de altul, turnaţi în pelerinele lor oţelii, şi mi-am dat seama că ei erau garanţia plimbării mele prin Deltă cu şalupa asta ultrarapidă. Se făcuse cald deodată; m-am destins sub pelerina mea scorţoasă şi am privit iar peste umăr. Sacoul fantezi, despre care aflasem că e un vestit psihiatru, zâmbea enigmatic cu faţa la cer.

— Oameni, am continuat, la fel cu noi. Mi-am amintit din nou de Lida şi am adăugat: Atât doar că spaţiul lor are alte coordonate. M-am răsucit şi m-am întors cu faţa la sacou repetând: Sunt convins că sunt oameni ca şi noi.

Psihiatrul şi-a scuturat umerii ca de un lest nevăzut, a renunţat să mai privească norii joşi, şi-a aţintit ochii în ochii mei, parcă împrumutaseră ceva din plumbul dur şi concret al cerului de toamnă ochii ăia care mă sfredeleaţi.

— De ce tocmai pe tine ? De ce au încercat să te omoare, ca apoi să te salveze - tocmai pe tine ? Şi de ce ţi-au dat iar drumul după ce te-au capturat ? Pentru că tu ai fost acolo, la ei, - cum altfel să fi rămas suspendat 10 ore în aer, când aveai gaz doar pentru două ceasuri de zbor - şi ai stat la ei cât ţi-au reparat avionul, şi apoi te-au... te-au catapultat înapoi, în lumea asta a noastră - a făcut un gest larg, cuprinzător barca albă, sălciile negre şi pelerinele oţelii. De ce ?

Aveam şi eu un „de ce”, de când îl văzusem pe Mircea mort cu faţa încremenită în rânjetul acela negru; mă scăldam numai în „de ce”-uri, mă obişnuisem cu ele, aşa că am răs-puns tot printr-o întrebare:

— De ce n-au înlocuit şi tabla de pe bordul fuselajului ? Ştii, acolo unde izbitura unui corp greu, incandescent, strivise şi arsese metalul.

— De unde să ştiu eu ? a zâmbit din nou enigmatic sacoul fantezi, şi mi-am spus că, într-adevăr, n-are de unde să ştie. Pe urmă, marinarul acela cărunt s-a întors spre mine şi mi-a făcut semn. Am privit în direcţia arătată de degetul lung, cu unghia ruptă, şi am văzut un pinten de noroi purtând o coroană de tulpini elastice, peste care apărea, lucind stins în penumbra plumburie, un turnuleţ de fier. Recunoşteam locul, am dat din cap, „aici”; generalii s-au foit pe banchetă, motorul şi-a încetinit bătăile şi pântecul alb al şalupei s-a lăsat plescăind greoi pe apă. Am simţit o strângere de inimă, nu teamă, nu mai aveam de ce să mă tem, parcă călcam peste ceva drag şi mă despărţeam pentru totdeauna de noaptea aceea cu apă căldută clipocind misterios lângă bordajul *starului*. Am zâmbit strâmb, m-am surprins spunându-mi că şi „totdeauna” a devenit o noţiune relativă de când mă întorsesem de „dincolo”. Şalupa luneca dusă de curent, am recunoscut, în dreapta, salcia neagră, transformată pentru noaptea aceea în călugăr franciscan de saula albă care lega *starul*, şi iar am avut în gură izul coclit al nopţilor pustii, nedefinite, pe care habar n-avem să ni le trăim.

Bordul şalupei s-a hârşâit de bordura postamentului de beton şi am avut senzaţia sârmelor ruginite ale armăturii zgâriind dâre adânci în vopseaua albă. Apa a bolborosit puţin la pupa, marinarul cuplase elicele pe „mers înapoi”, pe urmă motorul a tăcut şi un moment am rămas toţi nemişcaţi, surprinşi de liniştea aceea de meleag nepământean. Am aşteptat un strigăt de pasăre în semn de recunoaştere, dar pasărea care trebuia să mă recunoască se lăfăia acum la soare în papurile bizare din Delta Nilului, dacă nu pierise cumva pe drum, fulgerată de vreun vânător cu cartuşiere din piele galbenă.

Apoi marinarul cel înalt a apucat una din sârmele groase ale armăturii, a trecut frânghia înnodată de botul bărcii prin cârligul ruginit, şi am simţit praful roşcat zgârcindu-mi pielea palmelor. Am sărit pe banchetă, am traversat dintr-un pas mare compartimentul din faţă, bucăţica de provă puntată cu scânduri înguste, şi am pus primul piciorul pe dreptunghiul de beton înfipt în noroi şi stuf. Ceilalţi încă nu coborâseră când am deschis uşiţa de metal, şi scârţâitul balamalelor neunse m-a făcut să ştiu cu un moment mai devreme cam ce aveam să găsim. Am intrat pe jumătate în nişa aceea mirosind a rapiţă, în care demult, atunci când farul funcţiona, se depozitau bidoane unsuroase pline cu ulei, şi am săltat capacul rotund, ca un scut de ciment, din podeaua nişei. Jos, la câţiva metri de ochii mei, clipoceau lin şi cumva batjocoritor valurile.

*

Pe urmă a fost plaja de la „2 Mai”, cu nisip ud lipindu-se pe pantofi şi pe haine. Înaintam greu, în fruntea grupului; trebuia să traversăm golfuleţul şi dincolo, pe faleza înaltă, înaintând mult în apă şi continuându-se în valuri cu un şir de stânci, urma să găsim dâra biciuită de pistolul păsăroiului. Am ocolit de-a lungul malului scobit, călcam pe alge moarte demult, aproape putrezite, când şi când un peşte aruncat de valuri lucea stins ca un regret apus, sau tremura spasmodic gelatina unei meduze albicioase. Era târziu, trecuse mult de prânz, nimeni nu mâncase nimic, începea să se ghicească întunericul, şi marea târzie de toamnă, verde şi uleioasă, împodobită cu dungi slinoase de spumă cenuşie, îmi făcea greaţă şi-mi întorcea stomacul pe dos. Eram încântat, aşa cum ţopăiam pe plajă, că nu mâncasem nimic, altfel aş fi asigurat cina unei familii de pescăruşi. Mergeam repede, în măsura în care paşii afundându-se în nisipul ud mi-o permiteau, şi eram sigur că nici pe faleza roşcovană nu vom mai găsi nimic. Nu

regretam - era singurul fel de a mă achita faţă de lumea străină care-mi dăduse a doua oară viaţă, faţă de necunoscuţii care prinseseră avionul zdrobit în plasa inteligenţei lor, îl reparaseră şi mă catapultaseră înapoi în lumea mea. Aveam un ciudat sentiment de dedublare, generator nu de nemulţumire şi irascibilitate - ştii, ca atunci când parcă sunt doi într-o piele prea strâmtă - ci, din contră, de o profundă împăcare cu mine însumi şi cu cei de dincolo. Singurul lucru care mă deranja era - firesc - inconştienţa orelor petrecute dincolo. Fusesem oare treaz şi amintirile, adormite în cine ştie ce ungher al creierului, vor izbucni cândva la suprafaţă ? Sau într-adevăr dormisem somn adânc ? îmi spuneam, şi asta era cel mai greu de suportat, şi uneori îmi priveam cu suspiciune trupul, picioarele măcinând nisipul ud, mâinile înmănuşate - îmi spuneam că s-ar putea să fiu purtătorul unui mesaj şi să fi uitat acest lucru. Oare însăşi întoarcerea mea, avionul meu cârpit pe burtă cu verzi aliaje nemaipomenite nu cuprindea, simplul fapt că revenisem, cel mai concret şi mai semnificativ mesaj ?! Am recunoscut bolovanii, scobitura, fâşia de nisip presărată cu pietre şi m-am oprit. Aici astă-vară, se lăfăiau două femei dezbrăcate şi un bărbat. Aici, acum, un grup de ofiţeri şi un civil zgribulit, stingheri pe plaja udă, priveau tăcuţi faleza, biciuiţi de vântul aspru. Faleza pustie, şănţuită de albiile micilor torenţi, neînsemnată de nici o rază de lumină venită din vreo lume necunoscută. Am simţit, mai mult decât am văzut, privirile neîncrezătoare, unele chiar ostile, aţintite asupra pelerinei mele scorţoase, şi o clipă l-am auzit pe idiotul satului vorbindu-mi cu nesfârşita milă a celui care cunoaşte, faţă de neştiutor. Cerul înstelat, plaja fierbinte, nudiştii cojiţi nemilos şi marea albastră. Ştefi, avionul meu nebun, maşina galbenă, becurile chioare îndărătul pereţilor de chirpici.

... Munţi, ape, un caleidoscop de poze din care se detaşa doar un turn de pagodă cu acoperişuri suprapuse, pierdut

într-un desiş de arbori ciudaţi, pădure de pe malul unui fluviu depărtat. Strada prăfoasă, asfaltul încins, zidurile de beton - aici mă născusem. Mă simţeam brusc trişat, mă copleşea sentimentul acela de împăcare cu mine, era o falsă împăcare, m-am scuturat ca de un gând necurat.

Mă scormonea iar o gheară nemiloasă; aici, la picioarele generalului cu ochi reci şi inteligenţi, făcusem dragoste cu Lida, pe scurta din piele de focă. Aparţineam acestei plaje, şi toate firele mă legau de această lume, asta era lumea mea. M-am întors cu faţa spre micul grup şi am început să mă dezbrac cu mişcări încete. Am aşternut mantaua de ploaie pe nisip şi am aruncat deasupra cascheta, vestonul, cravata, cămaşa. Parcă nici vântul nu mai era aşa rece... Unul din generali a făcut un gest, voia să intervină, dar cel cu ochii reci a dat scurt din mână: lasă-l. Mi-am împăturit cu grijă pantalonii, mi-am aşezat pantofii şi ciorapii. Ştiam că voi avea nevoie de orice cârpă când voi ieşi din apă, şi mi-am scos fără să ezit maieul şi chiloţii. Am traversat fâşia îngustă de nisip, şi când primul val mi s-a furişat sub tălpi, m-am cutremurat de atâta frig umed. Nu puteam să mă cufund dintr-o dată din cauza coloniilor de scoici brune, tăioase, înfipte pe muche în piatra poroasă; şi am înaintat încet, cu grijă, până când apa mi-a ajuns la brâu. Atunci m-am scufundat prima oară şi parcă mă cuprindea un râu de lavă îngheţată. Mi se oprise respiraţia, am scos capul afară bâjbâind orb după o gură de aer. M-a lovit un val, m-am clătinat, am întins mâinile înainte şi m-am încleştat de o piatră. Când am deschis ochii, palmele mă usturau, roşii de sângele curs din pielea tăiată în zeci de locuri de cochiliile scoicilor ascuţite. Am râs şi m-am cufundat iar. Ţineam ochii deschişi, privind prin sârmele de sânge care-mi săltau în palmele desfăcute. Am găsit abia la a patra scufundare dâra sticloasă, sclipind misterios şi pierzându-se în nisip sub o tufă de alge verzi-roşcate, unduite de mare. Şi am smuls greu, într-un ultim efort,

crusta vitrifiată din nisipul de pe fund. Mai mult m-am târât afară din apă şi, înainte de a mă prăbuşi pe nisip, am reuşit să arunc la picioarele oamenilor care mă priveau tăcuţi bucata de materie sticloasă, dură ca oţelul - darul şi datoria mea pentru lumea în care mă născusem.

*

În februarie am plecat la Bucureşti pentru câteva zile, voiam să-mi văd părinţii, şi un coleg m-a rugat să-i fac un comision. Era vorba de câteva flacoane de calciu *Sandoz* pentru copii, aduse de un prieten de-al lui, taromist, pilot pe linii externe. Nu avea mare încredere în proprietăţile miraculoase ale *Sandoz*-ului colegul meu, pretindea că el ajunsese om şi cu calciu obişnuit, dar merita să încerce - cine ştie. Aşa că, într-o duminică dimineaţa, după ce vorbisem la telefon cu amicul taromist, am coborât din troleibuz într-o staţie înconjurată de blocuri pastelate - undeva prin Drumul Taberei.

Era ger, un ger uscat, aşa cum numai la Bucureşti poate fi pe la mijlocul lui februarie, cu un frig insinuant şi tenace îngheţându-mi - pe rând - nasul, bărbia şi vârful degetelor. Mi-am pus tot farmecul la bătaie, zâmbind în dreapta şi în stânga cu bărbia mea îngheţată rarilor trecători pe care-i întâlneam, reuşind să găsesc în timp record adresa notată pe o hârtie devenită sticloasă din cauza frigului. Am sunat, şi prima impresie avută, când un om înalt şi gras mi-a deschis uşa, a fost că faţa aceea pe care o vedeam prima oară mi-era totuşi bine cunoscută. Am intrat, pilotul taromist arbora o pijama de mătase şi papuci de piele, subţiri, potriviţi cu apartamentul bine încălzit. Nu voiam să stau mult, pijamaua de mătase insista, era cald, nu aveam nici o obligaţie pentru dimineaţa aceea, am acceptat. Mi-am scos vindiacul, l-am agăţat în cuier, remarcând fugitiv alături o haină cu guler de blană, am intrat şi m-am aşezat pe un scaun capitonat. Era o cameră mare, luminoasă -

lumina aceea crudă, precisă, a dimineţilor geroase de iarnă. Camera era încărcată, lucruri de bună calitate, scumpe, de-a valma cu tot felul de bizarerii, aduse de stăpânul casei din cursele sale externe. Erau acolo dantele fine şi scalpuri, vaze de Sèvres şi măciuci din Pacific, ţigări *Dunhill* într-o cutie mare roşie şi un arc cu săgeţi pe a căror vârfuri strălucea, proaspăt şi ameninţător, veninul concentrat de currarra. Dar piesa de rezistenţă a colecţiei era, evident, stocul de băuturi. Găseai acolo sticle de toate formele, umplute cu lichide în cele mai neaşteptate culori, şi când gazda îndatoritoare m-a întrebat ce prefer să beau, am ridicat neputincios din umeri. De fapt doream un ceai fierbinte, dar ar fi însemnat să stric dimineaţa de duminică a amfitrionului meu. Aşa că l-am lăsat pe el să aleagă; a recitat un pomelnic de nume sonore, cu rezonanţe de curse transoceanice, oprindu-se, neaşteptat, la o denumire absolut inteligibilă: *Old Crow*. Urma să mă delectez cu whisky *Old Crow*, şi m-am foit pe scaun, pătruns de importanţa momentului. A scos sticla plată, prelungită cu o calotă aurie din carton prinsă de o cureluşă subţire. A desfăcut catarama cureluşei, a pus calota pe masă lângă pahare - ce pahare, erau ceea ce francezii numesc boluri, nişte recipiente imense de cristal - a scos dopul, a adulmecat cunoscător şi a clipocit pe fundul baloanelor irizate un deget de lichid maro.

— Hello ! a spus şi am băut amândoi, fără să ne batem capul cu găsirea unui toast comun. Era într-adevăr bună băutura aia, aromată şi uleioasă cum curgea pe gât, şi când a ajuns în stomac a aprins o adevărată pălălaie, încălzind şi moleşind corpul îngheţat. Mă pleoştisem brusc, atârnam în scaunul tapisat reţinut numai de speteaza sculptată. Pluteam parcă într-o ceaţă călduţă şi învăluitoare, din care îmi ieşea numai capul - neaşteptat de limpede şi de pus pe conversaţie. Probabil că băutura avea asupra taromistului acelaşi efect - prinsese şi el un chef grozav de vorbă. Aşa

că, luându-ne unul altuia cuvintele din gură, ne-am bârfit reciproc avioanele şi şefii, ne-am ciorovăit, eu acuzând aviaţia civilă de lipsă elementară de precizie, el pretinzând că piloţii militari de vânătoare sunt nişte huligani, care habar n-au de zbor - şi curând, epuizând subiectele comune, a trebuit să dea drumul la televizor. Era un televizor cu totul special, nu cutiile alea lustruite, cu mai multe sau mai puţine butoane - după împrejurări - şi cu ecran bombându-se din rama lăcuită. Nu. Era o piesă unică, un fel de pagodă cu turle şi clopoţei, cu două uşite din lemn de santal pictate în stilul dinastiei Ceang - balauri, păsări şi pomi cu crengi contorsionate. Şi doar după ce, alcătuind un cifru „top secret”, uşiţele de santal se dădeau în lături pe fondul unei melodii orientale cu clopoţei şi tamburine, numai atunci, sub turnurile suprapuse lucea stins şi enigmatic ecranul imens, verzui. Tot edificiul se sprijinea pe nişte picioruşe scunde şi burduhănoase, savant răsucite. Mă rog, deşi nu m-aş fi aşteptat, televizorul ăla fantastic funcţiona - şi încă foarte bine. Era o emisiune pentru copii, „Tolba cu scrisori”, şi mi-a trebuit puţin timp până să mă dezmeticesc, pentru că figura bonomă, lătăreaţă, cu buze groase şi obraji umflaţi de pe ecran, era aidoma cu cea a gazdei mele. M-a întrebat dacă îmi place, nu eram prea lămurit cine întreabă şi ce trebuie să-mi placă, aşa că am răspuns figurii de pe ecran: Da, îmi place. Am mai băut un whisky în cinstea impozantului televizor, pe urmă gazda a insistat să bem pentru cunoştinţa noastră. Nu mai voiam, începusem să plutesc prin cameră cu scaunul acela sculptat, sau camera plutea în jurul meu. „Vai, a suspinat taromistul, credeam că vânătorii mai au în ei... ăăă... mai au în ei...” N-am reuşit să aflu ce mai au vânătorii în ei, a înşfăcat paharul şi a dat pe gât whisky-ul maro. Şi pentru că nu era politicos ca paharul meu să rămână plin, l-a golit dintr-o sorbitură.

Pe urmă nu mai ştiu precis ce a urmat. A sunat parcă telefonul, şi cum aparatul era în imediata mea apropiere, am întins mâna şi i-am înmânat receptorul. Stătea aplecat deasupra mea şi auzeam ce vorbeşte; spusese „salut, tovarăşe comandant”, atunci de ce comandantul răspundea cu glas lasciv „bună, Pussy” ? Apoi s-a interesat de cursa pentru Dublin, „bine, gângurea comandantul, am aranjat pentru diseară. La *Patria*, ultimul spectacol”. „La ce oră mă prezint la aeroport ?” s-a informat taromistul, şi comandantul l-a lămurit cu vocea visătoare că îl aşteaptă la 8 - 8 şi un sfert, pe la grădina Icoanei. „Ştii tu unde”, a şoptit în receptor vocea caldă, încărcată cu aburul acela promiţător, de aducere-aminte, şi gazda mea a strigat, cu ochii ţintă la femeia în capot, apărută în uşa camerei: „La poarta şaisprezece, am înţeles !” Mi-a întins repezit receptorul şi l-am aşezat în furcă, apoi am sărutat mâna fină cu degete lungi, mirosind a Coty, care ieşea până aproape de cot din capotul cu dragoni şi flori de lotus. „Un coleg din aviaţia militară, soţia”. Era femeie frumoasă soţia, înaltă, cu fire cărunte în părul negru, dar faţa, mai ales gura vie, mare, cu buze pline, frumos desenate, distona cu ochii alungiţi, plaţi şi cenuşii, ca de peşte mort.

— Hello ! a spus femeia. Era probabil salutul casei. Am admirat întotdeauna curajoşii aviatori militari, zburători pe avioane supersonice. Suna ca titlul unui articol din ziar, cuvintele nu erau deloc potrivite cu gura senzuală, izvorau parcă din ochii plaţi şi nemişcaţi. Am mormăit ceva care ar fi putut însemna „mulţumesc” şi am început să mă foiesc, pregătindu-mă de plecare. Cei doi soţi căutau să mă reţină, „trebuie să plec”, am spus, adresându-mă celui din televizor. „Cu asta emisiunea noastră s-a încheiat”, mi-a răspuns el şi, într-adevăr, a dispărut de pe ecran, lăsând loc unui ceas mare, cu ticăit obsedant. „Vai, ce târziu e, am spus, şi dumneavoastră aveţi cursă diseară.” De data asta priveam fix pijamaua de mătase. „Bine, a suspinat

pijamaua, pe data viitoare.” Mi-a înmânat preţioasele flacoane cu calciu *Sandoz*, am pupat iar mâna doamnei şi m-am retras cu spatele înainte, în antreu. Mi-am pus vindiacul, am potrivit picioruşele metalice ale fermoarului în lăcaşurile lor şi am început să trag în sus inelul; degetele mi-erau moi, şi am ridicat ochii, căutând sprijin în haina aceea de blană lângă care pusesem, la venire, scurta mea veche de zbor. Era o haina frumoasă, una din scurtele acelea finlandeze din blană de focă, cu glugă şi cu buzunare mari, tighelite cu motive lapone. Mi se părea firesc ca un pilot de cursă lungă să-i aducă o asemenea haină soţiei lui, dar ce m-a făcut să ies ca din puşcă, trântind în urma mea uşa peste apartamentul aducând cu peştera lui Ali-Baba, a fost ruptura în formă de V de pe umărul drept al scurtei de focă. Era o ruptură mică, cu margini scămoşate, cusută, deloc potrivit şi vizibil neîndemânatic, cu aţă verde.

*

Am coborât în trombă scările, şase sau şapte etaje, şi nu m-am oprit decât jos, în holul blocului. M-am aşezat pe o banchetă de muşama, parcă aş fi intrat îmbrăcat sub duş, aşa rece şi lipicioasă era muşamaua aceea, şi am început să mă gândesc. Nu era mare lucru de gândit, Lida nu putea fi acolo, era doar haina ei, sau o haină grozav de asemănătoare. Până unde poate merge asemănarea, îmi ziceam, până la coincidenţă. Până la tăietura aceea mică în formă de *V*, cusută cu aţă verde. Pe urmă mi-am spus că totul e posibil, structura, dispunerea materialului facilitează ruperea lui într-un anume loc, într-o anumită formă. Iar ruptura trebuie cusută, nu ? Dar de ce cu aţă verde ? Şi de ce cu aceeaşi neîndemânare ? Priveam prin geamul de sticlă aburită la oamenii ca nişte umbre care se tot fâţâiau prin faţa blocului şi mi-a venit o idee. Am sărit de pe

muşamaua rece şi am fugit afară. Aerul îngheţat m-a lovit ca un zid de apă strävezie peste faţă, peste piept, peste picioare. Am înotat prin el până la staţia de troleibuze şi de acolo am traversat spre clădirea pătrată, scundă, ca o cazarmă de beton pe acoperişul căreia se lăfăia firma: „TELEFOANE”. Am intrat înăuntru şi, fără să ţin seama de cei din jur, am cerut legătura cu aerodromul. Telefonista m-a privit mirată, era o brunetă calmă, impozantă, şi ochii aceia uluiţi o făceau să semene cu reclamele pentru cadouri-surpriză.

— Bine, a spus, dar dumneavoastră...

M-am înfipt în ochii uluiţi şi am repetat răspicat ce doream. Peste două minute aveam legătura cu centrala aerodromului şi am cerut numărul de acasă. N-ar fi trebuit să telefonez, îmi venea să pun receptorul la loc, îmi închipuiam telefonul negru sunând stingher în camera mare, albă.

Am şovăit, receptorul se legăna deasupra furcii metalice, privirea şi mai uluită a telefonistei mă ţintea prin geamul cabinei. Mi-am lipit casca de ureche şi am aşteptat. Dincolo cineva a ridicat telefonul, „alo”, era Ştefi.

— Hello, Ştefi, am spus, şi mi-am dat o palmă peste fruntea limpezită de orice urmă de whisky. Hello, ce mai e nou pe-acasă ?

Nu era nimic nou.

— Pe acolo e frig ? am întrebat. Da, era frig.

— Te joci în casă, sau ieşi afară ?

Se pare că fie-meu nu gusta genul acesta de convorbiri. M-a informat sec că se joacă pe balcon.

— Să-i spui mămicii să te îmbrace gros... Am aşteptat răspunsul cu inima la gură.

— Bine, o să-i spun.

Pe urmă am auzit nişte foşnete în receptor, glasul Lidei întrebând de departe, de foarte departe: „Cu cine vorbeşti ?” şi Ştefi răspunzând la fel de voalat: „Cu tăticu”.

N-ar fi trebuit să telefonez, îmi venea să mă dau cu capul de peretele cabinei, dar o făcusem deja.

— Alo, a răsunat în urechea mea vocea Lidei, ce mai faci ? Ai păţit ceva ?

— Nu, am mormăit, vroiam numai să ştiu dacă...

— Dacă ce ?

— Dacă totul e în ordine.

— Totul, căpitane, a râs Lida.

— Ştii, am spus şi am simţit ceva nespus de cald şi de bun învăluindu-mi trupul, s-a întâmplat ceva formidabil. Îţi povestesc când vin acasă.

— Vino repede, a suspinat blonda mea soţie şi a închis telefonul.

Am ieşit de la poştă fredonând un marş vioi. M-am uitat la ceas, trecuse un sfert de oră de când plecasem de la taromist. Mi-am înfundat mâinile în buzunare şi am plecat să caut o cofetărie. Nu era nici una prin apropiere, am găsit doar un bar de zi în care papiţoi simpatici sfidau gerul de afară sorbindu-şi din paharele mici câştigurile pe-o săptămână.

— Un whisky pentru domnu', s-a repezit barmanul, dar i-am frânt elanul. Nu, domnu' nu dorea whisky, îşi băuse raţia pe două luni. Îmi părea rău de băiat, i se citea dezamăgirea pe faţă şi am cerut un coniac mare şi o sticlă de *Pepsi*.

Mi-am consultat din nou ceasul, am pescuit o revistă din mapa de răchită împletită prinsă pe marginea barului şi m-am instalat la o masă retrasă, departe de vitrină. Eram sigur că taromistul, cel puţin, n-avea să plece de acasă mai curând de ora galantei întâlniri cu comandantul. Iar toaleta doamnei, şi eu pe doamnă nu voiam să o pierd, dura cel puţin de două ori mai mult decât îmi propusesem să aştept.

Am răsfoit revista, era o *Flacăra* veche, bând când şi când câte o duşcă din sticla de *Pepsi*. Papiţoii făceau în jur o rumoare agreabilă, împletită cu melodiile blânde,

nostalgice, mirosind a galop de cal noaptea, care ieşeau pe rând din tonomat şi se agăţau de pereţi şi de tavan.

Când ceasul a arătat că trecuse o oră de când am plecat de la taromist, m-am ridicat, am pus revista la loc, am plătit şi am ieşit, lăsând coniacul neatins. Am traversat o piaţetă cu paşi mari şi am refăcut drumul spre blocul pilotului de linie. Am urcat pe scări, ignorând liftul, nici eu nu ştiu de ce, şi am sunat. Uşa s-a deschis, dând la iveală pijamaua de mătase şi papucii de piele; faţa lată se pierdea într-un nor de spumă strălucitoare. Pilotul de linie se pregătea minuţios în vederea cursei de scară.

— Mă scuzaţi pentru deranj, am spus, dar cred că mi-am pierdut cheile aici. Ştiţi, când mi-am scos haina...

În spuma albă s-a căscat o gaură neagră, care m-a anunţat că vai, dar nu deranjez pe nimeni cu nimic. Mi-am scos iar vindiacul care cunoscuse zile mai bune în viaţa lui, agăţându-l de cuier, alături de haina din blană de focă. Am îngenuncheat, bâjbâind cu mâinile în antreul întunecos, am mângâiat şoşoni fini, pantofi bine lustruiţi, cizme din piele de şarpe şi mozaicul rece şi lunecos. Priveam însă în sus, la haina din blană de focă. Taromistul plecase să-şi radă barba la baie, şi m-am ridicat în picioare. Am atins blana de focă, am mângâiat-o mai bine-zis, şi firele moi, dese, mi-au alunecat sub palmă. Am răsucit-o în cuier şi am desfăcut-o. Sus, aproape mascată de agăţătoare, era cusută o etichetă mică, azurie. M-am ridicat pe vârfuri şi am citit o inscripţie din care nu înţelegeam decât „Made în Finland”. Şi dedesubt, cu litere mici, tot în engleză: „... of hand-unic produce”. Ştiam că femeile se dau în vânt după produse unice, dar chiar aşa, două deodată, rupte şi cusute în acelaşi loc ! Mi-am spus că e vreo toană a firmei şi m-am aplecat iar - chipurile - să-mi caut cheile. Am auzit paşi, paşii doamnei, s-a oprit în uşa antreului şi penumbra din camera mică s-a preschimbat aproape în întuneric.

— Ne ierţi, a spus femeia, n-avem bec aici, s-a ars.

— Nu-i nimic, am liniştit-o politicos, am găsit cheile. Şi i-am băgat sub nas palma întinsă pe care aveam cheile scoase din buzunar în momentul când auzisem paşii apropiindu-se.

Mi-am pus iar vindiacul, uitându-mă, ca din întâmplare la haina din blană de focă.

— Frumoasă piesă. Mi-am înclinat capul, am clipit critic şi am arătat cu degetul ruptura de sub umăr. Păcat că s-a rupt acolo.

— Am agăţat-o la schi, de o creangă, a declarat doamna cea frumoasă, şi am simţit că se învârte casa cu mine.

— V-a... adus-o soţul... din cursele lui, da ? încercam cu greu să înghit nodul care mi se pusese în gât, împiedicându-mă aproape să respir.

— Nu, o am dinainte de căsătorie. Ştiţi, tatăl meu...

— ... a fost marinar, am continuat liniştit.

Ochii de peşte mort s-au îngustat şi s-au rotit cu oarecare efort spre mine, ca o antenă de radar.

— V-a povestit soţul ?

Nu soţul îmi povestise, ci soţia, soţia mea. Dar nu puteam să-i spun asta şi am dat din umeri, mormăind iar ceva care putea însemna orice.

— V-a povestit soţul ? a insistat politicos peştele mort.

— Nu, dar o haină ca asta nu poate fi adusă decât de departe... din nord...

— E finlandeză, a precizat doamna.

— Mi-ar place una pentru soţia mea, m-am hazardat. Ştiţi, ea are una asemănătoare, dar oricum... nu ca asta.

— Interesant, s-a minunat doamna. Seamănă cu a mea ? Teribil de interesant !

A scos un hohot mic, ai fi zis că doi paji negri o gâdilă sub braţe şi la tălpi cu minutele lor roze. Părea amuzată şi mi-a explicat: e unicat, scrie şi pe etichetă.

M-am mai scuzat o dată pentru deranj şi am plecat. Căutam să mă ţin tare, cu atât mai mult cu cât simţeam

înfiptă în spate, între omoplaţi, privirea cenuşie şi stinsă a ochilor de peşte mort, însoţindu-mă în timp ce coboram scările.

*

Nu i-am povestit nimic Lidei despre haina de blană a soţiei taromistului. Mă reţinea un gând vag, o abureală nedefinită, goana unui roi de peştişori argintii printr-o pădure de alge brune. Îmi spuneam că n-are rost să... mă întrebam ce n-are rost să... şi, în general, devenisem foarte misterios. Lida observase, era şi greu să nu observe, „ce-i cu tine ?”, ridicam din umeri, „nimic”, nevastă-mea se retrăgea bosumflată şi puţin jignită. Mă aşezam şi mă uitam la ea, când citea, când vedea de copii, când mânca. Pe urmă venea seara, redeveneam iar noi, patul larg, fierbinte, mâini, şoapte, îmbrăţişări. Redeveneam lucid, scânteia ceva depărtat în capul meu, plaja, delfinii, idiotul satului din „2 Mai” sărind cu sapa în mână. Explozia rachetei, saltul imens spre nicăieri, reîntoarcerea în avionul cu burta verde. Irina, Ştefan - copiii noştri, mergeau la grădiniţă împreună cu ceilalţi copii, alergau, se împiedicau, cădeau, se loveau. Curgea din zgârieturi sânge cald, roşu, sânge omenesc. Copiii noştri dormeau în camera de alături, cu urşi mari, galbeni, strânşi la piept prin somn de mâinile lor de plozi cumsecade. Haina solidă cu motive lapone pe buzunarele tighelite, ruptura mică, triunghiulară, cusută neglijent cu aţă verde. Simţeam pe undeva un lanţ, goana turmei de delfini *tursiops* atacând, zgomotul de motor pierdut în mare - lipsea cheia de împreunare, care să lege verigile. Totul plutea încă nelegat în capul meu, confuz, instinctiv mă doream departe de a rândui toate elementele; era ceva în mine care avertiza. Haina, mi se lipea de creieri blana deasă, foci indiscrete îşi scoteau nasurile negre din copci adânci săpate în gheaţa verzuie, se hlizeau la mine, îşi acopereau nările şi urechile cu clapele cărnoase şi se

cufundau. Veneau vânători laponi, ochii negri lucind deasupra pometţilor lucitori de grăsime, cu suliţele lor din fanoane de balenă arctică, se aşezau la pândă pe după blocuri de gheaţă, focile ieşeau să se încălzească la soarele sărac, harpoanele zbârnâiau zburând prin aerul dens, se înfigeau în blana mătăsoasă, şi rânjete urât mirositoare de dinţi stricaţi de tutun întristau şi maculau tăcerea albă. Atelierul acela de haine, bătrâna laponă tighelind cu mărgele desene vechi de când lumea, de când misterioşi oameni albi căraseră în păsări de metal un întreg popor printre gheţuri. O haină, două haine „unic produce”, încă una, identică cu celelalte. Sau, mai bine, două haine identice cu a treia... Mi se învârteau în cap, sclipindu-şi etichetele azurii şi stârnind un nume cunoscut, de unde naiba cunoscut ?: Goollagong. Exista o jucătoare de tenis, o australiancă - Evonne Goollagong, într-o vreme recordmenă mondială, se retrăsese lângă Sidney şi înşirase pe poliţa unui cămin din ferma tatălui ei trofeele: aur, cristal, racheta cu strune plesnite şi mingea scămoşată. Nu era Goollagong cea de care aveam nevoie, şi m-am hotărât să aştept liniştit - în măsura în care puteam aştepta liniştit - să apară cea de-a treia haină „unic produce”.

*

Am mai avut un zbor ciudat - asta s-a întâmplat nu mult după ce m-am înapoiat de la Bucureşti, şi povestea cu haina din blană de focă mă obseda şi începuse, într-un fel încă tulbure şi nedesluşit, să mă apese şi să mă îngrijoreze. Zburam deasupra mării, fuseseră câteva zile reci, marea îngheţase la mal şi o fâşie gri-verzuie, bordată de spumă densă, tivea nisipul galben-cenuşiu. Apa era verde şi grea şi numai privind-o am simţit un fior prin spate. M-am foit în chingi, privind cu un aer critic vesta portocalie de salvare; îmi spuneam că, oricum, de cald nu mi-ar ţine... Pe urmă m-am sucit iar şi am virat scurt; simţeam nedefinit o

prezenţă undeva, în spatele meu. Nu am văzut nimic, ziua era senină, în urmă se arcuia doar albastrul îngheţat al cerului. Am apăsat emisia şi am întrebat turnul de control dacă sunt avioane în zona în care mă aflam. Nu erau. Mi-am spus că totul e o părere, născută din neliniştea surdă a zborului deasupra mării îngheţate. Ştii, când cerul se uneşte cu pământul, dar nu într-un orizont onest, ci într-o pâclă nedefinită, ecuator difuz al unei sfere în care te găseşti suspendat aiurea, fără sus-jos şi fără dreapta-stânga, şi când zgomotul motorului, lovindu-se de pereţii tulburi de cristal, se reflectă într-un sunet neliniştitor, amestec de rateuri cu vâjâiala surdă a aerului tocat de compresor şi a plasmei incandescente din tuburile camerelor de ardere. Acolo eram, suspendat între cer şi apă, în interiorul unei imense bile albastre, zburând aiurea şi ţinându-mi viaţa - viteza, direcţia, înălţimea - după indicaţiile, parcă şi ele brusc nesigure, ale unor ace albe agitându-se înnebunite pe cadranele negre. „Calm, puiule, îmi spuneam, nu te lăsa copleşit.” Era însă greu, mă intriga prezenţa aceea nelămurită, am întrebat din nou turnul de control, mi s-a răspuns iarăşi că pe o sută de kilometri jur-împrejur nu e nici un avion, înaintasem mult pe mare, traversasem culoarul aerian spre Odesa, locatorul de bord îmi confirma că am înainte numai cer liber. Cer şi apă. Am cuplat forţajul şi am făcut un viraj abrupt, la cuţit, încercând parcă să-mi prind coada care vărsa foc încins. Era incredibil de senin şi de limpede cerul, aidoma albastrului continuu de dedesubt numit tot cer de judecata mea, neputându-l deosebi de cel de deasupra, dar pe care lucidi-tatea electronică a bordului mi-l arăta ca fiind apă. Marea. Atunci s-a întâmplat; privind neîncrezător sub mine am avut deodată certitudinea apei. Nu a mării noastre îngheţate, zgribulită de iarna aspră, ci a unei mări străine, fierbinţi, lucind stins cu sclipiri leneşe şi scumpe sub generozitatea unui soare torid. Mi se făcuse instinctiv cald, deşi instalaţia de aer condiţionat păstra

18°C în cabina mea ermetizată. Şi ceea ce m-a făcut brusc să-mi dau seama că ceva e în neregulă, că se întâmplă lucruri cu care simţurile mele de om nu sunt obişnuite, a fost dorinţa neaşteptată, devenită necesitate, de a mă uita la busolă. De a-mi ţine ochii lipiţi de cadranul negru, de macheta micuţă, azurie, a avionului al cărui bot ascuţit indica în dreptul cifrelor albe capul compas al MIG-ului. De obicei nu mă prea foloseam de busolă, aveam un simţ al punctelor cardinale ieşit din comun, mă distram împreună cu colegii pe chestia asta. Nu ştiu de unde, poate din vremea când aveam aripi şi pene şi o chemare surdă, plină de spaime vechi, cu care-mi petreceam vara, în aşteptarea drumului lung, nu totdeauna sfârşit, făcut în fiecare toamnă. Ieşisem într-o zi pe câmp, singur, alergam într-un lan nesfârşit de porumb rotind cercuri nebune, nu vedeam decât tulpini cu frunze tăioase ţâşnind din teci înguste, voiam, mă copleşea dorinţa simplă şi firească, voiam să mă rătăcesc. Voiam să pierd drumul, să bâjbâi printre tulpinile acelea nepăsătoare, să le culc pe pământul uscat, să le arunc una peste alta, să fac morman din ele şi să urc pe mormanul acela, încercând să privesc în căutarea drumului cel bun. Voiam să se facă noapte, să mă orientez după Steaua Polară, şi să se facă iar zi, să pun ceasul cu limba mică în Soare şi să ştiu că bisectoarea unghiului făcut de limbă cu cifra finală 12 arată sudul. Voiam să aplic ce se chinuiseră la şcoală să-mi bage în cap, cu muşuroaie de furnici şi cu muşchi pe trunchiuri umede de pădure bătrână - de unde pădure, pe câmpul ăsta nesfârşit de plat, de la fel pretutindeni ?! Acolo, îmi spuneam, spre vest, era o pădurice, ştiam precis unde era vestul şi asta mă înnebunea, şi începeam iar să descriu, cu ochii închişi, împiedicându-mă de tulpinile mlădioase şi zgâriindu-mi faţa transpirată de frunzele aspre, cercuri oarbe care să mă rătăcească şi să învălmăşească totul. Nu reuşeam, parcă se rotea în mine o uriaşă roză a vânturilor, sau lanul acela era

o roză a vânturilor, şi puteam stabili orice direcţie cu o eroare maximă de cinci grade. Acum însă, brusc, mi se învălmăşeau în minte nordul cu vestul şi cu estul şi cu sudul, şi parcă soarele nu mai era unde trebuia să fie, şi parcă polii magnetici trăgeau de mine în toate părţile, şi mă roteam stingher şi înspăi-mântat deasupra oceanului ca o pasăre brusc lipsită de elementara deprindere de a-şi găsi drumul. Mă lipisem de busolă, eram una cu micuţul cerc negru care se învârtea nepăsător sfâşiind reţeaua meridianelor convergând liniştitor spre nord, întru călăuzirea tuturor navelor şi avioanelor mânate de neastâmpăr şi de bizare chemări. Eram - simţeam asta, cu simţurile mele imperfecte, şi mi-o confirma luciditatea rece a bordului - într-o lume străină, pentru care nici eu, nici avionul meu nu eram făcuţi. Acul goniometrului arăta o direcţie aiurea, dar la distanţa asta de ţărm, efectul de mare se amplifica foarte mult. Am încercat iar să iau legătura cu turnul de control, şi m-a înspăimântat vocea mea uscată, parcă-mi rostogoleam în gura brusc seacă un cocoloş de făină cleioasă. Am înghiţit salivă şi am apăsat iar butonul de emisie; turnul nu răspundea, dar asta nu însemna nimic, se întâmplă, şi oceanul acela străin, fierbinte şi molatic începea să se topească într-o pâclă sidefie. Mi-am dat seama că luam înălţime spărgând cerul necunoscut într-o şandelă repezită ascunzându-mă, in-stinctiv, în albastrul nepămân-tesc. Am râs, am făcut un tonou înşurubând avionul în aerul acela bizar, motorul ronrăia liniştitor aerul bun, 21 la sută oxigen, 78 la sută azot şi 1 la sută impurităţi. Prezenţa necunoscută din spatele avionului devenise totală, se confunda cu mingea albastră în care zburam. Şi la fel de brusc, când voiam să cer iar control radio turnului, s-a înfipt ceva în mine, şi am ştiut că zbor spre E-SE şi am văzut la busolă 120°. Soarele sărise parcă la locul lui, eram iar singur pe un cer pustiu - dar singur, înţelegi, fără nici un fel de prezenţe simţite

misterios în ceafă. Auzeam în căşti glasul dispecerului vorbind cu alt avion, cursa de Varna din câte îmi dădeam seama, şi am spus şi eu ceva, inutil, doar ca să spun şi să mi se răspundă. Mi s-a răspuns să nu mai aglomerez inutil reţeaua radio. „Bine”, am zis, şi mi-era într-adevăr bine în avionul meu, deasupra mării verzi şi îngheţate, sub soarele cu dinţi plimbat pe cerul albastru.

Am executat misiunea şi în drum spre casă mă întrebam dacă are rost să anunţ pe generalul cu ochi grei, aspri, sau pe psihologul cu sacou fantezi despre zborul acesta incert. Eram vesel, eram uşor, parcă era ziua mea aşa cum recunoşteam litoralul, Gura Portiţei, Năvodarii, fluviul şi pista betonată ocrotită de cotul larg al Dunării.

Am coborât din avion, mi-am scos casca şi mi-am descheiat fermoarul costumului de zbor; voiam să-mi degere puţin nasul şi urechile de gerul ăsta bun. Atunci l-am auzit pe tehnicul de avion, căţărat pe scară lângă cupola căscată a cabinei, întrebându-mă de ce am umblat la ceas. Nu umblasem şi am sărit înapoi pe scară, ca izbit de o mână imensă şi grea. Ceasul de bord se oprise la unu şi un sfert, şi înainte de a mă uita la ceasul de la mână am ştiut că şi acele aurii ale *Tellusului* vor avea acelaşi marcaj, cel scurt - unu, iar cel mare va fi oprit în dreptul cifrei trei.

*

În ziua aceea nu puteam zbura, un capac de nori joşi şi negri strivea avioanele de pământ, din când în când o ploaie deasă, urâtă, aducea orizontul la zece paşi. Stăteam la celula de alarmă, vântul şuiera pe coridor, era cald, era bine în fotoliul adânc, picoteam tresărind uneori, când un cuvânt strigat spărgea murmurul molcom al conversaţiilor. Nu gândeam nimic precis, bucăţi de amintiri şi frânturi de imagini, zăceam aşa, cu casca în poală şi cu picioarele întinse leneş. În iarna aceea, subiectul preferat a fost

avionul meu cu burtă verzuie, renunţaseră să desprindă plăcile acelea prinse la locul lor printr-un procedeu nemaivăzut, cârpiseră gaura făcută cu autogena şi dăduseră avionul la zbor. Existau amatori să zboare cu el, întâmplările noastre îl învăluiau într-o aureolă aparte, dar - firesc - mă ataşasem de el, şi de atunci zburam mai mult împreună, îl vedeam de departe în şirul lung de avioane, îl recunoşteam după burta întunecată, mă îndreptam spre el şi parcă mă recunoştea, schimonosindu-şi botul rânjit într-o grimasă de bun-găsit. Şi în zborul acela ciudat, deasupra mării necunoscute, tot cu el fusesem, şi încercam să-mi dau seama dacă trecusem „dincolo" datorită faptului că eram eu la bord, sau pentru că avionul... Atunci m-a bătut cineva pe umăr, uşor, şi am întors capul, deschizând ochii. Era un locotenent tânăr, unul din cei veniţi de curând din şcoală, şi toată făptura lui era numai curiozitate.

— Ei, a spus arătând cu degetul peste umăr, ei spun că aţi trecut cu avionul prin *Sky-Trap*. Ştiţi, atunci când v-a explodat racheta...

Am încuviinţat din cap, vroiam să picotesc în pace, locotenentul ăsta curios nu mă lăsa. Exista însă regula ca în probleme de meserie să asculţi până la capăt; şi eu, la rândul meu, plictisisem pe mulţi.

— Ce-i aia *Sky-Trap* ? a întrebat locotenentul, şi m-am răsucit spre el: „Cum ce-i aia, n-ai mai auzit ?"

Nu, nu mai auzise.

— Ce naiba v-au învăţat în şcoală ? am mormăit, dacă nici despre *Sky-Trap* nu v-au spus. Oricum, se dusese somnul meu. M-am săltat în fotoliu şi am tras aer în piept, pregătindu-mă pentru acest discurs: *Sky-Trap*, triunghiul dintre Bermude, Bahamas şi Porto-Rico. Asta vine pe undeva prin Atlantic, lângă Golful Mexic - am schiţat prin aer, şi locotenentul a dat din cap. Acolo dispar fără urmă avioane cumsecade, piloţi încercaţi se prostesc şi cad în ocean după ce transmit prin radio mesaje fără nici un

înţeles. Şi să nu crezi că sunt cazuri izolate, am adăugat, au fost situaţii când s-au pierdut grupe întregi, o dată cinci, altă dată zece avioane, care zburau în formaţie. Tot pe acolo se vântură şi corăbii fără echipaj, ştii, *Maria Celesta*, găsită cu mâncarea fierbinte în cratiţă şi cu nici un om la bord.

Locotenentul se uita la mine ca picat din lună, şi instinctiv am ridicat capul să caut gaura din tavan. Nu, tavanul era întreg, nu exista nici o gaură, şi m-am înfuriat o clipă că în şcoală nu li se spusese nimic despre aceste capcane ale cerului.

— Ascultă, i-am spus şi mi-am rotit ochii prin încăpere, este aici un căpitan care ţine minte perfect toate datele şi toate avioanele, unul cu capul mare, ştii ?

L-am văzut într-un colţ, citea ceva, o statistică mi-am spus, şi mi-am făcut mâinile pâlnie: „Arhivă, vino te rog aici”. Arhivă s-a încruntat, nu voia să vină, şi atunci l-am arătat cu mâna pe locotenent:

— E aici unul care habar n-are de *Sky-Trap* !

Amicul meu a sărit în picioare şi s-a apropiat cu un zâmbet de încântare greu stăpânit, întipărit pe faţa lată. Era numărul lui, marea sa plăcere, să-i uluiască pe noii veniţi cu precizia vastelor sale cunoştinţe:

— Triunghiul dintre...

— Asta i-am spus eu, l-am întrerupt. Tu treci la cazurile concrete.

— La 5 decembrie 1945, a început Arhivă, cinci avioane de tip *Avenger-Grumman* au decolat de pe un aeroport din peninsula Florida. Puţin înainte de aterizare, comandantul formaţiei a raportat că nu ştie unde se află. Avioanele erau împreună, comunicau între ele prin radio, şi se părea că toţi cei cinci navigatori - erau aparate mari, multiloc - se părea că toţi navigatorii şi-au pierdut orientarea. La ora 16.25.00, comandantul a transmis: „Nu ştim unde ne aflăm. Marea e ciudată. Se pare că...” - şi gata. N-a mai răspuns nimeni la

apel. Au decolat cu un hidroavion, *Mariner*, special amenajat pentru misiuni de cercetare, 13 oameni în echipaj, aparatură ultimul răcnet. La cinci minute după decolare, *Mariner* amuţise. S-a pornit atunci cea mai mare operaţiune de căutare din istorie, trei sute de avioane şi douăzeci de nave au greblat zona în lung şi în lat, au puricat fiecare val, fără să găsească însă nici o urmă. În noaptea de 30 ianuarie 1948, deasupra Bermudelor...”

Glasul monoton al amicului Arhivă mă învăluia şi mă legăna dulce. M-am lăsat iarăşi moale în fotoliul meu comod; urmăream cu mintea amorţită povestea pe care o ştiam pe de rost, poveste adevărată, fără Făt-Frumos izbăvitorul, despre neputinţa noastră asupra tainelor ce cutreieră uneori cerul. Şi eu asemuisem întâmplarea mea cu enigmaticul *Sky-Trap*, numai că eu mă întorsesem. Şi adusesem cu mine avionul reparat de inteligenţa aceea străină; acesta nu era un mesaj, oare ?

Vocea monotonă ronţăia în continuare date, 17 ianuarie '67, un avion de turism dispărut în zonă, după un mesaj misterios, apoi în noiembrie 1968, avionul *Boeing 707* al compa... niei... T... W... Aaa... Se agita ceva înnebunit în capul meu încă adormit, un vierme de oţel încins, incandes-cent, răspândind o lumină roşie şi slabă. A treia haină de blană... M-a trecut un frison şi am înţepenit, nici nu mai respiram, se pusese în mişcare toată maşinăria creierului meu şi mă sfredelea în tâmple o durere ascuţită. Sigur, avionul *Golden Gate*... Revedeam ca în vis paginile albe din hârtie groasă, scumpă, ale *Buletinului Organizaţiei Internaţi-onale a Piloţilor de Linie*. De unde... Am sărit în picioare şi casca mi s-a rostogolit cu zgomot pe covor. Câteva capete s-au întors spre mine, am străbătut din doi paşi încăperea şi m-am năpustit în coridorul rece. M-am oprit lângă măsuţa pe care era telefonul, un telefon tip militar, din acela cu carcasă roşie şi cu multe butoane, şi am ridicat receptorul. Voiam legătura cu aeroportul Otopeni

- până am auzit în cască vocea centralistei de la aeroport parcă trecuseră 100 de ani din cei lungi. Am cerut dispeceratul, aveam acolo un prieten vechi, Buţi, ştiam că la Otopeni au colecţiile *Buletinelor* din ultimii 8-10 ani, şi cu puţin noroc puteam găsi... ce noroc ! am rânjit amar, bine, Buţi mă aştepta. M-am uitat la ceas, aveam timp, trebuia numai să mă grăbesc puţin. Mi-am scos costumul de zbor, mi-am pus uniforma şi am ieşit în fugă din clădirea joasă a celulei de alarmă. Am traversat bretela de beton trecând prin faţa şirului lung de avioane, MIG-ul cu burta verde m-a salutat în felul lui şi i-am răspuns cu un zâmbet amar şi greu, care mă apăsa cu toată povara norilor uriaşi, joşi şi ameninţători.

*

M-am furişat pe lângă peretele blocului, mi-era teamă să nu mă vadă vreunul din copii, şi am scos maşina din garaj. M-am instalat la volan, Dacia a pornit docilă de la prima cheie, am trecut pe lângă santinela de sub bariera vărgată alb-roşu, am accelerat şi am început să gonesc în trombă spre Bucureşti. Motorul avea un uruit greu, metalic, ţineam acceleraţia apăsată până la fund, era mâzgă pe şosea, ce dacă !, ştiam spre ce merg, nu avea rost, nu puteam să amân, erau lucruri care nu-mi aparţineau. Goneam cu moartea în suflet, clocotea în mine un cazan mare cu venin din cel mai negru şi mai amar, fierbea violent zvârlind protuberanțe întunecoase care pătau parbrizul cu stropi lipicioşi şi murdari. Maşina îşi rostogolea, gemând, roţile într-un vârtej nebun, case, stâlpi, camioane şi căruţe se despicau la apropierea mea, se zvârleau în şanţuri, caii cabrau zvârlind din copite şi nechezând sălbatic, grele Diesele de 15 tone ieşeau cuminţi din şosea să-mi facă loc în fuga aceea disperată. Nu recunoşteam locurile prin care treceam, se contopea totul în tunele de copaci desfrunziţi, parcă goneam prin galerii de mină armate cu bârne şi

crengi, apoi brusc, între două ziduri continue de case văruite. Nu vedeam decât panglica cenuşie, neagră-cenuşie şi lunecoasă a şoselei topindu-se sub maşină, fiecare kilometru înghiţit mă depărta, mă înstrăina de soţie şi de copiii mei. Zâmbetul grav al lui Ştefi, râsul gâlgâit al Irinei, ce vină aveau ? faţa dragă a Lidei încremenită în nemişcarea lucitoare a măştilor africane. Se aduna ceva în mine, se strângea, se înnoda şi exploda tăcut într-un ghem dureros, urcând din piept. Strângeam volanul să-l sfarm în pumni, împingeam până la fund acceleraţia, motorul urla înnebunit, neobişnuit cu asemenea tratament. Am zărit în faţă o sclipire roşie rău-prevestitoare, bariera, şinele negre de tren, sclipirea alămurilor şi glasul puternic al locomotivei. Am luat volan stânga, am trecut pe lângă semibariera lăsată, statuia încremenită a cantonierului cu vestă portocalie, am şters la fir de păr botul locomotivei, simţeam căldura grea a maşinii încinse, saltul peste şine, grătarul masiv de fier vopsit într-un roşu brun laminând tabla maşinii şi carnea din mine pe pământ, pe şine şi pe traverse. Am simţit strigătul îngrozit al mecanicului şi am râs ştiindu-l că apasă disperat frâna, vedeam fără să privesc jerbele de scântei ţâşnind de sub saboţii roţilor, volan dreapta, mult - am ieşit iar pe şosea, târam după mine, ca o cometă, spaima oamenilor neputincioşi, privind cu mâna la gură. Rânjeam, mă voiam, eram rău, vitezometrul oscila pe la 140 kilometri pe oră, nu era de ajuns, de ce, de ce eu, de ce copiii mei ? Am simţit derapajul în ultima clipă, parcă mă lua cu ea o mână uriaşă şi mă ducea câş, într-o coastă, spre îmbrăţişarea miriapodică a stâlpului gros, uns cu catran şi împodobit cu braţele scurte, întinse în lături a aşteptare, ale scăriţei de metal. Volan dreapta, stâlpul creştea imens, se îngroşa în dreapta parbrizului, nu mai vedeam nimic, numai lemnul impregnat, fiecare fibră, fiecare nod, cel mai gros stejar din Europa era o biată scobitoare lângă masa masivă de lemn în care mă

zdrobeam. Am simţit roţile reluându-şi fermitatea aderenţei la asfaltul lunecos, sunetul tablei strivite, ridicasem instinctiv piciorul de pe acceleraţie, am rânjit din nou, instinctul acţiona doar în sfera lucrurilor îndeobşte acceptate şi ştiute. Am răsucit volanul la stânga şi m-am regăsit în mijlocul şoselei, cu ochii ţintă la marcajul alb, acoperit cu un strat gros de mâzgă. Şi iar goana aceea halucinantă printre maşini parcă încremenite în loc, saltul peste altă cale ferată, proptită în pământul noroios de boldurile barierelor înălţate spre cer. Un pod imens, arcuit peste nu-ştiu-ce, a cărui creastă bombată am trecut-o dintr-o săritură, bufnitura surdă a maşinii căzând înfundat, sec, pe cele patru roţi, piciorul amorţit ridicat de pe acceleraţie. Trebuia să traversez oraşul, mi-am muşcat buzele dureros, scrâşnetul dinţilor intraţi în carne m-a liniştit şi mi-a făcut bine. Mi-am şters şuviţa de sânge care se rostogolea pe bărbie, stopuri, miliţieni, priorităţi, marcaje - intram iar în Decretul 328. Am văzut ceasul, eram oprit la stopul de la Universitate, nu mi-a venit să cred ora citită rotit pe cadranul romboidal. M-am uitat la Tellus, da, arăta aceeaşi oră, drumul care, de obicei, îmi lua o oră jumătate, îl făcusem acum în cincizeci de minute; trist record. Bulevardele largi, Piaţa Romană, Alioşa, statuia Aviatorilor, pe care o priveam cu un sentiment amical de secretă luare în posesie. Am trecut pe lângă Băneasa, aeroportul mic, înghesuit între siluete blânde de avioane demodate, am accelerat iar pe autostrada lată şi netedă, patru benzi, care ducea de-a dreptul spre iad. Alt pod arcuit, altă săritură, am virat strâns la dreapta într-un chelălăit infernal de cauciucuri, am sprintat pe aleea îngustă şi am urcat, acompaniat de geamătul anvelopelor, rampa spre sala de aşteptare a aeroportului Otopeni. Am frânat, de a ieşit fum din discuri, chiar în dreptul tăbliţei pe care un X roşu pictat într-un câmp albastru anunţa că oprirea e interzisă. Dacia a îngenuncheat docilă, am sărit afară, remarcam în treacăt

zgârietura adâncă de pe portiera dreaptă-faţă. Cucoana de la ghişeu ezita, nu ştia dacă să-mi ceară taxă de intrare sau nu, o derutau cucii mei de aur, am trecut pe lângă ea înregistrând automat gestul întrerupt la jumătate al mâinii ridicate spre carnetul cu tichete. Am urcat scara în spirală spre restaurant, am ieşit afară, pe terasă, acum, aici, la câteva minute de adevăr, voiam să amân. M-am încleştat cu pumnii de balustradă, ateriza ceva, un avion mare şi frumos, habar n-aveam ce tip de avion era. „Dobitocule”, mi-am spus; roţile negre atinseseră betonul pistei şi un nouraş de fum albastru ţâşnise din cauciucurile groase. M-am răsucit pe călcâie şi am alergat înapoi, uşa terasei, scara, holul vast, ocolind grupuri de oameni şi sărind peste mormanele de valize elegante, din piele gălbuie. Am intrat la dispecerat, şi prietenul meu m-a privit mirat; şi-a dus degetul mare la frunte, fluturându-şi apoi palma în jurul cheliei lucioase. „Hai”, l-am rugat, am gemut aproape, nu m-a întrebat nimic deşi murea de curiozitate, vezi, de-aia îl iubeam, ştia să mă ghicească prietenul acela al meu. Am mers mult timp printr-un coridor întunecos, curb, nu se mai sfârşea coridorul acela, parcă ocoleam dintotdeauna pământul, rotind sub paşi, la nesfârşit, mocheta groasă care acoperea pardoseala mozaicală. A deschis o uşă galbenă din zidul verde de faianţă, era acolo un birou plin de dulapuri, şi o tipă blondă, evident blondă, şedea la o masă; tipa s-a ridicat, era în uniformă bleumarin de aviaţie, s-a dus mişcând din şolduri până la un fişet de metal sclipindu-şi demn suprafaţa polizată. A moşmondit la broasca dulapului, mult, şi când uşa a început să se deschidă scârţâind, mă aşteptam să văd cine ştie ce fiară ţâşnind dintre rafturi. N-a ţâşnit nici o fiară, s-a înapoiat cu un braţ de reviste, reviste scumpe, tipărite cu litere groase pe hârtie albă, cretată. Pe coperta primei reviste, cea de deasupra, puteam citi: *Buletinul Asociaţiei Internaţi-onale a Piloţilor de Linie*. Am scotocit prin teancul acela de buletine

urmărit de privirea dezaprobatoare a tipei blonde, instalată la masa ei tip american, şi am semnat de primire într-o condică legată în piele verde. Nu cred să mai fi mulţumit, am ieşit fugind, fugeam de revista sobră, tipărită pe hârtie de lux, pe care o strângeam sub braţ. Coridorul circular, scara, ieşirea dosnică, folosită numai de personal. Am traversat un pod scurt de beton, aruncat peste prăpastia unei curţi interioare, din lăzile de gunoi mai mult ghicite în bezna acelei curţi ieşea un miros pretenţios de scumpe putreziciuni: mandarine, resturi de sandviciuri cu icre negre şi cu şuncă presată. Sclipeau vag ambalaje multicolore de celofan sfâşiat şi petele alburii ale paharelor cerate. Acolo m-am oprit şi m-am instalat, nu mă deranja nimeni; m-am sprijinit în balustrada subţire, dar sigură, de metal, a pasarelei, am frunzărit *Buletinul*, şi la pagina 26 am găsit ceea ce mă interesa. Am închis ochii, mi-am strâns pleoapele, frecându-le cu mâna. Pe urmă am deschis iar ochii, îmi jucau cercuri galbene şi portocalii pe retină, am privit literele grase înscrise pe hârtia albă şi am început să citesc: „La 12 noiembrie 1968, avionul *Boeing 707* - „*Golden Gate*” - sub comanda căpitanului Thomas, a decolat de pe aeroportul din San Francisco...”

*

Am purtat vreo trei zile buletinul OIPL în porthart. Nu îndrăzneam să-l scot şi să-l citesc, deschideam încuietoarea aurie care clănţănea, desfăceam porthartul, băgăm mâna în despărţitura de piele şi sub degete simţeam atingerea fină, pretenţioasă, a hârtiei groase de lux. Mângâiam îndelung suprafaţa lucioasă, vârfurile degetelor se îmbibau de otrava aceea grea care-mi urca în sânge şi se răspândea prin tot trupul. Seara o priveam pe Lida dezbrăcându-se, cu ochi avizi, abia o aşteptam lângă mine, fierbinte şi supusă. Făceam dragoste rău, brutal, era ceva care se contorsiona şi se încrâncena în mine şi mă trăgea înapoi, nelăsându-mă

să mă dăruiesc pe deplin. Mă răzbunam pe îmbrăţişarea soţiei mele, îi frământam trupul cu dureroasă uimire, găsind-o alcătuită din carne şi sânge, şi Lida răbda tăcută, gemând numai încetişor, când şi când. Apoi mă strângea la piept, mă strângea puternic, mângâindu-mi capul, umerii, până adormeam - până credea ea că am adormit. Atunci începea să plângă, uşor, fără lacrimi, un suspin uscat, înăbuşit, mai dureros decât orice plâns în hohote. Se strângea ceva în mine, mă sufoca, o fierbinţeală amară se aduna sus, în piept, nelăsându-mă să mai răsuflu. Atunci şopteam aşa, ca în somn, „Lida, iubita mea”, cuvinte pe jumătate străine, le doream înăbuşite sau numai cuvinte, dar ţâşneau din mine, din adâncul meu, frământate, născute şi crescute în ascuns, şi nu le ştiam, şi nu le simţeam dureros de ale mele, ca smulse din mine - erau smulse din mine - decât atunci când le scăpăm, scrâşnind, dintre buzele uscate şi crăpate. Pe urmă veneau buzele Lidei, la fel de uscate şi crăpate şi cumplit de amare de plânsul acela fără lacrimi, se aşezau pe gura mea şoptind vorbe de linişte şi de mângâiere, şi erau atât de triste şi de zadarnice vorbele acelea în care nici unul din noi nu mai putea să creadă, ca un plânset din copilărie din nou amintit. Şi iar, dimineaţa, pocnetul închizătorii porthartului şi goana degetelor pe luciul scump şi gros al hârtiei otrăvite...

În seara aceea, calculam un zbor - mai târziu mi-am spus că trebuie să fi fost al naibii de tare dacă mai puteam calcula ceva, un dur, ştii, cu Stetson şi Colt - şi am simţit-o pe Lida uitându-se fix la mine. M-am făcut că nu observ, mi-am aplecat capul între hârtii, privirea soţiei mele era grea şi mă durea ca un ţipăt. Din camera cealaltă se auzea scandalul plozilor, Irina nu vroia să fie simplu marinar pe corabia comandată de Ştefi, şi când am simţit palmele Lidei mângâindu-mi molatic fruntea, obrajii, gâtul şi oprindu-se încrezătoare pe umerii mei, am oftat şi am lăsat jos stiloul.

— Bine, am spus, să văd cum vom trece împreună şi prin asta.

Am accentuat „împreună”, eram, mă depărtam de Lida, dar cuvântul ne lega şi mă agăţăm de el.

— Prin ce ? a întrebat Lida.

A întrebat pe tonul ei dintotdeauna, dar fiecare sunet era greu ca o stâncă din cele mari.

Atunci m-am ridicat şi m-am dus, călcând corect, puţin ţeapăn, pe picioarele mele de vată, până în antreu, la cuier, unde era agăţat porthartul. Am întins mâna, şi iar am auzit clănţănitul închizătorii şi am simţit între degete hârtia lucioasă scârţâind pretenţios. De data asta am apucat, am strâns şi am tras afară revista luxoasă închizând atât de simplu, ca de fiecare dată, între paginile ei de hârtie scumpă, un sfârşit. Numai că acum era vorba de soţia, de copiii mei şi de mine. M-am întors în cameră, şi Lida a privit curioasă, silabisind titlul. M-am aşezat vizavi de ea, voiam să o am în faţă, trebuia să o am în faţă, îmi spuneam că o să citesc în ochii ei şi o să fug, şi o să-i cer iertare, o să îngenunchez în faţa ei, o să-i cuprind mijlocul cu braţele, o să-mi plec capul prost cu supunere în poala ei fierbinte şi-o voi ruga să mă ierte... Nu.

— Uite, am spus. *Buletinul Organizaţiei Internaţionale a Piloţilor de Linie*, din noiembrie 1968.

Aveam gura uscată şi vocea îmi suna sec şi cumplit de oficial. Faţa Lidei nu spunea nimic, netedă, lumina scotea tonuri calde din părul blond şi pielea aurie, păstrând încă în ea soarele verii trecute.

— La pagina 26, am spus în continuare, prosteşte, răsfoind inutil foile groase - pentru că, oricum, revista se deschidea singură acolo, dar voiam să amân pe cât posibil, să pun între noi şi inevitabil cât mai multe gesturi şi cuvinte, să umplu cu ceva golul acela care începea să se caşte şi ameninţa surd să devină total - la pagina 26 e lista echipajului şi pasagerilor avionului *Boeing 707* - *„Golden*

Gate”, al companiei TWA, dispărut la - am deschis, în sfârşit, la pagina ştiută pe de rost şi m-am făcut că citesc - dispărut la 12 noiembrie 1968 în ceea ce marinarii şi aviatorii numesc *Sky-Trap*. Ştii, între Florida şi Bermude.

Am ridicat ochii şi am privit holbat la faţa Lidei - mască de bronz greu, bronz gros, de nepătruns, de neclintit, trădat numai de zbaterea înnebunită a unei vinişoare subţiri pe tâmplă. Alături, glasurile copiilor noştri cântând un cântec de piraţi. Am lăsat iar ochii jos şi am început să citesc:

— „La 12 noiembrie 1968, avionul *Boeing 707*, *„Golden Gate”*, sub comanda căpitanului Thomas, a decolat de pe aeroportul din San Francisco, îndreptându-se spre Rio de Janeiro.”

Nu mai citeam, recitam cuvintele care, de trei zile, mi se săpaseră adânc în creier, literă cu literă, şi toată melopeea asta jalnică şi tristă ca un bocet se aştemea peste larma pe care Ştefi şi Irina o făceau pe puntea neînfrântei lor corăbii din camera de alături:

„La ora 14 şi 26 minute, radiotelegrafistul anunţă depăşi-rea zonei PNA a aeroportului din Miami, şi staţia radar de la Miami Beach confirmă survolul. La ora 14 şi 30 minute, aeronava e chemată de turnul de control al aeroportului Miami pentru comunicarea schimbării înălţimii de zbor, dar radiotelegrafistul nu răspunde la indicativ. Se mai face o încercare, dar postul de radio de pe *Golden Gate* nu răspunde. La ora aceea, radarul din Miami Beach avea încă semnalul aeronavei pe ecran. Sunt alarmate avioanele din zonă, care încearcă zadarnic să ia legătura cu *Golden Gate*. Peste trei minute, operatorul din Miami Beach anunţă pierderea contactului radar cu aeronava - deşi în mod normal ar fi trebuit să o urmărească pe culoarul aerian încă 80 de mile”.

Recitasem totul dintr-o suflare şi am tăcut, respirând precipitat. Soţia mea privea fix undeva, între ochii mei, fără să scoată un cuvânt. Mă înnebunea tăcerea ei grea,

maxilarele strânse, şi am vrut să terminăm mai repede. Am împins revista deoparte, nu mai avea rost să mă prefac că citesc:

— Restul a fost aşa cum ştii. După tipic. Avioane care au brăzdat cerul, nave care au brăzdat marea, fără să găsească nici o urmă. Nici o pată de ulei pe valuri, nici o bucăţică de hârtie, nici una din multele urme pe care le lasă un avion cumsecade atunci când se scufundă. Şi acum, pe lista pasagerilor, la numărul 47, figurează doamna Anne-Maria Goollagong din San Francisco, casnică, 54 de ani, care pleca la nepoţei, la Rio de Janeiro.

Lida a tresărit.

— Uite ce îmbrăcase madame Goollagong pentru această ocazie, am spus, sau cel puţin aşa pretinde fiica ei cea mică. Mary Goollagong, care a condus-o la plecare. Am luat iar revista pentru că, oricum, nu puteam să reţin toată garderoba doamnei din San Francisco... Aăăă, pălărie, valiză din piele de aligator - nu interesează. Nici umbrela, nici pantofii, nici ce era în valiză. Interesează însă haina.

Am citit: „... o haină din blană de focă. Era un model unic, lucrat de mână în Finlanda. Avea...”

— Buzunare mari, tighelite cu motive lapone, a continuat Lida şi a oftat. Şi o tăietură mică, triunghiulară, pe umărul drept, cusută cu aţă verde. Şi o etichetă azurie, pe care scria ceva mărunt, ininteligibil, probabil în laponă.

A tăcut, tăceam şi eu privind aiurea colţul mesei; în camera de lângă noi, Irina se răsculase şi voia să-l lege pe căpitan şi să-l arunce la rechini. La rechinii din golful Mexic. Lida tăcea ostenită, i se arcuiseră în jos colţurile gurii, grele, deznădejdea unei întregi lumi se adunase în buzele acelea care tremurau mărunt a jalnică neputinţă. Mi se pusese un nod de plumb încins în gât, voiam să mă reped, să strâng puternic pe fata asta dragă şi chinuită la piept, s-o strâng şi s-o apăr împotriva ei şi împotriva celorlalţi şi să trec peste tot şi peste toate şi poate că numai atunci... Lida a oftat iar,

un oftat prăvălit sisific, şi-a întors ochii albaştri, limpezi, spre mine, era atâta adâncă şi grea cunoaştere în ochii aceia, de parcă acum îi vedeam pentru prima oară.

— Până la capăt, a spus soţia mea şi, ciudat, ochii ei noi îmi dădeau curaj.

— Aş vrea să-mi explici, am spus. Totul.

— Crezi că n-am mai putea fără ? a întrebat Lida şi şi-a muşcat colţul buzelor. Avea vocea clară şi limpede.

— Nu.

Mă durea acel „nu”, îl smulsesem din mine cum smulgeam în ultimele nopţi şoapte de dragoste.

— Crezi, a repetat Lida, ascuţit de data asta, că nu poţi fără explicaţie ? Că n-am putea lua totul de la capăt, uitând ?! Şi fără să aştepte să-i răspund a lăsat capul în piept: Iartă-mă, sunt proastă.

Ştiu că nu se poate.

Şi-a îndreptat spatele: „Bine, îţi spun diseară”. M-a privit cu ochii ei albaştri, limpezi, şi mai târziu mi-am dat seama că în clipa aceea se hotărâse, şi că dacă aş fi vrut să intervin într-un fel, numai în momentul acela aş fi putut s-o fac. „Bine, a repetat cumva întrebător, parcă vroia să adauge ceva, îţi spun după ce culc copiii.” S-a întors şi s-a dus spre camera copiilor; a deschis uşa şi în prag s-a răsucit spre mine. Aşa am văzut-o, subţire, zveltă, îndârjită, purtând cu încăpăţânare pe umerii ei plăpânzi povara unei lumi întregi. Atunci am zărit-o şi pe Irina, se strâmba râzând la mine, pe jumătate ascunsă de tăblia patului alb. Ştefi nu se vedea, era în fundul camerei, pe puntea de comandă. Lida a dat scurt din cap, împotrivindu-se unei chemări numai de ea auzită, şi a închis uşa. Am auzit-o spunându-le ceva plozilor; ei râdeau, Ştefi a strigat nu-ştiu-ce şi s-a făcut linişte. Am luat revista, am închis-o, am vrut s-o duc în antreu s-o pun la loc în porthart, nu mai era nevoie. Am lăsat-o pe colţul mesei şi m-am adâncit - am încercat să mă adâncesc iar în calculele mele.

*

M-am uitat la ceas, era aproape nouă, ce repede trecea timpul ! Lida trebuia să apară din moment în moment, şi... Pe urmă mi-am adus aminte că-i promisesem băieţelului o poveste cu avioane. Mi-am strâns harta, rigla, dosarul cu fişe de navigaţie şi m-am ridicat. Amorţisem pe scaun, m-am întins cu mâinile la ceafă şi umerii au pocnit sec. Mă mira atâta linişte, am deschis cu grijă uşa de la camera copiilor, să nu fac zgomot, era acolo mult fum, mă usturau ochii, cearşafurile zăceau arse în pătucurile albe, pustii, mobila sfărâmată, jucăriile risipite şi pereţii înnegriţi în jurul firelor bâjbâind oarbe din capacele smulse ale prizelor. Se auzea un uruit slab venit de departe, de foarte departe, în care se amesteca sunet scrâşnit de metal cu un glas drag, rostind cuvinte aspre într-o limbă străină, nemaiauzită. Atunci am văzut sferele - sferele verzi - una mai mare şi două mai mici, cam cât o minge de baschet fiecare - dând un ultim ocol încăperii, clătinându-se şi lovindu-se uşor de zidurile afumate, înainte de a dispărea în noaptea îngheţată şi nesfârşită care mă învăluia.

....

Toate astea s-au întâmplat acum patru ani - în anul din care navele şi avioanele au încetat să mai dispară în *Sky-Trap*.

ZEIŢA DE *ORICALC*

Partea I

Dacă în noaptea aceea un colonel gras şi cu ochelari de la Statul-Major n-ar fi dat alarma, n-aş fi aflat niciodată despre zeiţa de oricalc[1] şi, în general, nu s-ar fi stârnit vârtejul acela fierbinte, care m-a rostogolit atât de departe. Nu puteam dormi, era una din nopţile în care pereţii apasă, şi prietenii apasă, şi cerul liber apasă şi el, una din nopţile în care am nevoie de un câine mare şi puternic, blănos, deştept, să-şi pună botul greu pe genunchii mei şi să gâfâie plin de zel, cu ochii lui de lup în ochii mei. De unde să iau un asemenea câine ? M-am ridicat în capul oaselor, m-am uitat pe geam, dincolo de salcâmi luceau balizele de pe pistă. Tranzistorul cânta *El-Bimbo*, mâine zburam, trebuia să dorm. Am întins mâna să sting lumina; când am atins întrerupătorul, a urlat sirena. Aproape mi-a părut bine; m-am îmbrăcat, am tropăit cu ghetele de zbor pe scări, se trânteau uşi, alergau paşi grăbiţi, aerul încins din microbuz, siluete grăbite smulgând husele de pe avioane. Clădirea scundă a celulei de alarmă, costumul de suprasarcină strângându-mă în fermoarele lui nichelate, late. În noaptea

[1] un aliaj al cuprului cu zincul, asemănător alamei, uneori având şi „proprietăţi misterioase”. Denumirea derivă din limba greacă ορείχαλκος, oreichalkos (din όρος, oros, munte şi χαλκός, chalkos, cupru sau bronz), însemnând „cupru de munte” sau „metal de munte”. Romanii au transliterat „orichalcum” ca „aurichalcum”, ceea ce însemna, literal, *cupru de aur*. *Orichalchum* este cuvântul utilizat de romani pentru a denumi alama care conţine aproximativ 80% cupru şi 20% zinc. Oricalcul era un aliaj mult mai strălucitor decât bronzul obişnuit, dar era şi mai ieftin. Monedele romane *dupondius* erau din oricalc şi difereau de *aşi*, care erau din cupru şi, în plus, aveau bustul împăratului cu coroana radiată. Tot din oricalc se confecţionau şi *sesterţii*, dar erau mai mari în diametru. Unele surse susţin că pe lângă cupru şi zinc, în compoziţe intrau şi cantităţi mici de plumb, staniu şi alte metale. O legendă afirma că în insula Atlantida, oricalcul putea fi găsit în sol în stare nativă.

aia n-am zburat, au decolat puţini, de la alte escadrile. Am stat aşa, pe treptele de ciment, cu capul rezemat de zidul rece; lângă mine treceau picioare în ghete, picioare în cizme, undeva se pregătea ziua ce avea să vină, plutea o umbră cenuşie în întunericul devenit străveziu, şi în spate, spre răsărit, dincolo de mare, fumuriul se colora vag într-un roşu aproape de marginea spectrului. Atunci s-a aşezat Mihai lângă mine, cu pleoapele umflate de nesomn - nimic ? - nimic - am tăcut aşa, în doi, parada picioarelor se rărise, dinspre pistă şuierau slab motoarele avioanelor aterizate, începea să fie frig. A mai venit cineva, Vodă-Juju, pe urmă încă trei-patru, cuvinte repezi, scurte, cum a fost pe sus, ce noapte împuţită, împâclită, îmbâcsită cu toată mizeria planetei. Noroc că n-a fost lună. Am ridicat din umeri, mie gândurile îmi fugeau departe, eram într-o perioadă neagră, visam blonde, şi habar n-am cum a venit vorba de zeiţă. L-am auzit pe Mihai negând leneş, şi glasul lui Vodă-Juju repetând: da, chiar în mină. Povestea de o statuie găsită în fundul unei mine de bunicul cuiva, n-am înţeles al cui, dormitam îmbrâncit de cei care-şi făceau loc, aşezându-se pe trepte. Abia după două zile, şi mai mult în treacăt, l-am întrebat pe Vodă dacă statuia fusese găsită numai *ascunsă* în mină, sau dezgropată efectiv din stratul de cărbune.

— De ce - cărbune ?

Ar fi trebuit să las lucrurile aşa şi să-mi văd de treabă.

— Dacă e mină de cupru ? de fier ? de aur ?

Am tras aer în piept şi i-am explicat că, pentru mine, noţiunea de mină se asociază înainte de toate cu cea de cărbune. Vodă s-a declarat de acord şi mi-a spus că tot ce ştie despre statuia aia - de fapt o statuetă - se reduce la faptul că fusese găsită de bunicul soţiei lui Dan, bătrân miner pensionat. Dan m-ar fi lămurit mai bine. Am ridicat din umeri, soarele a lucit scurt în păsările măiestre care împodobeau epoleţii salopetei cu aripile lor de metal ştanţat; Dan fusese oprit de la zborul pe supersonice, de

doi ani căra pasageri la bordul aeronavelor TAROM, ocolise de câteva ori Pământul pe ruta transpolară şi de alte câteva ori pe ruta ecuatorială; îmi adusese dintr-o călătorie un cuţit vechi malaez cu lama şerpuită şi mânerul bătut în perle false - un kriss. Krissul îl pierdusem într-un pariu inechitabil, iar despre Dan ştiam că s-a mutat din casa părintească la hotelul aeroportului, în vederea căsătoriei cu o tânără încântătoare. Îi cunoşteam părinţii şi l-am aprobat fără rezerve.

... MIG-ul meu apăruse tractat de o maşină semănând cu un gândac portocaliu, mi-am prins casca sub bărbie, am strâns cureluşa şi m-am îndreptat spre avion, înnodând şi deznodând tubul flexibil al măştii de oxigen. Am zburat, după-masă am înotat la bazin, seara m-a găsit cu ochii în tavan şi braţele încrucişate sub ceafă.

M-am aşezat la masă şi i-am scris lui Dan o epistolă fugară: ce mai faci, ce mai zbori, ţii minte că de la 23 000 de metri Pământul se vede cât o portocală mai mare şi cerul e negru, cu stele uriaşe ? Şi care luminează cu raze groase şi rotunde ? Ce-i cu bătrânul miner şi cu frumuseţea aia scoasă din mină ? - dar, mă rog, toate astea diluate pe o pagină întreagă. Dan era un tip pretenţios şi întortocheat ca o caracatiţă, iar pentru mine statuia prezenta un interes foarte relativ, şi doar dacă ar fi dezgropat-o din profunzimea stratului, ceea ce era îndoielnic. Am scris într-o doară adresa hotelului pe plic şi am aruncat scrisoarea la cutie, ca pe-o sticlă sigilată în valurile unei mări necunoscute. Răspunsul a venit exact atunci când uitasem că trebuie să primesc un răspuns; mă pregăteam de concediu, îmi puneam Dacia albastră la punct, da, se părea că statueta fusese găsită în împrejurări de-a dreptul misterioase, se produsese o surpare, cineva zăcuse în spital, şi, în general, bătrânul miner era un personaj ciudat, cu faimă de boem, rătăcitor solitar prin galerii părăsite. El, Dan, împrumutase statueta ca să... urmau două rânduri

şterse, apăsat, apoi, cu puţin înainte de a se muta, obiectul în cauză - chiar aşa era scris „obiectul în cauză” - fusese furat de un individ abject. Pe urmă interveniseră tot felul de schimbări, individul abject plecase în provincie, dar la urma urmei, de la povestea asta trecuse mai bine de un an, ce m-a apucat ? Nu ştia precis modul în care bătrânul miner găsise statuia. Cel mai bine m-ar lămuri el însuşi, dacă aveam ceva timp să trec pe-acolo, faptul că eram aviator şi coleg de manşă cu soţul nepoatei sale constituia cea mai bună carte de vizită. Urma adresa, localitatea se chema frumos şi puţin straniu, Blandiana, ăsta nu era nume de orăşel minier, era aşaa... ceva blond, şi, combinat cu istoria aceea neclară, a fost hotărâtor. Întotdeauna îmi plăcuseră poveştile subterane ale lui Bajov şi bătrânii mineri boemi, deşi nu cunoscusem nici unul; asta aşa, ca o compensare, îmi explicase unul din psihologii de la Centrul Medical Aeronautic.

Într-o dimineaţă senină de vară am controlat presiunea în cauciucurile radiale ale maşinii şi am pornit spre locul cu nume frumos şi ciudat.

*

Bătrânul nu locuia chiar în orăşel - târg medieval pe dealul încununat de o fortăreaţă încă falnică şi blocuri albe răsfirate în valea care cobora spre râu - ci undeva, în spatele unui şir de movile sterpe şi conice, ca nişte vulcani spălăciţi. Băştinaşii s-au uitat lung când am întrebat de el, genul de privire care pune în gardă, şi după ce am demarat, i-am văzut prin retrovizor râzând şi fluturându-şi palmele în jurul tâmplelor. Am ridicat din umeri, grozav de multe situaţii se rezolvă aşa, ridicând din umeri. Drumul pietruit ieşea din şosea, făcea o buclă inutilă, ocolind un grup de pomi contorsionaţi, şi sfârşea brusc într-o albie plină de praf, adâncită între pante line, golaşe, calcinate, presărate cu bolovani mari şi rare tufe ţepoase. Acolo unde pavajul se

termina, era o grămadă mare de pietroaie plate, deasupra cărora flutura prăfuit un drapel pionieresc. Pe pânza roşie, cineva pictase îngrijit cu vopsea albă două târnăcoape încrucişate. Am salutat drapelul claxonând, Dacia se legăna pe drumul neîngrijit, înainta pe dibuite în viteza întâia, pipăind cu cauciucurile gropile ascunse sub stratul gros de praf. Se săpau două serpentine scurte în coasta pustie; am ajuns pe culme, de sus drumul plonja drept şi se termina în faţa unei porţi de bârne negre. Casa, aşa cum o vedeam de departe, aducea nelămurit cu o colivie uriaşă. În spate, dincolo de acoperişul ruginit de tablă, era o grădină mare, uimitor de verde pentru dealurile acelea arse şi măcinate. Maşina cobora, nu era nevoie să frânez, roţile alunecau în praf până la capacele lor nichelate. Am oprit în faţa porţii şi m-am dat jos cu mişcări încete, bine gândite, pentru că ceea ce se înfăţişa ochilor mei uluiţi, umezi de pulberea fină, depăşea cu mult cele mai îndrăzneţe presupuneri privitoare la locuinţele bătrânilor mineri boemi.

Casa se ridica mohorâtă, crâncenă, învelită toată într-o plasă de sârmă ţesută mărunt. Se ridicau de jos, chiar din temelie, urcau de-a lungul pereţilor de piatră cenuşie, urmau surplomba unei streşini înguste şi se uneau sus cu tabla acoperişului, fâşii late de ţesătură metalică ruginită de vreme, nelăsând nici un loc descoperit. Uşa şi obloanele de lemn ale ferestrelor erau şi ele acoperite cu reţele întinse pe rame prinse în balamale solide. Peste învelişul de sârmă creştea o iederă rară şi săracă, mai mult frânghii chinuite de lemn, tendoane uscate, noduri şi cârcei firavi, crispaţi de metal într-o încleştare pe care n-o puteam înţelege. Nu-mi dădeam seama dacă fierăraia aia apăra pe cei dinăuntru de cei dinafară, sau invers.

Înţelept ar fi fost să urc în maşină, să pornesc motorul, să parcurg în sens invers drumul până la şosea, să spăl Dacia la primul *service*, să fac plinul la prima pompă şi să nu mă opresc decât pe litoral. Am făcut un pas, am deschis

portiera, mi-am legănat un picior în aer, nehotărât... Mi-am amintit rânjetele tipilor din orăşel, am trântit uşa albastră şi m-am îndreptat spre poartă, dar nu spre cea mare, văzută de pe deal, mai era una, mică, de scândură, tăiată în gardul care împrejmuia casa şi grădina. Am intrat; călcam pe o potecă aşternută cu lespezi de gresie, „hei, voi cei din barcă”, nu mişca nimic, casa aia semăna cu orice începând cu baraca lui Flint şi terminând cu cetăţuia lui Robinson Crusoe. Aşteptam un norişor de fum alb între ramele întredeschise ale obloanelor, vâjâitul glonţului pe la ureche; n-a vâjâit nici un glonte, pe măsură ce mă apropiam, vedeam că fâşiile acelea de ţesătură metalică erau de fapt somiere, somiere obişnuite, unele puţin folosite - plasa de sârmă întinsă vibra reţinut - altele făceau burtă, împungând aerul din jurul clădirii cenuşii. Luceau palid sub rugina roşcată, asta-i, ramele erau sudate între ele şi prinse în zid cu piroane mari de fier negru. Ici-colo atârnau frunze zimţate, cenuşii, pleoştite, răsucite. Cărarea de lespezi ducea la o uşă de brad alb, soarele cădea pe scândurile proaspete, mirosul de răşină tremura în aerul încins. Uşa era acoperită cu un grilaj care se putea mişca, ca plasele contra ţânţarilor la uşile fermelor din filmele americane. Am deschis grilajul, am vrut să ciocănesc, plasa de sârmă a revenit lovindu-mi dureros umărul cu rama, era acţionată de un arc de oţel strălucitor, se strânsese ca un cârnăcior şi râdea de mine de sus, apăsându-mă în tăblia uşii. Am apăsat clanţa şi am spus „bună ziua” întunericului răcoros care s-a deschis, înghiţindu-mă.

*

Simţeam, prin tălpile de cauciuc alb ale bascheţilor, aceleaşi lespezi de gresie cenuşie. Am clipit, am strâns pleoapele şi le-am ţinut aşa, strânse, aşteptam atingerea unei aripi de liliac pe obraz, nu m-a atins nici o aripă, am

deschis ochii, jucau reflexe roşii pe pereţi, palide, mai mult bănuite, se îngustau şi se întăreau spre uşa de scândură neagră, larg deschisă. Am traversat un coridor cu pereţii văruiţi, m-am pomenit în pragul unei încăperi mari, luminată de focul aprins într-un cămin uriaş. Cu spatele la mine, aşezat la o masă lungă pe care erau aruncate grămadă tot felul de vechituri, mânca un om. Am ciocănit cu degetul în uşa dată de perete, mi-a făcut semn cu mâna în care ţinea lingura, fără să se întoarcă. Am intrat, camera avea prag înalt, ca o cabină de vapor, am ocolit masa şi m-am oprit în faţa lui.

— Dacă ţi-e foame, ia şi mănâncă ! Dacă nu, aşteaptă !

Mi-era. Am încălecat banca, scândură solidă, lustruită de nenumăraţi nădragi de miner; părea dată cu lac roşu. Am întins mâna, mi-am tăiat un colţ din pâinea mare, ovală, cuţitul bine ascuţit era greu, mânerul de corn avea gardă de metal, ca pumnalele de vânătoare. Pe o hârtie albă, pătată de grăsime, era parizer tăiat, o bucată de muşchi ţigănesc, ceapă, sare cenuşie într-un capac de tinichea. Am dat la o parte felinarul stins, mirosind cumplit a gaz, m-am instalat cu coatele pe scândura de stejar, mestecam cu ochii în barba bătrânului, lingura plină cu ciorbă fierbinte dispărea plină şi apărea iar goală, ca într-o scamatorie, din platca albă revărsată peste piept. A făcut semn cu capul - vreau ciorbă ? nu voiam - a săltat umerii laţi, bazonaţi cu piele, ai hainei din foaie de cort. Din cauza umerilor l-am crezut masiv şi greoi, asta până s-a ridicat; era neobişnuit de subţire şi drept, umerii laţi se legănau uşor în mers, neîncovoiaţi de bolta joasă a galeriilor. Terminasem pâinea cu parizer; s-a scotocit prin buzunare, a întins fără să spună nimic o piatră. M-am răsucit spre foc, îmi jucau în palmă luciri mate, se desfăceau din roca aspră cristale netede de metal, cu muchia tăiată în unghiuri precise şi cu faţetele brumate uşor, ca de aburul unei răsuflări îndepărtate. Am auzit zăngănind lingura în farfuria goală, m-am întors,

terminase, se uita la mine cu capul sprijinit pe pumnii pierduţi sub barba revărsată.

— M-a trimis Dan. Vreau să ştiu dacă statuia...

Simţeam nevoia să mă ridic în picioare.

— Aviator ?

Ochii erau neobişnuiţi: ţinteau pătrunzând drept în pupile, negri în lumina aceea roşie; pe urmă alunecau brusc într-o parte, parcă temându-se să-mi susţină privirea, şi se întorceau iar, gravi, insistenţi. Nu erau ochii unui om cărunt.

S-a ridicat, l-am auzit tropăind deasupra capului, în pod, a coborât rostogolind o saltea imensă, vărgată, mirosind a fân proaspăt. N-a întrebat nimic, m-a dus pe coridor, a doua uşă pe stânga, a aruncat salteaua pe scândura goală a unui pat vechi: „Aici o să dormi”. Am stat trei zile cu bătrânul, trei zile în care m-am simţit de parcă dincolo de deal începea marea de la capătul lumii. Am hoinărit cu el prin valea stearpă, am coborât în mine vechi cu armătura de lemn mucegăit gata să se frângă, prăvălind galeria peste noi, dar nu m-am putut obişnui cu ochii lui.

Uneori mă făceau puternic, alteori mă desfiinţau. Povestea statuii scoasă din mină am aflat-o pe bucăţi, vorbea trunchiat, sărea de la una la alta continuându-şi gândurile şi obligându-mă să-l urmăresc cu gura căscată. Se legau strâns lucruri pe care nu le-aş fi alăturat vreodată, iscând lumini strălucitoare în adâncurile galeriilor părăsite de oameni ai căror strănepoţi muriseră cu mult înaintea naşterii strămoşilor bătrânului. El le spunea „bunii” şi-i amesteca îngrozitor între ei, apoi îi vântura împrăştiindu-i în fapte care pentru mine însemnau, simplu, istorie, dar bătrânului îi erau foarte la îndemână, parcă se petreceau sub ochii lui, în galeriile alea neştiute. Nu-i plăcea să povestească despre statuie, nepoata lui - cealaltă, sora soţiei lui Dan, nu le spunea niciodată pe nume, pentru el erau „cea mică”, şi „cea mare”, era vorba de „cea mică” - suferise mult, se surpase galeria peste ei, a stat în spital, şi

a... aici bătrânul s-a înecat, a reluat, era puţin straniu, bătrânul miner se ferea de un cuvânt pe care nu-l puteam ghici. A dat din mână înciudat, găsise statuia în strat, nu îngropată şi acoperită, zăcea acolo de când se formase zăcământul, un miner ştie dacă înaintea lui a mai răscolit cineva... Era ciudat şi nu prea, pentru el, totul începuse cu mult înainte, era tânăr, n-avea barbă, a stat cinci zile şi cinci nopţi într-o galerie inundată, cu buzele avide lipite de o crăpătură prin care abia se strecura un firicel de aer, atunci a văzut prima oară turnurile argintii, întâi vag, ca printr-o ceaţă, apoi a pătruns *dincolo*; se plimba printre ele, treceau umbre nelămurite, încerca să intre în urma lor prin uşi ovale, n-a izbutit niciodată. Era ceva care nu se potrivea. Se dezmeticea deodată, oamenii îl priveau strâmb, îl strigau „năucul”, s-a obişnuit aşa, mai mult singur, încercând să pătrundă mai departe vedenia aceea. N-a reuşit, cu toate că imaginile l-au urmărit mulţi ani, obsedându-l, copleşindu-l; se pomenea deodată în faţa coloanelor argintii, nesfârşite, mlădiindu-se lin după un ritm numai de ele ştiut. Simţea, chinuitor, că nu are cheia acelor uşi ovale. O vreme a părăsit subteranul, lucrase la ascensor - el spunea „colivie” - credea că scapă, n-a scăpat. Îl urmăreau, blând şi insistent, coloanele argintii. În timpul războiului, ultimul, fusese mobilizat pe loc; odată i-au luat nemţii, făcuseră spital de campanie, i-au chemat să care paturi, îi sfredeleau tâmplele, ţiuind, turnurile argintii, dar când a luat somiera în spate, imaginea a dispărut brusc. Vedea clar „W”-ul zugrăvit cu vopsea albă pe portiera măslinie a masivului *Daimler-Benz*, vopseaua se uscase, crăpase; a vrut să lase plasa de sârmă jos, şi un feldwebel gras l-a apucat de cot şi i-a spus „schnell”... Atunci n-a mai avut timp, îl zoreau, dar mai târziu, pe trei sticle de turţ, feldwebelul i-a dat râzând o somieră, pe care a a dus-o acasă. De câte ori îl copleşeau „nălucile”, se ascundea la adăpostul ei liniştitor. Spre sfârşit, când a început să se

mişte frontul, un obuz a trosnit *Daimler*-ul încărcat vârf cu paturile spitalului în retragere, aruncându-l într-o râpă. A cărat nopţi la rând somiere, era departe, şi-a învelit casa în ele, şi de atunci a avut linişte. Înăuntru. Afară era ca înainte.

Mie îmi zburau prin cap cuşti Faraday şi cabluri ecranate, şerpuind argintii prin măruntaiele avionului. L-am întrebat de ce pune în legătură statuia cu nălucile acelea. Simplu, după ce o găsise, şi nepoată-sa „aia mică” plecase cu ea, nu mai văzuse turlele. Se obişnuise cu ele, continua să umble de unul singur scormonind minele părăsite..., şi galeria cu statuia se învecina cu cea inundată, în care zăcuse demult.

Mergeam în camera mea, a doua uşă pe stânga, mă întindeam în patul larg, fânul uscat foşnea sub pânza vărgată a saltelei, încercam să înţeleg, nu înţelegeam nimic. „Cea mică” m-ar fi lămurit, poate. Bătrânul clătina din cap când îl întrebam de fată, se poticnea din nou în cuvântul acela de neghicit şi-şi făcea de lucru ascuţind târnăcopul pe o piatră mare.

Într-o dimineaţă, a luat felinarul şi târnăcopul; ne-am dus la o galerie deschizându-se stingheră într-un deal; se vedeau urme de surpături vechi, începusem să le deosebesc, tot ţinutul era brăzdat şi ciuruit ca un caşcaval. Am muncit multă vreme, intrarea era surpată, până la urmă am reuşit să deschidem o gaură îngustă, neagră, şerpuită. N-aveam nici un chef să intru prin gaura aceea. M-am strecurat în urma bătrânului, mă strângea piatra din toate părţile, dar nu stânca solidă şi încrezătoare, ci bolovani fremătători, mişcându-se, gata oricând să se prăvălească şi să îngroape. Am simţit apăsarea scăzând, ieşisem într-o galerie îngustă, susţinută de bârne putrezite, dar era ca o sală de bal după tunelul acela strâmt. Mi-am scuturat blugii, bătrânul încremenise între doi stâlpi sprijiniţi în unghi ascuţit, făcuse felinarul mic, se scurgea o plasă continuă de

apă pe lemnul albit, golit de fibră. Am venit lângă el, stătea cu capul puţin plecat, ascultând; barba punea o pată albă de certitudine pe silueta neagră, topită în întuneric. M-a apucat deodată de braţ, m-a împins: „Repede, înapoi”. Nu-l văzusem încă atât de agitat. M-am târât afară, începea să-mi pară rău după întunericul din fundul galeriei, am ţâşnit din gaură, îi simţeam părul alb împingându-mi tălpile. A ieşit după mine, nu s-a rostogolit, s-a răsucit nu ştiu cum şi a căzut pe picioare; purta bocanci grei, scorojiţi, cu potcoave de aramă. Sub tălpile noastre pământul a huruit scurt, mai mult simţit decât auzit, şi pe gaura îngustă a ţâşnit un nor de praf roşcat - atât. Bătrânul a cules târnăcopul, mi-a întins felinarul, am pornit spre casă.

— Nu mai putem intra ?

A făcut semn cu capul, nu, s-a prăbuşit de tot.

— Păcat.

Atunci s-a întors repezit spre mine, şi o clipă am înţeles de ce îl ocolesc oamenii din Blandiana.

— Îţi pare rău ?

— Da.

— Cât ?

Am ridicat din umeri. Insista, ţintuindu-mă cu ochii; mă simţeam mic, prost şi neajutorat.

— Cred că mult. Când mi-aţi spus să mă întorc, atunci a început să-mi pară rău.

A mormăit că în galeria aceea găsise statuia, şi mi-a dat adresa „copiilor”. Locuiau la Braşov; băiatul era directorul unui institut de cercetări, habar n-avea ce fel de cercetări.

M-a condus până la şosea, maşina spinteca valurile de praf, ca o vedetă-torpiloare. S-a căţărat, clătinându-se, pe drumul pietruit; cineva scosese steagul pionieresc de pe grămada de bolovani, bătrânul a chicotit amuzat: „M-au luat sub patronaj, îmi fac drumul”. Nu-mi dădeam seama ce se întâmpla în el; se amuza, atât. A coborât din maşină, feli-

narul lăsase un cerc unsuros de gaz prăfuit pe silonul roşu al canapelei din spate.

— Camera aia... e a ta. Când o să vii.

S-a depărtat drept, cu târnăcopul în spate, bătea vântul, ziua era mohorâtă, joasă. Îi flutura barba, îi flutura părul, numai poalele hainei din foaie de cort rămâneau ţepene, ar fi trebuit un uragan ca să le mişte cât de puţin.

*

Am ajuns în oraş seara, târziu; începuse să plouă; am trecut fără să încetinesc pe lângă două campinguri zgribulite sub ploaia rece, am oprit doar în centru, la parcajul din faţa hotelului. Am numărat maşinile străine şi autohtone înşirate cu spatele la bordură, nu prea aveam şanse să găsesc o cameră. Uşa de cristal s-a deschis singură, un portar înfiretat m-a salutat ceremonios, era ras la sânge, cumplit de sobru şi haina lui era mai împodobită decât uniforma mea de gală cu stilet.

Holul puternic luminat era plin de vikingi înalţi, bărboşi, şi de soţiile lor blonde, unduioase, nesfârşite; mă simţeam ca într-o pădure de plopi. M-am strecurat spre tejgheaua recepţiei; am văzut o fată frumoasă şi poliglotă; distona puţin, era brunetă, dădea relaţii unui şir de capete blonde, albe de blonde ce erau. M-am strecurat cuminte la capătul rândului şi am ridicat două degete, ca la şcoală. Fata a zâmbit, m-a întrebat din ochi ce vreau. O cameră. A zâmbit iar, a răsfoit un registru, a venit în faţa mea; era frumoasă, subţire, inaccesibilă după mobila aceea masivă, lustruită, cu placă de marmură.

— Avem doar garsoniere de trei paturi, o suta cincizeci de lei pe noapte.

Capetele blonde erau întoarse spre noi, ca înşirate pe o sfoară.

Era ceva în zâmbetul ei care m-a făcut să ridic din umeri: ei, şi ? Mi-a luat buletinul, a scris chitanţa, doar când a ridicat capul a zâmbit iar, simplu:

— Dacă mai staţi la noi, vă schimbăm camera. Etajul 5.

M-am îndreptat spre ascensor, a strigat ceva după mine, nu m-am întors, în faţa liftului m-a ajuns din urmă un băiat în uniformă verde, strânsă pe corp.

— Nu aici, aripa cealaltă...

...cea cu liftul lângă intrarea în restaurant. Aici isprăviseră locurile. Cât am aşteptat ascensorul, m-am uitat de câteva ori spre recepţie; n-am reuşit să-i văd decât părul, pieptănat lins, cu cărare la mijloc, era o fată grozavă.

— Domnu'...

Toată lumea îmi spunea „domnu'” aici; asta mă zvârlea dintr-o dată undeva, foarte departe, acolo unde aş fi vrut să ajung cât mai târziu. Sus, în faţa camerei, i-am dat zece lei băiatului în verde: „Să-ţi iei bomboane”. A dispărut plin de zel, undeva suna stins o sonerie. Mai bine s-ar fi dus la culcare. Am dormit bine în cel mai moale dintre cele trei paturi şi m-am trezit într-o dispoziţie de zile mari. Am lenevit mult, oscilam între un dejun servit la pat şi o excursie până la restaurant. A învins moderaţia; m-am sculat, am făcut un duş, am coborât învârtind pe deget cheia cu plăcuţă de plastic.

La recepţie era de serviciu un tip palid şi important. Am pus cheia pe tăblia de marmură şi am salutat: „Bună dimineaţa”. M-a privit cu coada ochiului, şi-a văzut de treabă, nota ceva în registrul acela gros. Am repetat, mai tare: „Bună dimineaţa”. Nu şi-a ridicat începutul de chelie de pe foile albe; se aprindea şi se stingea tăcut un bec roşu în mine, avertizând. Mi-am rezemat bărbia de palmele puse pe tejghea şi m-am uitat la el.

— Domnu' ?

— V-am salutat, am spus, încă bine-dispus. Voiam să vă mulţumesc pentru noaptea plăcută petrecută în hotelul dumneavoastră. Mai voiam să-mi rezervaţi o cameră.

— Da ?

M-a scuipat cu privirea şi s-a întors spre căsuţele cheilor; a pus un carton alb *rezervat*, *rezerved*, *reserve* în căsuţa al cărei număr era acelaşi cu cel al cheii puse pe tejgheaua de marmură. Vedeam literele negre încălecându-se şi dansând în trei limbi pe cartonul lucios; am strâns pumnii în buzunar, tipul mi-a zâmbit fermecător, avea dinţi imaculaţi, perfecţi, profesionali, le simţeam gustul sălciu pe falangele zdrobite. Am ieşit; portarul înfiretat - cel de ieri sau frate-său, semănau ca două picături de apă - s-a făcut că nu mă observă. Numai băiatul în costum verde mi-a zâmbit de pe un fotoliu; mesteca ceva, voiam să cred că bomboane.

Am dat o raită prin oraş, am mâncat işlere, bănuiam că directorul de institut îşi face cercetările dimineaţa, am urcat cu telefericul pe Tâmpa, am prânzit acolo, m-am plimbat prin pădure şi am coborât tot cu telecabina, abia după-amiază. Cunoşteam strada, nu era nici o grabă.

*

Casa era pe o stradă în pantă, drumul care urcă spre Poiană.

Deasupra trotuarului se înălţa un mal abrupt îmbrăcat în piatră, marginea platformei pe care fusese clădită casa, se ajungea sus pe o scară cu trepte late de beton, şi paralel cu scara urca în linii frânte, ca pantele marilor ziggurate, o rampă îngustă; nici un FIAT 600 nu s-ar fi putut căţăra pe-acolo. De altfel, garajul era jos, săpat în grosimea platformei - uşile solide de lemn, clanţa ca o labă de leu cu ghearele scoase, bordura trotuarului coborând lin, până la nivelul străzii. Am urcat treptele late fără să mă uit unde calc, nu înţelegeam rampa aceea de ciment. Nu era nici o

poartă sus, scara şi rampa se deschideau într-o alee de pietriş alb. Casa era înaltă, tot albă, obloanele de lemn fuseseră vopsite de curând în verde, verde era şi balustrada de vapor care înconjura veranda vastă, iar pe verandă, într-un şezlong de pânză vărgată, tricota o *lady*. Mă mirau andrelele şi ghemul mare de lână; pentru mine astea erau apanajele fetelor bătrâne în seri lungi de iarnă, iar faţa prelungă, ridicată întrebător spre mine, nu era în nici un caz a unei fete bătrâne. Mâinile se mişcau iuţi, aveau ceva de automat mişcările mâinilor puternice şi subţiri, andrelele fulgerau în soarele după-amiezii şi se atingeau zăngănind, ca spadele într-un duel galant. Era cel puţin distantă faţa aceea îngustă ridicată spre mine, buzele drepte, lipsite de slăbiciunea unei curbe cât de vagi, bărbia delicată împinsă înainte cu hotărâre, ochii pe lângă care cenuşiul unei bucăţi de fontă ar fi fost vesel şi plin de strălucire - dar era o faţă de *lady*, incontestabil, trăsăturile rasate marcate elegant, cu o distincţie obţinută numai după ani lungi de subtilă selecţie. Se potrivea de minune cu vila veche, dar grozav de bine întreţinută, cu pietrişul alb-strălucitor al aleii, cu obloanele verzi şi cu lemnul şezlongului, vopsit într-un alb uleios. De fapt, verdele şi albul erau culorile casei - picioarele fine în ciorapi de mătase japoneză ieşeau de sub tivul unei fuste imaculate, puloverul de lână în nuanţa frunzelor de ficus costa cel puţin cât un cauciuc de maşină. Ochii cenuşii mi se înfigeau în creier când am spus, bâlbâindu-mă, „bună seara”. Soarele bătea în vopseaua proaspătă a obloanelor; mai erau cel puţin două ore până când s-ar fi putut spune într-adevăr „bună seara”. Am explicat, frământându-mi degetele, că vin din partea bătrânului miner, şi sprâncenele subţiri, desenate parcă, dar nu erau desenate, erau numai pensate cu precizie demnă de o cauză mai bună, au trasat un arc de uimit plictis pe fruntea ca luna la apus. Braţul alb ieşea ca o cobră rotundă din mâneca de lână subţire, a lăsat

andreaua, s-a înălţat, a şerpuit sugestiv şi a coborât iar în poala fustei de tergal. Am pornit pe aleea de pietriş, ocolind casa, ceva inefabil plutea prin aer unind cu fire solide şezlongul de pe terasă cu recepţia hotelului *Bucegi*.

Tipul care săpa grădina din spatele vilei arăta la prima vedere ca fratele nevârstnic al bicolorei doamne de pe terasă, dar mai târziu am aflat că era soţul ei. Pălărie pleoştită de piele, ca cele folosite de marinarii de pe pescadoare, salopetă jerpelită, cu catarame strălucitoare la bretelele late şi buzunarul mare de pe piept - arăta ca un veteran nepăsător salopeta aceea - labe mânjite de pământ şi cizme scurte încălţate pe piciorul gol. S-a răsucit întrebător, ţinea între degetele puternice o rădăcină gălbuie dezgustătoare, ca un balaur mititel, ciopârţind-o cu foarfecele mare de grădină, arcul foarfecelui clănţănea scurt şi răutăcios. Când a auzit de bătrânul miner, a lăsat jos foarfecă şi rădăcina, şi-a şters mâinile de genunchii salopetei şi m-a poftit cu un gest - erau acolo fotolii de răchită albă în jurul unei mesei cu picioare subţiri - m-a poftit să iau loc. Cunoştea povestea statuii, o ţinuse în mână, o dusese la laboratorul institutului unde lucra, mi-au lucit scurt ochii, era primul director al unui institut de cercetări ştiinţifice pe care îl vedeam de aproape, nu ştia mare lucru, ceva zinc, ceva cupru, mult titan, şi încă câteva ingrediente. Dumnezeu ştia cum le reuşise aliajul ăsta şi la ce îl foloseau. „Cine ?” *Ei*, a răspuns, trebuie să fi turnat cineva zeiţa de oricalc, nu era o „emanaţie spontană” a muntelui. Bineînţeles că nu, am tresărit, de ce oricalc ? Cum, oricalcul, misteriosul metal al atlanţilor, de ce să nu botezăm în lipsă de altceva aliajul acela - oricalc ? Am ridicat din umeri, suna straniu şi frumos, aşa să-i spunem. Ne-am strâns mâinile peste masa de nuiele împletite - era foarte plăcut. Ciripeau păsări în tufele de trandafiri, straturile şi rondurile de flori se terminau brusc într-o stâncă urcând vertiginos de-a dreptul în cer, şi,

urmărindu-mi privirea, directorul de institut a vrut să ştie de ce un aviator se lasă ronţăit - chiar aşa a zis, „ronţăit” - de taine dezgropate din adâncul pământului. „E pământul pe care călcăm”, mi se părea firesc, şi apoi era ceva care mă făcea să cred că zeiţa e o urmă a cerului.

„Chestiile astea cu extraterestrii sunt deja deformări profesionale”, „de ce ?”, „uite”, a spus, „cred că n-ai dreptate. Adică simt că statuia asta aparţine planetei noastre, fără nici o justificare, fără argumente raţionale, asta sună nu ştiu cum din gura unui, mă rog, om de ştiinţă, dar aşa simt eu, şi află că mai sunt situaţii limită în care intuiţia are cuvântul hotărâtor, iar electronica secolului nostru aiurit nu face decât să confirme ce a simţit, simplu, creierul nostru omenesc. Adică nu-i atât de simplu, ascultă-mă pe mine - s-a bătut cu palma peste frunte, şi sub marginile pălăriei a rămas o dungă neagră de pământ gras - ascultă-mă pe mine, am aici cel mai formidabil agregat electronic, unicul în stare să şi gândească precis, în stare şi să oscileze, să plutească liber şi să execute o mie de arabescuri între da şi nu, între plus şi minus. Să accepte toate arabescurile alea şi să extragă ceva valabil din ele. Nu e grozav ?”

Am dat politicos din cap, ba da.

— Ai să-mi dai dreptate când o să vezi, a spus. Aşa ceva nu putea ieşi decât din mână omenească, pentru că e gândită foarte omenesc. Dureros de omenesc. Ştii, gesturile alea de-o clipă care ne alcătuiesc. Iar dacă n-am dreptate - a descris o curbă complicată, degetele murdare lăsau urme groase prin aer - ăsta e un arabesc, m-a avertizat, dacă n-am dreptate, înseamnă că nu există decât o omenire, şi că pământul e universal. Cum a ajuns în munte ? Dar ce, acolo a fost întotdeauna munte ?

Erele geologice, am răspuns, apariţia vieţii, scara evoluţiei de la trilobit la om trece şi prin stânca de unde a fost scoasă statuia ? A dat din umeri, evoluţia pământului -

unanim acceptată - nu-i decât un model. Cel care s-a dovedit mai viabil ca altele. „Cam eretic pentru un om de ştiinţă”, am mormăit, şi atunci a râs, m-a lămurit că adevăraţii oameni de ştiinţă sunt întotdeauna eretici. Întâi ard să cunoască, apoi cunosc, pe urmă se îndoiesc de cele cunoscute. Aşa se merge mai departe. Cred doar când apucă cu mâna şi strâng, până la durere.

— Şi ? am întrebat.

— Nu ştiu. A desfăcut mâinile, nu ştia. Până să mă apuc serios de treabă, zeiţa a dispărut.

I-am spus că vreau să vorbesc cu fata lui. Să ştiu precis cum a fost acolo, în munte - s-ar putea să fie foarte important.

Fata lui nu era acasă, era la serviciu. M-am mirat, credeam că fata unui director de institut trebuie neapărat să fie studentă pe undeva, dar m-am abţinut de la comentarii. Mi-a explicat cum s-o găsesc, m-am mirat şi mai tare, cred că a citit asta în ochii mei, nu ştiu să-i controlez întotdeauna, am avut şi necazuri din cauza asta. A zâmbit neaşteptat, puţin strâmb, şi m-a bătut pe umăr cu laba murdară.

— Du-te, deşi n-o să scoţi mare lucru de la ea. Ştii, fata mea, de la povestea asta cu zeiţa - a şovăit, mă mira şovăiala din glasul lui, nu credeam că un tip ca el se poticneşte în cuvinte, dar aici nu era vorba de cuvinte, aveam să aflu mai târziu - fata mea e cam ciudată de când a început povestea asta...

M-a condus ţinând mai departe mâna pe umărul meu, dar într-un fel care m-a dat gata. Pietrişul aleii scârţâia alb sub cizmele trase pe piciorul gol, veninul rău al recepţionerului de la hotel, privirea îngheţată a doamnei de pe verandă - acum plecase, pânza vărgată a şezlongului se umfla moale şi cădea la loc - toate astea se topeau şi se duceau vâjâind de sub mâna caldă mirosind a pământ, dis-

păruse nu ştiu unde băţoşenia mea şi voiam să-mi frec, torcând, obrazul de mâna aceea.

— Se cunoaşte că sunteţi copil de miner, am spus moale. Ştiţi, crescut în încleştarea omului cu măruntaiele pământului - asta e ceva care rămâne.

— O, da, mi-a răspuns puţin surprins. Desigur... se cunoaşte.

Am coborât în stradă, dar nu pe scări - am preferat rampa aceea de ciment. Am ajuns pe trotuar şi m-am uitat în sus - directorul în salopetă privea jos, fără să mă vadă. Am ocolit maşina, am scos cheile din buzunar...

— Hei, aviatorule !

Mi-am dat capul pe spate: flutura mâinile, râzând:

— Ai unde să-ţi parchezi maşina ?

Am ridicat din umeri: în stradă, ca toată lumea.

— Bag-o în garaj.

S-a scotocit, a pescuit un inel de chei din buzunarul mare de pe piept, a scos o cheie de fier negru şi mi-a aruncat-o. Dacă nu săream ca un linx, cheia aia ar fi lăsat o urmă adâncă în vopseaua de pe capota motorului. Am mormăit ceva, am descuiat garajul, era mare, întunecos, încăpeau acolo trei maşini, dar nu erau decât nişte schiuri şi un bob vechi, cu tălpicile ruginite, lipit de perete. Am băgat Dacia înăuntru şi am încuiat la loc — cheia abia încăpea în buzunarul de la spate. Am pornit la vale…

— Aviatorule !

M-am întors, directorul se aşezase pe muchia platformei, cizmele pline de pământ se legănau deasupra străzii. A dat capul pe spate, râdea, stăteam uitându-mă la el şi aşteptam să se liniştească.

— Chestia aia, cu copiii crescuţi în încleştarea dintre om şi măruntaiele pământului… până la urmă tot o să afli: nu eu, nevastă-mea e copil de miner !

*

Nepoata bătrânului miner trăsnit era frumoasă până la fior. Un fior blond-pal, valul lin de aur subţire curgând bogat, cuibărindu-se rotund în scobitura gâtului înalt şi curgând iar pe umerii strânşi într-un tricou subţire de lână. Avea ochi limpezi, plini de o lumină tainică, nasul arcuit sfidător în sus, nu mult, cât nasul lui Julie Andrews, şi o gură mare, care ar fi trebuit să fie obraznică, dar nu era decât tristă. Se ghiceau nişte cute pe care nu le înţelegeam în colţurile buzelor îndărătnice, muşcături repezi şi adânci făceau să-i lucească scurt dinţii mari, nemaipomenit de albi. Stătea cu capul aplecat pe un umăr, era seară, soarele cobora după Tâmpa, se strecura în raze roşietice printre brazii de pe creastă şi aurea, asfinţind, bordura de piatră a trotuarului, zidul vechi şi glorios de care era rezemată ghereta, borcanul imens aşezat pe tejgheaua cât un pervaz de fereastră săracă: „Câştigaţi la Loz în Plic”. Fata stătea cu capul aplecat pe umăr, asfinţitul îi juca în apele ochilor amplificând lumina aceea misterioasă, privea pe sub sprâncene la rarii muşterii care-şi vârau labele avide, păroase, în borcanul cu noroace, şi nu părea deloc dispusă să câştige 40 000 de lei la loz în plic. Băga cu un aer absent monezile nichelate într-o pungă de piele groasă, metalul luneca tăcut, fără clinchetul muchiilor zimţate, şi se strecura potolit în întunericul dintre băierile petrecute prin inele mari de aramă coclită. M-am sprijinit de contrafortul unei case arcuite în ea însăşi ca înaintea unui asediu decisiv, mortarul medieval se desprin-dea în fărâme aspre şi-mi zgâria pielea subţire dintre degete. Am stat mult aşa, sunt pilot de vânătoare, adică capabil să primesc în plin, să diger şi să elaborez decizii la o rafală de cincizeci de informaţii pe minut, dar astea nu mai erau informaţii, era o miere caldă care se insinua în mine moleşindu-mă şi făcându-mă să zâmbesc nătâng de atâta fericire.

Soarele dispăruse, voiam să mă apropii, nu m-am apropiat.

Plutea între zidurile calde o lumină incertă de un vioriu blând, neonul nu se aprinsese, strada veche se depărta ca un râu uscat cu valuri foşnitoare, rămăsesem singur cu fata Loz în Plic aşezată pe scaunul ei din ghereta strâmtă. Trebuia să fie grozav de comod scaunul acela, speteaza înaltă, rama de nichel încadrând spătarul drept, capitonat cu piele moale, rezemătoarea concavă pentru cap - ca la automobilele de lux. M-am desprins de zid ca o navă greoaie de chei, am făcut câţiva paşi spre nicăieri, m-am întors, trei-patru juni în blugi rupeau râzând lozuri agăţate de-un cerc de sârmă, am intrat într-un chioşc miniatură de bazar, cărţi, bibelouri, săpunuri roz, stilouri ieftine, colonie gălbuie în maşinuţe de sticlă groasă. Mă ţinteau roboţi de plastic umpluţi cu dropsuri vopsite chimic, luceau ca nişte geamanduri puternice în penumbra prăfuită de firidă boltită ochii lor dulci, de un portocaliu care mă făcea să întorc repede capul. Era un raft cu discuri în stânga uşii, mapele de hârtie lucioasă pe scândura băiţuită gros, am atins-o, mi se zgârceau degetele pe zaţul negru. M-am înghesuit între două fete înalte cu fuste scurte şi tejgheaua masivă de stejar sculptat, părea crescută din pardoseala de cărămidă roşie tejgheaua aceea, ca patul lui Ulisse. Am surprins licărirea întrebătoare a ochelarilor rotunzi din spatele lemnului neclintit şi am ridicat din umeri: habar n-aveam ce să cumpăr din prăvălia întunecoasă. Luceau slab în tainiţele rafturilor adânci tăişuri de săbii înnegrite, ştirbite pe armuri duşmane, vârfuri de suliţi îndoite în platoşe dure şi stindarde prelungi, zdrenţuite de fulgerele tăcute care caută în nopţile de vară turnurile castelelor cu faimă îndoielnică.

Fetele din spatele meu alegeau un disc, le simţeam prin pânza groasă a cămăşii cu epoleţi umerii şi coatele ascuţite, una din ele voia ceva serios, cu mesaj, avea exact vârsta la care fetele cu coate încă nerotunjite caută muzică cu mesaj; cealaltă, aparent scutită de frământări şi

deocamdată lucidă, arunca nume: Stravinsky, Bach, Beethowen. Numele sonore ricoşau de zidurile groase, se desfăceau în silabe rotunde şi se rostogoleau pe jos, umplând rosturile dintre cărămizi cu ipsos alb. Nu credeam să găsească Stravinsky în dugheana aia.

Apoi s-a aprins lumina, brusc, pe stradă şi înăuntru, bananele de neon şi becul puternic, atârnat de un fir gros sub tavanul proaspăt văruit. Am clipit, mă dureau ochii de lumina albă. Fetele găsiseră în sfârşit un disc cu titlu solemn, nu-mi spunea nimic titlul acela, şi glasul lucid răspundea unei întrebări stânjenite:

— Scrie pe dos: în ce an s-a născut compozitorul, ce vrea să spună muzica aia, cât costă, ce trebuie să simţi. Scrie tot.

M-am răsucit pe călcâie şi am ieşit. Neonul lucea puternic în rama nichelată a scaunului din chioşcul Loz în Plic, ricoşa în săgeţi dure care se fugăreau liliachii pe peretele din spatele meu. Deasupra străzii a plutit ca un OZN pătrat şi s-a pierdut printre acoperişurile ascuţite telecabina atârnată de un cablu unsuros. Moriştile şi giruetele-cocoş de pe casele înalte s-au rotit spre munte, salutând ruginit briza de seară. Am traversat cu paşi moi, am trecut prin faţa borcanului cu lozuri, ţinând mâinile înfundate în buzunare, fluieram nepăsător, îmi tremurau genunchii când am depăşit ghereta. Nepoata de miner stătea în aceeaşi, dar absolut în aceeaşi poziţie, cu capul plecat pe umăr, lumini scurte alergau bezmetice, săreau şi se frângeau în ţesătura fantastică a părului blond. Aş fi crezut că doarme, dacă n-ar fi fost mişcarea cu care strecura banii în punga ei din piele groasă. Nu era pic de ostentaţie în gesturile frânte - fata era doar absentă. Hoinărea în lumea aia - a ei - ale cărei reflexe îi aprindeau când şi când ochii, netezindu-i cutele adâncite în colţurile gurii. M-am instalat strategic într-o nişă care odinioară adăpostise statuia Sfântului Protector al breslei brutarilor:

se distingea, la nivelul umerilor, o ghirlandă împletită din covrigi de gips. Eram dispus să aştept, rezemat de covrigii aceia, până când fata se va ridica de pe scaunul ei cu rezemătoare pentru ceafă, îşi va strânge lozurile petrecute prin verigi de sârmă groasă, le va goli în borcan, îşi va încuia dugheana şi va porni spre casă cu borcanul în braţe. Atunci îi voi ieşi în cale, voi cere permisiunea să duc eu borcanul. Nu, nu mergea. Nu era fata pe lângă care aş fi putut tropăi cu un borcan în braţe. Se va ridica din scaunul de automobil de lux, va pune lozurile în punga cu inele de aramă... nici asta. Era ceva care nu se potrivea. Se va ridica din scaunul ei cu speteaza înconjurată de bara nichelată, şi...

Începea să mă obsedeze scaunul acela.

M-am foit în nişa umedă, am simţit muşchiul moale dintre lespezi modelându-se supus sub atingerea mâinilor. Începea să fie frig, se trăgeau obloanele prăvăliilor, obloane grele, gofrate, din tablă de blindaj, le simţeam luncând în ghidajele lor date cu vaselină, zuruind stins, ca acum două sute de ani, şi erau făcute să mai dureze două sute de ani. Strada se golise, a trecut un miliţian, m-a măsurat lung jucându-şi bastonul de cauciuc prins cu o cureluşă la încheietură, am ridicat din umeri zâmbind vinovat, s-a încruntat sever şi a mers mai departe cu paşi rari, potcoavele cizmelor se înfigeau în caldarâm măsurând un timp al lui, precis şi liniştitor.

M-am strâns în mine, în faţă, dincolo de ocean, se năştea ziua de mâine.

Atunci s-a deschis uşa gheretei de vizavi.

Nu s-a deschis lateral şi asta m-a surprins, puteam pune pariu că la chioşcurile astea uşile se deschid lateral sau în spate, dar n-a fost aşa. S-a auzit un declic, sunet slab de metal lovind clătinat alt metal, fata blondă se aplecase, meşterea ceva sub tejgheaua cât un pervaz de fereastră,

dispăruse borcanul, dispăruseră punga de piele cu inele din aramă şi sârmele cu lozuri.

A lăsat jos un oblon de placaj, apoi uşa oarbă s-a deschis; aşteptam să văd fata ridicându-se dreaptă, subţire şi păşind...

Nu, s-a clătinat icnit şi a pornit aşa, şezând, dormeam, nu-mi venea să cred picioarele înfăşurate într-o pătură cu carouri late aşezate pe suportul scaunului cu roţi. A întors scurt, aproape pe loc, s-a răsucit cu scaunul, a încuiat uşa chioşcului, şi mişcările erau atât de precise, şi se legau atât de bine între ele, încât nu putea fi vorba decât de o îndelungată obişnuinţă. Mi-am simţit palmele pline de seva muşchiului strivit, firicele de pământ îmi intraseră sub unghii, nu dormeam. Am făcut un pas înainte, am tras şuierând aer în piept, am mai făcut un pas. Nepoata minerului a trecut prin faţa mea, la nici un metru, ferindu-mă de roţile cu cauciucuri înguste. I-am întâlnit privirea, o clipă, nu mai era deloc absentă privirea grea, se înghesuiau acolo multă jale, puţin râs pentru mutra mea năucă şi o sfidare de învins, pe care nu puteam s-o pricep. Şi-a ferit ochii, nici o lume dinăuntru nu venea să-i netezească cutele din colţul gurii.

Am rămas la marginea trotuarului, nu puteam să vorbesc, nu puteam să mă mişc, simţeam pe frunte, deasupra sprâncenelor, o dungă arzătoare, ca însemnată cu un deget de foc: până aici mi-ar fi venit creştetul fetei, părul ei blond.

S-a depărtat surprinzător de repede, împingând sacadat levierele elegante cu mânere îmbrăcate în piele ştanţată; scaunul ăsta era, înainte de orice, nichel şi marochin. Mergea prin mijlocul străzii, deschizându-şi îndârjită cortegiul de triumf amar, îi simţeam spatele ţeapăn lipit dureros de rezemătoarca dreaptă, îmi transpirau palmele murdare de muşchi pe levierele lustruite, roţile se învârteau trimiţând spre bananele neonului panglici late de lumină

palidă. Mi se adânceau nişte cute noi în colţurile gurii; se depărta prin mijlocul străzii micşorându-se şi muindu-şi contururile, până s-a topit, cu sclipiri slabe de flacără moartă, în negura dintre casele înguste şi reci.

*

— Scuză-mă, am spus, aseară m-am purtat ca un mare dobitoc.

— Nu eşti singurul, a ridicat fata din umeri, ţesătura fantastică a părului blond a tresărit scurt, puţin înciudată, şi mi-am dat seama că trebuie să fiu foarte atent. Ce vrei să ştii ?

Nu părea grozav de dispusă să vorbească. Şedea tolănită într-unul din fotoliile alea de răchită albă, cu picioarele rezemate de masa rotundă, de grădină, şi nu se sfia să-mi arate cât o deranjează prezenţa mea. Avea o carte deschisă pe piept, nu-mi dădeam seama ce carte e, coperţile fuseseră îngrijit învelite cu hârtie albastră, mai erau cărţi, multe, pe masă, pe un taburet instalat lângă fotoliu, şi câteva caiete mari, învelite în aceeaşi hârtie albastră. Dar eu mă uitam la picioarele lungi, zvelte în blugii strânşi pe coapse şi ieşind desculţe din manşetele larg evazate; materialul aspru alunecase puţin prin nu ştiu ce minune, dezvelind gleznele fine, arcuite, simţeam tendoanele puternice, fibrele prelungi, elegante, ale muşchilor sub pielea aurie. Am înghiţit în sec, nu cred că aveam chiar aerul acela jovial-nepăsător pe care mi-l propusesem.

— Poate-mi spui întâi cum te cheamă.

— Amelia Jasper.

Am schiţat un surâs, îmi luneca de pe faţă ca untul într-o tigaie încinsă.

— Asta s-a fumat de mult.

S-a foit, aşezându-se mai bine pe perna scaunului de grădină.

— Ascultă, chiar eşti aviator ?

Mi-am îndreptat spatele: „Pilot de vânătoare. Dacă vrei, am brevetul în maşină”..

— Nu-i nevoie. Toţi sunt ca tine ?

Am ridicat din umeri:

— Nu te-am întrebat decât cum te cheamă.

— Irene. Irene, crede-mă pe cuvânt, cu I mare la început şi cu *e* muiat la coadă. Şi nu li s-a părut destul - a arătat cu degetul mare peste umăr, dincolo de speteaza fotoliului de răchită, spre casa cu obloane verzi - mi-au spus şi Dagmar-Ingeborg, cu linioară, parcă ar fi botezat un cuirasat, nu un bebeluş. După taina asta înfricoşătoare, mai ai chef să afli şi altceva ? Mai e loc în tine, să cuprinzi...

— Cât într-un hangar.

A tăcut brusc, privindu-mă cu ochii îngustaţi. Am tăcut şi eu, ştiam că n-o să uit uşor veranda mărginită cu balustradă de vapor, grădina înghesuită în munte, masa rotundă, înconjurată de fotolii împletite, glezna bronzată ieşind din manşetele blugilor, manşete întregi, netocite, doar puţin decolorate, abia acum îmi dădeam seama, blugii erau vechi, roşi, scămoşaţi, atârnau scame albe din găicile ronţăite de centură, marginea buzunarelor cu aţa tighelelor topită de atâta spălat, materialul solid mulat pe coapsele lungi era albit până la urzeală - dar de la genunchi în jos arătau ca noi, doar puţin decoloraţi, manşetele întregi, întregi - ăştia nu erau blugii cuiva care umblă pe picioarele lui.

— Nu m-am gândit că o să-ţi fie neplăcut. Plec, şi te rog să mă...

Îmi ceream iertare, a doua oară în ultimele cinci minute.

— N-are rost, a spus Irene. Uite cum a fost. Locul îl cunoşti. Ne-am sculat de dimineaţă, pentru că numai cine se scoală de dimineaţă ajunge departe; am băut lapte de capră, ne-am pus cizme de cauciuc, am luat două târnăcoape şi am plecat spre mină. La intrare erau câţiva

bolovani, urme de surpări vechi, şi înăuntru a trebuit să dăm pietre la o parte, dar a mers destul de uşor. Am coborât un puţ, şi am ajuns într-o galerie înfundată, de unde bunicul mai scosese cristale foarte mari şi foarte regulate, dar asta nu cred să aibă legătură cu ce s-a întâmplat după aceea. Bunicul a lăsat târnăcopul jos, şi-a acoperit ochii cu palmele, spunea că „vedeniile” îl încearcă mai tare ca oricând. Pipăia stânca cu degetele, i se mai întâmplase în subteran, aşteptam să-i treacă, spunea oarecum amuzat că a reuşit să intre în una din clădirile alea argintii. Înăuntru erau coloane, cadrane rotunde, astea însoţeau întotdeauna „vedeniile” bunicului, cadranele şi coloanele. Dincolo de coloane era o statuetă.

„Uite acolo”, a spus bunicul. A ridicat târnăcopul de jos şi a izbit peretele. În locul ăla era un stâlp de susţinere. A dat de mai multe ori, nu ştiu dacă ai văzut cum taie minerii, nu-şi fac vânt de sus, ci lateral, parcă ar cosi... S-a desprins o bucată de rocă şi am văzut o spinare mică, aurie, de la umeri până la, mă rog, fese, încrustată în peretele galeriei; lama tâmăcopului lăsase o urmă, o zgârietură în metalul lucind slab... Am ridicat piatra, partea care stătuse lipită de statuie era netedă, ca lustruită; am pus-o la loc, se mula exact pe toate concavităţile şi rotunjimile sculpturii, ca şi cum roca lichefiată ar fi înconjurat şi s-ar fi întărit la atingerea metalului rece. „Cu grijă”, i-am spus bunicului, dar ca să scoatem statueta aceea cu grijă trebuia să dăm la o parte stâlpul de susţinere.

L-am dat, am forţat cu târnăcoapele, pe urmă ne-am apucat să ciocănim mărunt cu vârfurile boante, în jurul metalului dezgolit. Am dezvelit-o, stătea cu spatele la noi, ca un refuz; am întins mâna şi am scos-o din cuibul ei de piatră, îmi tremurau degetele, rămăsese urma în stâncă, lucioasă, netedă... Mai ţin minte faţa bunicului, neaşteptat de gravă, parcă ascultând înăuntrul muntelui ceva care mie îmi scăpa... Atunci a căzut galeria peste noi, am simţit

curgând pietre grele din tavan, şi, până să mă lipesc de perete, una din ele m-a izbit în spate, m-a aruncat pe burtă, dar când am încercat să mă ghemuiesc, n-am mai putut. Strângeam statueta în pumn, mă zvârcoleam printre pietrele care bubuiau, parcă sufla un vânt puternic, vedeam lampa bunicului prin nori de praf, pe urmă n-am mai ştiut nimic. M-am trezit la spital, apoi m-au adus acasă şi a venit bunicul. A scos statueta din sân, a mormăit ceva despre muntele care se răzbună... cred că ţi-a spus şi ţie toate astea.

Mi-am amintit faţa gravă, barba albă, imensă, revărsată ca un gheţar pe o culme stâncoasă.

— Mi-a spus. După aia ?

— Tratamente... s-a dus dracului facultatea, colegii — totul.

— Ce facultate ?

— Geologia, evident.

— De ce: evident ?

— Toată lumea face azi geologia...

Nu era adevărat, eu făcusem aviaţia. Am privit picioarele ieşind inerte din manşetele evazate:

— Cum a ajuns statuia la Dan ?

Irene n-a răspuns; părea, brusc, preocupată de o problemă grozav de importantă. Am întins mâna şi i-am atins braţul.

— Alo ! Cum a ajuns statuia la Dan ?

O ceruse să toarne o copie după ea. Cum, nu ştiam că Dan face artă ? Dumnezeule mare, habar n-aveam. E drept că apartamentul lui era plin cu tot felul de orori bătute în aramă sau modelate în ghips, dar Dan pretindea că le-a cumpărat pe bani grei de la Fondul Plastic sau, şi mai palpitant, de-a dreptul din atelierul artistului. Bine, am vrut să mai întreb, erau multe de întrebat, m-au oprit ochii fetei: ficşi, încereând să pătrundă în peretele stâncos care se înălţa în spatele grădinii, astupând cerul. Am stat câteva

minute fără să vorbim, nu era nevoie, soarele cădea drept pe măsuţa rotundă şi nuielele împletite ardeau, împrăştiind flăcări domoale de căldură învăluitoare. M-am ridicat, voiam să plec, şi Irene a spus cu voce plată, ca atunci când repeţi a nu ştiu câta oară, vrând să te convingi, un lucru îndelung frământat, pe care-l cunoşti foarte bine, pe care n-ai cum să-l schimbi şi ştiind bine cât de inutil e să-l repeţi, dar tot îl spui, iarăşi şi iarăşi, în speranţa că cine ştie, poate de data asta...

— Nu-mi dau seama cum m-a lovit piatra aia, ce a strivit aici - înăuntru - a lovit cu palma marginea fotoliului - deşi...

— Deşi ?

— Bunicul spune că n-a căzut nici o piatră pe mine. Şi nici la spital n-au găsit nici o urmă de lovitură, cât de mică.

*

Mă plimbam pe străzi, străduţele strâmte din Schei, mărginite de case rotunjite de ani şi vopsite proaspăt în culori pastelate. Porţi trainice, scânduri înguste şi groase ferecate în nituri de fier negru, ferestre adânci dincolo de zidurile la pândă, să ferească de săgeţi şi de proiectilele archebuzelor. Aici nu ajungea asfaltul, prin mijlocul drumului de pământ subţire curgea un pârâu limpede, săltând în albia de pietre rotunde şi scoţând ici-colo la iveală temelia de granit negru a muntelui. Luceau vine de mică aurie şi se mulau docil sub valurile de sticlă groasă. Lăsasem maşina jos, acolo unde se termina pavajul, nu era unul din locurile în care se ajunge cu maşina. Călcam pământul negru-gălbui, gros, încă nu de tot desprins din piatră, apa rece îmi stropea bascheţii în pete rotunde, care se evaporau sfârâind scurt. Simţeam sub tălpile de cauciuc neregula-rităţile drumului şi alături de picioarele mele păşeau gleznele desculţe, ieşind bronzate din manşetele blugilor evazaţi. Am trecut pârâul pe un bolovan, am luat-o

pe partea bătută de soare a străzii, lutul aspru sub tălpile goale, urmele zimţaţe ale bascheţilor „Finca”. Zâmbeam prosteşte, strada se înfunda în brazi, mai era o căsuţă de bârne, neagră, aproape intrată în pământul pădurii din care ieşise. Am privit înapoi, şirul tălpilor zimţate, stingher, neînsoţit de urmele picioarelor desculţe. Asta-i, se mai întâmplase şi altădată, dar nu atât de brusc şi de complet. Am oftat, ce bogat eram, eram puternic, aveam picioare zdravene, în stare să mă aducă până aici, să mă poarte dincolo de munte, şi dincolo de celălalt munte, picioare deştepte, care ştiau când şi cât să apese pe paloniere, şi nu se încurcau în claviatura pedalelor crescute în fier şi cauciuc din podeaua maşinii. Urcam spre pădure, urca din mine dansul turnurilor argintii printre trunchiurile brazilor, barba bătrânului miner, pată albă de îndoielnică certitudine prin praful galeriei surpate, peisajul de lună moartă al casei învelite cu somierele paturilor de la spitalul german de campanie, şi vânzătoarea de lozuri care la ora asta îşi ocupase locul în ghereta cu uşa deschizându-se, atât de neaşteptat, în faţă. Scrâşneau târnăcoape în stânca seacă, ţăndări de piatră îmi săreau în obraji, pe mâini, pe frunte, pişcând dureros, simţeam în gură gustul scânteilor iscate de metal în carnea muntelui, acru; şi brusc, sclipirea liniştitoare a metalului auriu în lumina felinarului de mină... Se înălţau turnurile acelea vibrând reţinut într-un anume ritm numai de ele ştiut, se apropiau rapid într-un viraj strâns pe aripă, în coborâre, şi atunci am simţit copleşitor, cu tot corpul, cu capul, cu mâinile - până în vârful degetelor rotunjindu-se după mânerul manşei de formă ciudată — cu corpul prins în strânsoarea necunoscută a unui costum care nu era încă al meu, cu picioarele dispărând de la genunchi în jos în cizmele nemaivăzute — am simţit cât de important e pentru nepoata de miner să pun mâna pe statuie. Era o prăbuşire virajul ăla strâns, se încorda un nod de spaimă udă şi rece în capul pieptului, mi-am muşcat până la sânge

buzele strângând în pumnul transpirat manşa aceea ciudată devenită deodată moale şi inutilă, cunoşteam de mult, uitat şi totodată atât de bine ştiut, păstrat cu grijă în unghere nebănuite la care anevoie ajungem, păstram şi recunoşteam dintotdeauna, dincolo de parbrizul bombat, cu dureroasă precizie, conturul străzilor pierzându-se în pâcla orizontului, poteci de pădure împletindu-se între trunchiurile înţelepte ale brazilor, cu bărbi de licheni clătinate solemn în adierea unei pale de vânt. A scârţâit aerul vechi, s-a modelat în unde de rugină sonoră, se deschisese uşa căsuţei de bârne, a ieşit o puştoaică blondă, m-a privit în treacăt cu ochii albaştri, severi, avea o băsmăluţă roşie şi un şorţ alb de Gretchen, era cea mai frumoasă puştoaică blondă pe care o văzusem vreodată. A coborât sărind drumul îngust, s-a pierdut printre casele de jos, mai departe se ridicau, ascuţite, acoperişuri trufaşe de ţiglă. Am clătinat din cap, dacii, pelasgii cu megaliţii lor, *Atlantida* lui Platon comentată de N.F. Jirov, Cro-Magnon încleştându-şi labele pe mânerul suliţei cu vârf de piatră în vitrinele marilor muzee - dar toate astea făceau parte dintr-un timp pe care limitele mele omeneşti, dacă nu-l puteau înţelege, cel puţin îl puteau accepta.

*

Abia după ce am scos maşina din garaj şi am parcat-o pe strada în pantă, am făcut ceea ce ar fi trebuit să fac de la început: am urcat, sărind câte două treptele de beton, am ocolit veranda cu balustradă de vapor şi am intrat în grădină. Irene stătea în scaunul ei de suferinţă, numai piele şi nichel, nu-mi anunţasem vizita, citea una din cărţile alea groase, învelite în hârtie albastră.

— *Ahoi*, am salutat, am surprins tresărirea scurta şi sclipirea dinţilor albi înfipţi în buza de jos. Îmi pare rău că nu m-am anunţat, detest vizitatorii nepoftiţi, pentru tine,

faptul că te-am găsit în scaunul ăsta - am atins marginea nichelată a spătarului - e ca şi cum te-aş fi surprins pe WC. De când n-ai mai fost în Poiană ?

Irene îşi aplecase capul cu gestul ei obişnuit, părul blond curgea ca o cortină, nu puteam să-i văd ochii; când a ridicat mâna dându-şi părul la o parte, faţa îi era cenuşie şi parcă dintr-o dată ridată adânc. Buzele îi tremurau, dar a reuşit să rânjească:

— Credeam că o să mă inviţi la plimbare abia poimâine. Hai s-o scot pe biata fată la aer !

— Nu vii ?

— Nu.

Mâna i se strângea pumn şi se desfăcea pe cuvertura în carouri care-i învelea picioarele. Am văzut încheieturile degetelor albite de strânsoare şi m-am răsucit pe călcâie: Irene era exact genul de fată care face ce spune. Am plecat ţeapăn, pietrişul aleii se unduia în valuri grele, se spărgea sub genunchii mei în stropi albi, înaintam totuşi, puţin aplecat, mantia flutura în vânt şi spada de oţel scump lovea coapsa strânsă în cizma înaltă. M-am răsucit, faţa palidă a fetei, era una din situaţiile alea în care nu mi se oferea timp de gândire - nici măcar cât în cabina avionului. Stăteam aplecat peste scaun - când am ajuns ? - mă sprijineam de leviere, am văzut foarte clar şi foarte aproape gura aceea mare, tristă, buzele uscate, cojite - tremurau - sau mi se părea mie că tremură ? - puţin întredeschise, neîncrezătoare, sclipirea bănuită a dinţilor...

... se învârteau mari cercuri de lumină, lent, solemn, se încrucişau cumva stângaci cu nişte sori albaştri şi liniştiţi, care explodau în tăcere, se intersectau raze difuze în noduri fierbinţi şi nodurile acelea pulsau dureros, clocoteau înăbuşit ca o lavă incandescentă, se isca de undeva un sunet amplu care urca grav pe o curbă savant arcuită şi dispărea în hăţişul părului unduit şi toropit leneş în scobitura umărului. Am oftat, mi-am frecat fruntea de umărul fetei:

— Acum vii ?

Venea. Ne-am mai sărutat o dată, scurt, şi m-am dus să scot canapeaua din maşină. Întâi am desfăcut partea de jos, am rezemat-o de uşa garajului, apoi am scos spătarul, le-am cărat înăuntru şi le-am pus peste bobul cu tălpici ruginite. Nu se potrivea canapeaua roşie de silon cu bobul turtit, aplatisat, ghemuit în el ca înaintea saltului în albia de gheaţă. Am ieşit, Irene cobora rampa manevrându-şi cu dexteritate căruciorul, s-a oprit alături de maşină, am încuiat garajul şi m-am dus lângă ea. Treceau oameni pe stradă, ne ocoleau, câţiva puşti se opriseră vizavi şi se uitau la noi cu gura căscată. Fata îi suporta ţeapănă, mă durea spinarea lipită de speteaza dreaptă, nu-i nimic, speram să mă obişnuiesc. N-am reuşit niciodată, sunt împrejurări cu care nu te poţi obişnui şi cu care nu se pot încheia pacte, dar asta am aflat mai târziu. Atunci, am deschis portiera, am luat-o pe Irene în braţe, cu pătură cu tot, şi am instalat-o pe scaunul de lângă şofer; pătura se desfăcuse, atârna, m-am împiedicat, fata s-a agăţat de mine zâmbind chinuit, dar era deja în maşină. Luceau câteva piuliţe nichelate ca fluturii de la roţile bicicletelor de curse; le-am desfăcut, căruţul se plia, l-am băgat în spate, nu ocupa mult loc, scosesem degeaba spătarul canapelei. M-am aşezat la volan, am pornit motorul privind prin parbriz strada care se înălţa sub botul maşinii, am băgat în viteză, am accelerat lin, cât de lin puteam. Dacia urca ascultătoare drumul spre Poiană, cauciucurile radiale trepidau mărunt pe pavaj, căruciorul zăngănea înfundat în spate, aluneca la curbe şi lovea sec portierele, habar n-avea că zăngănitul ăsta îmi va deveni atât de familiar, încât nici măcar n-o să-l mai aud, aşa cum, după câteva mii de kilometri la volan, nu se mai aud zgomotele fireşti ale maşinii iubite - se contopesc armonios într-un sunet uniform care-ţi spune că totul e în regulă şi drumul se deschide în faţă neted, pieriuzându-se între munţii albaştri. Am trecut de Varthe, am

depăşit un autobuz, din faţă coborau maşini sport semănând cu bobul din garaj, cauciucurile late chelălăiau strident la curbele strânse, treceau vâjâind bolizi lansaţi, antenele din fibră de sticlă se curbau paralele cu capotele vopsite ţipător în culori de război, am îndrăznit să mă uit în dreapta, profilul fetei pe fondul pădurii negre de brazi, a întors capul, a zâmbit larg, era bine. Parcajul de la *Sporturi* era gol, aşa cum sunt parcajele din Poiană la mijlocul săptămânii. Ne-am dat jos, adică eu am coborât, am ocolit maşina, am luat-o pe Irene în braţe, pătura în carouri a rămas să aştepte pe banchetă, blugii roşi erau o parte dintr-un protest neputincios, am urcat scara spre terasa braseriei, deasupra bâţâia o *Wilga* trăgând un planor, dacă priveam atent vedeam cablul negru, incredibil de subţire. Braţele fetei îmi înconjurau gâtul, stătea cu faţa lipită de cămaşa mea, nu se ascundea, îmi plăcea să cred, avea ea nevoie să stea cu faţa lipită de mine; îi simţeam răsuflarea prin gulerul cămăşii. Am aşezat-o pe un scaun, cadru de metal cu fire de nailon întinse ca nişte corzi de pian, un picolo privea cu ochii larg deschişi, îi căzuse şervetul din mână şi nu băga de seamă, trecea un vânt uşor ducând etichete de chewing-gum şi pachete mototolite de ţigări străine, a răsucit şervetul alb ca pe o aripă scrobită de pasăre moartă. Am băut *Pepsi* din pahare înalte, aburite, traversa terasa un grup de nemţişori blonzi cu pulovere multicolore, îi însoţea o *fraülein* subţire şi înaltă, frumoasă ca o statuie şi rece ca un iceberg din cele mari. Am lăsat jos paharul şi am întrebat-o pe Irene dacă zeiţa de oricalc e la fel de reuşită ca exponatul ăla care defilează pe lângă noi. Fata a zâmbit, dăduse capul pe spate, mult, ca să poată privi peste marginea umbrelei vărgate planorul alb rotindu-se stingher, i se întinsese tricoul pe sâni:

— Ce ţi-a mai spus taică-meu ?

Am ridicat din umeri, nu mare lucru. Că e acolo mult titan, cupru, alamă şi alte ingrediente pe care numai

Dumnezeu ştie cum reuşiseră „ăia” să le amestece. Irene s-a încordat, uitase de planor, i se arcuise spatele. Mă privea prin sticla paharului, îi apăream diform, nu ştiam cum deformează paharul acela.

— Ţi-a spus ce fel de ingrediente ?

Nu-mi spusese. Fata a sâsâit prelung, ca o cobră.

— Substanţă organică. Vreau să spun, superior organizată. Celule. Acolo, între cristalele de metal.

— Metal viu ?

Era rândul ei să ridice din umeri.

— Nu ştiu cât de viu. În orice caz, inteligent. Celule nervoase şerpuind printre cristalele de metal, unindu-se în conexiuni misterioase, întinzându-şi dendritele şi alcătuind o reţea complexă, cu un mare număr de legături. Asta poate însemna orice, începând cu fantezie de biolog dement şi terminând cu...

— Cu ce ?

Se juca cu paharul înalt, aşteptam să-l răstoarne din clipă în clipă.

— Cu un circuit având capacitate de gândire. Habar n-am care sunt posibilităţile acelor celule nervoase. Şi mai e ceva, dar nu ştiu dacă o să înţelegi...

Am răspuns că pozitivismul profesiei mele e suficient de flexibil ca să lase loc şi unor meditaţii cu caracter imponderabil.

— Bine. Cristalele de metal aveau în interior o structură amintind spiralele acizilor nucleici...

— Ribonucleic, dezoxiribonucleic. Avem şi la avioane.

Îmi făcea plăcere faţa ei în momentul ăla.

— ...care conţin informaţii genetice... structurale...

— Ne întoarcem la metalul viu ?

S-a strâmbat, ca atunci când trebuie să explici ceva îndelung frământat, şi încă nu pe deplin lămurit.

— Nu e chiar aşa simplu...

Pe cerul albastru se roteau, adulmecând îngrijorate, două planoare - dar era prea devreme pentru curenţi ascendenţi puternici. M-am uitat la ceas, dacă mai rezistau o oră... dar nu, peste o oră aveau să fie de mult aterizate pe iarba aeroclubului de la Sân-Petru, sau Ghimbav, ştiam asta după cum îşi legănau aripile şi după cum pierdeau înălţime, la fiecare viraj. Salopeta albastră cu buzunare pe genunchi, boneta cu cuc brodat în fir de aur, *Zlin*-ul micuţ ca o jucărie, dar asta a fost demult, pâinea cu marmeladă din zori şi iarba udă de rouă, portierele hangarelor bubuiau sub bolta de tablă gofrată. Am oftat, era ceva în mine care s-ar fi întors acolo, prea devreme.

— Ai zburat şi cu din astea ?

Nu înţelegeam de ce zâmbeşte.

— Eu eram la zbor cu motor. Ascultă, de unde au cules ai tăi colecţia aia de prenume ? Irene cu *e* muiat, şi Dagmar-Ingeborg.

— Mama e profesoară de limba germană. Specialistă în *Cântecul Niebelungilor* şi diverşi Siegfriezi.

Se potrivea ca o mânuşă. Am râs, am mâncat muşchi împănat şi am coborât înapoi în oraş. Goneam nebuneşte, roţile chelălăiau strident la curbele strânse şi antena se curbase în curent, paralelă cu capota albastră a maşinii. Peste o oră, Dagmar-Ingeborg trebuia să-şi ocupe locul de lângă marele borcan cu noroace.

*

Totuşi, eu ştiam că zeiţa e venită de departe. Puneam un picior pe apărătoarea roţii din spate, căruciorul avea o roată mică la spate, ca o bechie de avion, mă ţineam cu mâinile de speteaza scaunului, împingeam puternic celălalt picior în asfalt, parcă mergeam cu trotineta, părul fetei mi se încurca printre degete şi-mi intra în nas când mă aplecam să fac vânt. Oraşul era pustiu şi liniştit la ora asta, bananele de neon ardeau anemic, una din trei; uneori,

străzile coborau în pantă lină şi atunci mă urcam de-a binelea pe căruţ, alunecam la vale, Irene râdea ţinând direcţia din leviere, ca la tancuri, râsul ei rămânea suspendat în ghirlande fosforescente sub acoperişuri, aş fi dat orice să văd a doua zi mutrele proprietarilor. Mă înfofoleam în scurta îmblănită din portbagajul maşinii, aripile păsărilor măiestre ştanţate pe epoleţi lăsau în întuneric urme scurte, albastre. Opream căruciorul, Irene dădea capul pe spate, părul atingea cauciucul roţii înguste, ne sărutam lung şi strada se legăna tăcută, se ridica şi se dizolva blând, lăsându-ne agăţaţi - aşa - unul de celălalt. Fata scutura capul, casele tropăiau înfundat aşezându-se pe locurile lor, vroia să ştie de ce susţin că zeiţa e venită de acolo, ridica degetul în sus, spre stelele de dincolo de nori. Pentru mine era simplu, planeta fusese vizitată de cosmonauţi străini, nu mă oboseam să-i înşir urmele lăsate aiurea - Tassili, Nazca, Cerra-Galan, statuete *dogú* şi triburile albăstrii *drapa* şi *ham*, a căror tragică poveste e săpată în spirală, de la centru spre margini, pe discuri de piatră metalizată - uite, ajungem noi într-un fel sau altul la Babe, la Sfinxul din Bucegi, vedem acolo. Eroziune ? Ai uitat şi picul de geologie pe carc-l ştiai, cu asta să linişteşti copiii, argument pentru tipii ăia care-ţi cumpără lozuri. Eroziunea a început după ce sculptorii şi-au strâns laserele de buzunar, forezele ultrasonice, sculele alea funcţionând pe principii pe care nici nu le visăm. Să crezi tu că zidurile ciclopice, lespezile gigantice cu care e presărat platoul Bucegilor de la Babe până la Omul - şi Omul însuşi - sunt rezultatele proceselor naturale. E simplu şi liniştitor să ne ascundem, dând vina pe natură. Cum - de cine ne ascundem ? - de noi. De vanitatea noastră, de inerţia noastră, de temerile secrete, întemeiate sau nu. Face parte din noi. Şi mai era stânca mea în cap de cal de pe Gălbinele, cu gâtul arcuit, cu coama în vânt, aşa cum poate fi văzut numai de ochi inteligenţi, filtrat şi stilizat numai în

creiere inteligente, şi redat în piatra moartă doar de mâini bune, deştepte.

Irene blocase levierele, m-am lovit cu bărbia de rezemătoarea scaunului, am auzit de *Dacia Preistorică* a lui Densuşianu ? Am şi citit-o, în „digest”, dar Densuşianu se referea la un timp acceptabil, nu la perioade în care Pământul era un smârc locuit de şopârle hidoase. Uşor, a spus fata, statueta putea nimereri în depozitele alea… În nici un caz după ce a început procesul lor de formare, am argumentat, iar asta e o dată relativ precisă, deşi n-o putem concepe - simţi, fizic. Şi mai am un argument, hotărâtorul.

— Of, a făcut Irene, momentul adevărului. A clătinat capul, scurt, părul îi curgea peste fularul gros de lână, erau reci nopţile, pe cât erau zilele de Iurbinţi. Treci în faţă, să te văd mai bine.

Am coborât de pe apărătoarea bechiei şi am ocolit că-ruţul.

— Exact cum mă aşteptam, a constatat mulţumită Irene. Avântat, dârz, indignat, iar ea nu vrea să înţeleagă nimic. Dă-i drumul !

— Ascultă, am spus, zeiţa ta e un computer - un fel de computer - detector şi emiţător de biounde. L-au pus în ambalajul ăsta frumos ca să nu ne sperie, sau ca să-l considerăm un obiect de cult, şi asta e tot o dovadă că vine de departe… de la fiinţe care au urcat foarte sus pe scara evoluţiei, dar nu uită să privească înapoi…

Mă aşteptam ca Irene să zâmbească, dar n-a zâmbit. Devenise deodată atentă, mă privea cu ochi grei, întunecaţi, pe care nu-i cunoşteam.

— …să privească înapoi. Iniţial, n-a emis decât pe frec-venţa iubitului tău bunic…

— Ce să emită ?

Am despărţit, cu satisfacţie, cuvântul în silabe:

— Bi-o-un-de. Emise de aici - m-am lovit cu palma peste frunte. Fiecare creier cu frecvenţa lui, ca o amprentă. Când reuşim să reglăm pe frecvenţa altuia, simplificând, realizăm telepatia. Ştii, cu oameni care erau în submarine, sub gheaţă, la Pol...

— Mai departe.

— Nu ştiu de ce tocmai pe frecvenţa lui. „Ei” n-ar lăsa nimic la voia întâmplării, aşa cum îi văd eu. Trebuie să spun - m-am oprit, am înghiţit în sec, ochii fetei ardeau de ceva care mi se părea veselie nebună, dar nu era, abia mai târziu mi-am dat seama şi m-am întrebat cum am putut fi atât de tâmpit - trebuie să-ţi spun că aşa văd *eu* lucrurile, adică s-ar putea foarte bine să se fi petrecut altfel, dar există ceva... mai concret decât inefabilul de care vorbea tatăl tău, şi mi-aş fi dat seama mai repede dacă ştiam că zeiţa e împănată cu celule nervoase. „Obsesiile” lui tata-mare, chiar şi faptul că toată povestea asta s-a întâmplat în familia voastră, trecând peste un aparent firesc - e normal să existe, Dumnezeu ştie ce relaţii, între frecvenţele bioundelor emise de organisme înrudite, e foarte simplu şi foarte complicat...

Mi-am dat seama că o luasem razna şi m-am întrerupt. Am respirat adânc, Irene mi-a strâns mâna neaşteptat de tare:

— Mai departe.

— Turnurile alea argintii, obsesive, sunt începutul mesajului înregistrat în memoria zeiţei. Al unuia din mesaje - sunt multe acolo, probabil, modelate pe grupe de interese, pe posibilităţi de înţelegere, nivele de cunoştinţe... ştii, ne sondează. Ne extrage din noi şi caută să ni se adapteze. Poate eu, structural, în intimitatea mea, sunt grozav de asemănător bunicului tău - pentru că şi eu am văzut turnurile alea, numai că am mers mai departe. Poate există între noi, oamenii, legături pe care nici nu le bănuim, habar n-avem

de ele, trecem unii pe lângă alţii, fără să ne simţim... apropiaţi ? ... şi mai buni ? ... altfel...

Din nou m-au oprit privirile fetei. Ăla era rânjet, nu râs.

— Dacă bunicul tău ar fi mers mai departe în „vedeniile” lui, dar nu, se mulţumea cu atâta, asta era una din chei, mersul mai departe, căutare. Tu — m-am întrerupt, cum nu-mi trecuse prin cap, am continuat, bănuitor: Tu nu spui ? N-ai văzut nimic. Şi tu, cred, ai avut spectacolul tău. Mai mult, mi-ai procurat şi mie un bilet...

Irene se aplecase înainte, toată un ţipăt înăbuşit, şi ţipătul ăla se chema aşteptare, era la pândă, o simţeam străină şi încordată ca acum două zile, pe terasa braseriei din Poiană. Nu spunea nimic, îşi mişca buzele, dinţii lăsau dâre întunecate în pieliţa subţire. Şi-a întors privirea, şi-a retras mâna când am încercat să i-o apuc, a mârâit doar: „Mai departe”.

Nu-i ştiam vocea deodată aspră, uscată, ostenită.

— Şi eu am văzut turnurile alea, am repetat, dar numai după ce te-am cunoscut. Habar n-am cum ai văzut tu lumea înainte de a lua statuia în mână şi cum o vezi acum - dar precis s-a schimbat ceva. Am putut vedea turnurile alea numai după ce creierele noastre s-au sondat, brrr, s-au recunoscut şi... s-au acceptat. Ai acţionat ca un releu, un releu admirabil, pentru că, aşa cum cred eu, zeiţa rămâne în legătură cu unii din contacţi - să nu mă întrebi funcţie de ce criterii. Aşa am văzut turnurile, dar eu nu m-am baricadat într-o cuşcă Faraday din somierele paturilor de la spitalul de campanie - la mine mesajul a căzut pe un teren prielnic, s-a derulat mai departe, am văzut oraşul din cabina avionului, convenţional avion - am zburat peste oraş, îl vedeam prima oară şi-i recunoşteam cu dureroasă precizie străzile, îl ştiam dintotdeauna, păstrat în ungherele nebănuite la care anevoie ajungeam... Îl recunoşteam dinăuntru, complet, mă prăbu-şeam peste el într-un viraj strâns, simţeam degetele rotunjin-du-se şi apucând manşa

de o formă ciudată - dar aşa cum poate simţi numai un pilot, adică în clipele alea eu am zburat acolo, *eram* acolo, deasupra oraşului, deasupra turnurilor argintii, şi aş fi *aflat* - dacă n-ar fi ieşit Gretchen din căsuţă...

— Ce căsuţă ?

...Plimbarea mea din Schei, eram la fel de împreună ca şi acum. Atunci de ce nu şi în clipa asta ? Nu ştiam, am ridicat din umeri.

— Hai acasă, a spus Irene, se făcuse deodată frig sub şuba mea de aviator. Împingeam căruciorul pe străzile pustii, din faţă venea o maşină, mă orbeau farurile puternice, mi-am acoperit ochii cu braţul asteptând să schimbe faza, n-a schimbat-o, a trecut în goană pe lângă noi, cauciucurile plesneau sec asfaltul, prin geamul şoferului, deschis, am auzit radioul urlând *El Bimbo*.

*

Stăteam întins pe patul dublu din garsoniera mea de la hotel, 150 de lei pe zi din prânz până-n prânz, chemând zeiţa de oricalc. Nu reuşeam, adică vedeam oraşul, recunoşteam străzile, mă strângea costumul ăla de suprasarcină care nu era încă al meu, dar toate astea urcau dinăuntru, din mine. Aşteptam o vibraţie străină care să caute, să pătrundă, să recunoască şi, în sfârşit, să vibreze la unison cu alcătuirea minunată de sub ţeastă. Nu se întâmpla nimic, închisesem uşile, trăsesem obloanele, pluteam pe spate într-o mare întunecată, mă concentram, chemam în ajutor cunoştinţe anemice de practici Yoga, degeaba.

Logic, zeiţa ar fi trebuit să răspundă. Abia târziu am aflat că nu mai putea răspunde, dar asta a fost târziu, rămăsese în urmă oraşul de sub munte, era tot vară, vara care avea să vie, stăteam pe palierul unui bloc nou din Bucureşti, mai erau pete de var pe cimentul roşu, mai erau

uşi fără etichete la sonerie, plutea prin aer mirosul de beton, de vopsea, rămăseseră pe scări urmele cizmelor de cauciuc ale lucrătorilor; stăteam pe palier rezemat de balustradă, mă durea apăsarea colţurilor statuetei ascunse la centură, sub cămaşă. Ardea metalul rece, rece şi acum în toi de amiază de plină vară bucureşteană, îmi muşcam buzele, eram incapabil să înţeleg, să accept, Dan mă trăgea de mână, „hai odată”, m-am urnit, am coborât scările cu pete de var, am trecut prin uşile de sticlă, mă mişcăm ca într-un vis tâmpit, unul din visele alea pline de personaje atât de stupide, încât nici nu puteau exista. Dar există. M-am oprit, am întins gâtul la soarele de deasupra străzii, să urlu; explodam în mine, de mii de ori pe secundă, explozii mari, grele, roşii, răsunătoare, nu aveam timp să mai aştept noaptea şi luna... Dar mă rog, asta a fost în vara următoare. Atunci, la hotel, mă dezmeticeam leoarcă de sudoare, mergeam clătinându-mă în baie, făceam un duş fierbinte, apoi unul rece, mă ştergeam cu prosoapele pluşate I.H.R. Braşov, şi mă întindeam iar în patul larg, căutând să scap de gustul sălciu al neîmplinirii. Era ca atunci, la Istria, când mi s-a părut o clipă că reuşesc să trec *dincolo*. Ultimul autocar cu turişti plecase, soarele se afunda roşu între dealuri, rămăsesem singur, nu eram singur. Rătăceam aiurea, mă hotărâm greu să pun piciorul jos, pietrişul era din cioburi de vase milenare, nisipul era pulberea acelor cioburi. Înaintam de-a lungul zidurilor scunde, erau locuri în care ieşea la iveală caldarâmul cetăţii, călcam pe pietre bătute cu maiul acum douăzeci de secole, tălpile de cauciuc sintetic pe spinările alb-gălbui lustruite de vreme, de Vreme, nu se întâmpla nimic, trebuia să se întâmple, simţeam cauciucul mulându-se pe rotunjimea veche, treceam mai departe, altă piatră gălbuie, fiecare pas însemna câteva sute bune de ani. Dealurile se topeau domoale în limpezimea amurgului, linii prelungi pe care nu le-aş fi crezut arcuite dacă n-ar fi fost orizontul plumburiu al

mării. Într-un loc, se ridicau ziduri masive de apărare, calcar roşcat smuls cu pene de lemn ud din scoarţa planetei, nu se potriveau zidurile aspre cu cenuşiul potolit al dealurilor, cu murmurul înţelept al valurilor mici, rotunde, pe plaja minusculă - aduceau scoici şi alge ciudate, născute pentru ape mişcătoare şi trăite în ape moarte, grăunţele de viaţă din care ieşeau ştiau alte măsuri pentru vreme, o mie şi opt sute de ani erau prea neînsemnaţi ca să schimbe ceva în alcătu-irea lor tainică. Până şi nisipul rămas de la acele vieţuitoare era altfel, şi stâncile verzui, ieşite din apă, puteau însemna provele frânte, desfăcute în fâşii pietrificate, ale navelor trufaşe de odinioară. Pe câte plaje s-o fi frecat chila lor grea, învelită în aramă ?... Urcam malul, miniatură de faleză atârnată negru pe cerul palid, săream ziduri scunde, cruţate de vreme sau reclădite peste zi de sezonieri blazaţi, ocoleam cele două-trei coloane prezente în toate vederile, incredibil cum apăreau pe mirajul cartonului lucios, mari, puternice, în stare să ţină cerul şi pământul, erau subţiri şi triste şi măcinate încă de neştiutele poveri duse. Mă scotea din mine şi mă făcea să mă privesc dinafară, neînsemnat, anulat de timp, simplul gest al punerii pietrei peste cealaltă piatră - treceam prin secole cum aş fi traversat pe verde o stradă asfaltată. „Planul casei cu coloane”, pictat în linii negre, precise, pe o tinichea de un alb uleios, interiorul împărţit în pătrate mari şi mici: 1 - dormitorul, 2 - sufrageria... era imposibil, era o impietate faţă de groaza aceea de vreme scursă, ca lucrurile să se fi petrecut atât de simplu, şi ca la 1 să fi fost, într-adevăr, dormitorul. Mă încovoiau sub apăsarea lor ascunsă cuvintele, începeam să simt, abia o licărire depărtată, ce înseamnă timp acela scurs peste pietrele mute. Şuierau prevenitori şerpi de bronz lucind mat în soarele apusului, solzii noi, vârful limbii despicate de un negru veninos, lespezile străzilor vechi erau pline de pieile uscate din care ieşeau ca un cuţit dintr-o teacă prea uzată.

Şuierau imobili, nu se fereau, îşi părăsiseră angoasele odată cu pielea năpârlită, înţelegeam de ce histrioţii le admiraseră înţelepciu-nea. Mă dădeam la o parte, eu eram intrusul.

Am ridicat piciorul să trec un prag de piatră tocită, m-am oprit, tălpile sandalelor pe lustrul vechi; oare ce sandale purtau histrioţii, din piele, din rafie, din plută adusă de pe coastele Spaniei, din pai împletit sau din lemn ? Zidurile surpate îmi ajungeau până la brâu, în mijlocul încăperii se încolăcea pe lespezi calde, unduind lent inele peste volute grele de inele, şarpele Glycon. Am închis ochii şi mi-am dorit ca, trecând pragul, să ajung *dincolo*. Să mă regăsesc în odaia cu marmură lustruită pe os, cu pereţii înalţi ce se închegau într-un acoperiş culcat pe grinzi masive; auzeam larma străzii, glasuri străine vorbind într-o limbă cu gust de vin negru şi dulce, şi gros, renunţam la toate ca să ajung aici, renunţam bucuros, era imposibil ca acolo unde scria: „1 - dormitorul” să fi fost într-adevăr dormitorul. Aveam să ştiu şi să râd, am păşit, am deschis ochii, n-am ştiut. Pe marmura ridată de atâta ploaie şi de atâta soare sâsâia inutil şi răutăcios un şarpe vânăt, veninos sau nu, nu mai avea importanţă, am văzut mototolit celofanul roşu-albastru al unui pachet de grisine, m-am uitat la ceasul meu japonez masiv şi strălucitor, era târziu, trebuia să plec. Am făcut câţiva paşi, m-am oprit, m-am întors, am cules celofanul mototolit de pe jos, mergeam spre ieşirea cetăţii călcând peste cioburi, peste pulberi de cioburi, şi ştergând urmele uşoare lăsate de sandale legate cu nojiţe lungi de piele până sub genunchi.

*

Irene era destul de grea, iar eu nu mă puteam compara cu tipii ăia din filme care duc zeci de kilometri în braţe trupul iubitei ucise, se opresc doar ca să bea o gură de apă

clocită din plosca de la şold şi pornesc iar, plini de perseverenţă, peste nisipurile încinse, ţinând cu stângace gingăşie preţioasa povară la pieptul lor voinic, abia acoperit de o cămaşă sfâşiată. Aşa că împingeam căruţul pe aleile din Poiană, se construia mult, peste tot erau gropi şi şanţuri şi grămezi de lut veşnic umed. Găsisem o alee mai puţin umblată, sus, sub una din pârtii, drumul se înfunda într-o poiană mică şi rotundă, iarbă, flori de pădure, o buturugă mare, neagră, pe care puteau servi ceaiul şase oameni deodată. Ascundeam căruciorul după o tufă de alun, nu se potrivea cu iarba, cu brazii, cu noi, ne aşezam rezemaţi de buturugă, soarele bătea în faţă printre vârfurile brazilor, ne cerceta curios un bondar ciudat, cu ciocul ascuţit, ca botul avioanelor *Hawker-Harrier*. Ne sărutam, sărutări care ţineau un sfert de veac incandescent, şi mă plimbau prin ţinuturi stranii, planete străine cu lungi şi zvelte coloane albastre susţinând cerul de un roşu încins, aripi moi îmi atingeau fruntea, ochii închişi, pluteau pe cerurile acelea păsări calde şi nevăzute, sau sărutări scurte, repezi, uscate, nu reuşeam să le înţeleg, ca o goană de animal hăituit. Am deschis ochii, faţa dragă aplecată deasupra mea, se strângea ceva cald în mine, nu eram sigur că trebuie să mă bucur, când îmi devenise dragă faţa asta uscăţivă, neliniştită, cu un zâmbet vinovat şi chinuit ? Am ridicat mâna, ar fi trebuit s-o mângâi, n-am mângâiat-o, am alungat bondarul *Harrier*, m-am ridicat pe jumătate, foşnea ceva surd în pădure, ca o mulţime de animale călcând cetina uscată. - Ceea ce eu numesc „enigmistica terestră”..., a început brusc Irene.

M-am uitat la ea, stătea dreaptă, rezemată de buturugă, a făcut un semn liniştitor cu capul ştergând tot ce se întâmplase, a repetat: - Ceea ce eu numesc enigmistica terestră. Se întâmplă tot felul de lucruri, ţâşnesc la suprafaţă dovezi, reflexe ale unor alte vremuri, ale unui *alt* pământ - tu le consideri urme lăsate de astronauţi, dar astronauţii nu construiesc dolmene, menhire şi cromlehuri

pe toată coasta unui continent - cel mult 1-2, în locurile de aterizare - şi nu cred nici un pic din desenul acela cu trei sute de bărboşi înfăşuraţi în piei netăbăcite, înhămaţi la un bolovan imens... O societate gata să moară de foame abia avea timp să-şi creeze zeii, nu să le facă sanctuare. Iar astronauţii nu cară coloane de fier inoxidabil, nu împânzesc o planetă cu megaliţi, nu finisează lespezi de două mii de tone şi nu construiesc piste gigantice pentru simplul motiv - şi asta-i valabil pentru orice tip de raţiune, oricum ai lua-o - că o cosmonavă de explorare valabilă e doar ceva care decolează cu mijloace proprii de bord. Ca avionul lui Vuia acum şaptezeci de ani. Descoperim lucruri noi, parcă le-am fi cunoscut odată, hărţile lui Piri Reis, sateliţii lui Marte în Laputa, Vinammana - maşina de zburat - parcă am mai fi auzit de ele, nu ne uluiesc - le recunoaştem... Au aceeaşi raţiune cu a noastră, până la amănunt. Ne miră, dar nu dincolo de omenescul din noi. Ca şi zeiţa.

— Înainte spuneai altfel...

— Ipoteze. Poate Pământul e universal. Poate omenirea e una singură, împrăştiată pe multe planete. Poate ne tragem, toţi, din aceeaşi mumă primordială...

— Venită din Venus într-un ou de bronz coclit, să facă amor cu tapirii de pe Pământ. Refuz, am spus, să mă trag din cucoana asta.

— Ce cucoană ?

Am ridicat degetul în sus, recitind:

— Pretinsa traducere a pretinsei inscripţii de la Tiahuanaco, Peru, dincolo de ocean. Oriana, sosită pe Poarta Soarelui, din Venus, să populeze Pământul locuit de monştrii grohăitori. O reneg.

— De ce ?

— Avea patru degete la mâini şi la picioare, unite prin membrane, ca la raţe. Nu te poţi trage din aşa ceva.

— Lasă, a zâmbit Irene, dar nu-mi zâmbea mie. Poate ne căutăm. Spaţiul ăsta - a întins, a fluturat între noi ca un

cuţit de ghilotină palma cu degete întinse - acum, aici, în clipa asta, e străbătut de chemări, apeluri la care nu răspundem pentru că nu ştim să le ascultăm, sau nu ştim să le recunoaştem.

— Eşti cam ermetică. În cazul ăsta, omenirea nu mai e unică.

— Nu în sensul strict, iubi. Nu mai gândi ca în avion. Într-un sens mai subtil şi mai apropiat nouă. Cam aşa cum pretinzi că s-au recunoscut creierele noastre, de la distanţă...

— Nu merge. Întâi, eşti confuză. Pe urmă, contrazici, fără argumente. Inefabilul. Un om de ştiinţă nu foloseşte inefabilul în disputele sale - foloseşte dovezi ferme.

— Dar lansează şi ipoteze numai sprijinit de dovezi ferme.

Am ridicat mâna spre cer, Dumnezeule, îţi ofer o grămadă de dovezi ferme. Un morman, un munte de dovezi ferme. Cu toate că agnostica din tine pretinde că primul lucru făcut de cosmonauţi pe planete străine n-ar fi tocmai ridicarea de statui.

— De ce nu ? Veneau de departe şi ciopleau marcaje de piatră. Sau le pictau mari, pe câmpul de la Nazca, să le vadă şi să se vadă tocmai de pe planeta lor misterioasă.

Am ridicat din umeri:

— Nu poţi şti ce era în capul lor. Mă îndoiesc că se orientau după maimuţe desenate pe pământ, totuşi maimuţa aia nenorocită e un fapt peste care nu se poate trece. Ştii de ce ? Habar n-avem ce era în ei. Ce-i îndemna să cioplească stânci, să taie lespezile de două milioane de kilograme, să înşire, pe o insulă pierdută în Pacific, zeci, sute de uriaşi năsoşi şi obtuzi.

— Presupunând că aia a fost insula de la bun început...

— Adică ?

— Poate e rămăşiţa unui întreg continent, cu o civilizaţie care şi-ar fi permis...

— Lemuria ?

— Mu. Lemuria ar fi fost în Oceanul Indian.

— Deci, am spus, Pământul s-a întors pe dos ca un ciorap, ascunzând în adânc urmele unor civilizaţii apărute, dezvoltate şi pierite apoi fără să lase alte urme decât zeiţa ta de oricalc ?

— Nu. Era ceva în glasul ei care mă punea în gardă. Fiii Cerului, pictând în ocru pereţii peşterilor. De ce n-au lăsat o radiobaliză ? Ceva electronic şi perfect care să emită şi să te confirme.

— Era caraghios să lase o radiobaliză; navigaţia cosmică... ehei, am fluierat admirativ.

— Atunci ?

— Gândeşti ca o demnă fiică a acestui pământ în care stai înfiptă până la gât. Mi-am dat seama de gafă, Irene şi-a muşcat buzele, nu era nimic de făcut, am continuat: Ce ştim noi ce legi, ce etică i-a împins la drum ? Setea de cunoaştere, agonia unei civilizaţii ale cărei urme căutau cu încăpăţânare să le împrăştie prin toate ungherele Cosmosului pentru a le feri de pierzanie, sau, dimpotrivă, triumful unei lumi descătuşate, generoasă şi capabilă să-şi strige şi să-şi ofere bogăţia ? Cum s-au uitat zuluşii la primele cruci înfipte pe ţărmurile lor înalte, ce şi-or fi spus despre ele, şi urşii albi cum au primit statuia Madonei, lăsată pe gheaţă de expediţia lui Nobile ? Nu-ţi dai seama cât de dureros de departe putem fi de aceşti semeni ai noştri ? într-atât, încât să nu-i cunoaştem, să nu ştim să ajungem la ei, şi - jalnic ! - nici măcar să le descifrăm urmele lăsate, să le descifrăm mesajul, să-l interpretăm... Asta, indiferent dacă sunt venite de aiurea, rămase de la civilizaţii dispărute sau le primim continuu de la alţii... de care ne desparte o cortină de timp, sau o dimensiune prin care habar n-avem să trecem, dar prin care ei lasă să cadă mesaje, misterioase zeiţe de oricalc...

Am văzut ochii fetei, reci, opaci, bănuiam ce avea să urmeze, am tăcut. Recunoşteam pânda, aşteptarea răsucită dinaintea saltului, aceeaşi de pe terasa braseriei, aceeaşi ca în noaptea trecută, era o zonă neştiută de care mă apropiam uneori fără să vreau, o zonă în care, simţeam, nu mi se permitea să pătrund. Nu ştiu cât am stat aşa, apăruse iar bondarul acela curios împungând aerul cu trompa lui ascuţită, se ridica între noi o înstrăinare rece, izvorită nu-mi dădeam seama de unde, dar simţeam apropiindu-se vâjâind unul din momentele alea tăioase care nu pot fi evitate. Şi dincolo de care ne regăsim cu greu, pentru că se răstoarnă ceva în clipele astea, dureros şi ireversibil. M-am dus, am scos căruţul din aluniş, Irene nu se lăsa toropită în braţele mele, a zvâcnit brutal, gemând de neputinţă, a căzut cu un bufnet înfundat în scaunul de piele. I-am acoperit picioarele cu pătura, mergeam alături de ea la vale, trebuia aproape să alerg dacă voiam să mă ţin după cărucior; nu puteam să tac:

— Problema e aceeaşi, indiferent de unde ar veni mesajul. Nu suntem în stare să-l descifrăm pentru că punem înainte de toate cunoaşterea noastră omenească, grandioasă, dar atât de limitată, puternică, dar atât de neputincioasă, atotcuprinzătoare şi atât de obtuză - modelăm totul după tiparele noastre, refuzăm ceea ce nu ne convine. Dar mai e ceva, am spus, *ei*, care ne-au lăsat-o, ştiau asta. Nişte oameni - pentru că, indiferent de unde vin şi ce-i în capul lor, fiinţe capabile de atâta frumuseţe liniştită sunt oameni, în accepţia pe care noi o dăm noţiunii - ştiau să citească în oamenii de atunci, sau nici măcar nu erau încă, dar aveau să vină - ştiau să citească în mine, în tine..

Am ţipat aproape, gâfâind, îmi dădeam sufletul alergând după căruţ; levierele luceau scurt în soare, sectoare de lumină fluturândă; mâinile fetei se mişcau ca nişte biele

fierbinţi. Am apucat, am răsucit, aproape să mă răstoarne şi să răstorn căruciorul:

— Ascultă, indiferent de unde veneau, cine erau, cunoşteau un numitor comun, cheia mesajului de prietenie, sau de chemare, sau de „existăm !”, pur simplu. Trebuie să fie un numitor comun, trebuie să avem măcar un punct comun cu ei, şi ei cunoşteau punctul ăsta, pentru că altfel toată povestea asta - tu, eu, bunicul tău, fibrele vii, şerpuind prin metal - n-ar avea nici un rost.

— Picioarele mele, a spus Irene încet. Avea din nou zâmbetul ăla al ei, chinuit. Şi-a şters faţa cu dosul palmei, poate de saliva mea, a dat pătura la o parte arătându-mi picioarele inerte în veşnicii ei blugi - ăsta-i punctul comun.

Nu înţelegeam.

— E o ipoteză la fel de frumoasă şi valabilă ca a ta, a rânjit Irene, rânjetul ei de zile mari. Nu ţi-am spus, şi nu ţi-aş fi spus, dar eşti atât de rumen de fericire, încrezător - mă mir că nu-ţi pui hainele tale cele bune...

Vorbea cu multă răutate, i se încleştau vinete degetele pe genunchii care nu mai simţeau nimic, scuipa cuvintele ca pe pietre amare:

— Nervii mei sunt morţi exact de la nivelul la care târnăcopul bunicului a lovit-o în fund pe scumpa ta zeiţă.

*

Stăteam la coadă la CEC, incredibil câţi oameni aveau urgentă nevoie de bani în dimineaţa asta, se înghesuiau, se agitau, îşi completau foile roşii de restituire, stropind cu cerneală din peniţele încălecate şi rupte ale tocurilor, masa la care şedeam aşteptând îmi strivea genunchii, mohorâtă, joasă, lungă şi groasă ca o lespede de mormânt colectiv. Am oftat, luxul de la hotel înghiţea o bună parte din salariul meu de aviator, lăfăitul de unul singur în două camere şi baie, relaţiile cu hotelul nu înregistrau nici o schimbare, fata cu păr negru nu mai apăruse. Cei de la recepţie erau lucioşi

şi inaccesibili ca un obelisc de granit îndelung lustruit, clătinau din cap „ce păcat”, nu se elibera nimic, ce vară, plecau turişti cu valize scumpe de piele, veneau stele de cinema, oameni de afaceri din Vest, preferau exact camerele pe care recepţia ar fi vrut să mi le ofere, venise înfăşurat în mătăsuri un împărat mare, stăpân absolut pe un atol din Mările Sudului, la parcare aştepta resemnat şi gigantic un elefant vopsit în culorile familiei, purta baldachinul de abanos încrustat cu sidef pe spatele lui de pachiderm, împăratul se înghesuise cu haremul şi toată suita într-o cameră de două paturi, cea care-mi fusese rezervată, zâmbeam ruşinat de atâta solicitudine şi mă retrăgeam în garsoniera mea cât un hangar. Se întâmplau tot felul de ciudăţenii, găseam prosoapele jilave, apa caldă se strecura timida prin robinet, ca un fir subţire, ţeava nichelată fâsâia şi strănuta împroşcând rugină. Radioul de pe etajeră se defectase brusc, mirosea urât a cauciuc ars, liftul îmi fugea şuierând de sub nas sau se zguduia pornind aiurea exact când mă pregăteam să debarc pe palier; fata care făcea curat refuza cu sistematică încăpăţânare moneda de trei lei lăsată discret pe colţul mesei în fiece dimineaţă, se strânsese o grămăjoară de nichel lucind ispititor în razele transperantului blocat. Se ţesea plasa unui complot subtil, funcţionarii de la recepţie încurcau cu regularitate numerele şi îmi telefonau în fiecare dimineaţă la şase.

Nu era îngrijorător, era doar neplăcut.

Mi-am auzit numele, m-am dus la casă, am scos banii, am ieşit. Eram grăbit, mă aştepta Irene, se apropiau lucruri mari, le simţeam paşii de catifea dându-mi târcoale în spirale strânse...

Am traversat, în faţă la ARO m-am întâlnit cu mama lui Irene. Specialista în *Niebelungi* plutea solemn la jumătate de metru deasupra trotuarului, vântul îi flutura fusta de

tergal alb, desenându-i picioarele. Am salutat-o, a răspuns la salut, a venit lângă mine.

— Aş vrea să vă vorbesc.

Nu avea tonul cuiva care vrea să recite *Cântul XVI*; se săpau nişte cute, un început de îngrijorare tristă în colţul buzelor. Cunoşteam liniile astea, mai aspre, de la Irene. Am ridicat din umeri, cu cea mai mare plăcere.

— Să intrăm....

Era prima oară când mama uneia din prietenele mele mă invita la bar, şi m-am felicitat pentru banii scoşi de la C.E.C. Am intrat, nu crezusem că un portar poate saluta atât de ceremonios, aplecându-se adânc peste piciorul dus înainte cu nespusă graţie şi fluturând mâneca înfiretată într-un fel cu totul şi cu totul special. N-am coborât jos, ne-am oprit la barul de zi, ne-am aşezat amândoi deodată, mama Irenei refuza hotărâtă toate politeţurile obişnuite într-un local, tergalul alb al fustei punea o pată de lumină fosforescentă în penumbra barului, stătea cu genunchii rezemaţi de masa scundă, cădea o rază de soare prin draperiile groase, traversa aerul întunecat lăsând o urmă încinsă şi cădea drept pe pliurile fustei. M-am gândit la picioarele lungi, vii, desenate de vânt.

Venise un picolo, prea devreme, nu mă obişnuiam încă, *Dubonnet*, eram surprins, credeam că o să ceară *Kirsch*, şi eu *Dubonnet*, „două *Dubonnet*”, a dispărut mişcându-şi aferat fundul prins în pantalonul strâmt de uniformă. Tăceam politicos, aşteptam ca mama Irenei să-şi ducă până la capăt iniţiativa, nu mă plictisea tăcerea asta, mă învăluia într-o melancolie pe care n-o înţelegeam. Foarte departe, în spatele „profei” de germană, peste zeci de mese şi sute de ani, o pereche incertă se săruta sfâşietor.

— Şi dumneata cauţi statuia aia ?

Suna nefiresc, ea gândea: „statuia aceea”, încerca să se apropie.

— Da. De ce ?

— Aşa...

Ne-au adus *Dubonnet*-urile, băutura roşcată era neagră în lumina slabă, se clătina vâscoasă în paharele înalte, banchize mititele scoteau un sunet slab şi armonios lovind pereţii de cristal concav. Am băut, „prosit”, prosit ce ? - era bun *Dubonnet*-ul, nu apucase să se amestece cu apa lăsată de cuburile de gheaţă. Mama Irenei a oftat, i se ridica şi se lăsa iar pieptul plin sub puloverul strâns, înceta să mai fie mama cuiva.

— La liceul unde predau, era un profesor de română - mic, foarte scund, aproape pitic, şi făcea tot posibilul să pară mai scund decât era. Purta pantofi cu tocuri joase şi haine largi croite din stofe oribile, dungate pe lat, ca un marinar de operetă. N-o să ştiu niciodată precis cât de înalt era, sau cât de scund, ia-o cum vrei, lucrul ăsta n-are nici o importanţă, deşi mi-ar plăcea să ştiu precis ce dimensiuni a avut - în orice caz, sub un metru şaizeci... Mergea cu spatele drept, dar cu bărbia în piept, mereu aşa, ca un cal de circ, parcă mereu îşi croia drum printr-o mulţime ostilă. Elevii nu-l iubeau, sau credeam eu că nu-l iubeau, pentru că primăvara asta, la sfârşitul lui aprilie, o sută de elevi din clasele mari au fost pe munte, acolo unde l-a prins avalanşa, şi fiecare a lăsat o piatră... S-a ridicat o movilă mare de tot; au păstrat un minut de reculegere, apoi au risipit grămada, au lăsat pietrele să se rostogolească în salturi mari la vale, şi totul a fost ca mai înaintie. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu adevărat, spectacolul acela a fost într-adevăr în cinstea lui, sau în cinstea fiecăruia din cei care au fost acolo, sau un simplu pretext de plimbare pe munte, generaţia asta a voastră n-o înţeleg, deşi mă străduiesc, aveţi o altă scală de valori, porniţi de la alte coordonate, vă lasă reci fapte care pe mine mă zguduiau la lacrimi şi vă îndurerează zile în şir fleacuri pe lângă care cei de-o seamă cu mine trec fluierând, nu ştiu de ce asta, poate e necesar, între mine şi tatăl meu n-au existat

asemenea discrepanţe, deşi acum nu mai există nimic - sau poate tocmai de aceea ?!

A oftat din nou, încremenisem pe scaun, nu îndrăzneam să mă mişc, tremura uşor în cercuri concentrice lichidul din pahare, pentru mine profesorii însemnau o nelinişte surdă între coperţile catalogului, era ciudat că aveau case, maşini - descopeream acum - fete în cărucioare nichelate şi frământări fără ieşire. A făcut un gest cu mâna, brusc, am tresărit pe scaun, se surpase ceva în localul întunecos.

— O singură dată i-am surprins ochii - ochii adevăraţi - la Bucureşti, într-o staţie de tramvai, era iarnă, era vânt, tu, ca bucureştean, ştii cum sunt zilele alea cu vânt tăios...

...Înşurubându-se în asfalt, rotindu-se turbat la colţuri şi strecurându-se sub haine, de jos în sus. Am zâmbit interior, nu mai eram bucureştean de mult - de când intrasem în liceul militar, dar vântul acela îl ţineam minte. Şi mai era un câine lăţos cu care mă jucam în zăpadă, i se încurcau dureros bulzişori de gheaţă între degetele păroase, scheuna, urcam cu liftul vechi la etajul patru, în lift era cald, îi suflam şi-i curăţăm gheaţa muiată de pe labe; mă lingea demn, cu limba aspră şi fierbinte.

...vânt tăios. Tramvaiele veneau rar, toţi se înghesuiau să urce, îl îmbrânceau, zbura dintr-o parte în alta, îl ducea pe sus mulţimea aceea de oameni î*nalţi* şi n-o să-i uit ochii, degeaba încerc cuvinte, chestiile astea cu care te naşti şi mori; aşa crescuse, trecuse prin şcoală, iubea în taină o colegă cu trei degete mai înaltă chiar fără tocuri la pantofi, el era burlac, pleca sâmbăta pe munte, acolo se simţea el bine, toţi erau mici, nu ştiu dacă în asta e multă măreţie, sau nimicnicie. Nu ştiu. Aşa a trecut prin viaţă, singur, îndărătnic, sub un metru şaizeci, până l-a prins avalanşa în Făgăraş... A tăcut, se juca cu paharul, avea exact, dar exact aceleaşi gesturi ca Irene acum câteva zile, pe terasa braseriei din Poiană.

— De ce mi-aţi spus asta ? dar am întrebat numai pentru că era prea multă tăcere.

— Ca s-o înţelegi pe fata mea. Ştii, vieţile astea care se dezvăluie într-o străfulgerare... dacă o ai...

Nu mai era rece şi distantă profesoara de germană. Se răsucea în mine o căldură bună, urcând şi cuprinzându-mă molcom, alcoolul, nu, nu era alcoolul *Dubonnet* leşinat, băusem prea puţin, paharul era aproape plin în faţa mea, pe masă.

— Cred că..., am început, dar am tăcut. Mă încurcam îngrozitor între ceea ce aş fi vrut să spun şi ce-mi ieşea din gură. În orice caz, Irene n-ar fi fost încântată de discuţia asta.

— Eu...

Am apucat paharul, am sorbit, m-am înecat, tuşeam, mă simţeam mai jalnic şi mai dobitoc ca oricând.

— O să încerc să găsesc statuia. Pe urmă... pe urmă nu ştiu, dar cred că va fi bine...

S-a ridicat, dintr-o dată ţeapănă, mă durea soarele reflectat de fustă în cristal, din cristal în ochii mei:

— Chiar crezi în porcăria aceea ?

În clipa aia AM ŞTIUT, dar de asta mi-am dat seama mai târziu, după ce am ieşit în stradă. Atunci, am privit tăcut: redevenea, vertiginos, specialista în *Niebelungi*. Clipeam, orbit de strălucirea tergalului alb.

— Porcăria aceea a fost primul pas spre fata dumneavoastră.

*

N-am urcat pe scară, urcam pe banda de beton cu urmele roţilor de la cărucior, mi-a scrâşnit sub tălpi pietrişul aleii, Irene citea în grădină cărţile ei misterioase. Nu făcea concesii, era cufundată într-unul din fotoliile alea împletite, cu picioarele urcate pe masă, ştiam că poziţia asta o costă, mă făceam că nu ştiu. Îi ieşeau gleznele din manşetele

întregi ale blugilor roşi, de unde pielea asta bronzată şi vie ? Am întins mâna să-i mângâi gleznele, nu le-am mângâiat, îmi tremurau degetele întinse, habar n-am cum aş fi suportat atingerea tendoanelor moarte, a muşchilor pe care-i bănuiam fleşcăiţi pe oasele fragile şi casante. Am bătut-o pe umăr cu un gest protector, purta veşnicul ei tricou de lână subţire, cred că maică-sa le cumpăra odată cu ale ei, simţeam sub palmă bareta sutienului întinsă peste umărul rotund.

Mi se uscase, brusc, cerul gurii:

— *Ahoiii* !...

Ieşise penibil şi răguşit, am tuşit, mi-am umezit buzele cu limba.

— *Ahoi*, a răspuns Irene, ridicându-şi ochii de pe carte. Am văzut şi eu filme ceheşti. Îi juca un zâmbet pe buze, zâmbetul celui care *ştie*. Ai mâncat prea multă îngheţată ?

Nu era vorba de îngheţată. Am tăcut, lăsându-mă de pe un picior pe celălalt.

— Ce dracu e cu tine azi ?

Am ridicat din umeri, era momentul potrivit să mă întorc şi să plec.

— Eşti aşa... solemn..., a desenat câteva rotocoale prin aer, căutând cuvântul: pătruns. Pătruns, asta e. Te învăluie un fluid de misionar. Nu-ţi stă bine. Nu te prinde, dacă înţelegi. Ce-ai păţit ?

Am înghiţit în sec, mă adunam tot în picioare, le voiam îngropate până la genunchi în pământul din grădină:

— Lasă, am spus. Aş vrea să vorbim... despre tine.

— Eu, a făcut Irene, nu-s interesantă decât ca fenomen medical. Aşa că las-o moartă.

— Vezi, asta-i. Eu vreau să-ţi arăt că...

Fata îşi îngustase ochii, bănuitoare, se încordase, aplecându-se înainte:

— Nu cumva... ai discutat cu maică-mea ?

— Maică-ta ţine la tine... În felul ei...

— Maică-mi i-e ruşine cu mine, m-a lămurit, sec, Irene. Sunt eşecul ei. Exact eşecul care pune în umbră realizările: soţ, doctorat, situaţie socială. Iar tu eşti cel care tulbură apele, şi dai ocazia cunoscuţilor să întrebe: „Ce e cu tinerelul ăla care ?” ... Eu ştiu mai...

Am încercat să-mi amintesc ochii profesoarei de germană şi n-am reuşit.

— ...să-mi redai optimismul şi încrederea ? OK ! Şi-a încrucişat mâinile pe piept: aştept !

S-a făcut dintr-o dată linişte, auzeam, dincolo de casă, fâşâitul maşinilor pe stradă, se strecura printre tufişuri melodia unui aparat de radio, a tăcut, cineva vorbea de stress, o voce academică, impozantă, a chelălăit o frână şi a sunat disperat un claxon, nu era vânt, stânca înaltă se tot prăvălea asupra noastră lăsând o urmă adâncă în cer, obloanele verzi puneau pete crude de culoare pe peretele strălucitor de alb. Atunci a venit musca, mare, cenuşie, cu o blăniţă de peri pe corpul bondoc, s-a aşezat pe piciorul dezgolit al fetei, îşi rotea ochii roşcaţi, ochii compuşi din o mie de faţete, lucea un strop de venin în fiecare din faţetele astea. Se plimba pe pielea bronzată, aşteptam zvâcnirea piciorului, nu zvâcnea, mie derma mi se ridica în broboane mici, protestând, Irene stătea cu capul dat sfidător pe spate, braţele încrucişate pe piept, blugii ridicându-se deasupra gleznei, şi musca aceea mare, imensă, veninoasă, cele şase labe răşchirate, simţeam urmele arzătoare pe glezna mea, glezna fetei nu se mişca, am făcut un pas, am văzut trompa ascuţită a insectei tresărind şi înfigându-se, mâna ridicată, a bâzâit şi s-a strecurat, i-am simţit freamătul aripilor, scăpase. Pe pielea bronzată se ridica, roşie, o gămălie de sânge fierbinte.

— Ce-i cu tine ? s-a interesat glacială Irene, cu mine nu era nimic, mi-am muiat degetul în gură şi am frecat gămălia aceea roşie, fata privea şi acum în cer, asta-i, mi-am şters degetul de pantaloni, m-am uitat şi eu, nu era nimic de

văzut, faptele jalnice se petrec jos. Şi m-am văzut deodată şezând pe pământ, pământul uscat al câmpiei, zarea era dreaptă, liberă de munţi, şi juca încinsă în căldura amiezii, soarele îmi ardea umerii şi ceafa, nu-l simţeam, priveam musca aceea imensă, cenuşie, care se plimba pe braţul lui Ion, undeva suna tânguitor sirena unei ambulanţe, se ridica o trâmbă de praf, ca un taifun. Mătasea sfâşiată a paraşutei era albă şi portocalie, mă întrebam dacă face să gonesc musca aceea, lui Ion îi era, oricum, indiferent. Am întins mâna, am fluturat-o, musca cenuşie a rulat pe braţul ieşit din mâneca suflecată a salopetei şi s-a desprins greoaie, ca un bombardier din cele mari. A bâzâit, s-a îndreptat spre mormanul de metal contorsionat, s-a apucat să ocolească în viraje bezmetice ampenajul înalt, care se tot prăvălea asupra noastră, lăsând o urmă adâncă în cer.

*

Mâncam işlere pe terasa motelului, munţii miroseau a mare, viţa de vie cu iz de iod se căţăra pe ochiurile năvoadelor agăţate de-a lungul zidului şi pe parâmele groase care susţineau un catarg înalt, subţire, împodobit cu pavilioane de semnalizare. Cunoşteam câteva semnale, făcusem iahting pe Herăstrău, fluturau vesele în briza montană culorile de „epidemie la bord”, se zbătea globul negru „plutesc în derivă cu maşinile defecte”, sus de tot, în vârful catargului, se lăfăia rânjind Roger cel vesel. Pereţii erau împodobiţi cu ramuri de coral, peşti împăiaţi, stele de mare uscate, deasupra capului se încrucişau, întinse la colţuri pe scripeţi de alamă, saule. Tricourile vărgate ale chelnerilor tineri ascundeau, bombate, nostalgia plajelor cu nisip alb, mărginite de palmieri. Braţe musculoase ne puneau pahare şi farfurii pe masa acoperită cu o faţă aspră, velă de corabie, îşi luceau ancorele şi timonele tatuate de un chinez tăcut, trei perle albe pentru fiecare ancoră, trei perle roz pentru fiecare roată de cârma. Crema işlerelor

avea un iz ciudat, bucătărie de vapor, „cambuză” - râdea Irene - zidul terasei se continua printr-un dig scurt, împodobit la capătul dinspre şosea cu un far alb, mititel, se legăna la ancoră, pe valurile albastre, Dacia parcată sub pietrele acoperite de muşchi.

— Ce ţi se pare ciudat ? a întrebat Irene răsucindu-se spre mine, nu înţelegeam, vechii egipteni, aa, vechii egipteni, desigur, continua discuţia începută în maşină, am încercat friptura adusă pe lungi platouri sub capace de argint masiv, era bună, mestecam privind prin Irene defilarea ţăranilor cu pălării mari de paie în jurul farului alb. Drumul cobora, cenuşiu, între dealuri verzi, făcea un cot scurt şi curgea în şosea, coborau oameni înalţi, tăcuţi, cu greble lungi pe umeri, tocurile ghetelor stârneau praful fin, îl simţeam aşezându-se în solzi fini pe iarbă, pe crengile brazilor, pe buzele oamenilor înalţi şi tăcuţi.

— Preotul din Saïs i-a spus lui Solon, nu citez exact, că „după un anumit număr de ani, potopul ceresc se revarsă, şi lasă în viaţă foarte puţini, aşa că par ca întineriţi, fără a mai păstra în amintire nimic din *cele* petrecute în vremuri vechi”. Citeşte *Timaios*, o să te convingi cu ochii tăi - teoria catastrofelor. Şi încă, se pomeneşte de o vreme când „Marea Atlantică era navigabilă, pentru că în faţa Gibraltarului era o insulă mai mare decât Libia şi Asia la un loc, şi ea deschidea drumul spre alte insule, iar de la acele insule la întregul continent opus, cu care era mărginită acea mare. Încheiat citatul, Platon, Dialogul „*Timaios*”, ediţia I, apărută acum aproape 2 500 de ani. Asta cum se împacă cu clasicismul tău ?

De vechii greci mă despărţeau net două milenii, timp inteligibil. Barul avea forma unei pupe de galion, era bogat împodobit cu sculpturi baroce, se contorsionau vietăţi fantastice, umeri masivi, sâni goi, bicepşi zdraveni, bărbi, plete încâlcite, tentacule încolăcite în lemnul tare, ciocuri,

aripi membranoase, torsuri răsucite, nuduri - toate terminându-se, invariabil, într-o coadă lată de peşte.

Barmanul era chior, servea mânuind cu dexteritate cârligul de oţel lucios care-i slujea de braţ, se întorcea spre butoiul cu rom, podeaua bufnea înfundat, cunoşteam zgomotul acela, zgomotul piciorului de lemn pe puntea de stejar, John Long, zis Silver, de la cercelul de argint care-i lungea lobul urechii...

— Asta cum se împacă cu clasicismul tău ?

Se împăca perfect, de când intrasem în motelul asta nimic nu mi se mai părea imposibil. Atât doar, că nu-i vedeam pe micii omuleţi verzi trăindu-şi viaţa, dădăcindu-şi copiii şi turnându-şi statuile de oricalc însufleţit, printre saurieni lungi de 30 de metri şi grei de şaizeci de tone.

— N-o să mori de prea multă inteligenţă, m-a anunţat Irene. Monştrii ăia de treizeci de metri au apărut abia în mezozoic, era mezozoică, perioada triasică, adică abia acum 230-220 de milioane de ani. A spus „abia” zâmbind într-un fel special, nu-mi zâmbea mie. Iar mina de la Blandiana e săpată într-un zăcământ sănătos format în paleozoic, perioada - evident - carboniferă. Asta s-a întâmplat acum 345-280 de milioane de ani şi presupun că zeiţa atunci a nimerit în strat...

Pe mine, cifrele astea înşirate de la coadă la cap cu atâta siguranţă mă ameţeau, Irene socotea pe degete, îndoindu-le unul câte unul pentru fiecare sută de milioane, era grozav de familiarizată cu timpul acela care pentru mine nu însemna nimic.

— Culminaţia crinoizilor, a adăugat doct Irene, şi răspândirea rechinilor. Dacă tu crezi că rechinii au fost capabili de o asemenea performanţă...

Am privit capul împăiat prins în perete deasupra barului, gura, tăiată ca o semilună pe pântecele alb, începea mult înapoia botului.

— Poate a nimerit întâmplător în stratul acela, la formarea zăcământului. Poate zăcea de mult acolo...

— Acolo, unde ?

— La umbra unei ferigi uriaşe, groasă cât un trunchi de elefant contemporan. Fată dragă, nu s-au găsit alte urme - înţelege ! Statuia asta a picat aşa, deodată, singură - parcă special să ne dea nouă bătaie de cap.

— Uşor, m-a temperat fata. S-au întâmplat de atunci două lucruri care-mi pot da dreptate...

— De când ?

— De acum 280 de milioane de ani. Întâi, în cretacic - 135-65 milioane de ani înaintea apariţiei tale pe pământ - dinozaurii cei uriaşi au dispărut. Brusc. Habar n-am ce s-a întâmplat cu ei, asta încă n-ar fi nimic, dar nici savanţii n-au habar. Interesant este ca există mari morminte colective, aglomerări de oase, schelete fosilizate aparţinând mai multor specii - înghesuite în spaţii restrânse. Natura cataclismului care a dus la dispariţia lor nu se cunoaşte, iar în acelaşi timp puteau dispare şi alte specii - mai puţin adaptate... Dar asta nu prea stă în picioare... mda... a tăcut, şi-a muşcat buzele. Atunci apăreau primele mamifere, primitive, dar zeiţa ta - îi râdeau ochii - zeiţa e un mamifer evoluat, o să te convingi când o s-o vezi, cu toate caracteristicile clasei bine dezvoltate, armonios îmbinate şi puse exact la locul lor... În sfârşit... nu saurienii au făcut zeiţa de oricalc.

Îmi fluturau sub nas nişte ancore albastre, strângând farfuriile de pe masă - când mâncasem ? Dincolo de tejgheaua barului se legăna un hamac, lemnăria sculptată trosnea şi scârţâia în ritmul oscilaţiilor frânte.

— Al doilea argument - Irene era inepuizabilă - pe care îl socotesc hotărâtor, e puţin eretic, pentru că zguduie o ipoteză devenită certitudine, întotdeauna se întâmplă aşa, nu acceptăm decât cele preluate de la înaintaşi, e mai comod, e „deja dovedit”, cu ce, cu nimic, cu pagini scrise

de somităţi care, la rându-le, au preluat de la dascălii lor, care, la rându-le... ca un şarpe muşcându-şi coada. Se sapă şi rămân în noi, şi refuzăm să acceptăm altceva chiar atunci când „altceva” e evident şi ţinem proba evidenţei în mână, clătinam din cap şi spunem: „imposibil”, dar asta-i, face parte din noi şi habar n-am dacă e bine sau e rău, dar ascultă, dacă cineva aureolat de titluri a apucat să spună şi să demonstreze agitându-şi hârtiile, şi câteva bărbi savante au încuviinţat grav, atunci e foarte greu să mai schimbi...

— Ergo ?

— Ergo, în toate manualele de geologie istorică se specifică cu litere groase că viaţa - această minune a naturii, culmea evoluţiei materiei, miracolul mişcării însufleţite, mă rog, sub forme primare, alge monocelulare etc., celule nenorocite care se deosebeau de cele din jur numai pentru că trăiau - ar fi apărut acum 600-700 de milioane de ani, în precambrian...

— Ce contează o sută de milioane, unu de înmulţit cu zece la puterea a opta, am desfăcut mâinile.

Într-adevăr, nu conta. Atât doar că nu vedeam legătura.

— Uite, a făcut Irene. S-a înălţat dreaptă în scaunul de pânză, o adusesem în braţe de la maşină şi apariţia noastră stârnise senzaţie în motel - s-a înălţat dreaptă în scaun, s-a prins cu mâinile de marginea mesei, a început să recite cu o disperare pe care n-o puteam pricepe:

— Profesorul Timofeev, paleontolog sovietic, a descoperit într-o probă de rocă cristalină, scoasă de la şase mii de metri adâncime, urme de viaţă - resturi de organisme primare, fitoplancton, alge - vechi de 2 miliarde de ani. De trei ori mai vechi decât se credea.

— Asta înseamnă...

— Asta înseamnă orice, a ridicat fata glasul, începând cu ipoteza că viaţa a evoluat de trei ori mai lent decât se crede, iar atunci zeiţa ta e căzută din stele, şi terminând cu presupunerea că au fost posibile *trei* cicluri de evoluţie; să

zicem, convenţională, şi zeiţa e dovada unei civilizaţii anterioare, ajunsă la un stadiu foarte înaintat de dezvoltare şi sfârşind...

— Sfârşind cum ?

— Naiba ştie cum !

*

Era ceva care mă împiedica să uit, măcar o clipă. Pentru mine, zeiţa începea pe undeva să se confunde cu Irene şi să se estompeze, abur, sub liniile nepoatei de miner. Atunci apăreau coloanele argintii şi zborul prăbuşit deasupra oraşului străin, dureros de apropiat, dar nu aşa desluşit ca în Schei, ci altfel, tremurat, inegal, cumva chinuit, uneori se pierdea şi nu rămânea decât o zbatere nedesluşită, ca un spasm îndepărtat... Începeam să mă obişnuiesc cu zborul întrerupt, cu manşa aceea ciudată, cu costumul care nu era al meu, îmi devenise familiară rotirea străzilor în parbriz, uneori, noaptea, piciorul apăsa un palonier inexistent, încercând să redreseze. Mă trezeam brusc, nu gâfâit, nu transpirat, încercam să recompun, lucid, pentru mine, ca aviator, spirala asta strânsă, trebuia să se termine cu o explozie undeva, la baza marilor coloane de argint. Nu exploda. Se isca tăcută în străfundurile roşu-ântunecate dintre tâmple o rază de linişte caldă, nu-mi dădeam seama de unde, din mine, începea un zbor incert, pădurile erau verzi-întunecate, mările albastre, cerul senin sau înnourat, uneori zburam noaptea, se vedeau stele, desluşeam constelaţiile în alcătuirea lor ştiută, un cer normal, un cer firesc, cerul de afară, cel văzut din stradă, când dădeam capul pe spate. Fulgerau contururi nedesluşite de oraşe mari, nu le ştiam, dar îmi erau familiare, uneori aterizam pe lungi piste betonate şi la capăt, după ce ţiuitul motoarelor înceta, totul se cufunda, împotrivindu-se, într-un întuneric moale şi roşu. Mă răsuceam în pat, elefantul de la parcare întrerupea noaptea cu răgete tremurate nostalgic,

transforma somnul obişnuit într-un coşmar tropical cu siluete vărgate negru-gălbui strecurându-se printr-o junglă spectrală. O vedeam pe Irene, nu în căruciorul ei cu leviere, o vedeam făcând surfing pe talazuri rulate, scândura şlefuită, costumul roşu ara o dâră adâncă în cerul retinelor mele încinse, ningea cu creste de spumă sfâşiată, şi iar, apărând de nu ştiu unde, suprapunându-se într-o peliculă tremurătoare, imaginea cunoscută până la fior a oraşului niciodată văzut... De ce îmi încleşta gâtul într-o strânsoare surdă şi amară ? încercam să recompun zborul dinaintea prăbuşirii, pista betonată cu urmele negre ale cauciucurilor derulată invers, mă înfundam iar în reţeaua densă şi moale, mă scula ţârâitul telefonului, „e ora şase, recepţia hotelului *Bucegi* vă urează o bună dimineaţă”, înjuram apăsat, „cum, nu sunteţi dumneavoastră ?”, nu eram, băgăm capul sub pătură, mai aveam două ore de somn. Era ceva care nu se potrivea, gânduri care nu-mi aparţineau, le simţeam dând târcoale, ocolindu-mă prudent, apropiindu-se învăluitor, lipindu-se de frunte, de tâmple, pătrundeau undeva în ţeastă, se răsuceau ca un ghem neliniştitor, se ramificau în fire subţiri contopindu-se cu ceea ce, în ultimă instanţă, eram eu - şi ieşeau iar la suprafaţă, ca izvorâte din alcătuirea mea firească. La început le respingeam brutal, erau prea deosebite, contrastau prea puternic, pe urmă m-am lăsat prins în jocul lor, era primejdios, se insinua tăcut în mine celălalt, cel ale cărui cizme argintii mă contrariau, abia apoi am învăţat să mă desprind, lucind, şi să risc o legătură între ele. Nu se legau. Apartamentul mirosea subtil a flori, fata care făcea curat acceptase ofranda nichelată lăsată pe măsuţă, fiecare cu preţul lui, îmi punea garoafe roşii în paharul de pe noptieră. Simţeam fruntea boltindumi-se sub presiunea din interior, mergeam la fereastră, trăgeam aer inodor pe nas, pe gură, îl inspiram prin spaţiile înguste dintre şipcile transperantului blocat, nasul,

laringele, plămânii se poleiau pe dinăuntru cu aurul pur al primelor raze.

Jos, îngrămădit în spaţiul strâmt dintre un *Taunus* R.F.G. şi un *Mercedes* de Bucureşti, elefantul padişahului saluta soarele.

*

Romanul cu Irene s-a sfârşit brutal într-o zi ploioasă, altfel decât aş fi vrut, de fapt ea a terminat cu mine; de pe Tâmpa cobora în salturi înfrigurate un vânt dens, aducea zdrenţe de nori, rafale de stropi reci, venea toamna, era vineri, luni dimineaţa aveam să fiu pe platoul de adunare al unităţii, umerii împodobiţi cu epoleţi între alţi umeri împodobiţi cu epoleţi, un şir întreg. Fluieram *Astăzi e cea mai frumoasă zi din viaţa mea*, deasupra verandei cu balustradă de vapor se derulase un acoperiş de pânză vărgata alb-verde, deloc naval, duseseră acolo scaunele împletite şi masa din grădină, Irene, înfofolită într-un bluzon de postav gros şi cu picioarele înfăşurate în pled întinse pe fotoliul din faţă, privea prin mine cu ochii goi. Nu arăta bine iubita mea cu păr de aur, se topea lent ceva în ea, răspândind o umbră cenuşie pe fata, pe mâini, pe ochi, până şi părul i se vestejise şi atârna ţeapăn, fără viaţă, sfărâmicios ca smocurile lichenilor crescute la subsuoara crengilor de brazi bătrâni. Ar fi trebuit să-mi dau seama că ceva e în neregulă, pluteau prin aer, avertizându-mă, lumini roşii ca cele din cabina avionului, zbârnâiau înfundat sonerii de alarmă, era una din zilele alea în care se păşeşte ca printr-un teren minat, dar lângă Irene eram mereu pe teren minat.

— *Ahoi* !... nu se potrivea vocea mea voioasă cu cerul strâmb, cu norii joşi, cu picăturile de apă scurse reci pe ciment, din marginea acoperişului de pânză. Ce mai faci ?

— Prost, a mormăit Irene.

M-am rezemat de marginea scaunului în care şedea, nuiele albe de răchită au scârţâit, protestând. Am încercat să-mi închipui toamna într-o gheretă de loz în plic, dar văzută din interior, dintre pereţii de scândură udă, n-am reuşit. Mă aşteptau MIG-uri cu bot rânjit, ude sub husele lor grele în dimineţi cu ceaţă, orele din celula de alarmă, fuga la avion spărgând băltoace sub talpa cizmelor de zbor, chingile strânse, uruitul icnit al motorului trezit din somnul lui rece de metal înţepenit. Simţeam trepidaţia surdă, zvâcnetul forţajului, orizontul tulbure dansând pe marginea fuselajului, sub marginea fuselajului, desprinderea. Mă aşteptau norii cenuşii şi soarele de deasupra. Era greu de crezut că iubita mea din cărucior se putea simţi prost într-o asemenea zi. Am vrut să-i ating părul, m-am abţinut, se transforma într-o pulbere cenuşie, lipindu-mi-se de degete.

— Bolnavă ?

A pendulat din cap de la stânga la dreapta, părul îi trosnea ca acele de brad aruncate în foc.

— Atunci ?

— Încerc să fiu eu însămi.

Asta era, într-adevăr, greu de realizat, încercam şi eu, uneori mi se părea că reuşesc, nu reuşeam, se topea ceva în mine, lent, răspândind o umbră cenuşie pe faţă, pe mâini, în othi.

— Şi ?

— O, a făcut Irene, aproape nimic. Neînchipuit de gol - s-a bătut cu palma peste fruntea cenuşie - neînchipuit ce gol e aici.

Nu poza, simţeam asta în glasul ei uşor alterat, în degetele frământând carourile pledului, în postavul bluzonului, întunecat şi jilăvit de atâta stat în ploaie. Mi se întâmpla şi mie, când cădeam, mă prăvăleam în mine, încercam să mă agăţ, n-aveam de ce să mă agăţ. E prost să te ştii atât de neted pe dinăuntru. Am întins mâna, cu palma întoarsă în sus, cu degetele răşchirate.

— Agaţă-te.

— Nu vreau.

N-ar fi trebuit să spună asta. Ploaia bătea darabana pe pânza udă întinsă deasupra capetelor noastre, tobe de război. Mi-am amintit elefantul uitat la parcare, treceau maşini împroşcându-i cu noroi picioarele groase, pictate în culori vii, culorile vii se ştergeau şi curgeau la vale pe pielea puternic ridată, se agăţau în vreo cută, se amestecau între ele, se dizolvau în apa venită în şuvoaie tulburi, se risipeau pe asfalt. Îi cumpărasem două cornuri cu mac, simţeam şi acum atingerea trompei în palmă, pielea neînchipuit de fină, părul aspru, răsuflarea umedă şi fierbinte, în care se pulverizau picături străvezii. Ochii nu i-am văzut, trebuia să fac câţiva paşi lateral ca să-i deosebesc între pieile lă-bărţate pe craniul uriaş. Mâinile întinse nu se resping, asta e clar. Oricât de zgrunţuros ai fi pe dinăuntru.

— Ştiu, am spus. Tu nu vrei nimic. N-ai nevoie de nimic şi de nimeni, în afara iubitului tău scaun pe roţi. Numai el îţi înţelege drama şi te ajută să treci prin ea...

— Dumnezeule, a zâmbit Irene, îi tremurau amarnic buzele de zâmbetul ăla nenorocit, de ce tocmai eu ? N-a spus asta tare, vorbea încet, aproape şoptea, nu era nimic patetic în glasul ei, doar întrebare. De ce bunicul n-a păţit nimic ?

— Era pe frecvenţa ta. Erai în legătură cu ea. Hai, mărturiseşte !

— Bine. Irene a dat din cap. Am văzut muntele clar, despicat în secţiune - planşă color cu stratificări, depuneri, eroziuni - numai că nu era planşă. A fulgerat o linie roşie, frântă, abia mai târziu, în spital, după ce m-am gândit, mi-am dat seama că era linia de fractură. Aia pe care s-a produs surparea.

— Te-a avertizat, am spus.

— Mulţumesc de aşa avertisment. Mai bine mi-ar fi arătat poza cu turle argintii.

— Te sondase. Ştia mai bine ca tine ce te interesează.

Fata nu părea convinsă, nici eu n-aş fi fost convins, tobele de război băteau în jungla alb-verde de deasupra capetelor noastre.

— Îi ţii partea, parcă tu ai fi construit-o... Cum se explică - a şovăit muşcându-şi buzele, nu mai era cazul, a bătut cu palma pledul care-i înfăşură picioarele - cum se explică *asta* ?

— Reflex de autoapărare. Orice conştiinţă are un reflex de apărare. Asta înseamnă, încă o dată, că a fost concepută pentru medii ostile - pionierat. Ai văzut pe cineva să pună gheare sau dinţi calculatoarelor noastre ? circuite de apărare ? Nu, calculatoarele noastre lucrează în încăperi aerisite, cu covoare moi pe jos, la temperatură şi umiditate constantă, întreabă-l pe tatăl tău. Numai că, pe tine, chestia asta te-a dat gata.

Am şovăit, nu eram convins că am dreptul să vorbesc - nopţile mele de zbor, aveam - am continuat:

— Sfârşitul lumii. Tu eşti zeiţa de oricalc. Te rupi, te înfăşori în pled, invulnerabilă. Şi pe urmă leşini la primul sărut.

Irene m-a privit lung, înţelegea greu, se încrâncenau în mine cuvinte aspre, nu ştiam de ce, a deschis gura, a închis-o la loc, şi-a muşcat buzele decolorate de ploaie, îi ştiam, cizelate până la amănunt, toate gesturile astea, voia să spună ceva, n-a spus, a trosnit scurt împletitura scaunului, am văzut mâna crispată pe marginea împletită, aşchii de lemn moale ivindu-se dintre degetele strânse. Trebuia să tac, am simţit-o încordându-se, ştiam mişcarea care-i încovoia spinarea, n-am tăcut:

— Ai lăsat facultatea, nu te vedeai cu căruciorul în amfiteatru sau căţărându-te pe munţi, după probe. Ai avut un prieten, un iubiţică, fetele ca tine au întotdeauna un iubiţică - unde-i ? Te-ai închis ca o scoică ascunsă în nisipul grotei de pe fundul mării, asta-i metaforă, de cine te-ai

ascuns ? Unde am ajunge dacă ne-am apuca toţi să vindem lozuri din borcan ?

— Eva, a spus Irene, a chemat încet, fără nici o intonaţie. S-a răsucit, s-a înălţat în braţe, a strigat tare: „Eva !” S-a înfundat în scaun, era liniştită, se juca cu un beţişor alb smuls din împletitura scaunului, beţişorul trosnea, degetele aveau unghii vinete, aproape negre de strâns. I-a alunecat braţul, fotoliul a patinat pe cimentul lustruit, picioarele înfăşurate în pled au căzut inerte, bufnind înfundat. Am sărit, am făcut un pas, „nu mă atinge !”, mai mult scrâşnit, n-am atins-o, am stat uitându-mă la apa rece care îmbiba, încet, lâna groasă. A apărut Eva, o săsoaică înaltă, lată, plată, îi luceau crunt ochii înguşti deasupra pometţilor ieşiţi, purta o bonetă albă, o bonetă ireală, ţeapănă, strălucitoare, cască de marmură orbitor lustruită încununată cu o spumă împietrită de horbotele îndelung migălite cu croşeta, văzusem în tablourile vechi lucind întunecate de atâta ulei auriu asemenea bonete, nu credeam că există în realitate, existau. Îi ieşeau braţele roşii din rochia cafenie, groase cât ale mele, ceva mai solide, braţele astea au apucat şi au săltat cu o mişcare dibace fata, Irene se agăţase de gulerul încreţit, m-am frecat la ochi, doica Julietei, nu era doica Julietei. „Să mergem”, m-a chemat Irene peste umărul pătrat al femeii, am mers. Treceam prima oară pragul casei cu obloane verzi. Nimerisem într-o sufragerie întunecată, capete de corbi şi rituri de mistreţi spânzurau pe perete, mobila sculptată, masa imensă, scaunele cu speteze înalte, având o coroană ducală în vârf. Lemnul negru lucea stins, cu ape moi, ca pielea dansatoarelor din Senegal. Mi se înfundau bascheţii în covorul adânc, am făcut câţiva paşi, m-am împiedicat, o fâşie de linoleum traversa covorul intersectându-se departe, în dreptul uşii, cu altă fâşie, erau ca nişte şosele unind uşile albe, fâşiile astea, am ghicit, muşamaua pusă pentru ca roţile căruţului să nu taie bu-

nătate de covor. Când veneau oaspeţi, Eva le rula şi le rostogolea în cămară, când musafirii plecau, le aşternea la loc. S-a deschis una din uşile albe, am închis ochii, am clipit orbit, camera era luminoasă chiar şi în ziua asta mohorâtă, avea rafturi de-a lungul pereţilor, cărţi pe rafturi, cutii cu pietre, un pat îngust, un ceas cu cuc, ceas vechi, lanţuri de aramă şi greutăţi de plumb turtit, înconjurau cadranul de faianţă volute complicate, desprinzându-se lin din lemnul afumat. Nu era tocmai ceea ce se cheamă o cameră de fecioară, trei bârne masive, negre, traversau de la un capăt la celălalt tavanul văruit. M-am lovit cu şoldul de colţul unei mese, de fapt o planşetă înclinată pe capre de aluminiu, ca în birourile arhitecţilor, era grea de cărţi şi de instrumente misterioase din alamă lustruită, aşezate în cutii de stejar încrustat, căptuşite cu catifea albastră şi pufoasă. Am recunoscut o busolă de geolog, cărţile cu învelitoare albastră; un ciocan cu coadă lungă şi subţire servea de presse-papier; lângă masă se odihnea pe roţile lui scaunul din piele şi nichel.

Eva a pus-o pe Irene în căruţ, levierele au lucit scurt târând pătura udă pe covorul de iută, iuta e bună, iuta *ţine*, iuta nu se taie, mâini febrile scotoceau prin rafturi, găsise, a fâlfâit stins o pasăre scorţoasă prin aer, carnetul subţire cu coperţi cenuşii, pânzate, m-a lovit uşor în piept şi mi-a aterizat la picioare.

— Admiră !

„Carnet de student”, litere negre, ştanţate, ultimul „T” era şters, se tocise ştanţa, se terminase tuşul, m-am aplecat, l-am ridicat, fotografia Irenei, alta, fără cutele din colţul gurii, numele şi prenumele cu iniţiala tatălui, ca la armată, asta-i, „fără frecvenţă”. Am zâmbit tâmp, „n-ai văzut încă tot”, văzusem destul, a zburat ştergând peretele, a deschis uşa unei cămăruţe, era acolo un divan scund şi îndesat, greutăţi legate cu frânghii petrecute prin scripeţi înşurubaţi în tavan, explicaţia picioarelor bronzate, o lampă

de raze ultraviolete, model vechi, se legănau, agăţaţi de întrerupător cu un elastic îngust, ochelarii negri. Pe un taburet de lemn alb ticăia asurzitor un ceas C.F.R. cu cadran uriaş şi cu două clopote de sonerie. Am făcut un pas, am tresărit, rezemată de peretele din dreapta mă pândea o matahală nichelată cu brăţări de metal şi curele de piele groasă, arcuri de oţel, pârghii, manete, aducea cu un pedibulator uriaş, m-am cutremurat, am văzut gămălia de sânge fierbinte umflându-se pe piciorul inert, matahala asta nu putea servi decât la un singur lucru. Am întins mâna spre Irene, fruntea albă era brobonită de picături mici, străvezii, ca atunci când se înhăma la pedibulator, punându-şi la lucru muşchii înţepeniţi, bluza neagră mirosea a ploaie, a nori, a vânt îngheţat, simţeam în ceafă respiraţia încărcată a femeii cu bonetă scrobită.

— Eu...

— Condu-l pe domnu', mi-a tăiat-o Irene, vorbea încet, stăpânindu-se, era atât triumf amar în glasul ei.

*

În februarie, m-am dus pentru două săptămâni la Poiana Braşov, preferasem trenul, a fost o iarnă grea de atâta zăpadă, ningea două-trei zile fără oprire, fulgi nemaipomenit de mari, meteorologii alergau prin ninsoare agitând şublere strălucitoare, măsurau diametre de ordinul centimetrilor, pe urmă se însenina, râdea de noi, sticlindu-şi dinţii lungi, un soare albicios. Atârna deasupra munţilor când am ieşit din gară, în troleibuz n-am avut scandal din pauza schiurilor, obişnuinţa, la Bucureşti avusesem, ultimele staţii mărşăluisem pe jos până la gară, „uite schiorul”, de la ferestrele maternităţii mă priveau lung tinere mame, politehnicienii se dădeau la o parte făcându-mi loc...

...Am coborât agăţând vârful schiurilor de uşa pneumatică, am traversat, casa cu obloane verzi nu mai era aşa de albă în atâta zăpadă, am urcat scările, pe rampa Irenei se aşternuse o pătură groasă, vedeam adâncindu-se urme fine de labe mici, cu gheare lungi şi ascuţite - avertisment. Veranda aducea cu puntea unui vapor prins între banchize, balustrada îngroşată de gheaţă străvezie, traversa spre scară o potecă pe care marinari înfăşuraţi în şube grele mergeau legănat să vâneze foci mustăcioase. Am sunat, mi-a deschis Eva, suspect de repede, parcă aşteptase în spatele uşii. S-a uitat lung la schiuri, mi-am muşcat buzele, nu se potriveau, a mârâit, a închis uşa, a apărut peste cinci minute zâmbind larg prin ferestruica apărată de gratii subţiri forjate în fier negru: „Domnişoara nu schiază". A trântit cu mult zgomot ferestruica, m-am întors, undeva, sub patru decimetri de zăpadă, scârţâia pietrişul aleii. A pocnit sec un oblon desprins din cârlig, nu m-am întors, vântul. În Poiană am ajuns cu un autobuz şenilat, sus am cunoscut o ucraineancă blondă şi zveltă, Oxana, pentru mine toate Oxanele aveau părul ca pana corbului, şi sprâncene - zbor de rândunică, unindu-se la rădăcina nasului sever. Asta era un fel de elefant alb, schia ca un copil de eschimos, cobora - cometă - trăgând o coadă neîntreruptă de zăpadă spulberată după ea, de sus, din vârf, se strecura ca o umbră albă prin pădure şi se oprea într-o cristiană savantă la capătul pârtiei, chiar deasupra restaurantului *Capra Neagră*. Monitorii de schi rămâneau cu ochii agăţaţi de silueta îmbrăcată într-o salopetă matlasată. Nici nu gâfâia, i se îmbujorau doar obrajii, se zbătea un zâmbet agăţat în vârful genelor lungi, sufla vântul, îi ştergea zâmbetul. De la ea am învăţat mişcarea aceea aproape neobservată care-ţi întoarce brusc coada schiurilor mai mult de 90°, mângâind uşor cu canturile zăpada îngheţată şi lăsând o urmă precisă, parcă trasă cu un compas mare de tot. Avea un logodnic la Kiev, vorbeau în

fiecare seară la telefon, *by satelitte*, pe urmă dansam, ucrainianca blondă privea prin mine, zâmbea îngândurată, se legăna uşurel înfăşurată în muzică şi-mi şoptea: „Saşok”. A plecat cu cinci zile înaintea celorlalţi din grupul ei Kiev-Braşov-Bucureşti-Sofia-Kiev, mistuită de dor, făcuse un rotocol străveziu în geamul îngheţat al autobuzului, şi-a turtit nasul şi buzele de sticlă, maşina a pornit scoţând un nor puturos de fum negru, Diesel, aşa mi-a rămas, o mască cu buze groase şi nas turtit, înconjurată de o aureolă îngheţată.

Începuse iar să ningă, ultima seară am petrecut-o la discotecă, venise un grup de juni scandinavi, norvegieni, suedezi, nu distingeam limba aspră, avea o muzică a ei, băieţii vorbeau repede, apăsând, fetele muiau consoanele în apa părului, Dumnezeule, blond, erau toţi bălai, subţiri, frumoşi, ca într-o poveste de Andersen.

Dimineaţa am coborât în oraş cu schiurile, pe drumul vechi, Stâncile lui Solomon, n-am căzut decât o dată, chiar în staţia de autobuz de sub munte. Am mers direct la gară, am urcat în primul tren. Încercam să uit, nu mă lăsa zeiţa. Începuse să amestece în jocul coloanelor argintii faţa prelungă, nasul arcuit în sus, nu mult, cât nasul lui Julie Andrews, cutele acelea din colţul gurii parcă mai adânci decât le ştiam. Uneori se întâmpla şi ziua, foşneau clătinat brazii, aerul mirosea a răşină încinsă, bâzâia bondarul cu bot ascuţit de *Hawker-Harrier*, urla pe pistă un avion decolând în forţaj, nu erau brazi, erau plopii de lângă celula de alarmă, vedeam fruntea albă, brobonită de picături mici, străvezii, bluza neagră mirosea a ploaie, mă strivea scheletul imens din oţel rezemat de peretele camerei, zeiţa n-avea nici un amestec aici.

... Şi a mai fost un zbor pe care n-o să-l uit, dar asta a fost mai târziu, la începutul verii, căutam o navă pe mare, semnalele radiofarului de la Kogălniceanu piuiau stins în cască, am privit afară, se întâmpla nu ştiu ce în apă, era

ceva care nu se potrivea, motorul, m-am uitat la aparatele control-motor, normal.

Am înclinat avionul pe stânga şi am văzut marea adunându-se, strângându-se sub mine într-un mănunchi de vine alburii, şerpuiau domol printre spinările verzi-albăstrii, unduiau lent răsfirându-se, căutându-se şi adunându-se iar, apă curgând prin apă, bâjbâiau oarbe cu capetele lor boante, se împleteau într-o tulpină groasă, care se clătina încercând să se ridice şi cădea înapoi, lăsând pete mari de spumă albă în văile de un albastru uleios dintre valurile grele şi lungi. Avea ceva patetic încleştarea fibrelor alburii, ceva care mă făcea să-mi muşc buzele, se zbăteau şi se contorsionau ca un strigăt tăcut, se umflau, se înnodau dureros, încercând să se desprindă de mare, se topeau iar într-un nor rotund de băşici strălucitoare. Parcă toată fiinţa mării, uriaşă şi chinuită, se străduia neputincioasă să-mi transmită un mesaj pe care nu eram pregătit să-l primesc. Am înclinat în partea cealaltă, dunga abia ghicită a ţărmului galben, licărea nedesluşit un punct alb, farul de la Sfântu Gheorghe, apele subţiate ale Dunării se desfăceau în şuviţe miloase, unindu-se resemnate cu marea. Zburam spre Sud-Sud-Est, ţărmul se retrăgea, mă înconjura sfera uniformă de apă amestecată cu cer prăfuit, am dat iar manşa spre stânga, se legăna orizontul incert pe botul avionului...

Atunci a ieşit din adânc, s-a modelat tăcută sub valuri o mână imensă, toate vinele acelea alburii şi-au domolit brusc zbaterea, ordonându-se şi curgând lin, cumva solemn, spre ceea ce pentru o mână obişnuită, omenească, ar fi fost încheietura. Se strângea încet şi se desfăcea iar, parcă nevenindu-i a crede, palma îngustă, cu marginile albe unduite de apă; s-a întins, şi era ca un strigăt înfiorat de triumf îndelung reţinut mişcarea aceea zvâcnită cu care, scuturându-se de valuri, mâna a ieşit şi a plutit o clipă, răşchirându-şi degetele lungi, ca razele unui soare în sfârşit ţâşnit din adâncuri.

Partea a II-a

Pe Dan, uniforma albastră cu trese aurii şi cu însemnele TAROM îl făcea înalt şi mai zvelt decât visase el vreodată. Avea faţa brăzdată, mai brăzdată decât mi-o aminteam, traversarea continentului costă, de la Amsterdam la Oradea zburase numai într-o pâclă deasă şi înşelătoare, pâclă care se transformă sub avion într-o imensă oglindă fidelă, reflectând alt cer, aidoma celui de deasupra. Ne-am îmbrăţişat reţinut, bărbăteşte, erau acolo nişte stewardese oare chicoteau înăbuşit, le-am lăsat să chicotească, aveau picioare lungi şi părul lucios sub bonete, strâns la spate într-o codiţă de ponei. Am ieşit, Dan s-a oprit în prag, s-a clătinat, orbit de atâta soare, cerul Bucurcştiului era senin şi fierbinte, se prăvăleau fără zgomot tone de căldură vâscoasă topind asfaltul şi încovoind spre pământ crengile pomilor de pe marginea şoselei.

— Cum e în concediu ?

Am ridicat din umeri, concediul avea să înceapă abia peste două zile, la mare. Pe urmă, Dan a adormit, îşi scosese vestonul, fireturile aurii luceau zadarnic pe bancheta roşie din spate, îi căzuse capul pe epoletul bluzei albe cu mâneci scurte, din colţul gurii i se prelingea un fir de salivă străvezie, ca la bebeluşi. L-am trezit la intrarea în Balta Albă, mă rătăcisem, blocuri albe, blocuri galbene, blocuri verzi, mă ameţea soarele, printre frunzele prăfuite ale pomilor piperniciţi se vedea un IL-14 transformat în bar, bătrâneţe senină sau escală nedemnă în drumul spre topitoria de veşnică odihnă, nu eram deplin lămurit. Am frânat în faţa unui bloc, ramele de fier ale uşilor încă nevopsite cu ulei, miniul portocaliu ţipa şi mi se înfigea, răsucindu-se, în orbite. Am urcat cu liftul, se ridica ceva în mine, se umfla ca un val de maree, încercam să-l opresc,

nu puteam, Dan a apăsat pe butonul soneriei, bătea apăsat un clopot de bronz între coastele acoperite de tricoul de bumbac cu ancoră ascuţită pe piept, soneria ţârâia prelung cutreierându-şi ecoul prin apartamentul pustiu. A oftat, a deschis cu cheia, redeveneam eu, mă recompuneam sub maieu, sora Irenei nu era acasă. Înăuntru am găsit răcoare, mobilă STAS lustruită, nelipsitele machete de avioane, „uite” - a spus Dan, s-a aplecat, a scos dintr-un sertar şi mi-a întins statueta.

A rămas cu mâna întinsă, priveam, nu îndrăzneam să o ating.

— Nu muşcă, m-a înştiinţat Dan posomorât.

...dar pe mine mă sfâşia în mii de bucăţele mici, mă risipeam şi mă adunam la loc de zeci de ori pe secundă, ca atunci când săr cu paraşuta şi paraşuta nu se mai deschide. Am întins mâna, degetele se modelau după conturul metalului lustruit fără să atingă, aşteptam să se întâmple ceva, nu se întâmpla, jucau raze de soare pe parchet, pe covor, pe genunchii bleumarin ai prietenului meu, am apucat şi am strâns. Prima impresie a fost de ceva rece şi alunecos, apoi, brusc, mi s-a încălzit metalul sub palmă, se arcuia în linii prelungi şi se lăsa mângâiat oricalcul roşu, ca o recunoaştere. Ţineam în mână o femeie tânără, goală, îi curgea părul pe umeri învăluind-o până la şolduri într-o răsucire molcomă, păr greu, în şuviţe roşcate. Avea faţa ovală, prelungă, se zbăteau tremurat genele, ochii închişi, aşteptam să-i deschidă, nu-i deschidea. Buzele subţiri, precis desenate, se împreunau într-o linie severă, era - mi se părea ? - chinuit, un strigăt reţinut în linia aceea se-semăna cu gura Irenei.

Gâtul lung, am oftat privind umerii, sânii rotunzi, grei, ţepeni, pântecul suplu, cu lucirea mată a duralului arcuit pe forme desăvârşite de avioane, se topeau înăbuşit linii prelungi în carnea de metal, se racordau blând muşchii abia bănuiţi sub bronzul oricalcului misterios, într-o mişcare

fremătătoare, continuă, abia simţită. Picioarele fine, puternice, înalte, ca la înotătoarele de performanţă, genunchiul drept era uşor îndoit, pregătit să-şi facă vânt... Mâna dreaptă se arcuia ridicată spre ceafă, cealaltă se lipea neglijent de trupul subţire, dispărea sub greutatea părului, degetele înguste se topeau în pielea coapsei. Zeiţa nu avea postament, am pus-o pe marginea bufetului, stătea pe picioarele lungi, puţin uimită, puţin trufaşă, ascunzând în ea ceva numai al ei, parcă abia ridicată, nedesprinsă complet dintr-un vis tainic şi deja depărtat.

— Uite aşa stă, nerezemată de nimic, a explicat Dan. Apoi a culcat-o, dintr-o dată dormea pe lemnul neted, lipită spate-n spate cu sora siameză reflectată de lacul mobilei, dormea destinsă, cu o mână sub cap, cu unul din picioare uşor îndoit, pregătindu-se să se răsucească. Îmi ţineam respiraţia, nu s-a răsucit.

— Ei ? a făcut Dan.

Am ridicat din umeri, asta-i. Aş fi vrut s-o acopăr, aşa cum dormea. Mă uitam la corpul zvelt, multe amănunte le-am observat abia mai târziu, dar ce izbea de la început era firescul făpturii de metal Şi m-a cuprins deodată o certitudine caldă şi bună, aşa cum se întâmplă neînchipuit de rar, e necesar să se întâmple neînchipuit de rar, se duceau vâjâind apăsări surde, despărţirea de Irene, întrebările răsucite şi ceţoase, şovăielile „cine sunt ?”, simţeam parchetul sub tălpi, tare, betonul de sub parchet, pământul de sub stratul de beton - ultimul - crescând în mine şi ramificându-se: mâini, degete, cap. Şi încă...

— Scoală, m-a scuturat Dan. Te anunţ că prietenul nostru făcuse veioză din ea.

N-am priceput.

— Aici... şi aici. A răsucit statuia cu faţa în jos, mi-a arătat două găuri aproape astupate, netezite, şuruburi retezate la nivelul spinării, se împrăştiau într-o reţea deasă

vine de oricalc în argintul dur al oţelului, aproape se contopise, înghiţit, metalul străin în carnea statuii.

— Parcă regenerează... singură... Era un fel de spaimă în glasul lui Dan.

...metal viu. Am văzut-o pe Irene clătinând sceptică din cap, i se desenau umerii strânşi în tricoul subţire, pe munţii acoperiţi cu păduri negre de brazi bătrâni. Abia atunci am întrebat:

— Cum - veioză ?

— Unul din maniacii ăia, care fac din orice veioză. Din covoare, cutii de chibrituri, sticle, arme uzate, butelii, rogojini, coşuri de răchită, rădăcini, tuburi de cartuşe, turbine, palete de compresor, carton, fier, pâine, lemn, hârtie, sârmă. De aia o furase - ca s-o facă veioză. Cu placă de marmură, abajur din carton pictat, Veneţia, franjuri de dantelă, bec, cablu şi întrerupător. Era prinsă cu spatele pe marmura aceea, dar n-ar fi stat mult - cum am răsucit şurubelniţa, şuruburile au cedat. Erau aproape forfecate, se vedea în ruptură, mâncate, străbătute de metalul ăsta, Lore îi spune oricalc...

— Cine-i Lore ?

— Hannelore, nevastă-mea. Aşa îi spune - oricalc.

— Ştiu.

— Nu ştii tot. La început nu era aşa roşie, avea o pojghiţă întunecată, patină, o nuanţă verzuie, zăcuse atâta în pământ. Dobitocul a lustruit-o cu şmirghel, cu peria de sârmă, nu se lua, a băgat-o în apă regală...

— Nu, am spus.

— Ba da. Un cockteil de acid azotic cu acid clorhidric concentrat, Dumnezeu ştie de unde a făcut rost, pe urmă a luat-o iar la perie şi uite ce fercheşă a ieşit, jupuită.

Mi-am muşcat buzele, tipii ăştia care nu se lasă până nu lustruiesc tot şi fac veioze din orice le cade sub mână. Dan vorbea cu obidă, dar era prea puţin.

— Când s-a întâmplat asta ?

— Anul trecut, la sfârşitul lui august. De ce ?

Se clătinau, palide, turnuri argintii, dar nu aşa clare ca în Schei. Se derulau păduri şi contururi de oraşe ştiute, şterse, ca într-o peliculă tremurată, iar când ajungeam la capătul pistei şi şuieratul motoarelor înceta, imaginile se topeau, împotrivindu-se, într-o ceaţă confuză. Mă trezeam lucid în patul de hotel, încercam să leg între ele imagini disparate, nu se legau, elefantul padişahului răgea despărţind noaptea în felii de junglă. Apă regală, asta-i. Celule vii întreţesute cu cristale de metal, zbătându-se, zgârcindu-se, transformân-du-se într-un clei cenuşiu, vâscos şi puturos, pierzându-se, sfârâind, într-un abur subţire... Am întins mâna:

— Dă-mi-o !

— Ai vrea, a surâs strâmb Dan.

— Nu fi prost.

Nu era, nici eu n-aş fi lăsat zeiţa din mână.

— O duc la Braşov.

...dar mai întâi la Blandiana, la bătrân, vroiam să mă văd plecat, nu era timp de explicaţii, nici n-aveam chef să mă explic. Nu era nimic de explicat.

— Nu pleci la Neptun ?

Nu mai plecam. Statuia era mai mare şi mai grea decât înţelegeam din poveştile Irenei, am băgat-o, nu ştiu de ce, la centură, sub tricou. Ca pe-o tăinuită armă credincioasă. Dan m-a condus, am coborât scara încă murdară de var, mirosea a vopsea, a ciment, a beton care nu s-a întărit deplin. Lângă bordură, Dacia albastră tremura şi juca pe cauciucurile încinse, se ondula ireală în aburul izvorât din asfaltul clocotit. Mă ardea, rece, metalul statuii lipite de burtă, de piept. Dan a întins mâna, mâine pleca iar, trebuia să spun ceva de „la revedere”. Am întrebat:

— Cum l-ai găsit pe individ ?

— În blocurile astea noi găseşti pe cine nu visezi. Ce-ţi aduc de la Damasc ?

O sabie din oţel de Damasc, evident. Dan a intrat în casă, mă clătinam pe picioare de atâta neputinţă, apă regală, nu era nimic de făcut, înţelegeam tăcerea zeiţei, ar fi trebuit să răspundă, nu mai putea să răspundă. Era exact genul de situaţie în care înţelegi cuvinte ca „niciodată”. M-am băgat în maşină, curgea leneş un curent fierbinte prin geamurile topite, am scos zeiţa de sub tricou, ochii închişi, linia precisă despărţind buzele strânse, subţiate de strâns - doare, ce crezi despre mine, despre *noi* ? - am pus-o alături pe banchetă, metal mort, am pornit. Spre seară, am plecat la Blandiana, am oprit la Lido, la benzinărie, era coadă, înaintam în zvâcnituri scurte, prin geamul panoramic al maşinii din faţă vedeam un caniche negru, gigantic, înghiţea aerul lipăindu-l cu limba ca o imensă lopată roşie. Intram în umbra de sub copertina staţiei, era întuneric, atunci am observat că zeiţa sclipeşte uşor, alergau pete palide trasând linii vagi, fosforescente, care desenau ireal conturul formei de oricalc. M-am gândit la oţelul şuruburilor convertit în metal roşu, şi am ridicat din umeri, a treia-patra oară în ziua aceea. Am făcut plinul, am pornit înapoi, spre Universitate, trebuia să fiu atent, se zbura în trombă de la un stop la altul, ieşea fum din cauciucurile chinuite, frânele gemeau, urlau motoare, tipi teribili îmi băgau faza mare în ochi sau îşi sclipeau impacientaţi farurile în retrovizoarele mele. Am făcut sensul giratoriu, a trebuit să aştept ceva timp, o miliţiancă frumoasă foc încurca autoritară circulaţia.

De la Bălcescu la Piaţa Victoriei am prins undă verde, pe urmă nici nu mai aveam nevoie, trecusem de Arc, Casa Scânteii, Băneasa - şosea liberă, întărită de noapte. Două siluete se agitau disperate pe marginea drumului, n-am oprit, canapeaua din spate o lăsasem acasă, în Colentina, spre nedumerirea mamei. Pe scaunul din dreapta, zeiţa, metal viu, se învăluise toată într-o mantie uşoară de raze.

La Otopeni ateriza, sforăind cumplit, un *Boeing* uriaş.

*

M-am trezit zguduit de paşi grei de fier.

Dacia trepida înăbuşit, caroseria de tablă amplifica scrâşnetele răguşite, m-am săltat în scaunul lăsat, se târau cenuşii prin faţa parbrizului siluete scunde, murdare, turtite, iscate de nicăieri - de pretutindeni - porniseră lăsând urme adânci pe crusta planetei movile compacte din oţel de cea mai bună calitate. Cerul încă nelimpezit se sprijinea de brazi adormiţi, ramuri lăţoase negre de rouă şi de somn întrerupt, curgeau lacrimi de răşină, aşteptând soarele care avea să scapere aurul din ele. Mi-am trecut mâna peste faţă, scurmau dimineaţa trompele ţepene ale tunurilor având capace roşii peste frânele de gură, antene negre, elastice, biciuiau scurt şi dureros aerul rece. Chirciţi lângă turele, acoperiţi de mantii scorţoase, soldaţi cu brazde aspre pe chipuri pământii priveau cu liniştită şi trufaşă siguranţă iarba, tufele, copacii călcaţi de şenile.

Pe drumul forestier care traversa şoseaua, privind obtuz de sub turele teşite prin geamul blindat al mecanicului-conductor, treceau tancuri.

Atunci am simţit un freamăt în dreapta, foarte slab, insesizabil în hărmălaia aceea belicoasă, l-am simţit numai pentru că eram aproape întins şi lipit cu tot corpul de scaun, se suprapunea, vag şi insistent, peste trepidaţiile maşinii sub paşii aceia grei. Cunoşteam, învăţasem să recunosc gândurile străine care-mi dădeau târcoale, asta până se lipeau de ţeastă şi pătrundeau zbârnâind înăuntru, acolo se mulau, se insinuau, se contopeau devenind una cu mine, nu mai puteam să le despart. Nu mai era nimic de despărţit. Se răsucea o nelinişte surdă cu tentacule reci, mi s-a părut - dar ăsta a fost gândul *meu*, ultimul înainte de a începe să văd cu ochii închişi ai zeiţei - că oricalcul roşu recunoaşte oţelul gros al blindajelor. Pe urmă, tancurile au virat brusc, patinau şenilele zăngănind în iarba udă de rouă,

zbura în halci mari pământul gras, lipindu-se cu un pleoscăit înfundat de turele, de şoldurile metalice, de pelerinele scorţoase şi căştile soldaţilor agăţaţi pe carapacele turtite. Imaginea se rotea, clătinându-se, vedeam cumva de sus şi dintr-o parte formaţia lăbărţându-se într-un *V* uriaş, tancul din frunte se apropia, una din şenile săpa şanţuri alburii pe asfalt, cealaltă ara o dâră neagră în verdele ierbii. Creştea un bot imens, simţeam duhoarea metalului încins, dunga de vopsea murdară a blindajului lateral, urme de vaselină grafitată la baza turelei, acolo unde calota de fier se îmbuca rotindu-se, cu corpul mătăhălos. M-a izbit sec între ochi, era caraghios un tanc atât de mare pentru alcătuirea mea din oase fragile şi carne moale, părelnic întărită în fiecare dimineaţă cu exerciţii culese din „Manualul culturistului”. A trecut prin mine, peste mine - sfâşiat, laminat, anulat - una cu tăblăraia sfârtecată a maşinii, cu praful drumului, cu fumul puturos al eşapamentelor şerpuite îndelung prin sofisticate captatoare de scântei. Nici măcar n-am strigat; mi-am scuturat capul, am întins mâna, am atins cu vârful degetelor corpul culcat pe scaunul de lângă mine, nu fremăta nimic recunoscând oţelul.

În spate oprise un tractor, copil degenerat al acelor geniale alcătuiri metalice, coborâseră trei tăietori de lemne cu ţapine lungi, întoarse ca nişte crose de hochei, priveau în extaz parada; ieşit până la brâu din turela tancului său, centaur de om cu maşină, un ofiţer în salopetă neagră agita frenetic două stegouleţe roşii.

Mie tancurile alea îmi treceau prin creierul încă amorţit, se amestecau, musteam roşu sub şenilele murdare de noroi. Se hurducau ridicându-şi dosurile în stânga şoselei drumul forestier era adânc tăiat de un pârâu, reduceau viteza, îşi plecau boturile, treceau împroşcând prin albia pietruită, dincolo scoteau nori de fum negru-albastru din motoarele ambalate, căţărându-se. Malul era roşu,

fărâmicios, atârna un breton cochet de ierburi cu firul subţire, rădăcini negre se întretăiau într-o dantelă ciudată deasupra apei tulburate. Unul din muncitori s-a apropiat de maşină, a bătut cu unghia în geam, o unghie uriaşă, crăpată, neaşteptat de roză şi de ovală pentru ţapina lungă, pentru cizmele de cauciuc, pentru tancuri, astupa tot parbrizul unghia aceea roză, ca o cortină uriaşă.

— Armata.

Era plin de o fală şi încă ceva, incert, suna ciudat de sigur, siguranţa celor adăpostiţi de turele, glasul neaşteptat de subţire pentru un om atât de voinic. Numai că nu se potriveau tancurile alea cu dimineaţa cenuşie, se întindea valea largă între două şiruri de creste, azi noapte nu văzusem, când începuseră să-mi apară porţi de castele în lumina farurilor trăsesem pe dreapta şi oprisem; se întindea valea largă între două şiruri de creste, coborau prin pădure lungi fâşii de ceaţă sfâşiată mlădiindu-se împrejurul trunchiurilor, le alunga roşul primelor raze pe stâncile golaşe de sus. Pe o distanţă de zece kilometri, orice urmă de viaţă dispare, măsurat de la centrul exploziei, vârful strălucitor al ţapinei s-ar fi topit într-o sferă de metal lichid, apoi s-ar fi evaporat sfârâind, din coada groasă, lustruită de palme, ar fi rămas o nuieluşă contorsionată de cărbune ars. Nici măcar n-ar fi expus-o la muzeul memorial. Am întins mâna, am dat drumul la radio, difuzorul fâsâia în gol, era prea devreme. *Citizen* arăta incert patru şi câteva minute, fosforul palid se topea în lumina puţină reflectată de rama nichelată. Plimbam acul pe scala luminată domol de un bec galben, lumină domestică, galben de flacără de sobă, prindeam slab ecouri de melodii, voci străine ecranate de munţi, subţiate până la murmur de distanţe, pământul se trezea, pe o rază de zece kilometri supravieţuiau numai monştrii ăştia, a căror cuirasă e mai groasă decât un zid de mânăstire. Am coborât geamul şi faţa bărboasă, neaşteptat de albă - de unde soare în pădurile dese ? - a rânjit

deasupra portierei. A întins laba, mâna mea pierdută între nişte degete care mă puneau serios pe gânduri, numele nu l-am înţeles, trecea o amfibie pe patru osii, mai scundă, mai plată, mai zburlită sub ţepii antenelor, dacă aşa ceva era posibil, ridicase capul s-o admire, ne înfrăţeau animalele alea blindate, ne adăposteau sub acelaşi acoperiş...

...Am aşteptat până ce ultimul tanc a dispărut, derapând, în pădure, apoi am pornit motorul. A luat-o imediat din loc, rotund, fără fasoane. Îl credeam înţepenit după noaptea dormită în aerul rece şi umed. Sau poate motoarele nici nu dorm, îşi ronţăie în linişte nemişcarea, filtrând-o prin angrenaje, conducte, jigloare tarate, rumegând gânduri numai de ele ştiute ? Tractorul din spate plecase, cu pădurarii urcaţi pe aripi, intra în pădure, roşu, paşnic, stângaci, neobişnuit de înalt şi vulnerabil după blindajele alea una cu pământul.

Zeiţa de oriealc dormea liniştită cu o mână sub cap, i se revărsase părul lung acoperind-o, unul din picioare era uşor îndoit în somn, aşteptam să se răsucească, nu s-a răsucit. Am ridicat din umeri, am semnalizat, inutil pentru şoseaua aceea umedă şi pustie, am pornit. Se simţeau, sub roţi, urmele şenilelor în asfalt.

*

Puştii de la şcoală se ţineau de cuvânt, mai pavaseră zece-doisprezece metri din drumul care ducea spre locuinţa bătrânului, în ritmul ăsta, şi considerând că minerii pensionari trăiesc până la o sută de ani, se putea presupune că bunicul Irenei va face ultima călătorie pe o şosea pavată. În rest erau gropile ascunse sub praf, parcă mai adânci decât anul trecut; când am oprit în faţa porţii, Dacia arăta ca tăvălită prin făină. Casa se ascundea sub via căţărătoare, plasele paturilor de la spitalul nemţesc de campanie se vedeau numai din imediata apropiere, ruginite, acoperite de tulpini aspre şi frunte zimţate.

Creşteau frunze şi pe somiera din dreptul uşii, se întindeau cârcei agăţându-se în sârma *Siemens*; am deschis grilajul, scârţâia în balamale, somiera nu-şi pierduse elasticitatea nici acum, vibrau reţinut frunzele şi cârceii de viţă, în *do* de jos. Am bătut în uşă, lemnul de brad era neverosimil de alb şi de cald după sârma aceea ruginită, am aşteptat, n-a răspuns nimeni; am deschis, felinarul şi târnăcopul lipseau de la locul lor. Se prelingea tăcută prin gurile minelor părăsite o fantomă cu barbă albă şi haine ponosite, din foaie de cort.

M-am întors, am băgat maşina în curte, zeiţa dormea pe scaunul ei, nu părea să-şi dea seama că s-a întors acasă, sau poate locul ăsta nu însemna nimic pentru ea ? ! Am luat-o şi am dus-o înăuntru; tinda care semăna cu magazia unei prăvălii de antichităţi, în faţă bucătăria, apoi coridorul pavat cu gresie, a doua uşă pe stânga, ultima, era camera mea. Acolo îmi spusese bătrânul că pot găsi oricând un pat; mă sprijinea într-un fel să ştiu că undeva pot găsi, oricând, un pat Am intrat, întunericul rece şi umed ca de pivniţă, m-am împiedicat, aproape să scap zeiţa, de un scaun, genunchii mei recunoşteau taburetul grosolan din trunchi de mestea-căn, semăna cu cele folosite de Robinson Crusoe în insula lui; am înaintat dibuind, se strecura o rază de lumină prin crăpătura oblonului, secţiona cubul negru de beznă, am mers pe ea, era fierbinte şi precisă ca un fascicul laser. Am deschis smucit oblonul, s-a lovit de perete, am clipit de atâta soare; încăperea pustie, taburetul răsturnat, patul - numai rama - scândură goală, fără aşternut, fără saltea, dulapul imens stătea cu uşile căscate, în colţ se rotunjea un cuib de paie, favoriţii bătrânului - trăia în bună pace cu un trib de şoricei mici, prietenoşi, curaţi, le punea pâine şi zahăr pe podea, în serile reci veneau şi înconjurau balansoarul din faţa căminului de piatră, bătrânul se legăna înainte-înapoi sugându-şi pipa din faianţă, îi punea la curent cu ultimele noutăţi şi le cerea părerea. Numai lor le cerea

părerea. În rest, era categoric ca o lovitură de sabie japoneză: „Omul trăieşte şi moare numai cu Dumnezeu şi cu el însuşi; dacă Dumnezeu nu e, atunci - singur”. Aici vocea i se îngândura, uneori adăuga un „mmda” prelungit, dar asta era una din slăbiciunile alea tainice, pe lângă care trecem pe vârfuri, cu ochii închişi, cu pleoapele strânse. Era ciudat că, aşa decis, nu dădea sentinţe. Ridica din umeri, nici nu ştii unde-ţi scapă piciorul şi te poticneşti. Mie mi se părea că e unul din Marii Timizi, perpetuu adolescent împovărat de barbă şi de nedumerirea unei lungi experienţe, angrenat mereu în căutare, unul din oamenii aceia neliniştiţi care iscodesc până la sfârşit fără să-şi găsească un Adevăr, pentru că adevărul lor e însăşi această necontenită căutare.

Am oftat, am ridicat taburetul, am pus zeiţa pe scândura lucios înnegrită de vreme, ca pe un soclu firesc; m-am dus la maşină, am scos din portbagaj sacoşa de plastic cu haine şi sacul de dormit, făcut sul. În cameră era deja cald şi uscat, am închis oblonul, am desfăşurat sacul pe scândura patului, m-am întins peste materialul matlasat, am adormit. Am căzut în somn ca un ascensor cu cablul retezat într-un puţ adânc de mină şi m-am trezit brusc, icnit, dintr-un salt în picioare. Pe taburet, cu o mână ridicată sub ceafă, zeiţa se întindea pisiceşte. În casă nu se simţea nici o mişcare, am ridicat braţul să mă uit la ceas, inutil, bătrânul nu asculta de ore ci de altceva, numai de el ştiut; am lăsat mâna jos şi m-am dus în grădină să mă spăl. Am ocolit casa, m-am trezit în iarbă până la genunchi, fusese un an bun pentru flori, şi fructe, şi legume, în anul acela vegetarienii şi-au umflat fericiţi burţile, ca vacile scăpate în lucernă. Treceam spre fântâna albă printr-o junglă multicoloră, praful şi zăduful rămăseseră la ani-lumină, garoafele îmi ajungeau la jumătatea coapsei, îmi croiam drum pe sub bolţi ţepoase de trandafiri uriaşi, Eden, ce mai !, erau şi flori gigantice strălucind ca nişte cupe vii pe

tulpini înalte de trei metri. Sub caişii de lângă fântână stătea Irene, în căruciorul ei cu rezemătoare pentru ceafă. Purta unul din veşnicele tricouri de lână subţire, n-a schiţat un gest, nu spunea un cuvânt, pleoapele nu i se zbăteau încercând să strivească o lacrimă în colţul ochilor, a tresărit scurt şi s-a domolit pieptul sub lâna albă - atât. Mi se muiau genunchii, ceară sleită de soare, am muşcat aerul cu gura brusc uscată, îmi tremurau picioarele, aşteptam să se frângă, nu s-au frânt. M-am rezemat de ghizdul văruit, abia atunci am încercat să-mi potolesc pulsul, îmi imaginam poieniţa liniştită la mijloc de codru des, imbatabilă metodă *yoga*, era una din situaţiile alea în care metodele *yoga* înregistrează un eşec total. M-am ciupit, am scos o găleată cu apă, lanţul zăngănea înfăşurându-se pe sulul gros, se agăţau în zalele din fier umed fire lungi de alge verzi, se clătinau, se desprindeau şi cădeau stârnind ecouri prelungi între ghizdurile de piatră, stropi străvezii de apă prelinşi din capătul acelor fire verzi. Strălucea ridicându-se din adâncimile întunecate un cer rotund, mititel, urcau iele înveşmântate în fâşii de răcoare, duhurile fântânii îmi hohoteau şi gemeau batjocoritoare la ureche. M-am spălat, m-am clătit, ustura apa rece, curgea pe jos, pământul era negru, umed, elastic.

— Cât ai făcut până aici ?

Dumnezeule, ce voce ! Suavă, liniştită, învăluitoare, o recunoşteam tot arcuindu-mă supus, vibram în *do* de jos, ca plasa aceea *Siemens* care nu-şi pierdea elasticitatea după ani lungi de rugină. Bine, cu un somn întrerupt de tancuri, cam zece ore.

— Ce tancuri ?

Am ridicat din umeri. M-am întors, abia acum, picioarele în ciorapi groşi de lână ieşeau din manşetele blugilor, genunchii tociţi, coapsele roase până la urzeală, găicile scămoşate, puloverul alb, se amestecau şuviţe de păr

subţire în lâna moale, gulerul rotund, bărbia îndărătnică - atât. Mai sus n-aveam curajul să privesc.

— Ţi-e foame ?

— Până te-am văzut. Îmi plăcea tonul de gazdă - Irene era la ea acasă aici, iar eu aveam un pat numai al meu în casa asta. Mi-am dres vocea, am înghiţit cu noduri scândura aspră, plină de aşchii, oprită în gâtlej. Am repetat: „Până te-am văzut”.

— Şi ?

Simţeam în nări mirosul umed al bluzei groase de postav negru:

— Nimic, am spus. E bine.

M-am apropiat de scaun, mă încurcau îngrozitor mâinile, se bălăbăneau grele şi deodată inutile, le simţeam roşii, umflate, s-au lovit sec şi au rămas să atârne întinse pe pământ când m-am aşezat lângă căruţ. Mi-am lipit fruntea de genunchii fetei, capitulam necondiţionat. Dar asta în gând. În realitate, m-am scuturat, am privit indiferent, şi am spus pe un ton degajat:

— Ţi-am adus ceva... Am fugit în casă, m-am întors ţinând zeiţa deasupra capului, ca pe un trofeu. Irene s-a îngălbenit, mai târziu n-a vrut să recunoască, s-a îngălbenit ca o turtă de ceară şi s-a tras înapoi, lipindu-se de speteaza fotoliului cu roţi.

— Nu muşcă, am rânjit, şi mi-a venit să-mi dau o palmă. Muşca. Cel puţin muşcase.

Fata şi-a strâns pleoapele, tare, se zbătea o vână pe gât, se încleştau, trosnind sec, şi se descleştau mâinile bronzate, subţiri, puternice. S-a legănat şi a pornit să se rotească grădina, lent, descriind cercuri ample în jurul unui ax înclinat cu fix 17°. Am culcat zeiţa pe materialul uzat strângând coapsele inerte, degetele fine pipăiau oricalcul descoperind neted o urmă adâncă, pe care eu n-aveam cum s-o văd. Au şovăit în dreptul găurilor de la şuruburile retezate, mângâiau metalul lustruit într-un fel neştiut, erau

degete lungi, înguste, aspre, mâini pe care te puteai bizui. În stare să vâslească o noapte pe marea agitată, să ţină frânghia pe care te caţeri, să gătească la un foc de vreascuri, să apese un trăgaci de armă, să cureţe şi să panseze o rană urâtă, colcăind de viermi.

Irene a deschis ochii - vinele de metal auriu într-o reţea densă, aproape unindu-se şi dizolvând oţelul.

— Aici ce-i ?

Eu priveam degetele alea, care nu tremurau de loc.

— Aici ce-i ?

— Ea... ştie să-şi vindece... Asta-i.

Am povestit despre zeiţa-veioză, fata rânjea fără pic de veselie, a tresărit o singură dată, când am pomenit de apa regală.

— Nu.

— Ba da. Nu ştiu cât a distrus din ea, dar n-a... Cuvântul venea singur, firesc, am închis ochii şi am repetat: Nu ştiu cât a distrus din ea, dar n-a omorât-o. Ştiai că noaptea luminează ?

Habar n-avea. Mă simţeam, brusc, gol şi grozav de obosit. Se strânsese dintr-o dată osteneala tuturor zborurilor şi tuturor drumurilor merse şi nemerse, căi de apă, căi de aer, căi de pământ, aveam picioare de plumb, umeri supţi, durea spinarea de poveri neduse, grădina cu garoafe până la jumătatea coapsei se topea, punct pe scoarţa planetei. Nu mai conta. Voiam să termin, prea mult, am tăcut, trebuia să lupt fierbinte şi înăbuşit în gâtlej cu cuvintele, ca atunci când, abia la sfârşit, îţi dai seama deodată că cineva ţi-a devenit nespus de drag şi apropiat. Există un cuvânt pentru asta, roşu, cu sânge adevărat curgând sărac şi inutil între silabe, ca un vulcan cu lava sleită: des-păr-ţit. Începeam să regret marea, plaja întinsă sub soare, canapeaua maşinii părăsită sub privirile nedumerite ale maică-mi în debaraua aparta-mentului din Colentina. Am arătat spre zeiţă:

— Ţi-am adus-o.

— Mersi frumos, s-a înclinat Irene, dar merita să auzi pe ce ton a spus asta.

*

Focul sălta limbi şerpeşti spre ceaunul afumat agăţat de un cârlig dublu în vatra căminului, zeiţa de oricalc reflecta flăcările în pete de lumină caldă, alergau pe pereţi, pe podeaua de gresie, scoţând din penumbră faţa concentrată a fetei.

Irene curăţa cartofi cu un cuţit lung, curb - lama lată, mânerul de corn, garda arcuită, ca la iatagane. Cojile murdare desenau spirale de aur umed, se legănau în aerul roşu, cădeau contopindu-se cu lespezile de gresie. Barba şi pletele bunicului sclipeau într-o aureolă molcomă, umerii laţi adânceau întunericul, se legăna în balansoar ca un viking bălai săltat de hulă în corabia sa lungă, joasă, neagră, cu prova şi pupa semeţ arcuite în trup de balaur. Plescăiau lin vâslele cu pana îngustă, cartofii aruncaţi de Irene în ceaun. Bătrânul se oprise din legănat, privea de la mine la Irene, de la Irene înapoi la mine, arcuia o punte de lumină mângâietoare, unindu-ne, privirea aceea, mă simţeam ca un căţel abia fătat sub ochii de dincolo de sprâncenele groase. Am încercat să ridic din umeri, Irene era rece, nu ostentativ rece, nici măcar, o simţeam distantă pentru că *era* distantă, retrasă, puţin străină - gata. Scheii, Poiana Braşov, străzile vechi în noapte, hanul piraţilor la margine de şosea montană şerpuită, astea erau duse şi trecute.

Barba aurie a sclipit scurt, bătrânul s-a ridicat, a ieşit, îl auzeam urcând scara în pod, îmi umplea salteaua cu fân proaspăt, ca acum un an, grinzile late bubuiau stins sub paşii grei în bocanci cu potcoave de aramă moale, ştiam de la Irene, neapărat aramă moale, să nu scapere scântei ciocnindu-se cu piatra în vreo galerie umplută la saturaţie

cu gazul de mină, *grizú*. Coloana de fum, flacără şi piatră sfârtecată ţâşnind pe gura puţului într-o arteziană de urlete, tânguirea sirenei, roata ascensorului atârnând frântă, răsucită, asta-i, soţie de miner, fată de miner, aşteptare palidă în faţa porţilor închise, cu buze strânse, cu mâini frământând în neştire colţurile basmalei, „să nu fie al meu”. Cu oftatul de uşurare şi cumplita apăsare sporind la fiece targă acoperită scoasă pe gura minei, şi negaţia scurtă a chipului mânjit cu praf de cărbune ars: „Nu-i al tău”.

Cunoşteam acele şiruri tăcute de femei înţepenite dincolo de poarta aerodromului, ochii mai păstrau încă silueta albastră care se contopea, arzând mocnit, cu metalul împrăştiat pe un câmp pentru totdeauna pârjolit. Numai că asta se întâmpla foarte departe, nu eram sigur dacă pe aceeaşi planetă, ecouri vagi împotmolite în liniştea calmă, aici toate oscilau în tonuri moi, de la negrul mat la auriul domol din tablourile vechilor maeştri. Bunicul întârzia. Am mâncat tăcuţi, ne despărţea tăblia de scândură groasă, lângă cotul meu era prinsă o menghină la marginea mesei, pilitura de fier lucea stins în crăpăturile lemnului înnegrit. O flacără roşie se subţia, lungindu-se la nesfârsit şi desfăşurându-se sub vatra boltită în fâşii lungi, risipite şi topite în spaţiu ca protuberantele de plasmă iscate din inima soarelui. Pluteau văluri moi de fum, traversau bucătăria în fâlfâiri roşietice stinse, se strângeau, se desfăceau iarăşi fără grabă, aşa cum desfac înţelepţii colţurile basmalelor cu hrană puţină şi aspră. Am auzit închizindu-se uşa de la camera mea din capătul coridorului, am ştiut că în noaptea aceea voi încerca să dorm pe o saltea de fân proaspăt. Paşii bătrânului şovăiau pe coridor, oare arama chiar nu face scântei pe piatra cenuşie, mie paşii aceia îmi ardeau timpanele, pătrunzându-mă fierbinte, ca pistoane lunecând unsuros în cilindri de oţel lustruit. S-a oprit între noi, întuneric desprins din întuneric numai prin tremurul mărunt al flăcărilor pe barba şi în pletele aurii;

Irene îşi arcuise spinarea, recunoşteam gestul, avertisment, plutea ceva între noi, dar nu blând şi molcom ca la început, ci încleştat şi îndârjit şi pentru totdeauna, plutea lovindu-ne dureros şi aşteptam cuvintele ca pe o sentinţă izvorâtă din nişte ani însemnaţi prin brazdele adânci:

— Să nu fiţi proşti.

S-a răsucit pe tocurile îmbrăcate în aramă, nu, metalul moale nu năştea flăcări pe piatra cenuşie, nici măcar scântei albastre, mititele, care trăiesc doar o câtime de clipă şi se sting. Paşii grei au traversat coridorul, a pocnit uşa de brad alb, a scârţâit somiera ruginită, a bufnit, izbită cu năduf surd şi îndepărtat, poarta. Abia atunci am ridicat capul, Irene privea gravă, ca acele soţii de miner ai căror bărbaţi s-au întors din adânc. M-am sculat de pe taburet, am ocolit masa, se întindeau, singure, mâini, am luat-o în braţe cu mişcarea pe care începeam s-o uit, mergeam spre uşă, peste umărul meu zeiţa reflecta flăcări în ochii închişi, m-am sprijinit de tăblia netedă bâjbâind cu genunchiul după clanţă...

— Du-mă la tine, a şoptit Irene, n-a şoptit, a şuierat numai, am înţeles-o după mişcarea buzelor pe obrazul meu, o clipă mi s-au năzărit mâini vânoase de bătrân încruntat, burduşind cu fân proaspăt salteaua imensă, vărgată.

*

Aşa a fost la început de tot, se adunau ziua şi noaptea în albastrul deschis al unei sfere catifelate, una din jumătăţi era însemnată cu o dungă arzătoare, soarele, cealaltă cu o linie palidă, luna, se roteau domol suprapunându-se, intersectân-du-se, uneori dispăreau topite într-o pâclă fierbinte, răsăreau iar din nimic, apa fântânii era rece şi albă, se ridicau ceţuri moi din ochiul găleţii, învăluindu-ne, zgomotele se suprapuneau, scârţâitul porţii, geamătul somierei-grilaj, poc-netul uşii, erau un singur sunet

continuu: a venit bunicul. Ne căuta, se apleca, lăsa lângă noi pietre rare smulse anevoie din pereţii galeriilor surpate, numai de el ştiute, pleca legănându-se pe tocurile învelite în aramă moale, dispărea într-o lumină difuză filtrată de părul Irenei. Se refăcea vârtejul blond de braţe puternice şi buze supuse, picioarele fetei erau lungi, zvelte, muşchii precis reliefaţi se topeau lin sub pielea bronzată, fibre mătăsoase ca o piatră caldă, îndelung migălită, nu le-aş fi bănuit niciodată aşa, picioarele astea noi, vii, imobile. Îmi aminteam pârghiile scheletului de oţel strălucitor, nu conta. Se prăvăleau tăcute, ne legănau lungi spinări de valuri grele, albastre, valuri solide care se mulau sub noi, şi ne cufundam cu ochii deschişi în ochii celuilalt, îmi ardea pleoapele lucirea umedă a dinţilor între buzele între-deschise.

Zeiţa de oricalc lucea misterios învăluită în mantia ei de raze, parcă mai strălucitoare, uneori o întorceam cu spatele, alteori uitam; valuri vărgate mirosind a fân proaspăt, lemnul vechi pocnea slab, resemnat, cu tainică şi maliţioasă înţelepciune. Caisele răscoapte erau mari, rotunde, zemoase ca nişte sori parfumaţi, se desprindeau, cădeau, nu drept în jos, alunecau pe raze de lumină strecurate prin frunzişul des, se rostogoleau în iarbă, unde atingeau pământul rămânea un rotocol auriu, cald, uscat, se adunau acolo conclavuri de insecte verzui-arămii. Irene râdea cu capul dat mult pe spate, râdea altfel, plin, i se legănau sânii sub pânza aspră, se înfiora ţeapănă cămaşa mea cu epoleţi, neobişnuită de o asemenea atingere. Şi iar se rotea cerul, bezmetic, sfâşiindu-se în crengile caisului, rămâneau agăţate printre frunze lungi fâşii de albastru, mă ardea până în fundul creierilor, blând, suspinul alb al dinţilor umezi între roşul buzelor întredeschise, uscate ca de o sete cumplită. Trosneau flăcări în cămin, bătrânul punea pe foc numai butuci de mesteacăn cu coaja albă, se strecura un fum auriu şi amar, prelins dens printre solzii de lemn.

Irene era mai lucidă, părea mai lucidă, dar nu cu mult; avea putere să ridice un braţ toropit şi să răsucească zeiţa cu faţa la perete. Mişcarea lăsa o dâră vagă prin întuneric, flutura în palma fetei o flăcăruie rece, se înălţa a recunoaştere, se topea în lungul corpului arcuit molatic, trecând ca un freamăt uşor spre picioarele inerte. Încercam să ne rupem, era prea mult; într-o zi am ieşit cu maşina, conduceam cu mâini de vată, picioarele fetei se răsfăţau bronzate pe roşul scaunului din dreapta, le-am acoperit cu o jachetă de lână, căruciorul zăngănea în spate, trepida înăbuşit pe asfalt, făcea hărmălaie pe pietrele mari de râu. Ne învârteam în opturi năuce pe străzile înguste dintre casele severe, muşchiul acoperea piatra ca o blană de animal polar, ţiglele erau negre de vreme, din vale urcau în şiruri blocuri noi, albe, strălucitoare, cu acoperişuri plate. În vârful dealului se ridica turnul ascuţit al cetăţii, înconjurat de ziduri crenelate, în faţa porţii grele era o piaţă, în mijlocul pieţii stătea un miliţian subţire, albastru, cu bastonul vărgat alb-roşu îndreptat spre vârful nasului meu. M-am trezit când Dacia oprea icnit, bara de protecţie proptită în cizmele lustruite lună.

— Actele, vă rog.

M-am întins peste picioarele Irenei acoperite de pulover, am scos din torpedou carnetul gri de înmatriculare şi permisul roz de conducere, niciodată n-am înţeles rozul ăsta de lenjerie dubioasă. Miliţianul era tânăr de tot, mâna întinsă ieşea ca un vrej stingher din manşeta de doc albastru, cizmele scârţâiau şi miroseau a piele nouă, cascheta ca un *sombrero* umbrea faţa slabă, triunghiulară, împietrită. M-au lămurit petliţele roşii cu chenar portocaliu, purtasem şi eu asemenea petliţe cu chenar în şcoala militară, ale mele erau albastre. Elevul-miliţian părea foarte sobru, ghiceam o ameninţare tăcută în gestul politicos, în căutătura aspră cercetând actele, în pasul făcut înapoi ca să confrunte numărul maşinii cu cel scris pe hârtie.

— Cu ce-am păcătuit ?

Nu aşa se vorbeşte cu elevii-miliţieni. Nu pe tonul ăsta; diagonala îi scârţâia chiar atunci când stătea nemişcat. Am repetat întrebarea. O femeie ieşise în pragul cetăţii printr-o poartă mică tăiată în poarta mare, stătea în soare, privea cu palma la ochi, miliţianul a oftat, şi-a balansat bastonul reflectorizant, vârful roşu dansa pe zidul vechi, pe iedera revărsată printre crenele, pe indicatorul albastru cu săgeată albă plantat inutil în mijlocul unui cerc văruit pe pietrele pavajului: „Ocolire pe dreapta". Eu valsasem două ture pe stânga arătându-i fetei castelul, o începeam pe a treia...

— Cât ?

Degetele subţiri răsfoiau chitanţierul nou-nouţ, una, două, trei, patru bonuri albe cu cifre mari tipărite într-un verde veninos, asta făcea cam douăzeci de litri de benzină *Premium*, m-am bătut cu palma peste buzunarele blugilor traşi în grabă, vânt !, Dumnezeu ştie unde erau banii, poate în sacoşă, poate în portmoneu, portmoneul era... nu-mi aminteam, am ridicat din umeri, „Irene ?", mi-a arătat şortul fără buzunare.

— N-am bani.

Asta nu-l învăţaseră încă la şcoala de miliţieni. A schimbat actele din dreapta în stânga, dreapta i-a alunecat la spate, tocul pistoletului, s-a dat iar înapoi confruntându-mi faţa cu poza din permisul roz, degetele alergau pe tocul pânzat, umflat de pistolul greu. În fotografia din permis aveam cămaşă albă şi cravată neagră, îngustă, m-am înălţat privindu-mă în retrovizor, nu semănăm. Miliţianul s-a apropiat iar de portieră, cizmele scârţâiau îngrozitor în tot baletul ăsta, sub clapa tocului, deschisă, ghiceam patul negru-brumat al unui T.T.

— Vă fac proces-verbal...

A băgat capul prin golul uşii, n-ar fi trebuit să procedeze aşa, îi puteam prinde gâtul cu geamul, sau porni brusc, îi puteam lovi ceafa ori tâmpla de rama metalică. A privit

cercetător, căuta heroină, ochii i-au zăbovit pe picioarele Irenei, ieşeau de sub lâna albă, se desenau pe roşul scaunelor, erau ciudat de imobili genunchii bronzaţi, asta se simte, pluteşte în aer, a văzut căruciorul din spate, a tresărit, s-a uitat din nou la genunchii fetei şi s-a retras din geam, dar asta a ţinut fix o mie de ani diluaţi în luni, zile, ore, secunde grele şi vâseoase. Mi-a întins actele cu mâna care nu tremura:

— N-aveţi - chiar nici un ban ? 30-40 de lei !

I-am zâmbit blând, nu ştiam precis nici cu ce sunt îmbrăcat.

— 25 ? 15 ? Nu insist, s-a justificat, e tovarăşul locotenent major acolo - a arătat un GAZ albastru ascuns sub o salcie revărsată peste gard, de unde atâtea sălcii ? - e tovarăşul locotenent major...

Amenda, oricum... S-a întrerupt, a făcut un semn decis cu bastonul roşu-alb:

— Circulaţi.

Am pornit, am ocolit, pe dreapta, am cotit pe prima stradă desfăcută între ziduri, am oprit jos acolo unde albia de piatră se revărsa într-un bulevard mărginit de blocuri albe. Am coborât din maşină, am privit înapoi, în capul pantei abrupte silueta fină a elevului-miliţian se desena neagră pe muchia străzii, chiar acolo unde începea cerul. Aveam în maşină un binoclu puternic, cadou de la părinţi, cadou „nefuncţional” - m-am aplecat, l-am luat, l-am dus la ochi, potriveam ocularele, am văzul întâi îngroşat, apoi distinct, faţa tristă, tăiată brutal în patru de crucea subţire gradată în miimi, în mâini ţinea un portofel roşu, l-am văzut clar scoţând bani dintr-o despărţitură, punându-i în cealaltă, a rupt bonurile din chitanţier şi le-a lăsat să cadă, fluturând. A închis portofelul roşu, l-a băgat în porthart, nu exploda nimic, a plecat ţeapăn, subţire, agitând preocupat bastonul reflectorizant, roşu cu alb.

*

M-am trezit cu certitudinea că se petrece ceva neobişnuit, deşteptare de alarmă, nu era deşteptare de alarmă, acolo întâi mă scol, abia apoi îmi dau seama ce se întâmplă, aici se insinua în somn o senzaţie nelămurită, mă cuprindea treptat, cu toată împotrivirea mea adormită, se întâmplau lucruri mari, n-aveau ce lucruri mari să se întâmple, m-am răsucit strângând pleoapele, am simţit locul de lângă mine - gol - am alunecat înapoi într-un vis incert, am tresărit, m-am ridicat, sprijinit de pernă. În mijlocul camerei, Irene se clătina pe picioare. Stătea cu călcâiele desfăcute, genunchii apropiaţi, coapsele lipite, se legăna înainte-înapoi, bătând întunericul albastru cu mişcări moi, parcă ar fi vrut să se agaţe, şi mâinile îi lunecau mereu. Am sărit din pat şi m-am repezit s-o sprijin.

— Lasă-mă ! ...

...de fapt, „llassssă-mmă”, şuierat veninos, s-a scuturat de mâna mea, se uita concentrată într-un colţ, m-am uitat şi eu, nu era nimic de văzut, din spate, de pe taburet, zeiţa privea liniştită, înfăşurată în mantia ei de raze. Luminau slab încăperea razele alea, împrumutând o fluorescentă vagă obiectelor puţine de care se atingeau, şi trupului încordat, rezemat pe picioare nesigure. Se mişcau îngrozitor de încet şi stângaci picioarele străine, parcă însufleţite de o viaţă a lor, aparte, lentă, încă nedezmeticită; văzusem la T.V. un fluture ieşind spasmodic din pupă, erau line şi rapide convulsiile trupului moale, aripile pulsânde şi desfăcându-se, faţă de tresăririle bruşte ale gambelor lungi, ale coapselor cu muşchii umflaţi, se încordau tendoanele în muchii drepte sub pielea transpirată, ca la alergătorii pe suta de metri. Se aplecase mult înainte, genunchii n-o ţineau, s-au frânt, s-au întins iar, zvâcneau valuri repezite sub piele, şi-a rotit mâinile, s-a balansat, s-a oprit într-un echilibru oribil; stătea aşa, întoarsă în ea însăşi, parcă asculta ceva foarte important

care se întâmpla înăuntru. Părul atârna năclăit în şuviţe ţepene, îi curgeau pe frunte, pe faţă, pe gât pârâiaşe de sudoare fosforescentă. Mi-am muşcat buzele:

— O să cazi.

— M-am ridicat, a mârâit Irene, şi abia atunci am văzut că avea genunchii zdreliţi; pe gamba stângă se prelingea în zigzaguri capricioase o dâră de sânge, negru în lumina albastră. S-a clătinat pe picioarele răşchirate, ca un mânz proaspăt născut; era ceva în aer, subţire şi cald, şi umed, tot ca la mânjii abia născuţi. Mă sufocam dacă nu spuneam ceva, nu era nimic de spus, am întrebat:

— Ce să fac ?

— Să ieşi.

Am ieşit, am închis uşa, m-am rezemat de peretele coridorului; gresia era rece sub tălpi şi mângâia, ca nisipul bătut de valuri de la marginea plajei. Am auzit o bufnitură surdă, am tresărit, m-am îndreptat, am făcut un pas, m-am rezemat iar de perete, era una din situaţiile alea în care ajuţi strângând din fălci şi rămânând afară.

Am stat mult aşa, se târau clipe grele rostogolindu-se pe lespezile cenuşii cu labe de piftie, ca amoebele, am făcut şi în noaptea aceea ce fac atunci când *trebuie* să rămân afară: am retrăit unul din zboruri. Unul din zborurile alea după care vin jos mai pilot decât după ani lungi de pilotaj. Am simţit cu tot corpul lovitura, smulgerea bruscă a cupolei la 900 de km pe oră, greutatea de beton a aerului îngheţat năvălind în cabină, sufocarea de-o clipă în masca de oxigen, prăbuşirea, se legănau pe botul avionului dealuri golaşe, păduri arse de iarnă, când am vrut să redresez mi-am simţit mâna moale, udă, fierbinte de sânge, neputincioasă, nu durea încă umărul sub salopeta groasă. Abia mai târziu a început, pilotam cu stânga, se sfâşiau şi se refăceau cercuri roşii, groase, se topeau în întunericul arzător al aparatelor de bord, apăreau acoperind cifrele albe, se ridica şi se lăsa iar, rotindu-se împăienjenit,

pământul. Am trecut la verticala pistei - cum îmi rămăseseră toate astea în cap, unde ? - simţeam sub pumnul îngheţat, prin mănuşa groasă, zimţii manşei, psihologul cu faţa îngustă mă întreba din dosul ochelarilor fumurii: „Ai visat vreodată accidentul ?” Am clătinat din cap, nu, nu-l visasem, se părea că aşa e bine, psihologul avea un aer mulţumit, n-ar fi trebuit să lase să se vadă, un psiholog înseamnă înainte de orice un perete lustruit de sticlă opacă, clipea îngăduitor îndărătul lentilelor fumurii, nu minţeam, într-adevăr, nu visasem, atunci cum mi-au rămas toate amănuntele astea, şi de ce...

... S-a deschis uşa şi Irene a ieşit pe coridor. Respira greu, ca după un efort neînchipuit, era desculţă, numai în chiloţi şi cu tricoul de bumbac, aşa cum dormea. Tălpile se lăsau firesc sub greutatea corpului şi reveneau elastice, asta-i, le târa uşor pe gresia aspră, pielea fâşâia slab, „hai să ne plimbăm”. A spus asta simplu, nu s-a oprit, mi-a întins mâna din mers, am apucat-o, nu-mi simţeam picioarele, mă încurcam în ele, parcă atunci învăţam să calc pământul sub tălpi.

....

N-o să ştiu cum ţii *tu* minte noaptea aia, n-a fost mare lucru de reţinut, mie mi-a rămas mâna ta de care mă rezemam, nu te-am sprijinit, aşa cum s-ar fi cuvenit, mă agăţăm eu de tine, m-ai condus prin grădină, Blandiana respira liniştită dincolo de deal, nu era lună, numai stele, foarte multe stele, mari, depărtate, moi, şi, în general, tot cerul aducea cu o mantie concavă de astrolog. Mie asta mi-a rămas, mâna ta de care mă sprijineam, se pare că sunt năuc exact când ar trebui să fiu mai treaz, te-ai obişnuit, aşa sunt eu, şi mi-a mai rămas, fugară, imaginea bunicului albind geamul, şi scârţâitul slab al oblonului. Ai râs, spuneai că bunicul doarme, ai încercat să sări pata de pământ umed de lângă fântână, n-a mers, nu-i nimic, ai

spus. O să pot mâine, dar eu am văzut cum ţi-ai muşcat buzele. Ţi-au sclipit dinţii în întuneric, dacă înţelegi. Un câine somnambul a lătrat stins. În fundul grădinii se ridicau flori subţiri, albe, cu petale ascuţite, flori de noapte. Acolo ne-am întors, eu agăţat de mâna ta, mereu agăţat de mâna ta, am ocolit casa şi am intrat. În coridor răsuna sforăitul bunicului, ai zâmbit cu adâncă înţelepciune, dar eu şi acum *ştiu* că bunicul a fost la geam, a dat oblonul la o parte şi s-a uitat lung după noi, şi oblonul a scârţâit slab, scâncet de metal. Mergeam spre camera mea, a doua uşa pe stânga, umerii ni se atingeau în mers, asta era ceva nou cu care trebuia să mă obişnuiesc.

....

M-am repezit înainte, am deschis uşa, m-am înclinat politicos, răbufnea în mine un clocot fierbinte şi bun, ca în cazanele vapoarelor cu zbaturi, simţeam stropi săraţi şi încinşi sărindu-mi în fundul gâllejului, în cerul gurii, urcând sub pleoape, nu, sub pleoape nu, cum nu bubuiam risipindu-mă într-o sferă portocalie ? Irene a intrat, i s-a agăţat piciorul de pragul înalt, puţin, am văzut numai pentru că priveam holbat şi mă pregăteam s-o prind, aşteptam să se termine odată şi mă întrebam ce-o să fac când se va termina. Nu s-a mai terminat. Am văzut-o oprindu-se dincolo de prag, izbită de zidul negru, întuneric, dintr-un salt am fost alături, îi simţeam mâna bâjbâind, căutându-mă şi găsindu-mă în bezna aceea desăvârşită. I-am simţit degetele lungi împletindu-mi şi strângându-mi dureros degetele, credeam că văd încheieturile, albe de strânsoare, în întunericul dens, opac, întreg, nerisipit de razele zeiţei.

— De ce nu mai luminează ?

— Aşteaptă, am spus.

Am intrat în beznă aşa cum intră pompierii în foc: puţin aplecat, cu un umăr înainte, ferindu-mi faţa cu palmele

răşchirate. Am izbit ceva cu fluierul piciorului, dureros, genunchii mei au recunoscut taburetul din lemn de mesteacăn. Sub pat era lanterna, am bâjbâit după ea, am aprins-o, lanterna de vânătoare, rotundă, lungă, cu oglinda lustruită şi lupă groasă de cristal, lumina ca un far la marginea mării. Am plimbat conul de lumină albă, tăblia patului, taburetul răsturnat, podeaua de brad, trupul zeiţei lucea mat pe scândura prăfuită, părul închegat în şuviţe de oricalc greu, faţa ovală, mâna arcuită moale după ceafă, cealaltă pierzându-se lin în metalul roşu al coapsei, genunchiul îndoit, încerca să se ridice... Nu s-a ridicat. Am simţit-o pe Irene lăsându-se lângă mine, mâna bronzată apăsându-mi umărul, se întâmplau o groază de lucruri cu care trebuia să mă obişnuiesc.

— Ce-i ?

Nimic. Lumina lanternei cădea crudă pe ochii închişi, se zbăteau tremurat genele, aşteptam să-i deschidă, nu-i deschidea, nasul mic, pometii obrajilor puţin ieşiţi, numai buzele precis desenate erau destinse din linia aceea severă, foarte puţin, cât să adâncească două cute abia ghicite în colţurile gurii.

Zeiţa zâmbea.

*

— Are vreo legătură ? a întrebat Irene.

N-am răspuns imediat, stăteam culcat pe pat, zeiţa se legăna pe pieptul meu înainte-înapoi, se ridica când inspiram şi se lăsa iar, golindu-mi aerul din plămâni.

— Dumnezeule, am spus, dacă are vreo legătură ?!

E *singura* posibilitate.

— Dar cum ?

Am privit-o de jos în sus, se aplecase peste tăblia patului, am ridicat din umeri:

— Asta ştii tu mai bine.

— Nu ştiu nimic, a făcut Irene. M-am sculat, m-am dat jos din pat *la fel ca* î*nainte*. M-am dezmeticit după doi-trei paşi, am căzut, m-am ridicat iar, pe urmă te-ai trezit şi tu...

— N-ai simţit nimic ?

Irene a închis ochii, strângându-şi pleoapele.

— Nimic.

Dincolo de deal, câinele somnambul se încăpăţâna să urle.

— N-a făcut decât să-ţi dea înapoi. O să ne lămurească savantul de taică-tu în ce fel.

Fata mă privea lung, ciudat, neîncrezătoare, parcă mă vedea prima oară.

— De ce abia acum ?

I se alungea faţa, deformată în lumina lanternei. Am pus zeiţa la locul ei, pe taburet.

— La culcare.

— Cred că n-o să dorm.

— De ce ?

Am avut din nou parte de privirea aceea lungă:

— Cum dracu poate fi cineva aşa de tâmpit ?

A venit lângă mine, m-a îmbrăţişat şi a început să plângă. Plângea liniştită, suspinând slab, simţeam lacrimi mari curgându-mi pe gât şi unindu-se la ceafă într-un pârâiaş care făcea perna leoarcă. I-am mângâiat părul, era un plâns bun, se lipise cu tot corpul de mine, i-am simţit întărindu-se sânii striviţi de pieptul meu, am simţit buzele sărate căutându-mi gura, mă sufoca părul des, umed, braţele mă strângeau din ce în ce mai puternic, îi fremătau picioarele, vii, coapsele se frecau mătăsos între ele.

— Mă iubeşti ?

A întrebat cu furie, înecându-se, a ridicat capul, îi vedeam faţa boţită, sclipeau dinţii albi muşcând buzele.

— Ca apa, am spus, mi-au venit singure cuvintele, alunecau prin mine. Gâfâiam, se întindea, ţiuind, o coardă

gata să plesnească. Adică ceva foarte limpede, şi care intră în tot... Am vrut să spun: în tot ce mă alcătuieşte.

...Pe urmă am făcut dragoste, dar altfel, parcă pentru prima dată. Nu bănuiam vârtejul acela fără nume care ne-a cuprins amestecându-ne, dizolvându-ne, şoapte, mâini, buze, ne prăvăleam într-un tunel albastru întretăiat de largi benzi de lumină, capul Irenei legănându-se îndepărtat pe perna udă, cu ochii larg deschişi, Dumnezeule, ce frumoasă era iubita mea !, şopteam în neştire cuvinte, casa bătrânului se risipea în jurul nostru şi n-a mai fost decât geamătul acela scurt, ars, izbucnit în nu ştiu care dintre noi, ca o atât de aşteptată recunoaştere.

*

...Irene a dormit cu spatele la mine, făcută ghem, şi asta era o noutate. Îşi încolăcise genunchii cu braţele, strâns, se temea să nu-i fure careva picioarele în somn. Am îmbrăţişat-o şi am adormit păzind-o. Apoi am simţit mişcare, am deschis ochii, se făcuse dimineaţă, n-am înţeles mişcările alea, şedea pe marginea patului, lăsa picioarele jos, când tălpile desculţe atingeau podeaua le ridica repede. I-am mângâiat braţul, a întors capul, i-am văzut spaima din ochi, nu îndrăznea să coboare din pat. Am rânjit şi am împins-o.

— Nu încă.

S-a culcat pe spate, cu capul rezemat de genunchii mei, a ridicat picioarele, a început să pedaleze prin aer, şi-a lăsat iar tălpile pe podea, m-a privit.

— Îţi ţin pumnii, am spus răguşit.

S-a ridicat, a oftat, a făcut câţiva paşi.

— Merge.

— Văd că merge.

Mi-era grozav de foame. Ne-am dus la bucătărie, Irene a făcut focul, s-a apucat să prăjească ouă. Mă aşezasem pe masă, îmi bălăbăneam picioarele şi mă uitam la reflexele

flăcărilor din cămin pe coapsele ei prelungi. Aş fi stat aşa o sută de ani, fără să mă mişc. Fata mi-a simţit privirea, a întors capul, s-a încruntat.

— După ce mâncăm mergem în grădină şi te-ajut să sări.

— După ce mâncăm mergem la Braşov, a făcut Irene.

Avea dreptate. Am mâncat fără poftă, se dusese nu ştiu unde foamea. Irene a strâns prin casă, eu am făcut bagajele şi le-am cărat la maşină. Bâtrânul plecase cu noaptea în cap, felinarul şi târnăcopul lipseau de la locul lor. Cine ştie în ce fund de mină coborâse...

— Cu ăsta ce facem ?

„Ăsta” era căruciorul. Stătea în mijlocul camerei, sclipindu-şi inutil frumoasele piese nichelate.

— Îl facem pierdut pe drum..., a propus Irene.

— Aş lua chestia asta, am mângâiat cu degetele rezemă-toarea pentru ceafă îmbrăcată în piele fină. Se potriveşte la maşină.

— ...sau îl lăsăm aici, a continuat fata. Bunicul o să-şi dea seama.

— Bunicul *ştie*.

Ştia şi că plecăm, nu-i plăceau despărţirile, îşi luase felinarul şi târnăcopul, aşteptase să adormim. Îşi îmbrăcase scurta din foaie de cort bazonată cu piele groasă şi coborâse în galeriile lui surpate.

...Drumul a durat cinci ore, şi în timpul ăsta n-am scos un cuvânt. Irene a zâmbit doar când am debarcat căruciorul. L-am lăsat pe o moviliţă din mijlocul unei poieni plină de margarete, m-a urmărit atentă când l-am scos din maşină, l-am montat şi l-am împins prin flori, roţile înguste de cauciuc dădeau la o parte tulpinile elastice, nu le striveau, şi de sus, din vârful movilei, am văzut că lăsaseră prin iarbă două dâre, parcă trase cu linia, paralelele alea care nu se întâlnesc niciodată. Am pornit maşina, Irene s-a uitat înapoi, pădurea se arcuia neagră astupând poiana cu

margarete, pe lângă şosea curgea un râu îngust, limpede şi adânc. Irene ţinea în poală zeiţa de oricalc, şi atunci când credea că n-o văd îşi apăsa palmele, tare, pe trupul cizelat în metal roşu.

Treceau vâjâind maşini sport cu antene negre, lungi, elastice, ca ale vedetelor torpiloare; camioane uriaşe trăgeau platforme cu monştri portocalii de scormonit pământul ori de făurit şosele; deasupra noastră a bâzâit, însoţindu-ne mai bine de doi kilometri, un elicopter Alouette cu clipici roşu pe burtă. Fiecare metru de drum mă depărta încet şi aigur de fata de lângă mine.

Am întins mâna, am deschis radioul, degetele mele s-au întâlnit pe buton cu degetele Irenei; am căutat — eu ? ea ? - până am găsit un post îndepărtat gâtuit de munţii înalţi. Difuzorul a pocnit, a scuipat un nod rotund şi a început să cânte înăbuşit *El Bimbo*.

Am trecut printr-un sat încrâncenat, cu porţi înalte şi contraforturi groase sprijinind zidurile caselor verzi, galbene, albastre, brune. Munţii se netezeau în spinări domoale, am clipit orbit de atâta lumină, se deschidea, nesfârşit un câmp întins. Intram pe şosele cu iarba crescută până-n buza asfaltului, fete înalte, blonde, subţiri, cu salopete albastre mulate pe corpurile elastice, struneau tractoare roşii cu roţi înalte. Pe vârful ultimului deal dormita lăbărţată o cetate cu acoperiş roşu de ţiglă. A trecut un tren afumat, bariera s-a ridicat, s-a legănat, a încremenit — punte vărgată unind oblic cerul cu pământul. Dincolo de barieră începea o stradă pietruită nesfârşită, strada care ducea în centrul oraşului. Ne-am hurducat după un troleibuz, din faţă veneau *Volskwagen*-uri plate, am lăsat în viteza a doua, cauciucurile plesneau sec pietrele negre, lustruite. Am semnalizat dreapta, am tras la trotuar, am oprit motorul în faţa scărilor care urcau spre vila cu obloane verzi.

— Nu viu cu tine, a spus Irene. Nu ştiu dacă înţelegi...

Nu era nimic de înţeles. Mi-a explicat cum ajung la institut, a deschis portiera, a coborât, am observat cum s-a rezemat de uşa maşinii, ieşind. Sunt lucruri care te urmăresc chiar dacă le alungi.

Zeiţa de oricalc se întinsese comod pe scaunul din dreapta, cu o mână sub cap. M-am uitat după fată, am văzut-o urcând scările fără să se sprijine de balustradă, am aşteptat să dispară dincolo de malul îmbrăcat în piatră, apoi am urcat şi eu, sărind câte patru trepte odată. Irene mergea spre grădină, scârţâia pietrişul aleii sub tălpi, rămâneau urme egale, ovale, într-o singură linie, ca ale vânătorilor din pustiuri. Mi-am muşcat buzele uitându-mă după silueta dreaptă, zveltă, cu şolduri băieţeşti. S-a auzit un strigăt slab şi am văzut-o pe distinsa *lady* sărind în picioare, şezlongul vărgat s-a răsturnat zăngănind, din poală i-a alunecat un ghem de lână care s-a rostogolit, desfăşurându-se, pe sub balustrada de vapor a terasei; lăsă în urmă un fir şerpuitor, verde-închis. S-a trântit o uşă, pământul tresărea ca sub picioarele unei turme de elefanţi adulţi, silueta fetei s-a frânt în braţele roşii, lucioase şi - bănuiam - mirosind cumplit a bucătărie ale Evei. Am încercat să zâmbesc, m-am răsucit pe călcâie şi am coborât la maşină.

*

Am intrat greu în institut, numai după ce mi-am fluturat brevetul de pilot şi m-am recomandat ginerele directorului, ceea ce, din punctul meu de vedere, şi cel puţin până acum o zi-două, fusese aproape exact. Tatăl Irenei era mai savant decât credeam, ca să ajung la el am trecut prin câteva laboratoare care nu semănau cu nimic, agregate uriaşe, oameni preocupaţi în salopete albe, ferestre înalte, plutea în aer un zumzet înăbuşit, cunoşteam freamătul ăsta, mă înconjura în cabina avionului înainte de a porni motorul,

foşnetul discret al aparaturii electronice. Am trecut pe lângă uşi de metal alb cu colţurile rotunjite şi cu un volan nichelat la mijloc, ca seifurile subterane ale marilor bănci, deasupra clipeau mute lămpi roşii, avertizând. Tatăl Irenei era dincolo de un perete nituit, mi-am spus numele într-o gaură acoperită cu plasă fină, argintie, o bucată masivă de metal s-a dat înapoi şi a culisat într-o parte pe şine unsuroase. Am intrat într-o sală aproape pustie, la mijloc era un fel de cazan negru, înconjurat de ţevi strălucitoare. Din pântecul cazanului ieşeau două braţe cu cleşti la capete; m-am apropiat, braţele au tresărit spasmodic şi s-au înălţat ameninţătoare.

— Fii atent !

Tatăl Irenei a spus ceva unui tip care manevra un pupitru plin de butoane, a traversat încăperea, l-am văzut ocolind cu grijă cazanul uriaş. În mijlocul pupitrului era un ecran mare, rotund, am văzut clar un spot luminos înălţându-se violent, trasând un fulger şters şi topindu-se iar într-o curbă domoală, atunci când a trecut prin dreptul braţelor cu cleşti la capete. Îi priveam cu un fel de regret umerii puternici întinzând halatul alb, ecusonul de plexi cu ramă de metal auriu, aici, lângă cazan, toate astea îl făceau grozav de director. M-a privit lung, îngustându-şi pleoapele:

— Salut, aviatorule !

— Bună ziua.

Am scos de sub tricou, de la centură, zeiţa de oricalc, metalul se încălzise, lipit de piele. I-am întins-o fără să-l privesc în ochi, mi se plimba un nod în gât, eram prima oară în faţa unui tată a cărui fiică îmi fusese iubită. Mă rog. Nu era exact genul de situaţie în care să mă simt ca peştele în apă.

— Irene vă trimite asta. Vă roagă să... s-o analizaţi.

Îi simţeam privirea cercetătoare, tricoul mi se lipise de umeri, pieptul, spatele transpirat.

— Ai găsit-o...

— Da. Mi-am înghiţit nodul din gât, nu ştiam dacă se referă la fata lui sau la statuie, am repetat: da.

L-am văzut înălţând nedumerit sprâncenele, apucase zeiţa, degetele mele se strângeau în jurul trupului de metal, refuzând să dea drumul. Mi-am desfăcut palma transpirată, am şters-o de pantaloni:

— Mă scuzaţi...

A ridicat din umeri, a ieşit pe coridor, parca era un stâlp de sare, înfăşurat în halatul ăla. Începusem să regret că am venit. Era prea savant pentru ce mă interesa pe mine. Am urcat nişte scări cu trepte late, am traversat un coridor cu mochetă vişinie pe am trecut prin faţa unei secretare cu ochelari pătraţi şi am pătruns în cabinetul cu uşa învelită într-o plapumă de piele. S-a dat un telefon, a apărut o salopetă albă cu ecuson, păr negru, ochi verzi, a luat zeiţa, „nu vrei să mergi şi tu ?”, nu voiam, m-am uitat la ceas, am răsfoit o revistă englezească de iahting rătăcită printre cărţile sobre, am băut *Pepsi* din pahare înalte, aburite, aduse de secretara cu ochelari pătraţi pe un platou din plastic. Am numărat de cinci ori telefoanele înghesuite pe măsuţa de lângă birou, ieşeau şapte de fiecare dată. M-am uitat din nou la *Citizen*, după o oră a apărut iar salopeta albă, aducând zeiţa şi câteva fotografii mari. Tatăl Irenei şi-a pus ochelarii şi s-a încruntat la ele:

— Ce dracu aţi făcut cu ea ?

Era mai mult mirat decât indignat.

— O baie cu apă regală, dacă asta vă interesează.

— Nu-i asta. A făcut un gest, mă chema lângă el. Stratul exterior e bine atacat, dar eu mă refer la altceva...

Am ocolit biroul şi ne-am aplecat deasupra fotografiilor încă umede; erau copiate pe hârtie mată, foarte fină, cu luciri moi, de mătase chinezească.

— Aici... aici... vezi, o secţiune oblică.

Cum naiba fotografiaseră în secţiune un obiect întreg ? Nu înţelegeam mare lucru din imaginile puncte, pete cenuşii, linii întretăiate.

— E profund... procesul s-a declanşat de la interior spre exterior.

— Ce proces ?

Şi-a scărpinat nasul, chiar lângă rama ochelarilor.

— Nu-mi dau seama ce natură a avut... nici în ce fel s-a petrecut... dar îţi spun rezultatul: toată materia organică e distrusă. Ştii, avea între cristalele de metal...

— Neuroni. Mi-a spus Irene.

— Să zicem, neuroni. Degetul bont s-a plimbat pe imaginea care mie nu-mi spunea nimic: Arşi. Uscaţi. Ca şi cum ar fi fost supuşi unei descărcări foarte puternice. S-a întins, a ciocănit cu unghia statuia, zeiţa stătea pe cristalul gros râzându-şi tăcută de noi. A rămas metalul, şi asta încă e ceva...

— Dacă o fată, am spus răguşit, paralizează în condiţiile ştiute de dumneavoastră, şi apoi începe deodată să meargă, şi asta coincide cu rezultatele acestor fotografii, ce concluzie trageţi ? Ca om de ştiinţă ?

— Din p.d.v. ştiinţific problema nu stă în picioare...

Chiar aşa a spus, din p.d.v. Am răsuflat adânc:

— Duceţi-vă acasă şi o să vedeţi dacă stă în picioare sau nu.

A început să bată cu degetele darabana în cristalul biroului:

— Da... ar putea fi vorba de un transfer de energie... ceva imens, desigur, ca să poată debloca nervii... un efort epuizant pentru un sistem cu resurse finite... fatal, aş zice, dacă...

— Dacă ce ?

Era ceva în vocea mea, pentru că s-a uitat iar la mine, atent, peste ramele ochelarilor, ochii i-au sclipit scurt, a dat din mână alungind gândul, nu reuşea:

— Dacă ar fi vorba de un organism viu... Şi-a şters fruntea cu dosul palmei privind de la mine la zeiţă: Dar nu e cazul.

Trebuia să fiu foarte atent.

— Din ce ştiţi despre această... statuie, puteţi s-o asimilaţi cu un sistem logic ?

— *E* un sistem logic... Sau, mai bine, a fost... foarte complex, şi...

Simţeam suturile craniului desfăcându-mi-se în desene complicate:

— Un sistem logic atât de complex poate să-şi provoace accidental o asemenea descărcare ?

A ridicat umerii albi:

— Habar n-am de ce natură era energia de care dispunea. Principial, ar fi exclus.

— De ce ?

— Era prea perfect. Aici iar e chestie de intuiţie... doar în condiţii pe care *ei* să nu le fi prevăzut... ceea ce e foarte puţin probabil... şi totuşi, uite..

Zâmbea stingherit, ăsta nu era argumentul unui director-savant, se putea discuta în continuare.

— Atunci, în mod deliberat ?

Zâmbetul a oscilat o clipă, speriat, şi s-a căţărat undeva, foarte sus:

— Pisoiule, asta înseamnă sinucidere. Maşinile nu se sinucid. Pentru asta e nevoie de un dram de nebunie, pe care nu-l avem decât noi.

— Noi, ca specie ?

— Noi ca... m-a privit fix, nu mai zâmbea deloc, s-a aplecat peste birou săltându-se din scaun. A bolborosit: Adică cum, începe să meargă ? Vrei să spui că a cedat energia ei fetei mele ? şi că Irene ?...

— Zburdă ca o gazelă pe propriile-i picioare lungi, am confirmat posomorât; am apucat să văd un fulger cenuşiu răsturnând scaunul, străbătând în diagonală camera,

făcând ghem covorul gros şi dispărând pe uşă. Am luat fotografiile de pe cristal, am băgat zeiţa la locul ei, sub centură, am îndreptat covorul cu piciorul, m-am înclinat politicos în faţa biroului masiv, am ieşit.

Secretara cu ochelari pătraţi încremenise, ţinind receptorul unui telefon galben în degetele cu unghii lungi şi cumplit de roşii. Am defilat în sens invers, prin laboratoarele acelea nesemănând a nimic, am coborât scări, am străbătut culoare largi, portarul de la ieşire m-a salutat cu mâna la şapcă:

— Tovarăşul director, socrul dumneavoastră...

— Ştiu... Am dat din cap şi am pornit pe jos, n-aveam dispoziţia necesară unei plimbări cu maşina, prin apropiere era o uzină, ieşiseră din schimb muncitori tineri, fete, băieţi, mă loveam de trupuri mirosind a ulei, a metal strunjit, vorbeau, râdeau, erau grozav de bine dispuşi. Ţineam în mână fotografiile făcute sul, simţeam zeiţa încălzindu-se şi apăsându-mi burta cu spinarea ei îngustă. Dacă sistemele logice sunt prea perfecte ca să se autodistrugă cedându-şi energia unei fete paralizate, iar maşinile nu se sinucid pentru că le lipseşte dramul de nebunie necesară... Asta nu putea însemna decât un singur lucru, dar îmi era, simplu, teamă să merg mai departe. Mi-am amintit urma de târnăcop dispărută, şuruburile dizolvate în oricalc, zâmbetul acela incert. Am revăzut-o pe Irene bătând întunericul cu mişcări moi, încercând să se agaţe, clătinându-se pe picioarele cu muşchii umflaţi de efort. Nu eram sigur dacă merită. Simţeam în dosul pleoapelor freamătul marilor coloane argintii, se derulau lungile piste betonate, dar de data asta izvorâte numai din mine. Ştiam că, mai devreme sau mai târziu, întunericul acela roşu ar fi dispărut; nu ştiam formele în care s-ar fi închegat. N-o să ştiu niciodată, ce mai cuvânt. Prima oară l-am simţit când a murit Pufa, Pufa cea grasă şi chealã, mângâiam în neştire blana galbenă cenuşie, cu fir scurt, şi-mi spuneam: niciodată. N-o

să mai latre, n-o să mă lingă, n-o să mai alerge niciodată pe picioarele scurte şi strâmbe. Am pipăit trupul zeiţei sub tricou, lipit de trupul meu, şi am spus: „Niciodată”. Un tip elegant care mergea în faţa mea a întors nedumerit capul. M-am întors, am luat maşina de la parcarea din faţa institutului, m-am fâţâit prin oraş, am mâncat o friptură sus, în Poiană, abia apoi am oprit în faţa vilei cu obloane verzi. N-aveam chef, trebuia.

*

Am nimerit în plină fiesta, Irene îşi pusese rochie, trădare, de fapt o rochiţă scurtă şi apetisantă, mai mult fermoare şi cordon. Asta-i. Am salutat îngheţat societatea aceea veselă, îşi chemaseră rudele şi vecinii, scaunele ducale erau toate ocupate, „el e prietenul Irenei”, îmi venea să mor. Am traversat sufrageria pe fâşiile de linoleum devenite inutile şi am intrat în camera fetei. Irene a închis uşa şi s-a lipit cu spatele de tăblia albă.

— Ei ?

— Nimic, am spus. Numitorul comun. I-am întins fotografia, aceea cu celulele moarte ale unei vieţi despre care aveam să nu mai ştim nimic zbârcindu-se între cristale obtuze de metal.

Mesajul. Enigmaticul, misteriosul, mult căutatul mesaj. Capetele noastre sparte de pomană. Dacă ne vine de sus, de jos, de la dreapta sau de la stânga. Din trecut sau din viitor.

Mă înecam, am repetat:

— Numitorul comun. Vezi ce simple sunt lucrurile mari ?

Am scos statueta de sub tricou şi am întins-o Irenei:

— Cupru, zinc, titan - atât. Metal mort. Ăsta a fost mesajul ei. Numitorul comun pe care n-am ştiut să-l găsim, dar pe care ea a ştiut să-l găsească şi să-l îndeplinească.

Mi-am dat seama că Irene aflase de la tatăl ei ce era de aflat; am icnit şi am tăcut. Îşi muşca buzele cu mişcarea aceea repezită. Îi cădea părul pe umeri, unduia lin, ca o aducere aminte, şi atunci mi-a trecut prin faţa ochilor alt cuvânt greu, roşu şi sleit: des-păr-ţit. M-am grăbit să vorbesc, mă înecam în sunete, incoerent, fata stătea dreaptă şi se uita ţintă la mine, atât:

— Ar mai fi două biete ipoteze... Am prins grimasa fetei, m-am grăbit să adaug: Ultimele. Am apăsat cuvântul: ultimele.

— Eu am o certitudine, a spus Irene, încet.

— Care ?

— Noi...

Mi se părea că tocmai certitudinea asta se clatină mai tare.

— Atunci, de ce ?...

— Lasă, a făcut Irene, şi mai încet, mai mult îi citeam cuvintele pe buze decât le auzeam. A trecut. Am crezut că tu, numai din milă...

Mi-am amintit privirea lungă, ciudată, neîncrezătoare.

— Nu mi-a fost o clipă milă de tine.

— Ştiu. Altfel n-am fi reuşit.

A făcut un pas, încă unul, s-a oprit în faţa mea, îi simţeam răsuflarea fierbinte, am încercat să privesc în ochii strălucitori, n-am reuşit, am lăsat capul în jos, am văzut sandalele cu tălpi plate, gambele fine s-au încordat, se adânceau sub pielea bronzată două nervuri topindu-se în mişcarea uşoară a muşchilor, atunci când s-a ridicat pe vârfuri. Totul era neruşinat de *happy-end*. M-a sărutat pe gură, fără să mă îmbrăţişeze, apăsa cu pieptul trupul zeiţei pe pieptul meu, era foarte bine aşa. Meritase.

*

M-am strecurat pe lângă Irene, am mers pe vârfuri, voiam să ies pe terasă, era departe, n-am mai ieşit. Cucul a scos capul din ceas, cucăind somnoros de două ori. M-am aşezat la masa instalată pe capre de aluminiu, m-am uitat la statuia de oricalc.

Era una din nopţile alea care-mi refuză blând somnul, fără să ofere nimic, şi atunci rămân în faţa mea singur, puţin trist, puţin nedumerit de tristeţea aceea iscată de lucrurile care nu s-au mai petrecut şi despre care n-o să ştiu niciodată cum ar fi izbucnit şi cum s-ar fi sfârşit; rămân singur în faţa mea, dar nu mulat eroic în gloriosul costum anti-*g*, cu fermoare nichelate, ci cu pijamaua în dungi, decolorată, deloc graţioasă, prea largă şi prea scurtă. Atunci îmi dau târcoale, mă înconjoară în cercuri mute gândurile de noapte, mă ating, moi, şi mă strâng în mine, în adâncimi pe care nici nu le bănuiam, şi tristeţea aceea molcomă răsuceşte neaşteptat un nod fierbinte, şi îl sparge într-un plâns ascuns, cu lacrimi acre şi arzătoare ca acidul sulfuric. Şi care lasă urme înguste şi adânci, tot ca acidul sulfuric.

Stăteam la masa de arhitect a Irenei, ar fi trebuit să fiu vesel, nu eram, mahmureala nătângă a sfârşitului de drum, zeiţa de oricalc mă privea cu surâsul ei tainic, ochii închişi, buzele strânse, colţurile gurii trase puţin, puţin de tot în sus - cât să sădească neliniştea zâmbetului acela ca o boare de gând - şi nu puteam scăpa de certitudinea grea că mai stătusem odată la masa asta încărcată cu hârtii şi instrumente ciudate, lampa punea un cerc de lumină pe tăblia din lemn alb, mai auzisem maşini întârziate trecând sub ferestre, mai privisem îndelung pleoapele închise încercând să ghicesc ochii de dincolo de metalul roşu, şi - mai presus de orice, şi gândul ăsta stăruitor apăsa cel mai tare, aşa cum şedeam în încăperea slab luminată, la masa aceea - mai scrisesem odată povestea zeiţei de oricalc. Dar toate astea departe, într-un trecut care sfârşea brutal cu

mult înaintea tăcerii încrezătoare a primului răsărit de soare pe Pământ.

Sfârşit

CUPRINS

Fantastic Club

Lei 6,25